

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI
FILOZOFICKÁ FAKULTA

CESTOVNÍ RUCH V JEDOVNÍCÍCH
Diplomová práce

Autor: Bc. Veronika Žižková

Vedoucí práce: Ing. Lucie Sára Závodná, Ph.D.

Olomouc 2018

Prohlášení

Místopřísežně prohlašuji, že jsem diplomovou práci s názvem „*Cestovní ruch v Jedovnicích*“ vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucí diplomové práce a uvedla jsem všechny použité podklady a literaturu.

V Olomouci dne

Podpis

Poděkování

Ráda bych na tomto místě poděkovala Ing. Lucii Sáře Závodné, Ph.D. za umožnění vypracování této diplomové práce a její vedení a rovněž všem ostatním, kteří poskytnutím potřebných informací k jejímu vytvoření přispěli.

Obsah

Úvod	11
1 Historie a vývoj cestovního ruchu v České republice	13
1.1 Období do roku 1918.....	13
1.2 Období let 1918–1948.....	14
1.3 Období let 1948–1989.....	15
1.4 Období po roce 1990.....	17
2 Představení vybraných druhů a forem cestovního ruchu.....	19
2.1 Domácí cestovní ruch České republiky.....	20
2.1.1 Význam a vnímání domácího cestovního ruchu v čase.....	20
2.1.2 Spotřebitelské chování rezidentů na delších a kratších cestách	22
2.1.3 Nové trendy ve spotřebitelském chování rezidentů v tuzemsku.....	25
2.2 Turistika.....	26
2.2.1 Pěší turistika	26
2.2.2 Cykloturistika	27
2.3 Rekreační cestovní ruch	28
2.4 Přírodní cestovní ruch.....	29
2.5 Venkovský cestovní ruch.....	29
2.6 Poznávací cestovní ruch	31
3 Předpoklady cestovního ruchu a hodnocení jeho potenciálu	32
3.1 Lokalizační předpoklady	32
3.1.1 Přírodní předpoklady.....	32
3.1.2 Kulturně-historické předpoklady.....	33
3.2 Realizační předpoklady.....	33
3.2.1 Ubytovací zařízení	33
3.2.2 Dopravní a sportovně-rekreační infrastruktura.....	35
3.3 Potenciál cestovního ruchu a jeho hodnocení v České republice	35
4 Výzkumné metody v cestovním ruchu	41
4.1 Kvantitativní metody	42
4.2 Kvalitativní metody	44
5 Jedovnice jako destinace.....	46
5.1 Základní údaje o obci	47
5.2 Historie a vývoj cestovního ruchu v místě.....	48

5.2.1 Období do roku 1918.....	48
5.2.2 Období let 1918–1948.....	50
5.2.3 Období let 1948–1989.....	53
5.2.4 Období po roce 1990.....	56
5.3 Druhy a formy cestovního ruchu rozvíjené v místě.....	59
5.4 Lokalizační a realizační předpoklady místního cestovního ruchu.....	61
5.4.1 Přírodní předpoklady.....	61
5.4.2 Kulturně-historické předpoklady.....	65
5.4.3 Ubytovací služby.....	68
5.4.4 Stravovací zařízení, obchody a ostatní služby.....	70
5.4.5 Dopravní a sportovně-rekreační infrastruktura.....	71
5.4.6 Turistické informační centrum.....	76
5.5 Hodnocení předpokladů cestovního ruchu v Jedovnicích.....	77
6 Návštěvnost obce.....	82
6.1 Sekundární zdroje.....	84
6.2 Vlastní výzkum.....	88
6.2.1 Metodika výzkumu.....	88
6.2.2 Výsledky výzkumu.....	90
6.2.3 Profil návštěvníka Jedovnic.....	101
6.2.4 Závěry výzkumu.....	106
7 Cestovní ruch v životě obce.....	108
7.1 Vedení obce a místní cestovní ruch.....	108
7.1.1 Ekonomické přesahy místního cestovního ruchu.....	110
7.1.2 Marketingová komunikace obce.....	114
7.2 Podnikatelé a místní cestovní ruch.....	117
7.3 Občané a místní cestovní ruch.....	119
8 SWOT analýza místního cestovního ruchu z pohledu vedení obce a návrh zlepšujících opatření.....	122
8.1 SWOT analýza.....	122
8.2 Návrh konkrétních zlepšujících opatření.....	126
Závěr.....	131
Resumé.....	133
Seznam použitých pramenů a literatury.....	134
Seznam obrázků.....	146
Seznam grafů.....	147

Seznam tabulek.....	148
Seznam příloh.....	149
Příloha 1	150
Příloha 2	151
Příloha 3	155
Příloha 4	161
Příloha 5	165
Příloha 6	167
Příloha 7	171
Příloha 8	173
Příloha 9	174

Úvod

Cestování se stalo vyhledávaným způsobem trávení volného času. Díky své podstatě přivádí do vzájemného společenského a ekonomického kontaktu osoby na globální i lokální úrovni, a cestovní ruch se tak stal součástí života mnoha míst, měst a obcí. Stejně je tomu i v případě obce Jedovnice, která se nachází v Jihomoravském kraji, v oblasti nazývané Moravský kras.

V Jedovnicích se cestovní ruch rozvíjí již více než 100 let, od počátku 20. století. V průběhu zmiňované doby se obec stala vyhledávaným cílem rekreace a navzdory četným změnám ve společnosti či spotřebitelském chování sem návštěvníci míří i v současnosti. I přes svoji významnou roli v životě obce však nebyl cestovní ruch v Jedovnicích doposud komplexně popsán a v návaznosti na to ani není v současné době vedením obce systematicky řízen a využíván k jejímu rozvoji.

Z tohoto důvodu bylo přistoupeno k vytvoření této práce, jejímž hlavním cílem je přinést ucelený pohled na cestovní ruch v Jedovnicích. Toho bude dosaženo naplněním následujících dílčích cílů:

- zmapování vývoje cestovního ruchu v místě
- představení aktuálního přehledu předpokladů místního cestovního ruchu a jeho zhodnocení
- vypracování analýzy návštěvnosti a zjištění profilu návštěvníka obce
- nastínění vztahu vedení obce, místních občanů a podnikatelů k tomuto jevu

Po teoretickém úvodu shrnujícím vývoj cestovního ruchu v České republice a definujícím pojmy užívané dále v práci následují v analytické části práce jednotlivé kapitoly a podkapitoly, které se věnují výše zmíněným dílčím cílům.

V práci jsou uplatněny především analytické metody (analýza návštěvnosti obce či rozpočtových příjmů a výdajů na cestovní ruch), pro získání potřebných dat byly provedeny tři průzkumy veřejného mínění (návštěvníci, podnikatelé, občané).

Aby mohla být práce v budoucnu využitelná při tvorbě strategie řízení místního cestovního ruchu, je v závěru poukázáno také na jeho silné a slabé stránky a příležitosti a hrozby z pohledu vedení obce a jsou nabídnuta možná zlepšující opatření.

1 Historie a vývoj cestovního ruchu v České republice

Cesty za obchodem a vzděláním, z náboženských, objevitelských a dobytelských důvodů lidé podnikali již dlouhá staletí před rozvojem moderního cestovního ruchu. Vlivem ekonomických a sociálních změn ve společnosti v druhé polovině 19. století se řady cestovatelů z vyšších vrstev rozšířily. Přibyla k nim nově vznikající střední vrstva, která mohla využívat rozvíjející se dopravní infrastrukturu, technické vynálezy a objevy a užít svůj narůstající volný čas k odpočinku. Tento vývoj ještě více zrychlil ve 20. století, objevilo se množství nových možností, druhů a forem cestovního ruchu, nové motivace proč cestovat. Cestovní ruch nabyl od druhé poloviny 20. století globálních rozměrů a stále se jako živý organismus nepřestává vyvíjet.¹

Je zřejmé, že takovýto aspekt života lidí zákonitě kopíruje vývoj společnosti, ke které jedinci přísluší. Stejně tomu je i v případě České republiky, potažmo českého území. Cestovní ruch na našem území nabýval v průběhu svého vývoje specifických podob, odlišných od ostatních vyspělých zemí.

1.1 Období do roku 1918

Také v českých zemích, jež byly tehdy součástí Rakouska-Uherska, se začal cestovní ruch rozvíjet od druhé poloviny 19. století. Z iniciativy jedinců vznikaly první německé i české turistické a okrašlovací spolky. Největším a nejznámějším z nich byl *Klub českých turistů* (KČT), založený v Praze v roce 1888. Tato organizace zajišťovala pořádání výletů a přednášek, stavění prvních ubytovacích zařízení (útulen), rozhleden, značení turistických tras či vydávání časopisu (*Časopis turistů*, vydáván od roku 1889), map a průvodců. Snažila se také o osvětu a propagaci českých zemí v zahraničí, tedy o přilákání zahraničních návštěvníků.²

Kromě těchto aktivit plnil Klub českých turistů na konci 19. století v rámci Rakousko-Uherska také roli sdružovací, vznikl z potřeby vyjádřit národní identitu. Proto byla často jeho činnost z politických důvodů omezována. Narážel v tehdejší

¹ PALATKOVÁ, Monika a Jitka ZICHOVÁ. *Ekonomika turismu: turismus České republiky: vymezení a fungování trhu turismu, přístupy k hodnocení významu a vlivu turismu, charakteristika turismu České republiky*. Praha: Grada, 2011, 205 s. ISBN 978-80-247-3748-5, s. 13-17.

² VYSTOUPIL, Jiří a Martin ŠAUER et al. *Geografie cestovního ruchu České republiky*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2011. 315 s. ISBN 978-80-7380-340-7, s. 22-23.

době také na jiné překážky, zejména majetkové. Lesy a pozemky, kde docházelo ke značení tras, či přírodní zajímavosti, jenž byly cílem turistů, patřily do majetku soukromých osob. Nebylo tedy výjimkou, že docházelo ke koupi či pronájmu určitých lokalit (např. zakoupení pozemků u propasti Macocha v Moravském krasu, kde došlo v roce 1895 k výstavbě první útulny KČT, či pronajmutí Sloupských jeskyní v roce 1901 na dobu 20 let od knížete Salma v téže lokalitě).³

1.2 Období let 1918–1948

Po skončení první světové války a vzniku Československa se změny ve společnosti promítly také do způsobu trávení volného času jednotlivců. Došlo k rozvoji nových způsobů dopravy – zejména automobilismu,⁴ v roce 1923 pak vznikly Československé aerolinie.⁵ Založena byla také první cestovní kancelář *Československá cestovní a dopravní kancelář* (ČEDOK). Ta na sebe od roku 1920 přejímala skrz své zahraniční pobočky také roli propagátora nově vzniklého Československa.⁶

Nejvýznamnější formou cestovního ruchu bylo v té době vyhlášené lázeňství, které na dlouhé pobyty lákalo cizince i domácí hosty a generovalo značné příjmy pro stát a obce. Napomáhalo také Československu k vybudování významného postavení mezi ostatními evropskými státy, pokud se jednalo o zahraniční cestovní ruch.⁷

Důležitou formou, zejména pro nižší vrstvy, byla také turistika, kterou i nadále podporovala největší organizace tohoto druhu v Československu – přejmenovaný *Klub československých turistů* (KČST). Ten i nadále budoval síť značených turistických tras, jejichž hustota a propracovanost se stala ve světě ojedinělou, vydával mapy a průvodce, umisťoval turistické tabule a mapy na nádraží, pečoval o památky a zasazoval se o ochranu přírody či podporoval bádání v krasových oblastech. Jednotlivé odbory na celém území ČSR také pokračovaly v budování

³ VYSTOUPIL, Jiří a Martin ŠAUER et al. *Geografie cestovního ruchu České republiky*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2011. 315 s. ISBN 978-80-7380-340-7, s. 22-23.

⁴ ŠTEMBERK, Jan. *Fenomén cestovního ruchu: možnosti a limity cestovního ruchu v meziválečném Československu*. Pelhřimov: Nová tiskárna ve spolupráci s Vysokou školou obchodní v Praze, 2009, 298 s. ISBN 978-80-7415-021-0, s. 128.

⁵ Tamtéž, s. 141.

⁶ Tamtéž, s. 156.

⁷ VYSTOUPIL, Jiří a Martin ŠAUER et al. *Geografie cestovního ruchu České republiky*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2011. 315 s. ISBN 978-80-7380-340-7, s. 26-28.

ubytovacích a stravovacích kapacit, nově otevíraly různá rekreační zařízení (např. koupaliště) a zdokonalovaly dopravní spojení do zajímavých lokalit.⁸

Ke shromažďování statistických dat o cestovním ruchu v Československu, jak dále uvádí Vystoupil, Šauer et al. (2011), docházelo postupně, počínaje rokem 1919, kdy byl zřízen první statistický úřad. Další, především ekonomická data, pak shromažďovala centrální banka. Tato data sice z dnešního pohledu nebyla kompletní, i tak ale lze na jejich základech okomentovat tehdejší situaci v cestovním ruchu. Z prvních ucelených dat z roku 1927 vyplývá, že ubytovacích kapacit na území Československa využilo v témže roce na 460 000 zahraničních a 1,7 milionu domácích hostů, v roce 1937 to už bylo 550 000 cizinců a 3,8 milionu domácích hostů.⁹

1.3 Období let 1948–1989

V návaznosti na změny v politické situaci země po druhé světové válce se oblast cestovního ruchu stala silně organizovanou – nabídka i poptávka přestaly být svobodné, cestování do zahraničí bylo omezeno výhradně na země sovětského bloku. Celkový potenciál cestovního ruchu nebyl v Československé socialistické republice plně využit. V padesátých letech byly znárodněny soukromé ubytovací a stravovací zařízení i další infrastruktura. Klub československých turistů byl prakticky zrušen. Velice oslaben byl také do té doby nejvýznamnější lázeňský cestovní ruch a cestovní ruch v příhraničních oblastech, kde se nacházelo mnoho zajímavých lokalit.¹⁰

Jak zdůrazňuje Vystoupil, Šauer et al. (2011), od konce 50. let byly upřednostňovány určité formy cestovního ruchu – tzv. *podniková a výběrová rekreace ROH*.¹¹ Ty byly součástí vázaného cestovního ruchu, „(...) u něhož je účast klientů závislá na splnění určitých podmínek (např. doporučení lékaře, zaměstnání, členství v organizaci). Klient hradí část pobytu, zbytek je hrazen ze společenských fondů.“ (ZELENKA, PÁSKOVÁ, 2012)

⁸ VYSTOUPIL, Jiří a Martin ŠAUER et al. *Geografie cestovního ruchu České republiky*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2011. 315 s. ISBN 978-80-7380-340-7, s. 24-25.

⁹ Tamtéž, s. 26-28.

¹⁰ Tamtéž, s. 28.

¹¹ Tamtéž, s. 29.

Až do konce 80. let byla stavěna víceúčelová rekreační zařízení určená k podnikové rekreaci. Na konci 80. let tvořila ubytovací zařízení ROH 58% všech ubytovacích kapacit v ČSSR. Tato zařízení se koncentrovala v určitých oblastech – na horách, při vodních nádržích a v lázeňských střediscích. Svá rekreační zázemí stavěla velká města (Praha: Krkonoše, Jizerské hory, Šumava, Povltaví a Posázaví; Brno: Vranovská a Brněnská přehrada, Jeseníky; Ostrava: Beskydy). Ubytovací kapacity však nenabízely příliš kvalitní služby, modernější hotely světovějšího charakteru se ojediněle stavěly ve velkých městech.¹²

Z neorganizovaných ubytovacích kapacit můžeme jmenovat tábořiště, kempy a chatové osady.¹³ Obrovského významu v tomto období nabylo tzv. druhé bydlení.

Druhé bydlení neboli *objekty individuální rekreace* jsou pro ČR velmi typické. V období ČSSR se chaty a chalupy staly hlavní součástí volného domácího cestovního ruchu. Největší výstavbu zaznamenaly od druhé poloviny 60. let do konce let osmdesátých. Příměstské venkovské obce často měnily svoji funkci z obytné na obytně-rekreační. Druhé bydlení můžeme dělit na chataření a chalupaření. *Chaty* se soustředily v okolí velkých měst a v oblastech letní rekreace u vody, nalézt je tedy dodnes můžeme na většině území ČR (podíl lůžek, která se v nich a chalupách nacházejí, je až 70% celkové lůžkové kapacity cestovního ruchu v ČR).¹⁴ *Chalupaření* na rozdíl od toho oživovalo (a dodnes oživuje) venkov zejména v horských a podhorských oblastech a přispívá k udržování objektů a jejich okolí. Chalupy, jakožto součást venkovských sídel, méně narušují krajinný ráz.¹⁵ I v dnešní době se kolem 60% všech domácích cest obyvatel ČR odehrává podle statistik ve vlastních objektech individuální rekreace.^{16, 17}

¹² VYSTOUPIL, Jiří a Martin ŠAUER et al. *Geografie cestovního ruchu České republiky*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2011. 315 s. ISBN 978-80-7380-340-7, s. 29-32.

¹³ Tamtéž, s. 31.

¹⁴ Tamtéž, s. 143-147.

¹⁵ ZELENKA, Josef a Martina PÁSKOVÁ. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. Praha: Linde Praha, 2012. ISBN 978-80-7201-880-2, s. 217.

¹⁶ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Tab. 4.2.1 Delší cesty rezidentů v tuzemsku 29. 09. 2017 (kód: 020023-17)* [online tabulka]. [cit. 2017-11-15]. Dostupné z: https://www.czso.cz/documents/10180/46014668/crucr092917_421.xlsx/dd1276c4-8694-4d29-aae1-1b6fb8401f8d?version=1.1

¹⁷ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Tab. 4.3.1 Kratší cesty rezidentů v tuzemsku 29. 09. 2017 (kód: 020023-17)* [online tabulka]. [cit. 2017-11-15]. Dostupné z: https://www.czso.cz/documents/10180/46014668/crucr092917_431.xlsx/ea1bcbcd-cf1c-4ce8-8e0a-e1c6e49cb47c?version=1.1

1.4 Období po roce 1990

Vzhledem ke změně politického systému a demokratizaci společnosti došlo na našem území po roce 1990 k obnovení svobodného podnikání v cestovním ruchu. Během malé privatizace (1991–2006) došlo k navrácení majetku (restaurace, ubytovací zařízení) drobným a středním podnikatelům. Během velké privatizace (1993–2000) potom k přechodu významných prvků infrastruktury cestovního ruchu (hotely, lázeňská zařízení apod.) do soukromých rukou. Značná část infrastruktury byla ve velmi zanedbaném stavu.¹⁸

S příchodem demokracie začali do ČR opět proudit zahraniční návštěvníci z celého světa. Současný stav ilustrují následující údaje, převzaté ze zprávy agentury STEM/MARK o příjezdovém cestovním ruchu v ČR (2017). Zatímco například v roce 2013 přijelo podle odhadů do ČR na 24,7 milionu cizinců, v roce 2016 jich bylo již 31 milionů.¹⁹ Úměrně stoupají i jejich celkové výdaje v ČR, a to ze 180 miliard Kč v roce 2013 na 228 miliard Kč v roce 2016. Nejčastějším cílem zahraničních turistů v ČR je Praha, Jihomoravský a Karlovarský kraj.²⁰

Stejně tak tuzemští návštěvníci mohou dle svých možností a preferencí cestovat do ostatních zemí. V letech 2013 až 2017 vycestovali rezidenti do zahraničí průměrně ročně na 1,2 milionu kratších a 4,2 milionu delších cest.²¹ Nejčastějším cílem Čechů v zahraničí jsou tradičně Chorvatsko, Slovensko, Itálie a Rakousko.^{22,23}

¹⁸ VYSTOUPIL, Jiří a Martin ŠAUER et al. *Geografie cestovního ruchu České republiky*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2011. 315 s. ISBN 978-80-7380-340-7, s. 32-33.

¹⁹ Z 50% se dlouhodobě jedná o jednodenní návštěvníky, z 40% o turisty a z 10% o tranzitující návštěvníky. Jednodenní návštěvníci přijíždějí zejména ze sousedních států, a to převážně za nákupy. Z Polska, Slovenska, Rakouska a Německa přijíždějí také tranzitující návštěvníci. Turisté na dovolenou nejvíce přijíždějí z Německa a států jako je Itálie, Velká Británie, Slovensko, Francie, USA či Rusko.

²⁰ STEM/MARK. *Prezentace - Příjezdový cestovní ruch 2016- prezentace výsledků výzkumu* [online]. [Praha]: STEM/MARK, březen 2017 [cit. 2017-11-10]. Dostupné z: https://www.mmr.cz/getmedia/a6642423-c42d-4a37-ae0f-73859e978247/2016-cely-rok-prezentace_4.pdf

²¹ Kratší cesty ČSÚ definuje 1-3 přenocováními, delší cesty potom 4 a více přenocováními.

²² ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Tab. 4.2.2 Delší cesty rezidentů do zahraničí 3. 4. 2018 (kód: 020023-17)* [online tabulka]. [cit. 2018-04-05]. Dostupné z: https://www.czso.cz/documents/10180/46014664/crucr040318_422.xlsx/8a974be8-725e-4d63-be39-7afd33636cdc?version=1.1

²³ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Tab. 4.3.2 Kratší cesty rezidentů do zahraničí 3. 4. 2018 (kód: 020023-17)* [online tabulka]. [cit. 2018-04-05]. Dostupné z: https://www.czso.cz/documents/10180/46014664/crucr040318_432.xlsx/2db41551-a142-427f-94d1-ce8576ce0670?version=1.1

Cestovní ruch nového tisíciletí ovlivňují zejména ekonomické (hospodářské) krize a bezpečnostní a zdravotní hrozby (ozbrojené konflikty, terorismus, epidemie).²⁴ Tyto globální problémy mohou mít vliv i na oblast cestovního ruchu v ČR, ať už se jedná o snížení počtu příjezdů hostů z určitých zemí, či o změnu preferencí rezidentů při výběru cíle jejich cesty v zahraničí. Tyto aspekty také můžou zvýšit poptávku v rámci domácího cestovního ruchu. Cestám rezidentů po ČR je věnována samostatná podkapitola v následující části práce.

Oblast cestovního ruchu v České republice patří v současnosti do gesce Ministerstva pro místní rozvoj České republiky. Základním strategickým dokumentem, který ministerstvo vytváří, je střednědobá *Koncepce státní politiky cestovního ruchu*, zaměřující se na rozvoj a podporu turistických regionů a oblastí (první vytvořena roku 1999). Významné finanční podpory se oblasti cestovního ruchu dostalo po vstupu ČR do Evropské unie v roce 2004, kdy bylo zahájeno čerpání z evropských strukturálních fondů.²⁵ Ministerstvo pro místní rozvoj ČR také zřizuje státní příspěvkovou organizaci *CzechTourism*, jejímž cílem je propagace destinace *Česká republika* v tuzemsku i zahraničí.²⁶ Hlavním zákonem, zabývajícím se oblastí cestovního ruchu v ČR, je *Zákon č. 159/1999 Sb., o některých podmínkách podnikání v oblasti cestovního ruchu a jeho novely*.²⁷

Cestovní ruch v ČR se podle údajů *Satelitního účtu cestovního ruchu ČR* podílí na hrubém domácím produktu dlouhodobě cca 2,8%.²⁸ Podíl zaměstnanosti v cestovním ruchu na celkové zaměstnanosti v ČR činí 4,5%.²⁹

²⁴ PALATKOVÁ, Monika a Jitka ZICHOVÁ. *Ekonomika turismu: turismus České republiky: vymezení a fungování trhu turismu, přístupy k hodnocení významu a vlivu turismu, charakteristika turismu České republiky*. Praha: Grada, 2011, 205 s. ISBN 978-80-247-3748-5, s. 126-127.

²⁵ Tamtéž.

²⁶ Cestovní ruch. *Mmr.cz* [online]. [cit. 2017-11-07]. Dostupné z: <https://www.mmr.cz/cs/Regionalni-politika-a-cestovni-ruch/Cestovni-ruch>

²⁷ Přehled platných právních předpisů. *Mmr.cz* [online]. [cit. 2017-11-07]. Dostupné z: <https://www.mmr.cz/cs/Regionalni-politika-a-cestovni-ruch/Cestovni-ruch/Pravo-Legislativa/Prehled-platnych-pravnich-predpisu>

²⁸ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *TSA T11.1 Hlavní ukazatele národního hospodářství a cestovního ruchu v ČR v letech 2003-2015 28. 02. 2017 (kód: 020020-16)* [online tabulka]. [cit. 2017-11-09]. Dostupné z: https://www.czso.cz/documents/10180/32912850/tsa022817_t111.xls/076afc02-b923-443c-874d-b0059b519999?version=1.1

²⁹ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Souhrnné ukazatele zaměstnanosti v cestovním ruchu v ČR 28. 02. 2017 (kód: 020019-16)* [online tabulka]. [cit. 2017-11-09]. Dostupné z: https://www.czso.cz/documents/10180/32912846/mz022817_t111.xls/7395319a-6164-4f24-8f64-92e6b6f90b7f?version=1.1

2 Představení vybraných druhů a forem cestovního ruchu

Cestovní ruch je velmi rozsáhlou oblastí, která je k různým účelům (statistickým, marketingovým, strategickým) dále dělena na menší homogenní celky. Tato typologizace je však obtížná, jak uvádí i Zelenka a Pásková (2012). Základní členění cestovního ruchu je na druhy a formy (ty se však ve skutečnosti překrývají).³⁰ Úvodem kapitoly bude tedy nejprve objasněn rozdíl v jejich definicích.

Druhy cestovního ruchu jsou vymezeny na základě kritérií, která hodnotí jejich jevový průběh a způsob realizace.

Nejčastějšími kritérii užívanými k dělení cestovního ruchu na druhy jsou *délka trvání* (krátkodobý a dlouhodobý), *rozložení během roku* (celoroční, sezónní), *teritoriální rozmístění* (domácí, výjezdový, příjezdový), *vliv na životní prostředí* (měkký, tvrdý), *využívání zdrojů* (masově-konzumní, alternativní), *organizovanost* (neorganizovaný, organizovaný) a *hromadnost* (individuální, hromadný).³¹

Formy cestovního ruchu potom získávají své jméno podle převažující motivace návštěvníka.

Výkladový slovník cestovního ruchu uvádí následující časté formy: pěší turistika, cykloturistika, kulturní, poznávací, prožitkový a přírodní cestovní ruch, ekoturismus, etnický, krajanský, religiózní, rekreační a léčebný cestovní ruch, wellness, tematický, sportovní a kongresový cestovní ruch.³² V zahraniční literatuře je možné se setkat i s dalšími způsoby vymezení cestovního ruchu a odlišným názvoslovím. Například V. L. Smith uvádí 6 *kategorií cestovního ruchu*: etnický, kulturní, historický, environmentální, rekreační a obchodní.³³

Tato kapitola bude zaměřena na konkrétní druhy a formy cestovního ruchu, které budou zkoumány v analytické části práce. Nejprve bude blíže představen domácí

³⁰ ZELENKA, Josef a Martina PÁSKOVÁ. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. Praha: Linde Praha, 2012. ISBN 978-80-7201-880-2, s. 16.

³¹ Tamtéž.

³² Tamtéž.

³³ GOELDNER, Charles R. a J. R. Brent RITCHIE. *Cestovní ruch: principy, příklady, trendy*. Brno: BizBooks, 2014, xviii, 545 s. ISBN 978-80-265-0298-2, s. 248-251.

cestovní ruch a poté okomentovány vybrané formy cestovního ruchu – turistika a cestovní ruch rekreační, přírodní, venkovský a poznávací.

2.1 Domácí cestovní ruch České republiky

Domácím cestovním ruchem jsou myšleny kratší a delší cesty rezidentů v rámci jejich země, v případě České republiky tedy cesty jejích obyvatel po Čechách, Moravě a Slezsku.³⁴ Historický vývoj cestovního ruchu na našem území byl již nastíněn v první kapitole. Převážná část důležitých momentů této historie měla úzký vztah právě k domácímu cestovnímu ruchu. Následující pasáž doplní některé detaily, které nebyly výše uvedeny.

2.1.1 Význam a vnímání domácího cestovního ruchu v čase

Jak uvádí Palatková a Zichová (2011), po roce 1918 se důležitým způsobem trávení volného času v Československu stal trampingu. Pobyt v přírodě poblíž měst, spojený s nízkými nároky na služby, byl oblíbený zejména u méně majetných vrstev společnosti.³⁵ Kromě trampingu byly oblíbené i další outdoorové aktivity, jako vodáctví, horolezectví a turistika.³⁶ Jak již bylo uvedeno výše, častým cílem návštěvníků byly i lázně. Domácí cestovní ruch byl však v období první republiky z ekonomického hlediska vnímán především jako doplněk k příjezdovému cestovnímu ruchu. Důvodem byly nízké výdaje domácích návštěvníků a turistů.³⁷

Po druhé světové válce nabyl domácí cestovní ruch díky změně politické situace na důležitosti. Objem zejména jednodenních cest a pobytů ve vlastních objektech druhého bydlení mimo veřejné formy cestovního ruchu neustále narůstal, a to až do roku 1989. Druhým pilířem byl zmiňovaný vázaný cestovní ruch, taktéž uskutečňovaný převážně na území Československé socialistické republiky.³⁸

Po roce 1990 nastal velký útlum domácího cestovního ruchu, a to z důvodu otevření hranic a extrémního růstu poptávky rezidentů po cestách do zahraničí. Ti se začali rozhodovat, zda využijí svoje zdroje k pořízení pobytu v tuzemsku či

³⁴ PALATKOVÁ, Monika a Jitka ZICHOVÁ. *Ekonomika turismu: turismus České republiky: vymezení a fungování trhu turismu, přístupy k hodnocení významu a vlivu turismu, charakteristika turismu České republiky*. Praha: Grada, 2011, 205 s. ISBN 978-80-247-3748-5, s. 145.

³⁵ Tamtéž, s. 145-146.

³⁶ Tamtéž, s. 146.

³⁷ Tamtéž.

³⁸ Tamtéž, s. 146-147.

v cizí destinaci. Jelikož byla vycestování do zahraničí po celé období devadesátých let přisuzována větší prestiž, objemy domácích cest klesaly. I v návaznosti na to, jaké poznatky a zkušenosti si rezidenti přiváželi ze svých zahraničních cest, však naopak rostla jejich poptávka po kvalitních službách v tuzemsku.³⁹

Dominanci výjezdového cestovního ruchu v devadesátých letech doplňoval cestovní ruch příjezdový. Ten byl také odborníky dlouho označován za budoucí nástroj rozvoje cestovního ruchu regionů. Na počátku nového milénia se však ukázalo, jak uvádí Palatková a Zichová (2011), že tímto nástrojem bude právě cestovní ruch domácích. Na jeho popularizaci začalo být státem vynakládáno stále více prostředků.⁴⁰

V roce 2004 byl agenturou CzechTourism založen oficiální internetový portál *Kudy z nudy*, který představuje atraktivitu a akce na území České republiky a umožňuje plánování výletů.⁴¹ Agentura také realizovala celou řadu mediálních kampaní podporujících domácí cestovní ruch, například *Česko – země příběhů* v roce 2013⁴² či *Česko – naše destinace* v roce 2015. Poslední zmiňovaná měla za cíl propagaci zejména horských a podhorských oblastí ČR a podle výsledného zhodnocení reálně přispěla k nárůstu domácích cest.⁴³

Kampaně agentury CzechTourism však nemíří pouze na stranu poptávky, ale i na stranu nabídky. V letech 2013–2014 probíhala *Informační kampaň pro provozovatele*, jenž měla za cíl předání know-how podnikatelům v oblasti služeb cestovního ruchu.⁴⁴ Další formou podpory nabídky jsou samozřejmě také státní a

³⁹ PALATKOVÁ, Monika a Jitka ZICHOVÁ. *Ekonomika turismu: turismus České republiky: vymezení a fungování trhu turismu, přístupy k hodnocení významu a vlivu turismu, charakteristika turismu České republiky*. Praha: Grada, 2011, 205 s. ISBN 978-80-247-3748-5, s. 147-149.

⁴⁰ Tamtéž, s. 151.

⁴¹ O Kudy z nudy. *Kudy z nudy* [online]. [cit. 2018-01-05]. Dostupné z: <https://www.kudyznudy.cz/o-kudy-z-nudy.aspx>

⁴² Kampaň Česko - země příběhů podporuje domácí cestovní ruch. In: *CzechTourism* [online]. [cit. 2017-11-15]. Dostupné z: <https://www.czechtourism.cz/media/tiskove-zpravy/kampan-cesko-zeme-pribehu-podporuje-domaci-cesto/>

⁴³ Kampaň agentury CzechTourism přispěla k nárůstu trávení volného času v tuzemsku. In: *CzechTourism* [online]. [cit. 2017-11-15]. Dostupné z: <https://www.czechtourism.cz/pro-media/tiskove-zpravy/kampan-agentury-czechtourism-prispela-k-narustu-tr/>

⁴⁴ Recept na efektivní podporu DCR přináší nová informační kampaň agentury CzechTourism. In: *CzechTourism* [online]. [cit. 2017-11-15]. Dostupné z: <https://www.czechtourism.cz/nase-sluzby-pro-vas/evropske-projekty/iop-marketingovy-mix-na-podporu-domaciho-cestovn/newsletter-pro-provozovatele/newsletter-c-1/recept-na-efektivni-podporu-dcr-prinasi-nova-infor/>

evropské dotace na rozvoj infrastruktury cestovního ruchu na území ČR.⁴⁵ Vliv nejen těchto aktivit, ale celkový vývoj domácích cest v čase bude ukázán v následující pasáži.

2.1.2 Spotřebitelské chování rezidentů na delších a kratších cestách

Historická data o domácím cestovním ruchu ČR lze získat z databáze Českého statistického úřadu. Jejich interpretace je však komplikovaná, jelikož v průběhu let několikrát došlo ke změně metodiky šetření. Vzájemně srovnatelné údaje jsou dostupné až od roku 2011.

Z těchto údajů vyplývá, že se v letech 2011–2015 počet delších cest rezidentů pohyboval mezi 7,1 a 7,7 milionu ročně. Kratších cest se v tomto období uskutečnilo ročně mezi 16 a 21 miliony. Počty delších i kratších cest ve sledovaném období kolísaly. Rostoucí tendenci domácí cestovní ruch zaznamenává od roku 2016. Meziroční celkový růst vůči roku 2015 činil 12%, v roce 2017 potom vůči předchozímu roku 8%. Počet delších cest rezidentů v roce 2017 dosáhl hranice 8 milionů cest, kratších cest bylo podniknuto na 20 milionů. Zatímco v roce 2016 výrazně přibylo delších cest (meziročně o 18%), v roce 2017 naopak přibylo více cest kratších (13%).^{46,47}

Průměrný počet nocí strávených na jedné delší cestě spíše klesá, ze 7,8 na 7,4 noci. Nejčastější počet přenocování na delší cestě je 4-7 nocí. Obliba cest s 15 a více přenocováními klesá. V případě kratších cest se stabilně pohybuje na hodnotě 1,9 noci.⁴⁸ Průměrné výdaje na jednu delší cestu se ve sledovaném období pohybovaly v rozmezí 2 600 Kč až 3 700 Kč. Ani zde nelze vysledovat

⁴⁵ PALATKOVÁ, Monika a Jitka ZICHOVÁ. *Ekonomika turismu: turismus České republiky: vymezení a fungování trhu turismu, přístupy k hodnocení významu a vlivu turismu, charakteristika turismu České republiky*. Praha: Grada, 2011, 205 s. ISBN 978-80-247-3748-5, s. 151.

⁴⁶ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Tab. 4.2.1 Delší cesty rezidentů v tuzemsku 3. 4. 2018 (kód: 020023-17)* [online tabulka]. [cit. 2018-04-05]. Dostupné z: https://www.czso.cz/documents/10180/46014664/crucr040318_421.xlsx/6a4926bf-0966-4c37-bb8c-1563558a6900?version=1.1

⁴⁷ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Tab. 4.2.1 Kratší cesty rezidentů v tuzemsku 3. 4. 2018 (kód: 020023-17)* [online tabulka]. [cit. 2018-04-05]. Dostupné z: https://www.czso.cz/documents/10180/46014664/crucr040318_431.xlsx/66bef44c-25f7-40a1-af35-5ceb9efe2d39?version=1.1

⁴⁸ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Tab. 4.1.0 Domácí a výjezdový cestovní ruch v ČR 3. 4. 2018 (kód: 020023-17)* [online tabulka]. [cit. 2018-04-05]. Dostupné z: https://www.czso.cz/documents/10180/46014664/crucr040318_410.xlsx/9299059e-efb6-4f88-92b1-725ff5a2c7e0?version=1.1

jednoznačnou růstovou či klesající tendenci. Průměrné výdaje na jednu kratší cestu ovšem dlouhodobě rostou – ze 770 Kč v roce 2011 na 1 100 Kč v roce 2017.⁴⁹

Nejvyšší počet dlouhodobých cest je tradičně ve 3. čtvrtletí roku (červenec, srpen, září – zhruba 50%), druhý nejvyšší potom ve 2. čtvrtletí (duben, květen, červen – zhruba 20%).⁵⁰ Tento trend kopíruje i průměrný počet přenocování na jedné cestě (kolem 8 nocí v těchto obdobích, pouze kolem 6 nocí po zbytek roku). Nejvyšší průměrné výdaje na jednu delší cestu ovšem zaznamenáváme v 1. čtvrtletí (leden, únor, březen – kolem 4 000 Kč), naopak nejnižší (kolem 2 600 Kč) ve 2. čtvrtletí roku.⁵¹

V počtu kratších cest naopak vede 2. čtvrtletí (zhruba 30%), následované 3. čtvrtletím (cca 25%). U kratších cest je patrné relativně rovnoměrné rozložení během roku, ať už se jedná o jejich počet, průměrný počet přenocování či průměrné výdaje na jednu cestu. Ty bývají, shodně s delšími cestami, mírně vyšší v zimních měsících.⁵²

O spotřebitelském chování tuzemských návštěvníků hovoří také účel jejich cesty. V případě delších cest je to z 70% rekreace, dovolená a volný čas. Až 25% všech delších cest podniknou za příbuznými či známými. O zdravotní pobyt se jedná v průměru jen v asi 5% případů.⁵³ U kratších cest je patrný posun směrem k návštěvě rodiny a přátel (cca 50% cest), dalších téměř 50% tvoří rekreace. Zdravotní pobyty a ostatní soukromé účely se podílí na celkovém počtu kratších cest jen asi 1%.⁵⁴

⁴⁹ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Tab. 4.1.0 Domáci a výjezdový cestovní ruch v ČR 3. 4. 2018 (kód: 020023-17)* [online tabulka]. [cit. 2018-04-05]. Dostupné z: https://www.czso.cz/documents/10180/46014664/crucr040318_410.xlsx/9299059e-efb6-4f88-92b1-725ff5a2c7e0?version=1.1

⁵⁰ Tamtéž.

⁵¹ Tamtéž.

⁵² Tamtéž.

⁵³ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Tab. 4.2.1 Delší cesty rezidentů v tuzemsku 29. 09. 2017 (kód: 020023-17)* [online tabulka]. [cit. 2017-11-15]. Dostupné z: https://www.czso.cz/documents/10180/46014668/crucr092917_421.xlsx/dd1276c4-8694-4d29-aae1-1b6fb8401f8d?version=1.1

⁵⁴ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Tab. 4.3.1 Kratší cesty rezidentů v tuzemsku 29. 09. 2017 (kód: 020023-17)* [online tabulka]. [cit. 2017-11-15]. Dostupné z: https://www.czso.cz/documents/10180/46014668/crucr092917_431.xlsx/ea1bcbcd-cf1c-4ce8-8e0a-e1c6e49cb47c?version=1.1

Na svých cestách rezidenti nejčastěji využívají vlastní rekreační zařízení a ubytování u příbuzných a známých. U delších cest můžeme sledovat téměř neměnný trend v poměru využitých typů ubytování - hotel a podobné zařízení 18%, ostatní hromadné ubytování 10%, vlastní rekreační zařízení 30%, u příbuzných a známých 33%, ostatní 9%.⁵⁵

Během kratších cest rezidenti stále více využívají ubytování v hotelích (5% v roce 2011, 9% v roce 2017). Podíl ubytování ve vlastních zařízeních od roku 2011 klesal (z 38% na minimum v roce 2015 – 24%). Aktuálně se drží zhruba na 30%. Podíl ubytování u příbuzných naopak roste, v roce 2015 dosáhl svého maxima 60% a v současnosti se pohybuje kolem 57%.⁵⁶

Nejčastěji využívaným dopravním prostředkem pro podniknutí delší i kratší cesty je osobní motorové vozidlo (87%, respektive 85% případů). V rámci delších cest navíc jeho obliba roste. Využití autobusů spíše klesá (z 9% v roce 2011 na 7% v roce 2017), vlak dlouhodobě ke svým cestám využívá 7%, respektive 8% rezidentů. S těmito fakty se také pojí skutečnost, že 95% delších a 99% kratších cest rezidenti podnikají individuálně bez organizace cestovní kanceláří.^{57,58}

Co do počtu podniknutých cest jsou nejpoblárnější Středočeský, Jihočeský kraj a Jihomoravský kraj. Vysoký počet přespání na delších cestách zaznamenává také kraj Vysočina, na kratších cestách potom Karlovarský a Královehradecký kraj. Místem, které jednoznačně nestojí v popředí zájmu rezidentů, je Praha.^{59,60}

⁵⁵ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Tab. 4.2.1 Delší cesty rezidentů v tuzemsku 29. 09. 2017 (kód: 020023-17)* [online tabulka]. [cit. 2017-11-15]. Dostupné z: https://www.czso.cz/documents/10180/46014668/crucr092917_421.xlsx/dd1276c4-8694-4d29-aae1-1b6fb8401f8d?version=1.1

⁵⁶ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Tab. 4.2.1 Kratší cesty rezidentů v tuzemsku 3. 4. 2018 (kód: 020023-17)* [online tabulka]. [cit. 2018-04-05]. Dostupné z: https://www.czso.cz/documents/10180/46014664/crucr040318_431.xlsx/66bef44c-25f7-40a1-af35-5ceb9efe2d39?version=1.1

⁵⁷ Tamtéž.

⁵⁸ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Tab. 4.2.1 Delší cesty rezidentů v tuzemsku 3. 4. 2018 (kód: 020023-17)* [online tabulka]. [cit. 2018-04-05]. Dostupné z: https://www.czso.cz/documents/10180/46014664/crucr040318_421.xlsx/6a4926bf-0966-4c37-bb8c-1563558a6900?version=1.1

⁵⁹ Tamtéž.

⁶⁰ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Tab. 4.3.1 Kratší cesty rezidentů v tuzemsku 29. 09. 2017 (kód: 020023-17)* [online tabulka]. [cit. 2017-11-15]. Dostupné z: https://www.czso.cz/documents/10180/46014668/crucr092917_431.xlsx/ea1bcbcd-cf1c-4ce8-8e0a-e1c6e49cb47c?version=1.1

2.1.3 Nové trendy ve spotřebitelském chování rezidentů v tuzemsku

Jak je možné vidět výše, preference a spotřebitelské chování tuzemských turistů se v průběhu let mění, ať už se jedná o četnost či délku cest nebo využití různých ubytovacích zařízení a dopravních prostředků. Podle průzkumu *Asociace cestovních kanceláří ČR* lidé svůj volný čas začínají opět více dělit mezi zahraniční a tuzemské pobyty.⁶¹ Jistý posun v poptávce souvisí podle studie agentury CzechTourism, publikované v roce 2016, také s existencí tzv. slevových portálů. Podle studie tímto způsobem již někdy koupila tuzemský pobyt více než jedna třetina obyvatel ČR. Hlavní motivací v tomto případě však není pouze nízká cena, tento fenomén se projevuje napříč věkovými a demografickými skupinami. Spotřebitelé nakupují pobyty spontánně, míří do jim neznámých lokalit. V objemu pobytů převažují ty kratší, značný počet cest se potom odehrává mimo hlavní sezonu. Společným rysem těchto nákupů je převažující spokojenost s nakoupenou službou, jež spotřebitele do budoucna motivuje k opětovnému využití tohoto marketingového kanálu.⁶²

Dalším trendem poslední doby je nárůst cestování seniorů (osob starších 65 let). Ačkoliv se tento specifický segment zatím rozvíjí spíše v zahraničí, i v tuzemsku lze jeho rozvoj do budoucna očekávat. Důležitou informací je, že čeští senioři rádi cestují právě po vlastní zemi. Mezi další specifika této věkové skupiny patří podnikání cest mimo hlavní sezonu a vysoký průměrný počet nocí strávených na cestě. Senioři stále více vyžadují aktivní formy trávení volného času, spojené s komfortem a kvalitou, za kterou bývají ochotni si připlatit.⁶³

Domácí cestovní ruch, tak jak byl popsán výše, zažil za více než 120 let své existence spoustu proměn. Zejména vnímání jeho prestiže se v čase vyvíjelo. Tento vývoj probíhal spíše ve vlnách a vždy reagoval na změny ve společnosti. Patrný je tak nejprve jeho rozvoj spjatý s filozofií národní identity v období Rakouska-Uherska, následné upozadování ve prospěch příjezdového cestovního ruchu v období první republiky, poté nucený rozmach v období socialismu a

⁶¹ KLADIVOVÁ, Barbora. Češi zůstanou alespoň na jednu ze svých dovolených v tuzemsku. Hoteliéři hlásí téměř plné kapacity. In: *iROZHLAS - spolehlivé zprávy* [online]. [cit. 2017-11-16]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/ekonomika/cesi-zustanou-alespon-na-jednu-ze-svych-dovolenych-v-tuzemsku-hotelieri-hlasi_1706150741_jra

⁶² Slevové portály mění domácí cestovní ruch. In: *COT - Celý o turismu* [online]. 2016 [cit. 2017-11-16]. Dostupné z: <https://www.icot.cz/slevove-portaly-meni-domaci-cestovni-ruch/>

⁶³ LEJSEK, Zdeněk. Chuť cestovat s věkem neklesá. *STATISTIKA&MY* [online]. 2016, 6(2) [cit. 2017-11-16]. Dostupné z: <http://www.statistikaamy.cz/2016/02/chut-cestovat-s-vekem-neklesa/>

opětovné upozadění v devadesátých letech minulého století kvůli ruchu výjezdovému – až po návrat jeho oblíbenosti v posledních letech. Co se ovšem za posledních 120 let nezměnilo, je inklinace obyvatel České republiky k aktivnímu odpočinku a různým outdoorovým aktivitám, které jsou oblíbené v roce 2018 stejně jako na konci 19. století.

2.2 Turistika

Jednou z běžných venkovních aktivit, které lidé provozují ve svém volném čase, je turistika. Pojem *turistika* bývá někdy užíván ve stejném smyslu jako cestovní ruch či turismus.

Turistika je však pouze druhem cestovního ruchu. Jejím důležitým aspektem je způsob realizace – aktivní pohyb vlastní silou. Podle toho, kde a s jakými prostředky je turistika provozována, jsou potom vyčleňovány její jednotlivé formy. Těmi jsou pěší turistika, cykloturistika, horská či vysokohorská turistika, krasová či jeskynní turistika (cílem jsou prohlídky přírodních útvarů v krasových oblastech), vodní turistika nebo zimní turistika na lyžích.⁶⁴

2.2.1 Pěší turistika

Chůze představuje nejzákladnější způsob, jak se může člověk pohybovat, proto je pěší turistika nejstarší formou turistiky. Oblíbenost individuálního putování přírodou vzrostla v 18. století v období romantismu, v 19. století potom došlo ke vzniku prvních organizací, které plánovaly společné výlety do přírody. Jednou z prvních byl v druhé polovině 19. století spolek Sokol, o největší rozvoj turistiky se potom zasadil například již zmiňovaný Klub českých turistů.⁶⁵

Důležitým aspektem pěší turistiky v ČR je *značení turistických tras*, které má KČT na starost. Ke značení jsou využívány pásové značky v kombinaci bílé a červené, modré, zelené či žluté barvy. Ty v terénu doplňují turistické tabulky a směrovky.⁶⁶ Vlastní značku mají naučné stezky. Naučné stezky nabízí turistům kromě fyzické

⁶⁴ ZELENKA, Josef a Martina PÁSKOVÁ. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. Praha: Linde Praha, 2012. ISBN 978-80-7201-880-2, s. 585.

⁶⁵ ŠVESTKOVÁ, Alena a Věra MRÁČKOVÁ. Historie pěší turistiky. In: *Inovace předmětu pěší turistika* [online]. [cit. 2017-11-21]. Dostupné z: https://is.muni.cz/do/fsps/e-learning/pesi_turistika/t_historie.htm

⁶⁶ ŠVESTKOVÁ, Alena a Věra MRÁČKOVÁ. Značení turistických tras. In: *Inovace předmětu pěší turistika* [online]. [cit. 2017-11-23]. Dostupné z: https://is.muni.cz/do/fsps/e-learning/pesi_turistika/doc/t_znaceni.pdf

námahy a estetického zážitku z přírody i informační obohacení, které se vztahuje k danému místu a vymezenému tématu.⁶⁷

Mezi hlavní přínosy pěší turistiky patří její celkový pozitivní vliv na zdraví lidského organismu. Výhodou je také její univerzálnost, k jejímu vykonávání není v zásadě třeba speciálního vybavení a dovedností, jako je tomu u řady sportů.⁶⁸

Zvláštním typem pěší turistiky, ke kterému je vybavení potřeba, je *nordic walking* neboli severská chůze se speciálními holemi. Ta se poprvé objevila na konci 20. století ve Finsku a na začátku nového tisíciletí si získala oblibu ve světě i v České republice. Při této aktivitě dochází k většímu zapojení svalů těla, a tedy k ještě pozitivnějšímu dopadu chůze na organismus.⁶⁹

2.2.2 Cykloturistika

Další velmi rozšířenou formou turistiky je cykloturistika. V rámci cykloturistiky jedinec využívá svých sil k pohybu kola. Jsou mu tak umožněny přesuny na větší vzdálenosti, zároveň jde o relativně ekologický způsob přepravy.⁷⁰

Cykloturisté využívají městských, trekkingových a horských kol pro různé typy terénu, od zpevněných asfaltových povrchů až po neupravené terénní stezky.⁷¹ Oblíbenost turistiky na kole vzrostla na konci 20. století. V té době byly *cyklotrasy* vedeny převážně po silničních komunikacích. Pro zvýšení bezpečnosti a s narůstající oblibou cykloturistiky byly od začátku nového tisíciletí budovány speciální *cyklostezky*, na nichž je pohyb vyhrazen pouze cyklistům a *cykloturistické stezky*, kde se cyklisté pohybují v kombinaci s pěšími nebo s in-line bruslaři.⁷² Nejnovějším trendem je budování jednosměrných terénních stezek, takzvaných

⁶⁷ FLEKALOVÁ, Markéta. *Rekreační využití území*. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2015, 159 s. ISBN 978-80-7509-211-3, s. 110-113.

⁶⁸ ŠVESTKOVÁ, Alena a Věra MRÁČKOVÁ. Turistika jako činnost prospívající zdraví a kondici. In: *Inovace předmětu pěší turistika* [online]. [cit. 2017-11-21]. Dostupné z: https://is.muni.cz/do/fsps/e-learning/pesi_turistika/t_turistikaazdravi.htm

⁶⁹ ŠVESTKOVÁ, Alena a Věra MRÁČKOVÁ. Nordic walking. In: *Inovace předmětu pěší turistika* [online]. [cit. 2017-11-21]. Dostupné z: https://is.muni.cz/do/fsps/e-learning/pesi_turistika/t_nordic.htm#historie

⁷⁰ MOUREK, Daniel. *Cykloturistika: současný stav a perspektivy v České republice*. Praha: CzechTourism, 2011, 129 s. ISBN 978-80-87560-00-6, s. 9.

⁷¹ Tamtéž, s. 11.

⁷² Tamtéž, s. 12-14.

singletrailů, které zprostředkovávají adrenalinový zážitek z jízdy ve volné přírodě, zejména v lesích či na horách.⁷³

Cyklotrasy se podle významu dělí na dálkové (nadregionální), regionální a místní.⁷⁴ Mezi další typy stezek, které prochází územím České republiky a podtrhují zejména princip udržitelnosti v cestovním ruchu, patří *Greenways* (pod záštitou Nadace partnerství)⁷⁵ a stezky celoevropské sítě *EuroVelo* (budované Evropskou cyklistickou federací).⁷⁶

Rozvoj tohoto segmentu cestovního ruchu v ČR dokazuje nejen fakt, že počet nově budovaných cyklostezek a singletrailových areálů roste, ale také existence tzv. cyklobusů (autobusů s přívěsným stojanem na kola) či cyklovlaků v rámci systému veřejné dopravy.⁷⁷ V roce 2006 byla také již zmiňovanou Nadací partnerství spuštěna národní certifikace služeb v cestovním ruchu pod názvem *Cyklisté vítáni*. Ta má za cíl označovat taková místa (ubytovací a stravovací služby), která jsou cykloturistice uzpůsobena.⁷⁸

2.3 Rekreační cestovní ruch

Další formou cestovního ruchu, která bude v analytické části práce zmíněna, je rekreační cestovní ruch. Jeho hlavním prvkem je tzv. *rekreace*. Ta je spojená s obnovou fyzických i duševních sil jedince a to zejména prostřednictvím aktivních volnočasových činností (kulturně-uměleckých, sociálních, zájmových a pohybových). Prostřednictvím těchto činností dochází k regeneraci a relaxaci organismu a také k rozvoji osobnosti. Jedinec jich také může využít ke kompenzaci svých běžných denních činností a k zábavě.⁷⁹

Jedním způsobem dělení rekreace je na krátkodobou, která zahrnuje zejména víkendové trávení volného času v objektech druhého bydlení, a na dlouhodobou.

⁷³ MOUREK, Daniel. *Cykloturistika: současný stav a perspektivy v České republice*. Praha: CzechTourism, 2011, 129 s. ISBN 978-80-87560-00-6, s. 62-66.

⁷⁴ Tamtéž, s. 14.

⁷⁵ Tamtéž, s. 44-45.

⁷⁶ Tamtéž, s. 49-51.

⁷⁷ Tamtéž, s. 69-72.

⁷⁸ Tamtéž, s. 73-74.

⁷⁹ KOTÍKOVÁ, Halina a Eva SCHWARTZHOFFOVÁ. *Cestovní ruch a rekreace: Organizace, řízení a marketing v destinaci*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014. ISBN 978-80-244-4430-7, s. 9-10.

Dlouhodobá rekreace je v našem prostředí spojována především s pojmem *dovolená*. Rekreaci je dále možno dělit na zimní a letní. V obou případech jsou s pojmem rekreace tradičně spojovány spíše sportovní aktivity, ať už se jedná o sjezdové či běžecké lyžování, snowboarding nebo skialpinismus v zimě, či pěší turistiku, cykloturistiku nebo například plavání v létě. Pro tyto aktivity je budována tzv. sportovně-rekreační infrastruktura.⁸⁰

Jak lze vidět, rekreační cestovní ruch se prolíná i s dalšími formami cestovního ruchu. Potřeba obnovy fyzických i duševních sil a seberealizace vede dnešního člověka k návratu k přírodě a tradicím, jejich poznávání i poznávání svých možností prostřednictvím pohybových aktivit.

2.4 Přírodní cestovní ruch

Jedním ze způsobů, jak výše uvedené potřeby naplnit, je účast na přírodním cestovním ruchu. Hlavním cílem návštěvníků je poznávání fauny a flory přírodně hodnotných oblastí – přírodních lokalit, útvarů a úkazů.⁸¹ Ty se nejčastěji nacházejí na velkoplošných a maloplošných chráněných územích (národní parky, chráněné krajinné oblasti, národní přírodní rezervace, národní přírodní památky, přírodní rezervace a přírodní památky).⁸² Tyto zajímavosti mohou být poznávány například prostřednictvím pěší turistiky či cykloturistiky v dané lokalitě. Motivace pobýt v přírodním prostředí a také jej co nejméně ovlivňovat je společná s ekoturismem, venkovským i udržitelným cestovním ruchem, tedy obecněji s měkkými formami cestovního ruchu.⁸³

2.5 Venkovský cestovní ruch

Jakožto dalšího zástupce posledně zmíněných měkkých forem cestovního ruchu si představíme venkovský (neboli také rurální) cestovní ruch. Podle definice *Výkladového slovníku cestovního ruchu* venkovský cestovní ruch zahrnuje vícedenní

⁸⁰ KOTÍKOVÁ, Halina a Eva SCHWARTZHOFFOVÁ. *Cestovní ruch a rekreace: Organizace, řízení a marketing v destinaci*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014. ISBN 978-80-244-4430-7, s. 11-13.

⁸¹ ZELENKA, Josef a Martina PÁSKOVÁ. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. Praha: Linde Praha, 2012. ISBN 978-80-7201-880-2, s. 463.

⁸² VYSTOUPIL, Jiří a Martin ŠAUER et al. *Geografie cestovního ruchu České republiky*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2011. 315 s. ISBN 978-80-7380-340-7, s. 38.

⁸³ ZELENKA, Josef a Martina PÁSKOVÁ. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. Praha: Linde Praha, 2012. ISBN 978-80-7201-880-2, s. 335.

pobyty na venkově, během kterých jedinec podniká různé typické (pěší turistika, cykloturistika, projížďky na koních) i specifické (péče o domácí zvířata, konzumace lokálních potravin apod.) rekreační aktivity a je ubytován v soukromí či v menších hromadných ubytovacích zařízeních.⁸⁴

Venkovský cestovní ruch je také možné vymezit jako decentralizovaný cestovní ruch, který zasahuje do venkovského prostoru, a jenž je protipólem masovému a městskému cestovnímu ruchu. Venkovský prostor zaujímá téměř $\frac{3}{4}$ rozlohy České republiky a, jak bude ukázáno v následující kapitole, disponuje vysokým potenciálem pro rozvoj cestovního ruchu.⁸⁵

Jednotlivé formy venkovského cestovního ruchu⁸⁶ potom přinášejí v rámci konceptu udržitelného rozvoje řadu benefitů jeho účastníkům i místním podnikatelům, samosprávě a samozřejmě životnímu prostředí, jak zdůrazňuje Šimková (2015).

Návštěvníci se ve svém volném čase uchylují na venkov, aby uspokojili svou potřebu po klidu, odpočinku a samotě, aby poznali místní tradice a zvyky i mentalitu místních obyvatel a navázali s nimi obohacující vztahy. To mohou učinit prostřednictvím podílení se na chodu farem, péčí o zvířata, konzumací domácích výrobků a podobně (*agroturistika, ekoagroturistika*).⁸⁷

Pro místní podnikatele a samosprávy přináší venkovský cestovní ruch doplňkový zdroj příjmů, podporuje zlepšování infrastruktury a vybavenosti lokalit, růst pracovních příležitostí a dodává impuls k udržování místních tradic. Tím vším zlepšuje postavení venkova v rámci vyšších územních celků, jakým jsou například kraje či stát.⁸⁸

⁸⁴ ZELENKA, Josef a Martina PÁSKOVÁ. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. Praha: Linde Praha, 2012. ISBN 978-80-7201-880-2, s. 601.

⁸⁵ VYSTOUPIL, Jiří a Martin ŠAUER et al. *Geografie cestovního ruchu České republiky*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2011. 315 s. ISBN 978-80-7380-340-7, s. 110-114.

⁸⁶ Jak uvádí Vystoupil, Šauer et al. (2011), do venkovského cestovního ruchu lze zahrnout i chataření a chalupaření – 70% objektů individuální rekreace se nachází ve venkovské krajině.

⁸⁷ ŠIMKOVÁ, Eva. *Aktuální témata rozvoje venkovského cestovního ruchu v ČR*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2015, 126 s. Recenzované monografie. ISBN 978-80-7435-624-7, s. 14.

⁸⁸ ŠIMKOVÁ, Eva. *Aktuální témata rozvoje venkovského cestovního ruchu v ČR*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2015, 126 s. Recenzované monografie. ISBN 978-80-7435-624-7, s. 16.

Také díky šetrnému přístupu v procesech venkovského cestovního ruchu dochází k zmírňování negativních dopadů této formy cestovního ruchu na životní prostředí.⁸⁹

2.6 Poznávací cestovní ruch

Poslední formou cestovního ruchu, která zde bude zmíněna, je poznávací cestovní ruch, „(...)u níž je primární motivací účasti poznávání přírody, společnosti, historie navštívené země, oblasti.“ (ZELENKA, PÁSKOVÁ, 2012) Poznávací cestovní ruch je zařazen na konec výčtu vybraných druhů a forem cestovního ruchu proto, jelikož v sobě soustřeďuje většinu výše zmíněných forem, ať už se jedná o zmíněné poznávání přírody a jejích zajímavostí, třeba prostřednictvím turistiky, nebo o poznávání společnosti a jejích zvyků a tradic prostřednictvím zmiňované agroturistiky. Na kulturu a historii společnosti se orientuje kulturně-poznávací či kulturní cestovní ruch.⁹⁰

Každá forma cestovního ruchu v sobě nese aspekt poznávání, ať jde o poznávání okolí nebo o poznávání sebe sama. Proto, aby jednotlivé druhy a formy cestovního ruchu mohly být úspěšně na určitém území rozvíjeny, je zapotřebí množství předpokladů – faktorů, které dohromady vytváří celkový potenciál pro cestovní ruch. O jaké předpoklady se jedná a jak se jejich potenciál hodnotí, bude nastíněno v následující kapitole.

⁸⁹ Tamtéž.

⁹⁰ ZELENKA, Josef a Martina PÁSKOVÁ. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. Praha: Linde Praha, 2012. ISBN 978-80-7201-880-2, s. 293.

3 Předpoklady cestovního ruchu a hodnocení jeho potenciálu

Jak již bylo zmíněno v závěru předchozí kapitoly, aby se určité místo stalo atraktivním pro účastníky cestovního ruchu a mohly zde být úspěšně rozvíjeny jeho různé druhy či formy, musí splňovat řadu *předpokladů*.

Těmito předpoklady je myšlen souhrn aspektů či vlastností území, které mohou mít charakter *lokalizační* či *realizační*.⁹¹ Doplnujícími předpoklady jsou předpoklady *selektivní*, jimiž jsou například ekonomická, politická a demografická situace v dané lokalitě.⁹²

Pojem *potenciál cestovního ruchu* potom podle Vystoupila, Šauera et al. (2011) označuje souhrn ohodnocených předpokladů (na základě stanovené metodiky).⁹³

3.1 Lokalizační předpoklady

První skupinou předpokladů jsou lokalizační předpoklady. Dvěma hlavními podskupinami jsou potom předpoklady přírodní a kulturně-historické.⁹⁴

3.1.1 Přírodní předpoklady

Přírodní předpoklady daného území jsou tvořeny jeho reliéfem (z pohledu cestovního ruchu jsou oceňována území s členitým reliéfem) a klimatickými, hydrologickými (vodní plochy a toky, vývěry a ponory) a biogeografickými podmínkami (fauna a flora), které na něm panují.⁹⁵ Pobyt v takovýchto přírodních oblastech (a zejména na chráněných územích různých úrovních) je hlavní motivací přírodního a poznávacího cestovního ruchu (viz příslušné podkapitoly v předcházející části práce).⁹⁶

⁹¹ VYSTOUPIL, Jiří a Martin ŠAUER et al. *Geografie cestovního ruchu České republiky*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2011. 315 s. ISBN 978-80-7380-340-7, s. 34.

⁹² KOTÍKOVÁ, Halina a Eva SCHWARTZHOFFOVÁ. *Cestovní ruch a rekreace: Organizace, řízení a marketing v destinaci*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014. ISBN 978-80-244-4430-7, s. 24.

⁹³ VYSTOUPIL, Jiří a Martin ŠAUER et al. *Geografie cestovního ruchu České republiky*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2011. 315 s. ISBN 978-80-7380-340-7, s. 34.

⁹⁴ Tamtéž, s. 35.

⁹⁵ Tamtéž.

⁹⁶ ZELENKA, Josef a Martina PÁSKOVÁ. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. Praha: Linde Praha, 2012. ISBN 978-80-7201-880-2, s. 463.

3.1.2 Kulturně-historické předpoklady

Kulturně-historické předpoklady cestovního ruchu neboli tzv. antropogenní zdroje byly vytvořeny člověkem. Tento typ předpokladů má funkci spíše doplňkovou k předpokladům přírodním.⁹⁷ Nejdůležitější složkou jsou *kulturně-historické památky*, které jsou cílem návštěvníků kulturně-poznávacích forem cestovního ruchu. Tyto památky se dále dělí do několika podskupin: *památky movité, nemovité a jejich soubory* dokládající způsob života a tvůrčí projevy člověka; *památky architektonické světské* (městská a lidová architektura, technické a vojenské památky apod.) a *památky architektonické sakrální* (kostely, chrámy, baziliky, kaple apod.); *památky přírodní* (upravené člověkem, např. parky) a *soubory materiálních a duchovních projevů člověka* (jazyk, tradice, gastronomie, řemesla atp.). V rámci následného hodnocení těchto předpokladů se posuzuje buď jejich návštěvnost (pokud je to možné) anebo jejich význam (lokální, regionální, celostátní, mezinárodní).⁹⁸ Největší význam je přiřazen památkám zařazeným na *seznam světového dědictví UNESCO* (v ČR 12 památek).⁹⁹

Dalšími složkami kulturně-historických předpokladů jsou *kulturní zařízení* (muzea, galerie, památníky, divadla, hvězdárny a planetária a další) a *společenské akce* (kulturní, sportovní, výstavní a kongresové).¹⁰⁰

3.2 Realizační předpoklady

Realizační předpoklady bývají též označovány jako *organizačně-technické* či jako *základní a doprovodná infrastruktura* cestovního ruchu a slouží k uspokojování dalších potřeb návštěvníků (ubytování, stravování, doprava, další služby). Pokud je infrastruktura budována výhradně pro návštěvníky a nikoliv k využití místním obyvatelstvem, je nazývána *suprastrukturou*.¹⁰¹

3.2.1 Ubytovací zařízení

Typickým příkladem suprastruktury jsou ubytovací zařízení. Jejich rozmístění na území ČR a struktura reflektují vývoj cestovního ruchu na našem území. Nejvíce

⁹⁷ VYSTOUPIL, Jiří a Martin ŠAUER et al. *Geografie cestovního ruchu České republiky*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2011. 315 s. ISBN 978-80-7380-340-7, s. 56-57.

⁹⁸ Tamtéž, s. 58-67.

⁹⁹ Tamtéž, s. 71-72.

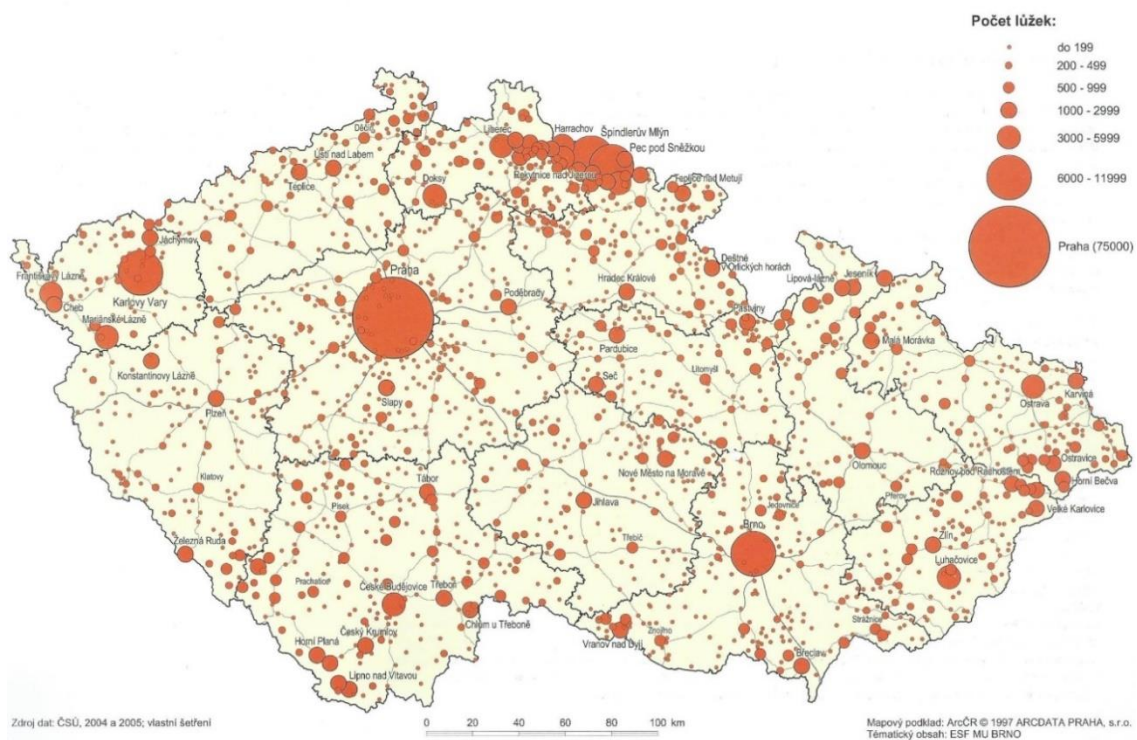
¹⁰⁰ Tamtéž, s. 67-69.

¹⁰¹ Tamtéž, s. 78.

ubytovacích kapacit se nachází ve městech, v lázeňských oblastech a na horách. Zejména v období socialismu bylo vybudováno množství ubytovacích zařízení nižší a střední kvality. Ke zvyšování kvality ubytovacích zařízení dochází od roku 1990.¹⁰²

Statisticky sledovanými zařízeními jsou ta s alespoň pěti pokoji a deseti lůžky, která poskytují přechodné ubytování hostům v rámci cestovního ruchu (*hromadná ubytovací zařízení*).¹⁰³ Těch se v roce 2016 v ČR nacházelo 9 168 s celkově 533 507 lůžky.¹⁰⁴ V členění podle typu ubytování připadalo z celkového součtu všech lůžek 42% lůžek na hotely, 18% na penziony, 6,5% na turistické ubytovny, 6% na kempy, 5,5% na chatové osady a 22% na ostatní typy zařízení.¹⁰⁵

HROMADNÁ UBYTOVACÍ ZAŘÍZENÍ

Obrázek 1 – Znázornění hromadných ubytovacích zařízení ČR.

Zdroj: Atlas cestovního ruchu České republiky.

¹⁰² VYSTOUPIL, Jiří a Martin ŠAUER et al. *Geografie cestovního ruchu České republiky*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2011. 315 s. ISBN 978-80-7380-340-7, s. 78-81.

¹⁰³ Metodika - časové řady cestovních ruchů. *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2017-12-18]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/metodika_casove_rady_cestovni_ruch

¹⁰⁴ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Kapacity hromadných ubytovacích zařízení za vybrané území: Česká republika* [online tabulka]. [cit. 2017-12-11]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/shortUrl?su=b24d2a6e>

¹⁰⁵ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Kapacity hromadných ubytovacích zařízení podle kategorie: Česká republika* [online tabulka]. [cit. 2017-12-11]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/shortUrl?su=74d80949>

Nelze opomíjet také menší ubytovací zařízení a lůžka v objektech individuální rekreace, jejich počty a rozmístění lze však bez přesného statistického podchycení pouze odhadovat.

3.2.2 Dopravní a sportovně-rekreační infrastruktura

Další složkou realizačních předpokladů je dopravní a sportovně-rekreační infrastruktura. Doprava v pojetí cestovního ruchu nemusí vždy znamenat pouze nástroj přesunu z místa na místo, ale také samotný cíl či motivaci návštěvníka.¹⁰⁶

V rámci sportovně-rekreačních zařízení literatura uvádí zejména areály sjezdového a běžeckého lyžování, zimní stadiony, bazény a koupaliště. Řadí k nim také různorodé značené turistické trasy a naučné stezky včetně odpočívek a informačních tabulí.¹⁰⁷ Jak již bylo uvedeno výše, o značení tras se v České republice stará Klub českých turistů. Celková délka všech typů jím vyznačených tras (pěší trasy, cyklotrasy, trasy pro běžecké lyžování, hipoturistiku a handicapované) přesáhla v roce 2014 hodnotu 80 000 km.¹⁰⁸

3.3 Potenciál cestovního ruchu a jeho hodnocení v České republice

Význam a četnost jednotlivých výše zmíněných předpokladů cestovního ruchu na daném území se pro různé potřeby veřejného i soukromého sektoru dále hodnotí. Tím je nastíněn potenciál daného území a jednotlivé homogenní celky mohou být seskupovány do různých kategorií. Tomuto postupu se říká *rajonizace* či *regionalizace cestovního ruchu*.¹⁰⁹

V rajonizaci existují tři základní přístupy: geografický, územně-plánovací a marketingový. *Geografický přístup* je v praxi nejdéle využíváný a člení území podle geografických a geomorfologických celků (hory, moře, města, venkov apod.). *Územně-plánovací princip* člení území podle funkčního využití. *Marketingový*

¹⁰⁶ VYSTOUPIL, Jiří a Martin ŠAUER et al. *Geografie cestovního ruchu České republiky*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2011. 315 s. ISBN 978-80-7380-340-7, s. 90.

¹⁰⁷ Tamtéž, s. 91-97.

¹⁰⁸ ODSTRČILÍK, Marek. Máme 80 000 kilometrů tras, říká generální sekretář Klubu českých turistů. In: *Rungo.cz* [online]. [cit. 2017-12-11]. Dostupné z: https://rungo.idnes.cz/klub-ceskych-turistu-trasy-kct-chuze-dwd-/behani.aspx?c=A140908_132848_behani_mao

¹⁰⁹ VYSTOUPIL, Jiří a Martin ŠAUER et al. *Geografie cestovního ruchu České republiky*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2011. 315 s. ISBN 978-80-7380-340-7, s. 181.

přístup je nejmladším a v současné době nejrozšířenějším přístupem, jenž dělí území na turistické regiony a oblasti pro účely jejich jednotné propagace.¹¹⁰

Jak shrnují Kotíková a Schwartzhoffová (2014), rajonizace cestovního ruchu má na našem území poměrně dlouhou tradici. První dokument s touto tematikou byl zpracován v roce 1961 Státním ústavem pro rajónové plánování ČSSR. V roce 1981 potom byla vydána aktualizace tohoto dokumentu, která rozdělila území ČSSR na 47 turistických oblastí. Na počátku nového tisíciletí zadalo Ministerstvo pro místní rozvoj ČR vypracování nových dokumentů zabývajících se hodnocením potenciálu cestovního ruchu, a to hned dvakrát. Poprvé to bylo v roce 2001 (s aktualizacemi v letech 2002 a 2010) *Hodnocení potenciálu cestovního ruchu na území ČR* (vypracoval Ústav pro územní plánování ČR). Podruhé byl v roce 2007 Katedrou regionální ekonomie a správy Ekonomicko-správní fakulty Masarykovy univerzity v Brně vypracován *Návrh nové rajonizace cestovního ruchu ČR (s Atlasem cestovního ruchu ČR.)*¹¹¹ Dva posledně zmíněné dokumenty se liší nejen svým zpracovatelem, ale i metodikou, která byla pro rajonizaci cestovního ruchu použita, a tudíž i svými výstupy.

Hodnocení potenciálu cestovního ruchu na území ČR (ÚÚR ČR) bylo v roce 2002 vytvořeno pro jednotlivé obce ČR a to podle bodového hodnocení vhodnosti k jednotlivým formám CR. Těmito kategoriemi jsou např. vhodnost krajiny pro: pěší a horskou turistiku, cykloturistiku, sjezdové zimní sporty, rekreaci u vody, horolezectví či venkovskou turistiku. Hodnoceny byly také přírodní pozoruhodnosti, kulturně historické památky a soubory, skanzeny a muzea, lázeňská funkce, či různé kongresy, konference a kulturní, sportovní a církevní akce, veletrhy a tematické trhy. Podle této metodiky 99,9% obcí ČR vykazuje alespoň základní stupeň potenciálu v některé z jeho složek.¹¹²

V roce 2010 už aktualizace tohoto dokumentu pracuje s většími územními celky, a to s obcemi s rozšířenou působností. Změněna byla také metodika hodnocení: nově byly bodově hodnoceny atraktivita, plochy (např. rekreační a turistická

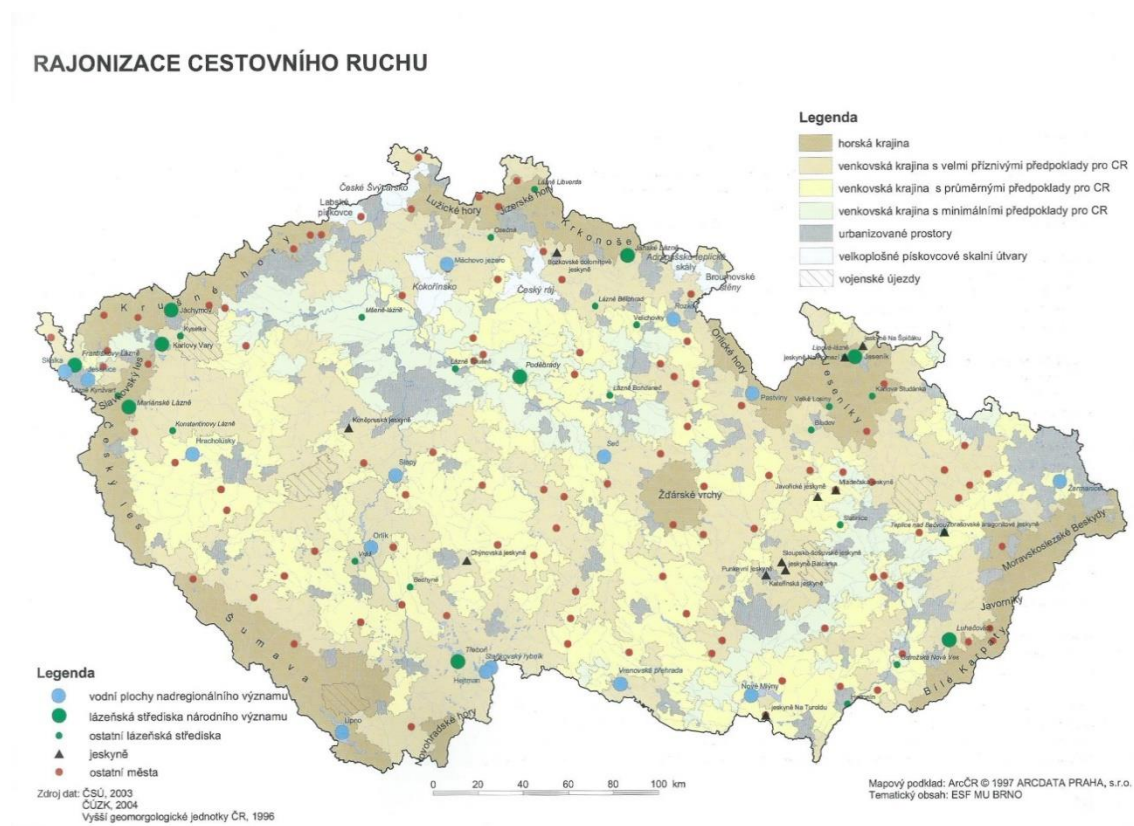
¹¹⁰ VYSTOUPIL, Jiří. *Návrh nové rajonizace cestovního ruchu ČR*. Brno: Masarykova univerzita, 2007, 98 s., VIII s. barev. příl. ISBN 9788021042636, s. 181-182.

¹¹¹ KOTÍKOVÁ, Halina a Eva SCHWARTZHOFFOVÁ. *Cestovní ruch a rekreace: Organizace, řízení a marketing v destinaci*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014. ISBN 978-80-244-4430-7, s. 28.

¹¹² BÍNA, Jan. Hodnocení potenciálu cestovního ruchu v obcích České republiky. *Urbanismus a územní rozvoj* [online]. 2002, V(1/2002), 2-11 [cit. 2017-12-18]. Dostupné z: https://is.muni.cz/el/1456/jaro2007/KRGCR/um/Hodnocen_potenci_lu_CR_v_obc_ch_R_b_na.pdf

krajina, urbanizovaný prostor, areál dálniční dostupnosti) a linie (např. délka břehů vodních ploch, délka silnic).¹¹³ Na tuto aktualizaci také navazovalo vypracování další zprávy, která se zaměřuje na skutečné využití tohoto potenciálu.¹¹⁴

Návrh nové rajonizace cestovního ruchu ČR potom reflektuje existenci všech složek potenciálu cestovního ruchu (lokalizačních s akcentem na chráněná území i realizačních). Výstupem je členění na 6 kategorií: horská krajina, velkoplošné pískovcové skalní útvary, urbanizované prostory a venkovská krajina s velmi příznivými, s průměrnými a s minimálními předpoklady pro cestovní ruch (viz Obrázek 2).¹¹⁵

Obrázek 2 – Znárodnění nové rajonizace cestovního ruchu ČR. Zdroj: Atlas cestovního ruchu ČR.

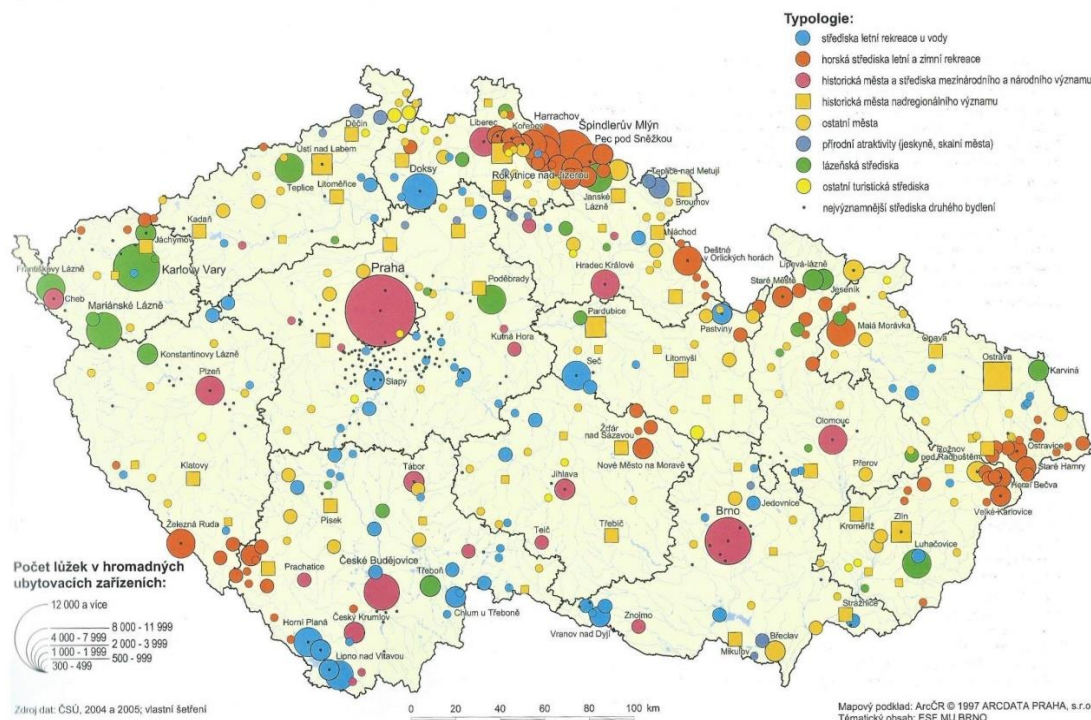
¹¹³ ÚSTAV ÚZEMNÍHO ROZVOJE. *Aktualizace potenciálu cestovního ruchu v České republice* [online]. [Brno]: Ústav územního rozvoje, Duben 2010 [cit. 2017-12-18]. Dostupné z: <https://www.uur.cz/images/uzemnirozvoj/cestovni-ruch/potencialCR/PotencialCR-text.pdf>

¹¹⁴ ÚSTAV ÚZEMNÍHO ROZVOJE. *Využití potenciálu cestovního ruchu v České republice* [online]. [Brno]: Ústav územního rozvoje, Prosinec 2010 [cit. 2017-12-18]. Dostupné z: <https://www.uur.cz/images/3-cestovni-ruch/vyuziti-potencialu-cestovniho-ruchu/vyuziti-potencialu-cr-zprava-2010.pdf>

¹¹⁵ VYSTOUPIL, Jiří a Martin ŠAUER et al. *Geografie cestovního ruchu České republiky*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2011. 315 s. ISBN 978-80-7380-340-7, s. 183-188.

Druhým výstupem tohoto dokumentu je představení *funkční typologie středisek cestovního ruchu* v České republice. Jsou to: střediska letní rekreace u vody, horská střediska letní a zimní rekreace, historická města a střediska mezinárodního a národního významu, historická města nadregionálního významu, ostatní města, lázeňská střediska, ostatní turistická střediska a nejvýznamnější střediska druhého bydlení (viz Obrázek 3).¹¹⁶

FUNKČNÍ TYPOLOGIE STŘEDISEK CESTOVNÍHO RUCHU

Obrázek 3 – Znáznornění funkční typologie středisek cestovního ruchu ČR.
Zdroj: Atlas cestovního ruchu ČR.

Během hodnocení potenciálu cestovního ruchu se také vypočítávají některé ukazatele využití či zatížení určitého území. Mezi tyto ukazatele patří ukazatel potenciálu rekreační plochy, ukazatel turisticko-rekreační funkce obce a ukazatel turisticko-rekreačního zatížení území. První jmenovaný byl zahrnut při posuzování území v rámci metodiky *Návrhu nové rajonizace cestovního ruchu ČR (2007)*.¹¹⁷

Potenciál rekreační plochy: součet rozlohy ploch vhodných k rekreaci (lesní půdy, luka, pastviny, zahrady, sady a vodní plochy) na území obce dělený rozlohou obce.

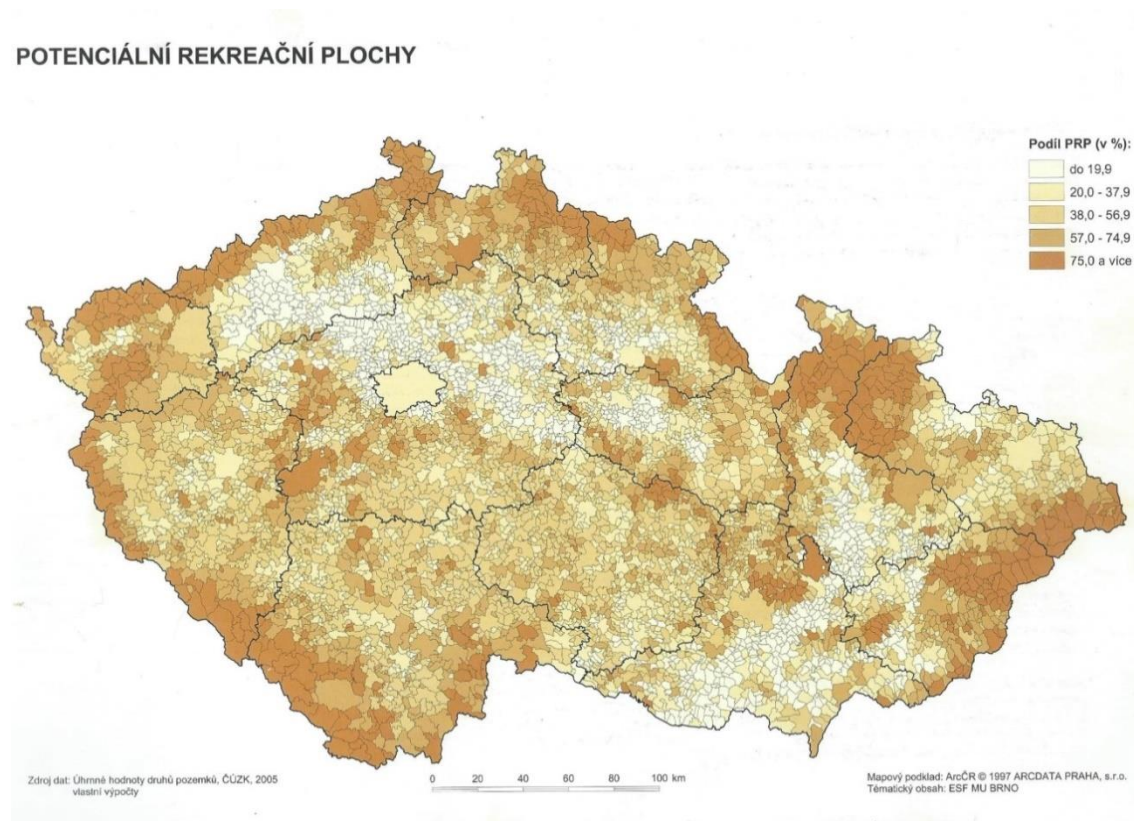
¹¹⁶ VYSTOUPIL, Jiří a Martin ŠAUER et al. *Geografie cestovního ruchu České republiky*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2011. 315 s. ISBN 978-80-7380-340-7, s. 156-157.

¹¹⁷ VYSTOUPIL, Jiří. *Návrh nové rajonizace cestovního ruchu ČR*. Brno: Masarykova univerzita, 2007, 98 s., VIII s. barev. příl. ISBN 9788021042636, s. 35.

Nejvyšší potenciál mají horské oblasti a zalesněná území s nízkým osídlením (viz Obrázek 4).¹¹⁸

Turisticko-rekreační funkce obcí: počet návštěvníků obce dělený počtem obyvatel obce nebo počet turistických a rekreačních lůžek v obci dělený počtem obyvatel obce. Při interpretaci dat je třeba přihlížet k míře a sezónnosti využití daných lůžek. Znázorňuje intenzitu turistické aktivity na daném území (viz Obrázek 5).¹¹⁹

Turisticko-rekreační zatížení území: počet turistických a rekreačních lůžek v obci dělený rozlohou obce (viz Obrázek 6). Tento ukazatel se pojí s udržitelností cestovního ruchu v dané lokalitě, zejména s jejím ekologickým pilířem (sledován v chráněných územích).¹²⁰

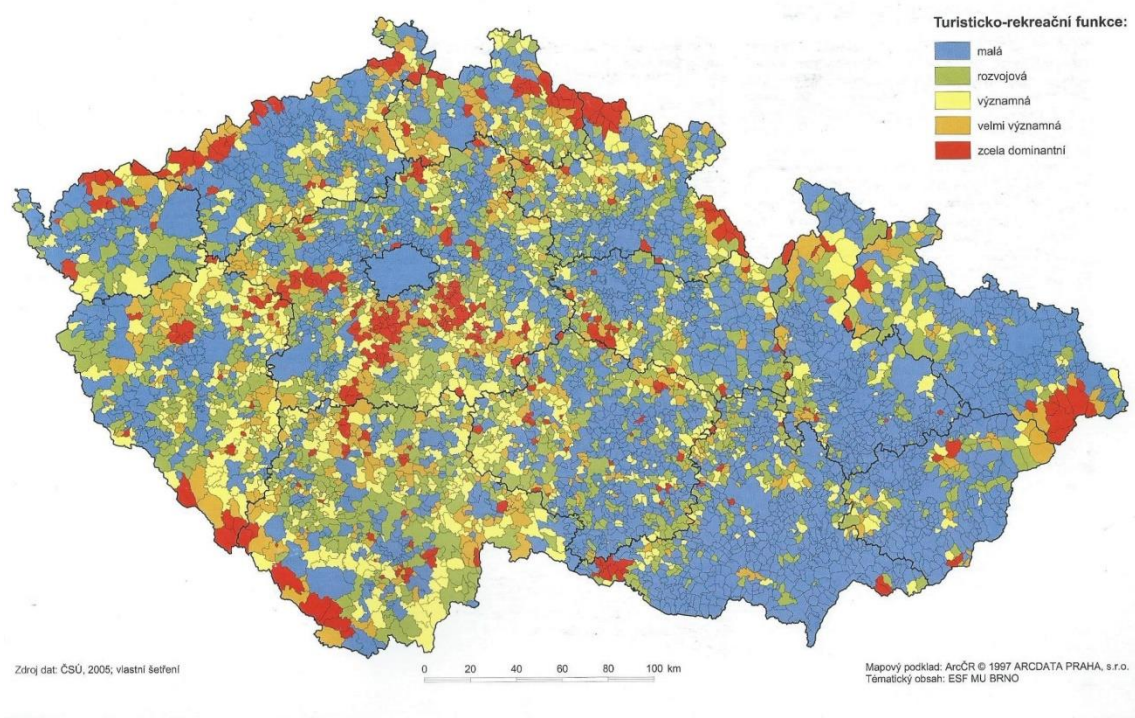
Obrázek 4 – Znázornění potenciálu rekreační plochy jednotlivých obcí ČR.
Zdroj: Atlas cestovního ruchu ČR.

¹¹⁸ VYSTOUPIL, Jiří a Martin ŠAUER et al. *Geografie cestovního ruchu České republiky*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2011. 315 s. ISBN 978-80-7380-340-7, s. 36-37.

¹¹⁹ Tamtéž, s. 157-158.

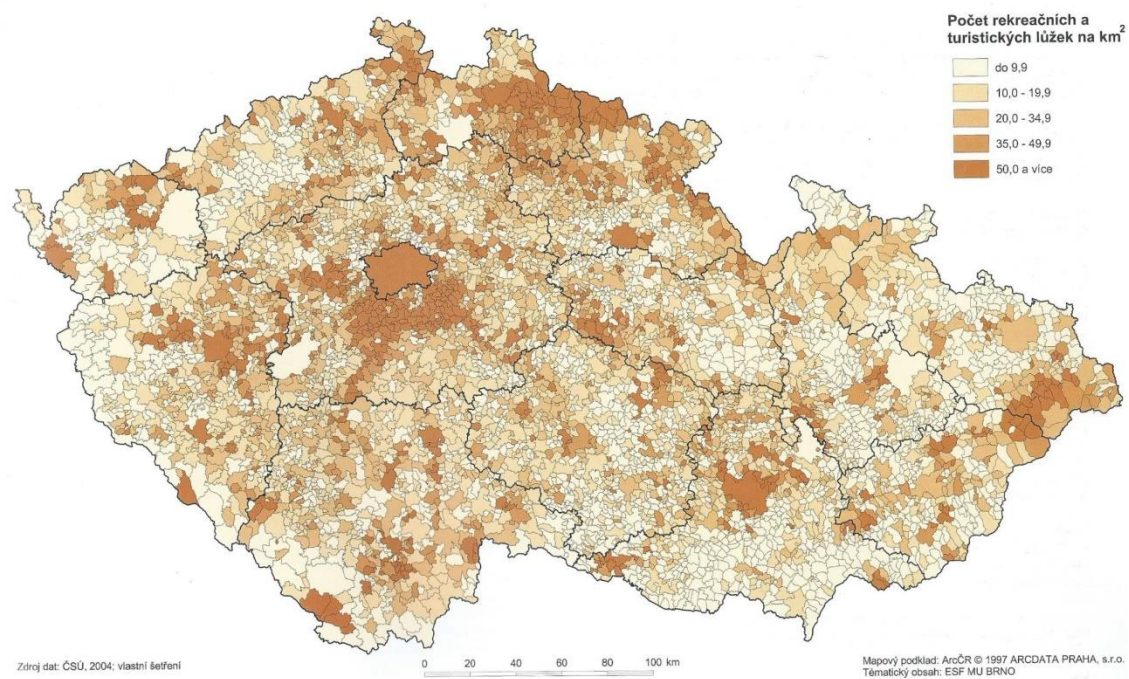
¹²⁰ Tamtéž.

TURISTICKO-REKREAČNÍ FUNKCE OBCÍ

Obrázek 5 – Znárodnění turisticko-rekreační funkce obcí ČR. Zdroj: Atlas cestovního ruchu ČR.

TURISTICKO-REKREAČNÍ ZATÍŽENÍ ÚZEMÍ

Obrázek 6 – Znárodnění turisticko-rekreačního zatížení území obcí ČR.
Zdroj: Atlas cestovního ruchu ČR.

4 Výzkumné metody v cestovním ruchu

V rámci cestovního ruchu dochází k jeho zkoumání, popisu a hodnocení také v propojených disciplínách. Tím je myšlen především výzkum marketingových, ekonomických, společenských a jiných dimenzí tohoto jevu.

Zkoumaná témata jsou různorodá: informovanost o destinaci a její image, úspěšnost propagace destinace, spokojenost návštěvníků destinace, chování spotřebitele, ekonomické dopady cestovního ruchu, analýza konkurence a prostředí, odhad budoucího vývoje poptávky či sociální dopady cestovního ruchu.¹²¹

Tyto výzkumy probíhají buď v domácnostech respondentů/návštěvníků mimo čas cesty anebo v destinaci během cesty. Výsledky takovýchto výzkumů napomáhají různým subjektům veřejné i soukromé sféry v rozhodování a vytváření jejich strategií a plánů.¹²²

Jak uvádí například Goeldner a Ritchie (2014), proces výzkumu se skládá z následujících kroků:

1. pojmenování problému
2. provedení situační analýzy (Neboli sběr sekundárních dat z dostupných zdrojů, např. zveřejněných statistik, vlastních přehledů návštěvnosti, již provedených výzkumů apod. Sběr sekundárních dat je rychlejší a levnější, než sběr dat primárních, data však mohou obsahovat pro zkoumaný problém nepřesné a neaktuální informace.)
3. zhodnocení sekundárních údajů a vytvoření hypotéz
4. provedení neformálního průzkumu
5. vytvoření plánu oficiálního průzkumu a vytvoření dotazníku
6. pilotní studie
7. shromáždění primárních dat
8. třídění primárních dat a jejich analýza
9. interpretace výsledků výzkumu a vytvoření závěrečné zprávy (Ta by měla obsahovat předmět a cíle výzkumu, přehled použitých metodických

¹²¹ GOELDNER, Charles R. a J. R. Brent RITCHIE. *Cestovní ruch: principy, příklady, trendy*. Brno: BizBooks, 2014, xviii, 545 s. ISBN 978-80-265-0298-2, s. 443-447.

¹²² Tamtéž.

postupů a popis souboru dat, shrnutí výsledků, jejich interpretaci a následná doporučení.)¹²³

Výzkumy dělíme na vědecké neboli *kvantitativní* a orientační neboli *kvalitativní*.¹²⁴

4.1 Kvantitativní metody

Cílem kvantitativních metod výzkumu je ověření předem vyřčených hypotéz a následné vyvozování příslušných závěrů. Uplatňuje se zde technika náhodného sběru dat, zkoumaný vzorek zahrnuje velké množství respondentů.¹²⁵

Nejtypičtější kvantitativní metodou je *průzkum veřejného mínění* neboli *dotazníková metoda*. Ta sestává z kladení otázek respondentům s cílem zjistit fakta a názory.¹²⁶

Dotazník se skládá z uzavřených a otevřených otázek. Mezi uzavřené otázky patří dichotomické otázky, Likertova stupnice, sémantický diferenciál, mnohonásobný výběr, stupnice důležitosti či hodnotící škála. Otevřené otázky jsou volné a asociační nebo mohou mít podobu dokončení věty, dokončení příběhu, dokončení obrázku či dokončení tematického námětu.¹²⁷

Důležité je stanovit cílovou skupinu dotazníku (vzorek), velikost tohoto vzorku, způsob jeho výběru (kvótní výběr, výběr na základě úsudku, výběr na základě dosažitelnosti, prostý náhodný výběr, stratifikovaný náhodný výběr) a okolnosti dotazování (kdy a kde k dotazování dojde).¹²⁸

Průzkum veřejného mínění může probíhat telefonicky, korespondenčně (v dnešní době spíše e-mailem), elektronicky (pomocí on-line nástrojů) nebo formou osobního rozhovoru. Telefonické a korespondenční formy vyžadují omezenou délku dotazníku a jasnou formulaci otázek. Jsou však méně finančně a časově nákladné než osobní dotazování. Rozkvět v posledních letech zažily on-line

¹²³ GOELDNER, Charles R. a J. R. Brent RITCHIE. *Cestovní ruch: principy, příklady, trendy*. Brno: BizBooks, 2014, xviii, 545 s. ISBN 978-80-265-0298-2, s. 447-449.

¹²⁴ Tamtéž, s. 443.

¹²⁵ Tamtéž, s. 452.

¹²⁶ Tamtéž, s. 452-453.

¹²⁷ KOTLER, Philip, John T. BOWEN a James C. MAKENS. *Marketing for hospitality and tourism*. 6th ed. Harlow: Pearson, c2014, ii, 630 s. ISBN 978-1-292-02003-7, s. 151-152.

¹²⁸ Tamtéž, s. 147-148.

dotazovací nástroje, pomocí kterých je sice provedení průzkumu rychlé a levné, mají však také svá omezení (věková, technická apod.).¹²⁹

Dalšími kvantitativními metodami jsou *pozorování* (osobní či mechanické, vede k získání nových poznatků o chování vzorku – ne však o motivech) a *experiment* (zkoumání příčin a následků, označován za nejefektivnější a nejpřesnější metodu.)¹³⁰

Při statistickém a matematickém zpracování získaných dat se uplatňují následující metody:

Testování statistických hypotéz: využívají se tzv. parametrické testy, například *t-test*, který porovnává data dvou různých skupin (např. hodnocení služeb skupinou mužů a skupinou žen) či data jedné skupiny v různých podmínkách (např. představy o službě a její následné hodnocení jednou skupinou). Dalšími metodami jsou *korelační analýza*, stanovující vztah dvou proměnných (např. kvalita služby a spokojenost zákazníka) a *analýza rozptylu*, jež zahrnuje testování hypotéz o středních hodnotách více než dvou skupin (např. hodnocení spokojenosti se službou podle různých národností).¹³¹

Regresní analýza: Odhaduje hodnotu jedné veličiny závislé na jiných veličinách (např. vztah mezi příjmem návštěvníka a jeho poptávkou). Dělí se na regresní analýzu prostou (např. počet dní strávených na dovolené vs. příjem) a mnohonásobnou (počet dní vs. příjem vs. směnný kurz). Regresní analýza je využívána ke stanovování budoucí poptávky.¹³²

Analýza časových řad neboli *analýza trendů*: Užívá historická data pro předpovídání budoucího vývoje (např. počet přespaní hostů, počet příjezdů za měsíc, čtvrtletí, rok). Výstupem této metody je lineární graf dvou proměnných (důležitá je neměnnost proměnných, vliv sezónnosti a absence strukturálních přerušování).¹³³

¹²⁹ KOTLER, Philip, John T. BOWEN a James C. MAKENS. *Marketing for hospitality and tourism*. 6th ed. Harlow: Pearson, c2014, ii, 630 s. ISBN 978-1-292-02003-7, s. 143-147.

¹³⁰ Tamtéž, s. 140-143.

¹³¹ *Handbook of research methods in tourism: quantitative and qualitative approaches*. Editor Larry DWYER, editor Alison GILL, editor Neelu SEETARAM. Cheltenham: Edward Elgar, c2012, xvi, 514 s. ISBN 978-1-78100-128-8, s. 18-23.

¹³² Tamtéž, s. 31-36.

¹³³ Tamtéž, s. 47-54.

Analýza panelových dat: Motivy, chování a jednání určité skupiny (vzorku) jsou sledovány v průběhu času.¹³⁴

4.2 Kvalitativní metody

Zatímco kvantitativní metody se zaměřují na statistiku a matematiku, kvalitativní metody tíhnou spíše k psychologii: ke zjištění motivace, příčin, vztahů a k zasazení problému do kontextu. Mohou tak poskytnout hlubší vysvětlení kvantitativního výzkumu. Velikost vzorku kvalitativních výzkumů není určena/omezena.¹³⁵

Častým jevem je poskytnutí odměny respondentovi za zapojení do výzkumu a také větší osobní zapojení, vhlad a sebereflexe výzkumníka, který vstupuje do interakce s respondentem.¹³⁶

Mezi tzv. *etnografické kvalitativní metody* výzkumu cestovního ruchu patří:

Rozhovor/interview: Dělí se na strukturované a nestrukturované rozhovory výzkumníka s jedincem na dané téma. Zaznamenávána je i neverbální komunikace jedince.¹³⁷

Focus group: Spočívá ve výzkumníkem moderovaném nestrukturovaném hovoru skupiny zainteresovaných lidí na dané téma. Velikost skupiny bývá mezi 5 a 10 členy, důležitá je jejich vzájemná spolupráce. Rozhovor členů je zaznamenáván a následně analyzován. Výzkumníci tak v krátkém časovém úseku obdrží velké množství informací od malého vzorku respondentů. Metoda je využívána na počátku kvantitativních výzkumů pro generování otázek a hypotéz nebo může objasňovat výsledky jiných metod.¹³⁸

Dalšími etnografickými metodami jsou *zúčastněné pozorování* (výzkumník je součástí vzorku v jeho přirozeném prostředí) a *sbírání informací* o určité

¹³⁴ *Handbook of research methods in tourism: quantitative and qualitative approaches.* Editor Larry DWYER, editor Alison GILL, editor Neelu SEETARAM. Cheltenham: Edward Elgar, c2012, xvi, 514 s. ISBN 978-1-78100-128-8, s. 127.

¹³⁵ Tamtéž, s. 309.

¹³⁶ Tamtéž, s. 316.

¹³⁷ Tamtéž, s. 365.

¹³⁸ Tamtéž, s. 352-356.

skupině/vzorku (např. prostřednictvím tištěných materiálů, internetových blogů a webových stránek, které tyto skupiny vytvářejí).¹³⁹

Mezi ostatní kvalitativní metody patří *archivní výzkum* (nejprve jsou sbírána historická data z různých zdrojů – knihy, noviny, mapy, dopisy, nahrávky a záznamy, fotografie apod., a následně jsou zkoumána pomocí metod obsahové či sémiotické analýzy) a *případové studie*.¹⁴⁰

Předchozí kapitoly měly za cíl nastínit některé vybrané aspekty cestovního ruchu. V následující analytické části práce budou prezentované informace z jednotlivých kapitol postupně využity při popisu konkrétní situace v obci Jedovnice.

¹³⁹ *Handbook of research methods in tourism: quantitative and qualitative approaches*. Editor Larry DWYER, editor Alison GILL, editor Neelu SEETARAM. Cheltenham: Edward Elgar, c2012, xvi, 514 s. ISBN 978-1-78100-128-8, s. 377-382.

¹⁴⁰ Tamtéž, s. 403-412, 418.

5 Jedovnice jako destinace

Městys Jedovnice se nachází v Jihomoravském kraji zhruba 25 kilometrů severovýchodně od města Brna a 10 kilometrů východně od města Blanska. Díky své geografické poloze i charakteru prostředí se stal lokálním centrem již před stovkami let, později potom spádovou obcí pro nejbližší okolí.

Od počátku 20. století začaly tyto faktory pozitivně působit také na turistickou návštěvnost obce. Důvodem bylo zejména výjimečné přírodní prostředí *Moravského krasu*, tvořené postupně objevovanými a zpřístupňovanými krasovými útvary, v jejichž těsné blízkosti se Jedovnice nachází. Oblíbenost Jedovnic v čase rostla, svůj nadregionální či dokonce mezinárodní věhlas si Jedovnice částečně udržely až do dnešních dnů. V současné době spadají Jedovnice do turistického regionu *Jižní Morava* a turistické oblasti *Moravský kras a okolí*.

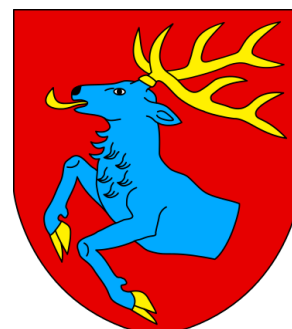
Součástí této kapitoly bude kromě základního představení obce také pasáž věnovaná více než stoleté historii cestovního ruchu v místě. Zdůrazněny budou druhy a formy cestovního ruchu, které zde byly a jsou rozvíjeny. Současnost bude následně prezentována prostřednictvím výčtu aktuálních a relevantních lokalizačních a realizačních předpokladů pro cestovní ruch. Závěrem budou tyto předpoklady okomentovány a ohodnoceny.

Obrázek 7 – Obec Jedovnice na mapě Jihomoravského kraje. Zdroj: Mapy.cz, upraveno.

5.1 Základní údaje o obci

Katastrální území obce se rozkládá na 14,25 km² v průměrné nadmořské výšce 470 m n. m.¹⁴¹ Z pohledu fyzické geografie náleží oblast Jedovnic k Dražanské vrchovině. V těsné blízkosti obce – severním, jižním a západním směrem, se rozkládá *Chráněná krajinná oblast Moravský kras*. Lesy tvoří téměř 50% plochy katastrálního území.¹⁴² Dominantním krajinným prvkem jsou rybníky, z nichž největší Olšovec má rozlohu 42 ha. Společně s menšími rybníky Dymák, Budkovan, Vrbový a Dubový představují sice jen 5% rozlohy katastrálního území, právě ony se však staly základem rekreační oblasti.¹⁴³

Obrázek 8 – Znak obce Jedovnice. Zdroj: Josef Plch.

Obrázek 9 – Pohled na Jedovnice přes rybník Olšovec. Zdroj: ogyn In: Vyletnik.cz, upraveno.

První písemná zmínka o obci pochází z 13. století. V současnosti zde žije přibližně 2 800 obyvatel.¹⁴⁴

Součástí občanské vybavenosti jsou mateřská, základní, základní umělecká a střední průmyslová škola, zdravotní středisko a veterinární lékař, lékárna, dům s pečovatelskou službou, kostel, pošta, množství obchodů a poskytovatelů služeb, čerpací stanice, bankomat, kulturní dům s kinosálem nebo knihovna.

¹⁴¹ Vše o území VDB: Jedovnice (okres Blansko). *Veřejná databáze ČSÚ* [online]. [cit. 2018-01-17]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=profil-uzemi&uzemiprofil=31588&u=_VUZEMI_43_581682#w=

¹⁴² Tamtéž.

¹⁴³ Tamtéž.

¹⁴⁴ Tamtéž.

V obci působí velký počet kulturních, společenských, zájmových a sportovních spolků včetně sboru dobrovolných hasičů. Spolky se podílí na pořádání desítek kulturních, společenských a sportovních akcí během celého roku.

S ohledem na rozvinutý cestovní ruch se zde nachází také mnoho ubytovacích, stravovacích a sportovně-rekreačních zařízení a turistické informační centrum.

5.2 Historie a vývoj cestovního ruchu v místě

Jak již bylo nastíněno výše, cestovní ruch má v Jedovnicích více než stoletou tradici. Počátky i vývoj cestovního ruchu v Jedovnicích vždy byly spjaty s vývojem cestovního ruchu v Moravském krasu. Proto se na mnoha místech jednotlivé údaje prolínají a doplňují. Pro přehlednost a možnost srovnání s vývojem cestovního ruchu v České republice je i tato podkapitola rozdělena do jednotlivých časových období.

5.2.1 Období do roku 1918

Území Moravského krasu začalo být intenzivněji prozkoumáváno především od druhé poloviny 18. století. Činili tak amatérští badatelé i archeologové a přírodovědci, často na popud majitelů místních panství (rod Salmů a Liechtensteinů).¹⁴⁵

Množství jeskyní a jiných krasových jevů bylo místním lidem známo již od pradávna, stejně jako *propast Macocha*, která se nachází přibližně 5 kilometrů severně od Jedovnic. Na jejím horním okraji stál mezi lety 1820 až 1880 vyhlídkový altán¹⁴⁶, od roku 1882 pak vyhlídkový můstek.¹⁴⁷

Kromě postupného odhalování a zpřístupňování nových útvarů přispěla k růstu počtu návštěvníků oblasti také výstavba železniční dráhy z Brna do České Třebové, vedoucí přes Blansko, uvedená do provozu roku 1849.¹⁴⁸ Jak uvádí Jindřich Wankel (1821–1897), jeden z nejvýznamnějších badatelů v této oblasti, ve své knize

¹⁴⁵ MUSIL, Lukáš. *Z historie cestovního ruchu v Moravském krasu (1880-1938)*. Brno, 2013. Bakalářská práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce Jiří Mihola, s. 16-23.

¹⁴⁶ Tamtéž, s. 23.

¹⁴⁷ Tamtéž, s. 30.

¹⁴⁸ Tamtéž, s. 24-26.

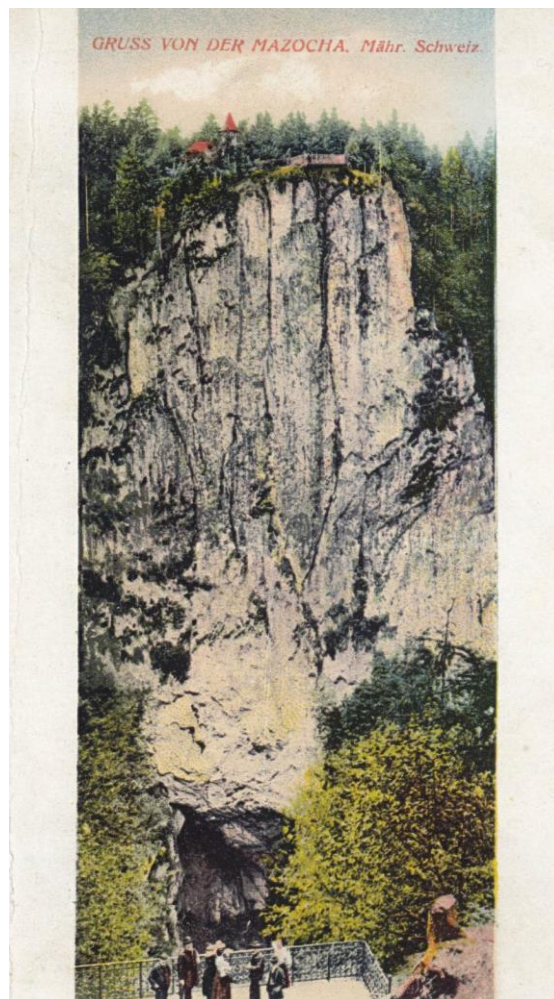
*Obrazy z Moravského Švýcarska a jeho minulosti*¹⁴⁹ z roku 1882, propast Macocha byla známá v širokém okolí a navštěvovaná mnoha turisty.¹⁵⁰

O popisované území a jeho krásy se od konce 19. století začaly zajímat různé turistické spolky, převážně se sídlem v Brně. V roce 1894 byla Klubem českých turistů vyznačena trasa z Lulče na Macochu, vedoucí přes Jedovnice (v současnosti červená trasa), a v následujícím roce postavena první zděná útulna u horního můstku Macochy.¹⁵¹

Na jaře roku 1905 potom byla přímo v Jedovnicích založena místní pobočka KČT, která zřídila noclehárnu v hostinci Panský dům a vyznačila další turistické trasy v okolí: do Blanska, Holštejna, ke Kateřinské jeskyni a do Křtin.¹⁵²

Dalším okamžikem, který do budoucna ovlivnil nejen společenský život v obci, ale také cestovní ruch, bylo založení místní pobočky Sokola v roce 1907.¹⁵³

V roce 1910 pak došlo v Moravském krasu k zpřístupnění dalších jeskynních prostor veřejnosti (část Punkevních a Kateřinská jeskyně) a k několikanásobnému zvýšení počtu návštěvníků oblasti.^{154,155}

Obrázek 10 – Kolorovaná pohlednice propasti Macocha s oběma vyhlídkovými můstky a útulnou KČT, kolem roku 1906. Zdroj: kelf In: rajce.net.

¹⁴⁹ Název oblasti *Moravské Švýcarsko* přetrvával i na počátku 20. století, později však převážil výraz *Moravský kras*.

¹⁵⁰ WANKEL, Jindřich. *Obrazy z Moravského Švýcarska a jeho minulosti*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 1984. Vlastivědná knihovna moravská, s. 160.

¹⁵¹ MUSIL, Lukáš. *Z historie cestovního ruchu v Moravském krasu (1880-1938)*. Brno, 2013. Bakalářská práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce Jiří Mihola, s. 32-33.

¹⁵² Tamtéž, s. 56-58.

¹⁵³ ROUDNÝ, Jiří et al. *Jedovnice: 1251-2001*. Jedovnice: Obec Jedovnice, 2001, s. 35.

¹⁵⁴ MUSIL, Lukáš. *Z historie cestovního ruchu v Moravském krasu (1880-1938)*. Brno, 2013. Bakalářská práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce Jiří Mihola, s. 55-56.

O tom, jaký význam mohl mít cestovní ruch pro Jedovnice na počátku 20. století, svědčí více dobových faktů.

Prvním z nich je nerealizovaný projekt stavby železnice z Brna do Jedovnic, představený v roce 1911. Jeho potřeba je v průvodní zprávě zdůvodňována mimo jiné vzrůstajícím proudem návštěvníků Moravského krasu, známým i za hranicemi českých zemí. Výstavba železnice by především, podle autorů, zvýšila počet návštěvníků oblasti. Potřeby místního obyvatelstva jsou zde stavěny až na druhé místo. Ke stavbě železnice však nikdy nedošlo.¹⁵⁶

Druhým důkazem, že blízkost Moravského krasu byla již v tehdejší době důležitá pro místní podnikatele, jsou také názvy dvou pálenek – „Macoča“ a „Kapka krasu“, které byly od roku 1900 vyráběny v lihovaru v Jedovnicích.¹⁵⁷

V roce 1914, s počátkem první světové války, zaniká v Jedovnicích pobočka KČT¹⁵⁸ a rozvoj cestovního ruchu v oblasti je na následující čtyři roky utlumen.

5.2.2 Období let 1918–1948

Po konci války začal cestovní ruch opět postupně oživovat dění v Jedovnicích a okolí. Počátek intenzivního rozvoje předznamenalo zavedení pravidelné přímé autobusové linky Brno-Jedovnice v roce 1920.

Během dvacátých let 20. století bylo v Moravském krasu učiněno mnoho dalších důležitých kroků souvisejících s cestovním ruchem. Jednalo se zejména o zpřístupnění celých Punkevních jeskyní i s plavbou lodičkami v roce 1921, pod vedením badatele Karla Absolona (1877–1960). Návštěvnost zpřístupněných jeskyní poté stoupla až k 200 000 osob za rok.¹⁵⁹ Karel Absolon také stál u vzniku *Akciové společnosti Moravský Kras, výzkum a provoz jeskyň* (založena r. 1924), mezi jejíž cíle patřilo: výzkum a provozování jeskyní, přizpůsobování jeskyní i okolí

¹⁵⁵ V letech 1910-1914 se roční návštěvnost zpřístupněných jeskyní pohybovala mezi 16 000 a 26 000 návštěv. Musil, s. 56.

¹⁵⁶ NOVÁK, Přemysl. Projektované prodloužení Líšeňské dráhy do Jedovnic. In: *Toulky minulostí Březiny a Proseče* [online]. [cit. 2018-01-18]. Dostupné z: http://www.toulky-minulosti.cz/lisenska-draha/?utm_source=copy&utm_medium=paste&utm_campaign=copypaste&utm_content=http%3A%2F%2Fwww.toulky-minulosti.cz%2Flisenska-draha%2F

¹⁵⁷ ROUDNÝ, Jiří et al. *Jedovnice: 1251-2001*. Jedovnice: Obec Jedovnice, 2001, s. 34.

¹⁵⁸ MUSIL, Lukáš. *Z historie cestovního ruchu v Moravském krasu (1880-1938)*. Brno, 2013. Bakalářská práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce Jiří Mihola, s. 61.

¹⁵⁹ MUSIL, Lukáš. *Z historie cestovního ruchu v Moravském krasu (1880-1938)*. Brno, 2013. Bakalářská práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce Jiří Mihola, s. 71-72.

cestovnímu ruchu (budování infrastruktury) a jejich propagace. V roce 1926 byla touto společností zavedena okružní turistická autobusová linka Moravským krasem.¹⁶⁰

Karel Absolon se zaměřil také na bádání v nejbližším okolí Jedovnic, které označoval za hlavní město Moravského krasu. Oceňoval jejich umístění ve středu území a na křižovatce cest, příjemné okolí rybníků ale zejména (dle jeho slov) pověstné *Jedovnické propadání*¹⁶¹ (též propadání Jedovnického potoka), které se nachází přibližně 2 kilometry od centra obce.¹⁶² Tento krasový jev zkoumal již v době před první světovou válkou. Uvažovalo se o jeho zpřístupnění turistům, měl zde být vybudován výtah pro návštěvníky a také hydrocentrála na výrobu elektrické energie. Od plánů však bylo nakonec v průběhu dvacátých let z technických a jiných důvodů upuštěno.¹⁶³

V roce 1926 byl, v reakci na zvyšující se zájem návštěvníků a turistů o Moravský kras (viz výše), v Jedovnicích založen *Okrašlovací spolek pro Jedovnice a okolí*. Mezi jeho hlavní činnosti patřilo upravení břehu rybníků, zejména Olšovce (vytvoření pláže, výstavba tenisových kurtů a prodejny). Spolek také začal propagovat Jedovnice v tisku a diapozitivy uváděnými v brněnských kinech. Cílem mělo být přilákání návštěvníků a zvýšení příjmů místních hostinců a obchodů.¹⁶⁴

I přes to, že se od konce dvacátých let dvacátého století začala i v Československu projevovat hospodářská krize, znamenala třicátá léta opravdový rozmach cestovního ruchu v Jedovnicích. Svědčí o tom nejen vydávání propagačních pohlednic, ale také výstavba prvních objektů určených pouze pro účely cestovního ruchu. V roce 1930 byla na severním břehu rybníka Olšovce Okrašlovacím spolkem vystavěna dřevěná restaurace s verandou – tomuto místu se začalo říkat *Riviéra*.¹⁶⁵

¹⁶⁰ MUSIL, Lukáš. *Z historie cestovního ruchu v Moravském krasu (1880-1938)*. Brno, 2013. Bakalářská práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce Jiří Mihola, s. 63-64.

¹⁶¹ V průběhu let začal být útvar označován jako Rudické propadání, podle sousední obce Rudice. Od 90. let 20. století se užívá pouze název Rudické propadání.

¹⁶² ABSOLON, Karel. *Moravský kras*. Sv. 2. 1. vyd. Praha, 1970. 345 s., s. 132.

¹⁶³ Tamtéž, s. 149-151.

¹⁶⁴ Kronika obce Jedovnice, 1. kniha, uloženo u místního kronikáře.

¹⁶⁵ Přístupová cesta od centra obce k Riviéře byla vyspravena až roku 1938.

V následujícím roce obec odkoupila od majitelů panství rybníky Olšovec a Budkovan a místní pobočka Sokola začala nedaleko Riviéry budovat chatovou osadu pojmenovanou *Tyršova osada*.¹⁶⁶

Obrázek 11 – Dobová fotografie zachycující břeh rybníka nazývaný Riviéra, v pozadí vlevo dřevěná restaurace, 1930. Zdroj: Soukromý archiv, Jiří Roudný.

Na zlepšující se infrastrukturu, služby¹⁶⁷ i unikátní přírodní poměry lákaly zmíněné propagační pohlednice následovně:

„Jedovnice, letní sídlo a středisko turistických vycházek do romantického okolí Mor. Krasu.“ (Text byl uveden i francouzsky a německy.)

„Krásná a největší přírodní Riviéra Moravy v Jedovnicích, uprostřed Mor. Krasu, 500 m n. m., ideální letovisko. Tennis, football, lodičky, lesy atd. k dispozici.“

„Jedovnice - Největší rybník Moravy“

„Jedovnice, letní sídlo Mor. Švýcarska, v romantické krajině s ohromným jezerem 500 m nad mořem a se silným horským vzduchem.“

„Jedovnice, Riviera s Masarykovým nábřežím. Koupání, veslaření, tenis atd. Turistické vycházky do celého Mor. Krasu. Autobusy z Brna i Blanska.“¹⁶⁸

¹⁶⁶ Soukromý archiv, Jiří Roudný.

¹⁶⁷ V třicátých letech po hladině Olšovce jezdil vyhlídkový motorový člun, na náměstí byla zřízena čerpací stanice pohonných hmot. Soukromý archiv, Jiří Roudný.

¹⁶⁸ Soukromý archiv, Jiří Roudný.

Jak uvádí místní historické prameny, oblíbenými se Jedovnice v průběhu třicátých let staly zejména pro mladé lidi z Brna, kterým se říkalo trampové. Ti chodili z Brna do Jedovnic pěšky, přespávali pod stany a jídlo si vařili na ohni, protože neměli mnoho peněz.¹⁶⁹ Majetnější občané si naopak pronajímali tzv. letní byty v domech místních občanů a stravovali se v hostincích (z počátku zejména v Hostinci u Kousalíků č. 1).¹⁷⁰

V první knize místní kroniky lze nalézt následující údaje o návštěvnosti Jedovnic z druhé poloviny třicátých let. V roce 1935 zavítalo do obce celkem 556 návštěvníků, z toho 20 cizinců. Ve stejném roce navštívili tisíce lidí výlov rybníka Olšovce.¹⁷¹ Roku 1938 zde strávilo 774 osob z Československa celkem 4 200 nocí, 8 osob z ciziny potom 170 nocí. V následujícím roce 602 československých občanů pobýlo v Jedovnicích dohromady 5 967 nocí a 6 cizinců (Němců) 55 nocí. V témže roce je zaznamenána také ubytovací kapacita hostinců – 40 lůžek, a soukromých domů – 260 lůžek.¹⁷²

V roce 1939 však, zároveň s vypuknutím druhé světové války, zaniká Okrašlovací spolek a všeobecně je rozvoj cestovního ruchu v místě opět přerušen.

5.2.3 Období let 1948–1989

V poválečných letech však nedošlo, kvůli společensko-politickým změnám, k okamžité obnově a rozvoji cestovního ruchu v místě. Informace o této součásti života obce nejsou v dobových záznamech, prakticky až do konce padesátých let, dohledatelné. V roce 1958 se objevují první zmínky o úpravě břehů na jižní straně Olšovce a budování nových ubytovacích kapacit, a to ve spojitosti s činností nově založeného jachtařského klubu.¹⁷³

Šedesátá léta již byla pro Jedovnice opět obdobím rozvoje. V roce 1960 byla opravena budova staré restaurace Riviéra, ke které bylo přistavěno sociální zařízení a větší terasa. V témže roce navštívilo Jedovnice 4 300 rekreatantů. Místní národní výbor dále usiloval o přilákání dalších návštěvníků zpevněním břehů

¹⁶⁹ Srovnej s pasáží o trampingu v teoretické části práce, s. 20.

¹⁷⁰ Soukromý archiv, Jiří Roudný.

¹⁷¹ Výlov rybníka Olšovce neboli rybolov, se stal tradiční jedovnickou akcí, na niž míří každoročně tisíce návštěvníků i v současnosti.

¹⁷² Kronika obce Jedovnice, 1. kniha, uloženo u místního kronikáře.

¹⁷³ ROUDNÝ, Jiří et al. *Jedovnice: 1251-2001*. Jedovnice: Obec Jedovnice, 2001, s. 96.

rybníka (budováním opěrných zdí) a zpříjemněním vstupu do vody vybudováním další pláže. V roce 1967 bylo zavezením části rybníka vytvořeno pískové parkoviště pro 362 vozů. Snahy vedení obce o vytvoření rekreační oblasti vyvrcholily v témže roce prohlášením rybníka Olšovce za rybník rekreační a udělením prvního místa pro Jedovnice v soutěži rekreačních obcí v ČSSR.¹⁷⁴

Obrázek 12 – Dobová fotografie zachycující dřevěnou restauraci Riviéra, v pozadí budovy Tyršovy osady, 1960. Zdroj: hanakzhor, In: rajce.net.

Do další dekády tak Jedovnice vstupují už jako známé rekreační středisko. Hned v roce 1970 bylo, kvůli zvyšující se návštěvnosti, v blízkosti pískového parkoviště u rybníka Olšovce vybudováno další, asfaltové parkoviště. Stále rostoucí význam cestovního ruchu se také projevil v nutnosti založit *Správu rekreační oblasti* (1972). Budování infrastruktury pokračovalo i v následujících letech: poblíž místa, kde stála původní dřevěná restaurace Riviéra, byla za 4,5 milionu Kčs vystavěna moderní restaurace se stejným jménem (1974).¹⁷⁵ V roce 1977 byl předán do užívání autokemp na jižním břehu Olšovce (tvořilo jej 11 chat, společná sociální zařízení a chata pro správu kempu), v následujícím roce byla na opačném břehu vedle restaurace Riviera vystavěna nová dvoupatrová budova s 22 pokoji. Návštěvníci se mohli podél rybníka Olšovce procházet po nově

¹⁷⁴ Soukromý archiv, Jiří Roudný.

¹⁷⁵ Součástí budovy byl i bufet s krytou terasou a prodejny Jednoty.

vyasfaltovaných a osvětlených cestách, nebo využít skluzavky, skokanské můstky, sprchy či sociální zařízení u travnatých pláží.¹⁷⁶

Ke konci sedmdesátých let navštívilo Jedovnice, podle dochovaných záznamů, až 60 000 návštěvníků ročně.¹⁷⁷ Jedním z lákadel pro ně určitě byly i mezinárodní závody motorových člunů, s jejichž pořádáním se začalo právě v této dekádě a jenž jako jedna z důležitých akcí přetrvaly do dnešních dní. Jak byly Jedovnice vnímány veřejností, je patrné například z turistického průvodce *Moravský kras* nakladatelství Olympia (1979). Rybník Olšovec je zde popisován jako ráj jachtařů¹⁷⁸, Jedovnice potom jako vyhledávaná rekreační oblast s možností pěkných vycházek do okolí¹⁷⁹ a množstvím ubytovacích kapacit (chaty, ubytování ČSTV¹⁸⁰, pionýrský tábor a autokemp) i sportovního vyžití (koupání, lodžky, jachting, vodní lyžování).¹⁸¹

Stejný trend v oblíbenosti Jedovnic pokračoval i v osmdesátých letech. Za příznivého počasí byla v letních měsících parkoviště u rybníka Olšovce zaplněna automobily. Ubytování v autokempu přes letní sezonu využilo na 16 000 návštěvníků, z toho až 40% tvořili cizinci (převážně z Německé demokratické republiky a Jugoslávie). Služeb hotelu Riviera v letních měsících využilo na 2 000 ubytovaných (z toho 15% cizinců).¹⁸² Hotel Riviera mimo hlavní sezonu zajišťoval ubytování četným školám v přírodě.¹⁸³ V případě potřeby byly pro rekreaci využívány také budovy základní a střední školy a stovky dětí i dospělých strávily svůj čas v jednom ze tří táborů na loukách za rybníky.¹⁸⁴

Kromě těchto veřejných forem ubytování se, stejně jako na celém území republiky, stalo oblíbeným způsobem trávení volného času také pobývání ve vlastním rekreačním objektu. Mnoho chat na území chatové oblasti (lesnatý svah nad severovýchodním břehem Olšovce) bylo podnikových. Celkem se zde

¹⁷⁶ Soukromý archiv, Jiří Roudný.

¹⁷⁷ ROUDNÝ, Jiří et al. *Jedovnice: 1251-2001*. Jedovnice: Obec Jedovnice, 2001, s. 47.

¹⁷⁸ *Moravský kras: průvodce Olympia*. Olympia, 1979. ISBN 27-014-79, s. 9.

¹⁷⁹ Tamtéž, s. 57.

¹⁸⁰ Československý svaz tělesné výchovy a sportu.

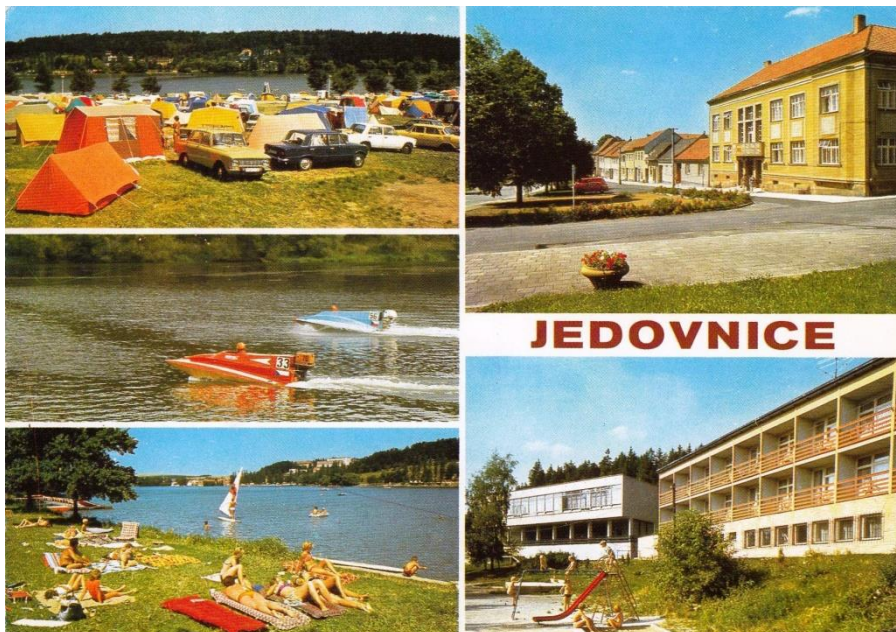
¹⁸¹ *Moravský kras: průvodce Olympia*. Olympia, 1979. ISBN 27-014-79, s. 58.

¹⁸² Údaje dostupné za roky 1983 a 1985.

¹⁸³ Kronika obce Jedovnice, 3. kniha, uloženo u místního kronikáře.

¹⁸⁴ Soukromý archiv, Jiří Roudný.

v osmdesátých letech, na ploše zhruba 25 hektarů, nacházelo přes 350 objektů individuální rekreace.¹⁸⁵

Obrázek 13 – Pohlednice Jedovnic z konce 80. let 20. století. Vpravo dole budova restaurace a hotelu Riviera. Zdroj: hanakzhor, In: rajce.net.

5.2.4 Období po roce 1990

Změny politicko-společenských poměrů po roce 1989 měly svůj vliv i na cestovní ruch v Jedovnicích. Došlo ke změnám ve vlastnictví rekreačních objektů¹⁸⁶, zapojit se do cestovního ruchu svými službami postupně zkoušely nově vznikající podnikatelské subjekty.

Z hlediska návštěvnosti se pozitivně projevilo otevření státních hranic a umožnění velkému počtu zahraničních návštěvníků poznávat krásy Moravského krasu a okolí. Stálými hosty autokempu se stali návštěvníci z Německa, Nizozemska, Dánska či pobaltských států. K dispozici jim zde v průběhu devadesátých let bylo na 9 000 lůžek v chatkách a míst pro stany a karavany. Na přelomu tisíciletí bývala kapacita autokempu v měsících červenec a srpen plně obsazena. Další novou možností ubytování se stal hotel Terasa postavený nedaleko oblasti Riviéra, původně pro cestovní kancelář ČEDOK (1991).¹⁸⁷

¹⁸⁵ Tamtéž.

¹⁸⁶ Restaurace Riviera byla prodána v rámci privatizace a následně přestala být využívána, budova je v současnosti stále opuštěna a dále chátrá.

¹⁸⁷ Kronika obce Jedovnice, 4. kniha, uloženo u místního kronikáře.

Sportovně-rekreační vyžití bylo ke konci devadesátých let obohaceno o možnost zahrát si minigolf, volejbal, nohejbal, softbal či ruské kuželky přímo v areálu autokempu či v jeho těsné blízkosti. Vybudována byla také nová půjčovna loděk a šlapadel a kolem rybníků vyznačena naučná stezka Jedovnické rybníky-Rudické propadání.¹⁸⁸

Vedení obce nezapomínalo na propagaci a kromě pohlednic vydalo roku 1998 první turistickou mapu Jedovnic a okolí s vyznačenými zajímavostmi a přehledem ubytování a dalších služeb, a propagační videokazetu s podobným obsahem.¹⁸⁹

I tak ale návštěvnost a obliba Jedovnic na počátku nového tisíciletí již nebyla taková, jako před rokem 1989. Jedovnice si držely svoji pozici mezi oblíbenými rekreačními středisky částečně z jisté setrvačnosti a díky nostalgii návštěvníků, kteří se na známá místa rádi vraceli. Z břehů Olšovce byly v průběhu let postupně bez náhrady demontovány sprchy a téměř všechny skluzavky, odstraněny byly také převlékárny a sociální zařízení. Na vyasfaltovaných promenádách kolem rybníka i jejich osvětlení se začalo projevovat jejich stáří a opotřebením.

Od konce devadesátých let se také začaly objevovat jiné překážky v dalším úspěšném rozvoji cestovního ruchu. Problémem se stala kvalita vody v rybníku Olšovci. Na tu upozorňoval například už v roce 1997 turistický průvodce *Toulky Moravou*.¹⁹⁰ V letech 1998 i 1999 byl v srpnu, kvůli výskytu sinic, vydán pro tuto vodní plochu zákaz koupání.¹⁹¹ Tato situace se bohužel, až na výjimky, opakovala i v následujících letech. V roce 2007 došlo k částečnému odbahnění rybníka při úpravě staré hráze, což mělo snížit i množství sinic ve vodě.

Vybudována byla v rekreační oblasti také nová kanalizace.¹⁹² Situace se však výrazně nezlepšila a dodnes zhoršuje pověst Jedovnic jakožto letního rekreačního střediska.¹⁹³

¹⁸⁸ Kronika obce Jedovnice, 4. kniha, uloženo u místního kronikáře.

¹⁸⁹ Tamtéž.

¹⁹⁰ KOVÁŘ, Ladislav. *Toulky Moravou*. Brno: Šimon Ryšavý, 1997. ISBN: 80-902143-8-X, s. 68.

¹⁹¹ Kronika obce Jedovnice, 4. kniha, uloženo u místního kronikáře.

¹⁹² HAVLÍČKOVÁ, Petra. Na Olšovci jsou už zase sinice. Bude zákaz koupání? *Blanenský deník* [online]. 2009, 3. 6. 2009 [cit. 2018-01-23]. Dostupné z: https://blanensky.denik.cz/zpravy_region/rybnik-olsovec-sinice-nebo-cista-voda20090602.html

¹⁹³ V současnosti je u břehů rybníka vyvěšeno oznámení *Koupání na vlastní nebezpečí*.

Největšími mimosezónními lákadly pro návštěvníky Jedovnic jsou v současnosti tradiční podzimní akce jako výlov rybníka Olšovce nebo závody motorových člunů¹⁹⁴. Zázemí autokempu i dalších ubytovacích zařízení a okolí rybníků začaly hojně využívat různé kolektivy – školy a kluby, pro své akce (terénní vyučování, adaptační kurzy, tematické srazy, sportovní události). Jednou z těch největších je týdenní workshopový kemp SDK Europe.¹⁹⁵

Nejdůležitější událostí, která v posledních letech oživila cestovní ruch v Jedovnicích, bylo otevření singletrailového areálu v lesích jižně od rybníka Olšovce v roce 2016. Za dva roky provozu projelo podle provozovatelů tři vybudované okruhy více než 70 000 cyklistů.¹⁹⁶ Druhým zpestřením sportovně-rekreační infrastruktury bylo, také v roce 2016, zprovoznění nového wakeparku¹⁹⁷ na Olšovci. V posledních letech zde, i přes uzavírání některých starých provozoven¹⁹⁸, dochází také k budování nových a rekonstrukci stávajících, a k zlepšování služeb a infrastruktury pro návštěvníky obce.¹⁹⁹

Jak bylo ukázáno v této podkapitole, cestovní ruch v Jedovnicích za uplynulých více než sto let prošel zajímavým vývojem, ne nepodobným celkovému vývoji cestovního ruchu na území dnešní České republiky. Faktem je, že i přes některé nepříznivé okolnosti si (stejně jako v třicátých letech i druhé polovině 20. století) Jedovnice i v dnešní době vybírají ke své rekreaci a návštěvě tisíce lidí ročně. Jaké druhy a formy cestovního ruchu zde v současnosti převládají, nastíní následující pasáž.

¹⁹⁴ Úspěšnost těchto akcí však závisí zejména na počasí. V roce 2017 bylo Mistrovství Evropy motorových člunů zrušeno kvůli nízké hladině vody v Olšovci.

¹⁹⁵ Street Dance Kemp Europe je mezinárodní hiphopový taneční meeting, konající se v Jedovnicích každoročně (od roku 2004) na začátku července.

¹⁹⁶ ŠINDELKA, Stanislav. Adrenalinové lesní stezky lákají ročně tisíce cyklistů. Od bikerů až po děti. *Blanenský deník* [online]. 2017, 11. 11. 2017 [cit. 2018-01-23]. Dostupné z: https://blanensky.denik.cz/zpravy_region/adrenalinove-lesni-stezky-lakaji-rocne-tisice-cyklistu-od-bikeru-az-po-deti-20171111.html

¹⁹⁷ Areál s vodní vlekm určeným k vodnímu lyžování a dalším podobným aktivitám. V roce 2017 měl být v areálu přistavěn druhý vlek, kvůli nízké hladině vody v Olšovci však k jeho vybudování nedošlo.

¹⁹⁸ V roce 2015 byl například uzavřen Hotel Rado na náměstí (hromadné ubytovací zařízení).

¹⁹⁹ Od roku 2016 se v rekreační oblasti na dvou místech (na břehu Olšovce u autokempu a na hrázi rybníka Vrbový) nachází nové dřevěné prvky – místní směrovky, stojany na kola, odpadkové koše a také dva altány s interaktivními otočnými tabulemi s motivy fauny a flory okolí. V roce 2017 došlo k opravě chodníku vedoucího z náměstí k rybníku Olšovci a k vyasfaltování a novému osvětlení navazující promenády kolem břehu (260 m), na které se konají trhy spojené s tradičním výlovem rybníka.

Obrázek 14 - Aktuální letecký pohled na rekreační oblast Jedovnic.
Zdroj: tyrsovaosada.cz, upraveno.

5.3 Druhy a formy cestovního ruchu rozvíjené v místě

Jak vyplývá i z přehledu historie cestovního ruchu v Jedovnicích, nejnepřítomnějšími a nejdéle rozvíjenými druhy a formami jsou ve zkoumané oblasti *turistika* a *kulturně a přírodně-poznávací* forma navázané na atraktivní oblast Moravského krasu, a *rekreace* spojená s rybníkem Olšovec.

Návštěvníci přijíždějící do obce provozují v rámci husté sítě značených turistických i cyklistických stezek (včetně singletrailů) pěší turistiku i cykloturistiku. Často během svého putování navštíví některou z přírodních nebo kulturně-historických atraktivit okolí, aby zde, kromě pozitiv plynoucích z pobytu v přírodním prostředí, získali také nové informace.

Rekreace nabyla v Jedovnicích na důležitosti zejména od šedesátých let 20. století. Této formě cestovního ruchu zde byla v průběhu let přizpůsobena infrastruktura (ubytovací a stravovací kapacity, sportovně-rekreační vyžití) i způsob řízení cestovního ruchu ze strany obce (prohlášení rybníka Olšovce za rekreační, ustavení rekreační oblasti a její správy, vytvoření Řádu rekreační oblasti). Jelikož je rekreace úzce napojená na rybník Olšovec, který je jednou z 89 vodních ploch lokálního významu v ČR (nacházejí se zde ubytovací zařízení poskytující alespoň

omezenou nabídku služeb a sportovního vyžití)²⁰⁰, jsou Jedovnice z pohledu funkční typologie středisek cestovního ruchu *střediskem letní rekreace u vody* (viz Obrázek 3 na straně 38). Patří mezi 345 nejvýznamnějších středisek cestovního ruchu ČR.²⁰¹ Negativním faktorem ovlivňujícím spokojenost návštěvníků, kteří do Jedovnic zavítají za účelem takovéto rekreace, je však dříve zmiňovaná nestabilní kvalita vody v Olšovci.

Mezi méně časté formy cestovního ruchu, které provozují návštěvníci přijíždějící zejména kvůli kulturním (výlov rybníka), společenským (srazy různých klubů) a sportovním akcím (ať už jako účastníci nebo diváci různorodých závodů), patří *kulturní, tematický a sportovní cestovní ruch*.

V teoretické části této práce byl komentován také cestovní ruch venkovský, k němuž mají Jedovnice svojí charakteristikou určité předpoklady (venkovský charakter prostoru, ubytování v menších ubytovacích zařízeních, rozvinuté chataření). Jiné faktory (zejména vysoký počet návštěvníků obce a neexistující prvky agroturistiky či ekoturistiky) však rozvoji této formy cestovního ruchu v současnosti zabraňují.

Z pohledu rozložení během roku v Jedovnicích jednoznačně převažuje cestovní ruch *sezónní letní* (od dubna do října, s vrcholem v měsících červenec a srpen). Tomu je také přizpůsobena většina prvků infrastruktury a okolní atraktivity, jak bude ukázáno v následující podkapitole. I v zimních měsících však oblast nabízí návštěvníkům vyžití: v prosinci, lednu a únoru nabízí prohlídky Punkevní jeskyně a jeskyně Výpustek, v Sloupsko-šošůvských jeskyních je možné absolvovat speciální prohlídku „při světle baterek“.²⁰² V případě příznivých sněhových podmínek je oblast Dražanské vrchoviny ideální pro běžecké lyžování, při dostatečném zamrznutí je možné bruslit na rybníku Olšovci.

Jak bude detailněji rozebráno v kapitole 6 *Návštěvnost obce*, z hlediska délky trvání přijíždějí do Jedovnic návštěvníci na krátkodobé i dlouhodobé pobyty. Převažuje cestovní ruch domácí, v případě školních či jiných skupin organizovaný a hromadný, v případě ostatních návštěvníků neorganizovaný a individuální.

²⁰⁰ VYSTOUPIL, Jiří a Martin ŠAUER et al. *Geografie cestovního ruchu České republiky*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2011. 315 s. ISBN 978-80-7380-340-7, s. 134.

²⁰¹ VYSTOUPIL, Jiří a Martin ŠAUER et al. *Geografie cestovního ruchu České republiky*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2011. 315 s. ISBN 978-80-7380-340-7, s. 156.

²⁰² *Moravský kras* [online]. [cit. 2018-02-13]. Dostupné z: <http://www.cavemk.cz/>

Z důvodu velkého množství objektů individuální rekreace (chat) lze předpokládat, že je zde rozvinut i cestovní ruch mimo veřejné formy.

Z pohledu vlivu na životní prostředí a využívání zdrojů nelze místní cestovní ruch jednoznačně definovat. Některé projevy (neorganizovaný průběh pobytu, přírodně-poznávací motivace, cykloturistika) se váží spíše k alternativnímu a měkkému cestovnímu ruchu, zatímco další faktory (zejména problematika odpadového hospodářství a znečišťování životního prostředí v rekreační oblasti) jsou typické spíše pro tvrdý cestovní ruch.

Všechny výše zmíněné druhy a formy cestovního ruchu jsou v Jedovnicích rozvíjeny na základě existujících lokalizačních a realizačních předpokladů. Jaký je jejich aktuální stav, bude prezentováno v následující podkapitole.

5.4 Lokalizační a realizační předpoklady místního cestovního ruchu

Některé lokalizační a realizační předpoklady již byly částečně představeny dříve v této kapitole. Složení zejména realizačních předpokladů se však neustále mění a informace v tištěných propagačních materiálech i na internetu rychle zastarávají.

V následující části tak bude představen aktuální výčet všech relevantních předpokladů cestovního ruchu na katastrálním území Jedovnic. Jedovnice však nejsou od svého okolí izolované, návštěvníci využívají nabídky oblasti jako celku. Výčet lokalizačních a realizačních předpokladů v místě je tak ve většině případů doplněn přehledy atraktivit či infrastruktury v okruhu zhruba patnácti kilometrů či dojezdovém čase do třiceti minut.²⁰³ Jednotlivé kategorie předpokladů jsou přehledně a detailněji zpracovány formou tabulek v přílohách 1 až 6.

5.4.1 Přírodní předpoklady

Reliéf území

Reliéf krajiny, ve které se Jedovnice nacházejí, tvoří především údolí Jedovnické kotliny vyplněné rybníky a loukami, s průměrnou nadmořskou výškou kolem 450 m n. m a okolní zalesněné kopce, jejichž vrcholy dosahují výšky

²⁰³ S ohledem na velké množství atraktivit a infrastrukturu ve městě Brně a rozsah práce není Brno do výčtu těchto předpokladů zařazeno. Dojezdovým časem třicet minut však Brno a jeho atraktivitu splňují předpoklady stát se cílem návštěvníků Jedovnic.

550-600 m n. m. Na kotlinu jihovýchodním směrem navazuje uzavřenější Rakovecké údolí, kde se nachází skalní stěny s výraznými skalami.

Významnou lokalitou místa je slepé údolí Jedovnického potoka, který se jihozápadně od obce ztrácí v podzemních prostorách Rudického propadání. Zde se také nachází skalní útvary Kolíbky, Slza, Podhradí, Stěna nad propadáním a Stěna vedle propadání.

Západním, severozápadním a severním směrem od obce se rozkládají rudická a harbešsko-vilémovická plošina s krasovými jevy. Z jihu, jihovýchodu a východu jsou potom Jedovnice obklopeny smíšenými lesy, které nejsou, v jihovýchodním směru, až deset kilometrů přerušeny žádnou pozemní komunikací ani sídlem.

Z geologického pohledu je podloží údolí kolem jedovnických rybníků tvořeno jíly a písiky, krasové plošiny v okolí obce vápenci a většina ostatního území droby a břidlicemi.²⁰⁴

Klimatické podmínky

Klimatické podmínky Jedovnic lze charakterizovat obdobně, jako podmínky ve střední části CHKO Moravský kras. Průměrná roční teplota vzduchu se pohybuje v rozmezí 7 až 8°C, průměrná teplota vzduchu v lednu kolem -3°C a v červenci kolem 18°C. Za rok zde spadne v průměru 600 mm srážek.²⁰⁵

Hydrologické podmínky

Katastrální území obce odvodňují především potoky Podomský, Kombutský a Jedovnický, který vytéká z rybníka Olšovec, protéká soukromým rybníkem Dymák a po zhruba dvou kilometrech se ztrácí ve zmiňovaném Rudickém propadání. V okolních lesích se nachází řada studánek. Při výčtu hydrologických podmínek je nezbytné zmínit soustavu rybníků. K rekreaci je využíván rybník Olšovec. Do klidové zóny patří rybníky Budkovan, Vrbový a Dubový.

Biogeografické podmínky

Na rybníku Olšovec probíhá extensivní chov ryb. Na jeho východním konci byl vybudován nepřístupný mokřad pro vodní ptactvo. Hnízdištěm vodního ptactva jsou, taktéž chovné, budkovanské rybníky.

²⁰⁴ BALÁK, Ivan. Jedovnice a okolí očima geologa. In: ROUDNÝ, Jiří et al. *Jedovnice: 1251-2001*. Jedovnice: Obec Jedovnice, 2001, s. 2-4.

²⁰⁵ Klimatické poměry. *Správa CHKO Moravský kras* [online]. [cit. 2018-01-24]. Dostupné z: <http://moravskykras.ochranaprirody.cz/charakteristika-oblasti/klimaticke-pomery/>

Mezi zajímavé prvky místní flory patří chráněné památné stromy Hrubá lípa a seskupení lip u hřbitova. Výraznými jsou také lípovo-jasanové stromořadí podél silnice Jedovnice-Lažánky a jírovcová alej u rybníka Budkovan.²⁰⁶

Obrázek 15 – Rybník Budkovan. Zdroj: Jakub Kokeš, In: iTRAS.cz, upraveno.

Chráněná území

Na katastrálním území obce se nachází okrajová část CHKO Moravský kras. Její součástí je *Národní přírodní památka Rudické propadání*. Ta zahrnuje uzávěrovou část slepého Jedovnického údolí s podzemním jeskynním systémem Rudické propadání – Býčí skála (s délkou kolem 13 km druhý nejdelší jeskynní systém ČR). Blízká jeskyně je zimovištěm chráněného vrápence malého, v Jedovnickém potoce žije populace raka říčního. Na skalním útvaru Kolíbký rostou teplomilné rostliny.²⁰⁷

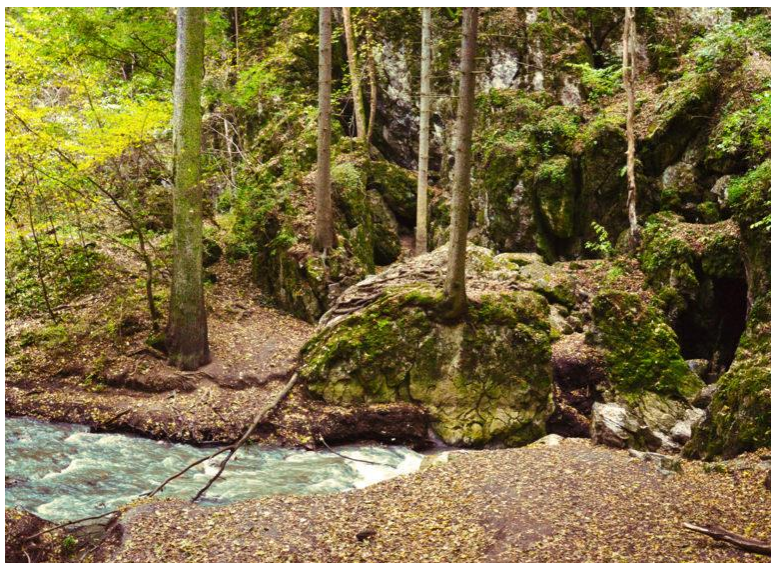
Jižně od Rudického propadání se rozkládá *Přírodní rezervace Mokřad pod Tipečkem*. Tvoří ji podmáčená louka, na které roste jedovatý úpolín nejvyšší a žijí například čolek obecný, čolek horský, užovka obojková, zmije obecná nebo vzácný modrásek bahenní.²⁰⁸ Třetím chráněným územím v katastru obce je *Přírodní rezervace Rakovec*. Zde rostou původní dubojedlové bučiny, v podrostu pak četné druhy trav. Dále na východ, za hranicí katastru, se potom rozkládá *Přírodní park*

²⁰⁶ Obě aleje se staly vítězi soutěže Alej roku, lípovo-jasanové stromořadí v roce 2013 a budkovanská alej v roce 2015.

²⁰⁷ Národní přírodní památka Rudické propadání. *Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky* [online]. [cit. 2018-01-25]. Dostupné z: <http://www.ochranaprirody.cz/lokality/?idmzchu=1185>

²⁰⁸ Přírodní rezervace Mokřad pod Tipečkem. *Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky* [online]. [cit. 2018-01-25]. Dostupné z: <http://www.ochranaprirody.cz/lokality/?idmzchu=1906>

Rakovecké údolí. Údolí je kromě skal tvořeno také meandrujícím potokem, kolem kterého na jaře hojně vykvétají bledule jarní.

Obrázek 16 – *Rudické propadání.* Zdroj: navyletbrno.cz, upraveno.

Ostatní významné přírodní předpoklady blízkého okolí

Nejzásadnější přírodní dominantou okolí je oblast Chráněné krajinné oblasti Moravský kras. Zpřístupněné jeskyně podle informací *Správy jeskyní Moravského krasu* navštíví ročně na 360 tisíc osob. Zhruba jednu třetinu tvoří zahraniční návštěvníci.²⁰⁹ Propast Macocha i všech pět zpřístupněných jeskyní se nachází v okruhu deseti kilometrů od Jedovnic.²¹⁰

Na sever od Jedovnic leží v Pustém žlebu *Punkevní jeskyně*²¹¹, které podzemní plavba na loďkách propojuje se dnem *propasti Macocha* (6 km). Nedaleko se nachází *Kateřinská jeskyně* (10 km) s největšími podzemními prostory krasu. Na druhém konci zde začínajícího Suchého žlebu leží *Jeskyně Balcarka* (5 km) známá svojí bohatou krápníkovou výzdobou. V Kateřinské jeskyni, Balcarce i v nedalekých *Sloupsko-Šošůvských jeskyních* (11 km) byly nalezeny lidské i zvířecí kosti z doby kamenné.

²⁰⁹ KUBÍK, Adam. Pět jeskyní, 25 milionů návštěvníků. Moravský kras láká stále víc turistů. *Blanenský deník* [online]. 29. 7. 2017 [cit. 2018-01-25]. Dostupné z: https://blanensky.denik.cz/zpravy_region/pet-jeskyni-25-milionu-navstevniku-moravsky-kras-laka-stale-vic-turistu-20170729.html

²¹⁰ V závorce za názvem atraktivity bude vždy uvedena dojezdová, výjimečně pěší, vzdálenost atraktivity od Jedovnic.

²¹¹ Punkevní jeskyně jsou nejnavštěvovanějšími jeskyněmi ČR. Se záchytným parkovištěm na Skalním Mlýně je propojuje elektrický vláček, s horním můstek Macochy kabinová lanovka.

Na jih od Jedovnic se nachází v minulosti vojensky využívaná *Jeskyně Výpustek* (8 km). V navazujícím *Josefovském údolí* (10 km) leží jen výjimečně zpřístupněná jeskyně *Býčí skála* a četné volně přístupné malé jeskyně. Mezi Jedovnicemi a Křtinami se nachází *Arboretum Křtiny* (4 km), kde se na ploše 23 ha roste přes tisíc druhů dřevin. Zpřístupněno veřejnosti je od května do října vždy o víkendech.²¹²

Přehled přírodních atraktivit Jedovnic a blízkého okolí tvoří Přílohu 1 tohoto dokumentu.

5.4.2 Kulturně-historické předpoklady

Kulturně-historické památky

Mezi památky dokládající nejstarší osídlení území Jedovnicka patří *naleziště stop pobytu lovců sobů a koní z mladší doby kamenné* u již zmiňovaného přírodního amfiteátru Kolíbký u Rudického propadání. Z pozdějšího období se potom v okolí Jedovnic na konci Rakoveckého údolí nachází *pozůstatky keltského oppida Černov* ze 4. století př. n. l. (14 km). Na katastru Jedovnic pak leží odkryté základy *zaniklé středověké vsi Bystřec* ze 13. až 14. století, již podle archeologických nálezů předcházelo slovanské osídlení (5 km).²¹³

Mezi světské architektonické památky Jedovnic patří *socha K. H. Borovského* z roku 1900 umístěná na Havlíčkově náměstí. Technickými památkami na území obce jsou původní *Francisova turbína* z roku 1928 umístěná na hrázi rybníka Olšovce²¹⁴ a *pozůstatky bývalé Hugovy huti*, která nedaleko Rudického propadání stála v 18. a 19. století.

V sousední Rudici se potom nachází *větrný mlýn holandského typu*, přístupný prostřednictvím muzejní expozice (3 km) a národní kulturní památka *Stará huť u Adamova*, taktéž zpřístupněna jako muzeum (10 km). Mezi ostatní kulturně-historické památky nacházející se v okolí patří *Nový hrad* u Olomučan (12 km), klasicistní *zámek Rájec nad Svitavou* (18 km), zřícenina hradu *Holštejn*

²¹² Arboretum Křtiny. *Školní lesní podnik Masarykův les Křtiny* [online]. [cit. 2018-01-26]. Dostupné z: <http://www.slpkrtiny.cz/slp-krtiny/arboreta/arboretum-krtiny/>

²¹³ Bystřec-zaniklá středověká vesnice. *Na výlet / Brno a okolí* [online]. [cit. 2018-01-26]. Dostupné z: <http://www.navyletbrno.cz/bystrec-zanikla-stredoveka-vesnice/>

²¹⁴ SOLDÁN, Tomáš. Jedovnice: turbína připomene historii. *Blanenský deník* [online]. 7. 11. 2008 [cit. 2018-01-26]. Dostupné z: https://blanensky.denik.cz/zpravy_region/jedovnice-turbina-pripomene-historii-20081106.html

(10 km) a zřícenina *hradu*, klasicistní *zámek* a zachovalé *židovské město* v *Boskovicích* (25 km).

Nejvýznamnější sakrální architektonickou památkou Jedovnic je *kostel sv. Petra a Pavla* z 18. století, vyzdobený v šedesátých letech 20. století v moderním stylu umělci Mikulášem Medkem a Janem Koblasou. Dalšími drobnějšími památkami jsou *socha sv. Jana Nepomuckého* na náměstí z počátku 18. století a dva *kamenné kříže* (u kostela a v Chaloupkách) z téže doby.²¹⁵

Obrázek 17 – Interiér kostela sv. Petra a Pavla v Jedovnicích.
Zdroj: jedovnice.cz, upraveno.

V okolí Jedovnic se taktéž nachází mnoho význačných sakrálních památek. Jedná se mimo jiné o moderní *kostel sv. Josefa* v Senetářově z konce šedesátých let 20. století, vyzdobený stejnými umělci jako jedovnický kostel (5 km). Nejznámějším je barokní *chrám Jména Panny Marie* ve Křtinách architekta Jana Blažeje Santiniho Aichela (6 km). Nachází se zde i jedna z největších zvonoher ve Střední Evropě a kostnice. Druhým mariánským poutním místem je barokní *chrám Panny Marie Bolestné* ve Sloupě (12 km). Dalšími zajímavými památkami jsou dřevěný *Světelský oltář* z 16. století v Adamově (14 km) a *dřevěný kostelík sv. Paraskivy* z počátku 17. století, převezený v třicátých letech 20. století do Blanska z Podkarpatské Rusi (11 km).

Ke gastronomické oblasti materiálních a duchovních projevů člověka se v Jedovnicích vztahuje certifikovaný produkt *Jedovnický kapr*, jenž nese označení

²¹⁵ KUBÍČEK, Jaromír. *Nemovitě kulturní památky jižní Moravy - Okres Blansko*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost v Brně, 1999. ISBN 80859048906, s. 47-48.

MORAVSKÝ KRAS regionální produkt®. Mezi ostatní výrobky a produkty, které *Místní akční skupina Moravský kras* takto certifikovala a které lze v Jedovnicích zakoupit, patří například ovocné pálenky z rudického Lihovaru Vančura, kozí sýr Sedlák ze Šošůvky, pekařské výrobky ze Sloupu v Moravském krasu, Punkevní pstruh nebo med z Vilémovic. Certifikovanými řemeslnými výrobky z okolí jsou mimo jiné včelí produkty a ručně vyráběná mýdla z Lažánek nebo originální umělecká litina z Rudice.²¹⁶

Kulturní zařízení

Z pohledu cestovního ruchu nedisponují Jedovnice žádným výrazně využitelným kulturním zařízením. V obci se nachází *kulturní dům s kinem*, které promítá filmy dvakrát měsíčně, vždy v neděli. Na náměstí se nachází malá *prodejní galerie* keramické tvorby místního sochaře Petra Ševčíka a dalších autorů.

Pestřejší nabídka kulturních zařízení se nachází v okolí obce. Muzea v okolních vesnicích a městech představují expozice spjaté s historií a tradicemi regionu (perleťářství a tradiční bydlení, včelařství, speleologie, mineralogie, hutnictví, hornictví, železářství). Kina, kulturní střediska, divadla a galerie se nacházejí v Blansku a Boskovicích. Specifickými zařízeními jsou *Dům přírody Moravského krasu* nabízející interaktivní expozici (10 km), zábavní park *Western park Boskovice* (26 km) a *Zoo a DinoPark Vyškov* (26 km).

Detailnější přehled kulturně-historických atraktivit Jedovnic a blízkého okolí tvoří Přílohu 2 tohoto dokumentu.

Společenské akce

Mezi hlavní návštěvnicky zajímavé akce v Jedovnicích patří *tradiční výlov rybníka Olšovce*, konaný na konci října a *závody motorových člunů, skútrů a dračích lodí* na Olšovci. Velký počet návštěvníků také láká již dříve zmiňovaný *Streetdance Kemp Europe* a třetími stranami organizované akce jako srazy aut, výstavy psů či sportovní události (triatlony, cyklozávody), konané většinou v ATC Olšovec a blízkém okolí. Akcemi lokálního charakteru jsou Běh za Jedovnickým kaprem nebo Velikonoční a Mikulášské prodejní jarmarky s nabídkou regionálních produktů.

Z okolních zavedených akcí lze jmenovat *Zahájení turistické sezóny* v Černé hoře (20 km), *Půlmaraton Moravským krasem* se startem v Blansku (10 km),

²¹⁶ Katalog certifikovaných produktů. *Moravský kras - Regionální značky* [online]. [cit. 2018-01-26]. Dostupné z: <http://www.regionalni-znacky.cz/moravsky-kras/>

cestovatelský festival *Rajbas* v Blansku, *Festival pro židovskou čtvrť* v Boskovicích nebo *Festival Španělské kultury Ibérica* tamtéž.

5.4.3 Ubytovací služby

Ubytovací infrastruktura je v Jedovnicích velmi rozmanitá a nabízí ubytování různých kategorií, velikostí a kapacit, různé nabídky doplňkových služeb a také rozličných cen.²¹⁷

Nachází se zde dva hotely – zrekonstruovaný *Hotel Kras***** (bývalý hotel Terasa) a původní *hotel Riviera*** z osmdesátých let 20. století (oba dohromady nabízí cca 100 lůžek), pět penzionů (celkem 104 lůžek), osm ubytování v soukromí (celkem 77 lůžek), jeden autokemp (372 lůžek, 1 000 míst pro stany a 80 přípojek pro karavany), dvě chatové osady (celkem 119 lůžek) a padesát objektů individuální rekreace pronajímaných přímo majiteli či zprostředkovaně (dohromady 361 lůžek, nejčastěji se jedná o chaty s 6 lůžky). Specifickou kategorií je ubytování na *Domově mládeže při Střední průmyslové škole Jedovnice*, které nabízí 99 lůžek v měsících červenci a srpnu.

Celkem se tedy v Jedovnicích nachází na 1 230 turistických lůžek určených návštěvníkům. Toto číslo však nejspíše není konečné. V chatové oblasti nad rybníkem Olšovec se podle územního plánu Jedovnic nachází 370 objektů individuální rekreace (z toho zhruba 50 je dle dostupných zdrojů zahrnuto ve výčtu lůžek výše).²¹⁸ Také ve zbylých třech stovkách chat mohou jejich majitelé pronajímat lůžka návštěvníkům, avšak bez dohledatelné propagace na internetu.

Z celkového počtu 69 zjištěných zařízení jich *Český statistický úřad* eviduje 12 jako hromadná ubytovací zařízení s celkem 835 lůžky (přibližně 70% celkové ubytovací kapacity Jedovnic, rok 2017).²¹⁹

Nabídka doplňkových služeb k ubytování se podle jednotlivých poskytovatelů liší. Z hotelů nabízí doplňkové služby Hotel Kras (restaurace, wellness, konferenční

²¹⁷ Kompletní přehled zjištěných ubytovacích zařízení na území obce (s doplňujícími informacemi) tvoří Přílohu 3 tohoto dokumentu. Data byla získána především z webových stránek jednotlivých subjektů nabízejících veřejně své ubytovací služby.

²¹⁸ ATELIER URBI SPOL S.R.O. *Územní plán Jedovnice*. 2013. Dostupné z: <http://www.jedovnice.cz/sites/jedovnice/files/soubory/stranky/uzemni-plan-2013/vyk02hlavni.pdf>

²¹⁹ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Kapacity hromadných ubytovacích zařízení podle kategorie (Období: 2016, Území: Jedovnice)*. [online tabulka]. [cit. 2018-02-07]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/shortUrl?su=26814ba7>

sál), samozřejmostí zde je, stejně jako u penzionů a ubytování v soukromí, stále Wi-Fi připojení v ceně pobytu. Nabídka doplňkových služeb ostatních ubytování se velmi liší, penziony i ubytování v soukromí nejčastěji nabízí možnost venkovního posezení v areálu objektu i ohniště, gril, dětský koutek či úschovu kol. *Autokemp Olšovec* (ve správě městyse) je specifický svojí pestrnou nabídkou (mnoho typů ubytování, občerstvení či stravování, obchod s potravinami, minigolf přímo v areálu, Wi-Fi, podávání turistických informací a prodej upomínkových a propagačních předmětů), v hlavní sezoně nabízí i týdenní animační programy pro děti i dospělé.²²⁰ Naprostá většina pronajímaných chat v chatové oblasti pak nabízí venkovní posezení s ohništěm či grilem, často také úschovu kol a zhruba jedna pětina pronajímaných chat nabízí zázemí pro děti (prolézačky, pískoviště, trampolína, bazén). Jen zhruba jedna třetina chat uvádí ve své nabídce připojení Wi-Fi.

Průměrná cena pro jednu osobu za noc v hotelu Kras činí 900 Kč, v hotelu Riviera potom 400-500 Kč (v obou případech včetně snídaně). Průměrná cena v penzionech (také za jednu osobu a noc) se pohybuje kolem 300 Kč, v případě ubytování v soukromí taktéž kolem 300 Kč. Výrazně dražší je pouze penzion *Kůlna*, otevřený v roce 2017 – 1 290 Kč včetně polopenze. Noc v Autokempu Olšovec stojí 200-300 Kč podle zvoleného typu ubytování (cena za stanové místo je 60-90 Kč za noc, za karavanovou přípojku 250 Kč za noc), v *Tyršově osadě* 200 Kč. Chaty jsou pronajímány kompletně jako objekt, průměrná cena přepočítaná na jednu osobu a noc (v období plné sezóny červenec-srpen) se pohybuje v rozmezí od 70 do 400 Kč, dle vybavení chaty. Nejčastější cena je přibližně 200 Kč bez poplatku za spotřebované energie.

Velká část ubytovatelů poskytuje ubytování převážně v sezoně. Jedná se zejména o chaty v chatové oblasti (některé však mají provoz celoroční a nabízejí například silvestrovské pobyty) či Tyršovu osadu (provozní doba duben-říjen/listopad). V Autokempu Olšovec je možno se mimo sezonu ubytovat pouze ve zděných bungalovech a v pokojích zděné budovy. Domov mládeže při SPŠ Jedovnice nabízí své kapacity, jak již bylo zmíněno výše, pouze v měsících červenec a srpen.

²²⁰ Dovolena s dětmi a animačním programem Jedovnice, Jižní Morava. *Camp Olšovec.cz* [online]. [cit. 2018-02-07]. Dostupné z: <http://www.olsovec.cz/animacni-programy/>

Hlavní sezonou v Jedovnicích jsou měsíce červenec a srpen (většina pronajímaných chat v chatové oblasti v tomto období nabízí pouze týdenní pobyty), za rozšířenou sezonu ubytovatelé většinou považují měsíce duben-červen a září-říjen.

5.4.4 Stravovací zařízení, obchody a ostatní služby

Také nabídka stravovacích a ostatních služeb a obchodů je v Jedovnicích rozsáhlá a pestrá. Detailní přehled všech níže jmenovaných prvků infrastruktury lze nalézt v Příloze 4 tohoto dokumentu.

Stravovací zařízení

V obci se aktuálně nachází šest restaurací s celoročním provozem (*Barachov*, restaurace *hotelu Kras*, *Olšovec*, *Pohostinství v Chaloupkách*, *Surfbar* a *U Hastrmana*). Další čtyři restaurace situované u Autokempu Olšovec a Tyršovy osady jsou otevřeny pouze v období letní sezony. Restaurace penzionu Kůlna je otevírána příležitostně o víkendech. Všechny nabízí převážně českou kuchyni a venkovní posezení.

Mezi ostatní sezónní stravovací zařízení umístěná zejména kolem rybníka Olšovec patří tři zmrzlinové stánky, stánek s langoši nebo tři občerstvení u sportovně-rekreačních zařízení. Celoročně je potom v Jedovnicích provozována cukrárna, tzv. lahůdky na náměstí a vinárna.

Obchody

Většina obchodů slouží celoročně potřebám místních obyvatel. Nachází se zde šest prodejen potravin, tři prodejny ovoce a zeleniny a jedna masna. V letních měsících jsou u Autokempu Olšovec denně v provozu dvě malé prodejny se základními potravinami a drogistickým zbožím.²²¹ Otevírací doba většiny stálých prodejen je v pracovní dny od 7 do 17 hodin a v sobotu od 7 do 11 hodin. Čtyři obchody s potravinami mají otevřeno také v neděli dopoledne. Do kategorie ostatních obchodů spadají dvě drogerie, jedno květinářství a zahradnictví, květinářství spojené s galanterií, obchod se smíšeným zbožím a textilem, obchod s dárkovým a dekoračním zbožím, prodejna s elektro a železářským zbožím (s nabídkou kancelářských a terminálových služeb a prodejem vstupenek), trafik a lékárna. Jejich otevírací doba je většinou od pondělí do pátku od 8 do 17 hodin, v sobotu od 8 do 11 hodin. V neděli má otevřeno jen prodejna *Elektro*, *Sazka*, *TipSport*.

²²¹ Maximální vzdálenost z různých ubytovacích zařízení do centra obce (kde sídlí obchody a služby) jsou 2 kilometry.

Služby

Do kategorie služeb, které mohou využívat návštěvníci Jedovnic, patří pošta, čerpací stanice, bankomat, zdravotní středisko s několika ambulancemi, veterinární lékař, pneuservis, tři cykloservisy a samozřejmě turistické informační centrum.²²²

Na území Jedovnic se také nachází pět volně přístupných dětských hřišť (u tenisových kurtů, u pískového parkoviště na ulici Olšovecká, v ulici Legionářská, u kostela a Na Větráku). Herní prvky se také nacházejí u mnoha stravovacích zařízení.

Veřejné toalety se v Jedovnicích nacházejí v restauraci Barachov a jsou otevřeny v rámci její provozní doby (viz Příloha 4).²²³

5.4.5 Dopravní a sportovně-rekreační infrastruktura

Doprava

Jedovnice s okolím spojují dvě státní silnice II. třídy – č. 373 z Brna do Sloupu a č. 379 z Blanska do Vyškova.²²⁴ Motorová vozidla lze v obci zaparkovat na dvou velkých parkovištích u rybníka (menší zpevněné, větší asfaltové se zákazem vjezdu autobusů, dohromady přes 150 parkovacích míst). Další menší parkoviště se nacházejí u kulturního domu, na náměstí a u kostela (celkem přibližně dalších 100 parkovacích míst). Všechna parkoviště v obci jsou, kromě doby konání velkých akcí, neplacená.

Autobusové spojení do Brna zajišťuje v rámci Integrovaného dopravního systému Jihomoravského kraje linka č. 201. Jednotlivé spoje jezdí (obousměrně) během pracovního týdne mezi 4 a 21 hodinou v intervalu jedné hodiny, ve špičce potom každých 30 minut. V ostatní dny jezdí spoje od 7 do 19 hodin každou hodinu. Doba jízdy do Brna je 50 minut.²²⁵

²²² V Jedovnicích své služby nabízí také několik kadeřnictví, masážních nebo kosmetických salonů apod., jejich nabídka je však zaměřena na stálé obyvatele obce.

²²³ Druhé veřejné toalety byly na konci roku 2017 vybudovány u kostela, sloužit však budou nejspíše zejména místním občanům.

²²⁴ Dojezdový čas z Jedovnic, při využití automobilu, je do Brna 25 minut, do Blanska 15 minut a do Vyškova 25 minut.

²²⁵ IDS JMK. Jízdní řád linky 201. In: *Integrovaný dopravní systém Jihomoravského kraje* [online]. 2018 [cit. 2018-02-07]. Dostupné z: <https://www.idsjmk.cz/jrady/201.pdf?date=20.12.2017>

Spojení do Blanska zajišťují linky 231 a 167. Spoje v obou směrech jezdí v pracovní dny od 5 do 19 hodin v intervalu jedné hodiny, ve špičce každou půlhodinu. V ostatní dny jezdí spoje od 7 do 23 hodin každé dvě hodiny. Doba jízdy do Blanska je 20 minut.²²⁶

Do Vyškova jezdí během pracovního týdne v době ranní a odpolední špičky osm přímých spojů linky 167. Doba jízdy je 45 minut. V ostatní časy je třeba využít linku 231 ve směru Studnice a po 15 minutách jízdy přestoupit v Senetářově. Intervaly mezi jednotlivými spoji se pohybují od půl hodiny do dvou hodin, podle denní doby. O víkendech a svátcích je vždy třeba přestoupit v Senetářově, spoje jezdí od 8 do 18 každé dvě hodiny.²²⁷

Od dubna do října během víkendů a svátků jezdí na trase linky 231 (Blansko-Studnice) cyklobus. Autobus s přívěsem na kola (kapacita 20 kol) projíždí Jedovnicemi pětkrát denně (v 9, 11, 13, 15 a 17 hodin v obou směrech). Nástupním a výstupním místem je zastávka Jedovnice – náměstí.²²⁸

Kromě zastávky Jedovnice – náměstí se v Jedovnicích nacházejí také zastávky Jedovnice Újezd, Jedovnice Chaloupky a Jedovnice – garáže ČAD.

Nejbližší vlaková stanice se nachází v Blansku (11 km). Je součástí koridoru Vídeň-Brno-Česká Třebová-Praha. Staví zde osobní a spěšné vlaky regionálního významu a rychlíky. Návaznost autobusových spojů Jedovnice-Blansko na vlakové spoje ve směru Praha však bohužel není pravidlem. Nejbližším mezinárodním letišťem je Letiště Brno-Tuřany (27 km).

Pěší, naučné a cyklistické stezky²²⁹

Dalším typem dopravní infrastruktury, která se nalézá v okolí Jedovnic, je samozřejmě také velké množství neznačených pěších stezek a tři značené turistické stezky. Hlavní turistický rozcestník se nachází na Havlíčkově náměstí u horní zastávky autobusu. Centrem obce prochází červená a žlutá trasa. Červená trasa vede v jednom směru do Račického údolí a dále do Lulče, v opačném směru

²²⁶ IDS JMK. Jízdní řád linky 231. In: *Integrovaný dopravní systém Jihomoravského kraje* [online]. 2018 [cit. 2018-02-07]. Dostupné z: <http://www.idsjmk.cz/jraxdy/231.pdf>

²²⁷ IDS JMK. Jízdní řád linky 167. In: *Integrovaný dopravní systém Jihomoravského kraje* [online]. 2018 [cit. 2018-02-07]. Dostupné z: <https://www.idsjmk.cz/jrady/167.pdf?date=01.01.2018>

²²⁸ IDS JMK. Jízdní řád linky 231. In: *Integrovaný dopravní systém Jihomoravského kraje* [online]. 2018 [cit. 2018-01-23]. Dostupné z: <http://www.idsjmk.cz/jrady/231.pdf>

²²⁹ Viz Příloha 5.

přes Krasovou do severní části Moravského krasu. Žlutá trasa spojuje Jedovnice se Křtinami. Územím za budkovanskými rybníky prochází také zelená trasa, která směřuje z Křtin na sever do Senetářova a dále do Holštejna.

V okolí Jedovnic se rovněž nachází mnoho naučných stezek různého zaměření. Přímo Jedovnicemi a kolem jejich rybníků dříve procházela naučná stezka *Jedovnické rybníky – Rudické propadání*. Ta je však již téměř deset let považována za zaniklou, ačkoliv v turistických mapách je stále značená a zchátralé informační panely i nadále stojí na trase. Pokračování stezky od jedovnického mlýna do Rudického propadání a Rudice (*NS Rudické propadání a Jedovnicko*) bylo obnoveno a nabízí výklad o zajímavostech této unikátní lokality. U rudického větrného mlýna začíná (rovněž z části zaniklá) naučná stezka *Rudické doly* zaměřená na pozůstatky dávné důlní činnosti v Rudici a blízkém okolí.²³⁰ Naučné stezky se nachází také v okolí obcí Olomučany a Kotvrdovice.²³¹ Kolem nejznámější dominanty Moravského krasu je značena naučná stezka *Macocha (stezka Jana Šmardy)*. Rakoveckým údolím na jihovýchod od Jedovnic vede naučná stezka seznamující s přírodou i historií tohoto místa.²³² V blízkosti Křtin se nachází dvě zajímavé kratší jednosměrné trasy. První z nich je tzv. *Sluneční stezka* demonstrující pomocí zmenšených maket vzdálenost jednotlivých planet sluneční soustavy od makety Slunce umístěné u křtinské základní školy.²³³ Druhou stezkou je poutní *Radostná cesta* se sedmi kapličkami zasvěcenými Panně Marii. Na západ od Křtin vede Josefovským údolím stejnojmenná naučná stezka, na jejíž trase se nachází Býčí skála nebo vývěr Jedovnického potoka. V okolí Jedovnic bylo také vyhlášeno pět okruhů *Cesty železa Moravským krasem*, které jsou součástí evropské sítě tras.²³⁴

Zajímavou atraktivitou, která není naučnou stezkou v pravém slova smyslu, ale poučuje návštěvníky o významu a kráse lesa a dává jim možnost putování po jednotlivých zastaveních, je tzv. *Lesnický Slavín*. V lesích *Školního lesního podniku*

²³⁰ *Naučná stezka Rudické doly: Virtuální mapový průvodce* [online]. [cit. 2018-01-23]. Dostupné z: http://webgis.inmap.cz/maptour/ns_rudicke_doly.html#

²³¹ Kotvrdovice dávné a současné: propagační leták. In: *Kotvrdovice.cz* [online]. [cit. 2018-01-23]. Dostupné z: <http://www.kotvrdovice.cz/soubory/dokumenty/2012/letak-stezka.pdf>

²³² *Naučná stezka Rakoveckým údolím* [online]. [cit. 2018-01-23]. Dostupné z: <http://www.rakoveckeuodoli.cz/node/3>

²³³ *Sluneční stezka ve Křtinách* [online]. [cit. 2018-01-23]. Dostupné z: <http://slunecnistezka.cz/www/>

²³⁴ *Cesta železa Moravským krasem*. In: *Starahut.com* [online]. 2016 [cit. 2018-01-23]. Dostupné z: <http://www.starahut.com/cestazeleza#sthash.IR8f7A7k.dpbs>

Masarykův les Křtiny Mendelovy univerzity v Brně mezi Jedovnicemi, Křtinami, Adamovem a Rudicí je již od roku 1929 rozmístěno množství různých památníků či studánek věnovaných lesním pedagogům, umělcům i samotné přírodě.²³⁵

Výše zmiňované lesy i ostatní okolí Jedovnic jsou protkány hustou sítí různých cyklistických stezek. Okolím Jedovnic vedou *Mezinárodní trasa č. 5*, *Jantarová stezka* i trasa *Greenway K-M-W*. Regionální trasa č. 507 prochází Jedovnicemi ve směrech Rousínov a Ostrov u Macochy. Trasou regionálního významu je také *Stezka srdcem Jižní Moravy*, která na trase mezi Blanskem a Vyškovem spojuje nejzajímavější místa oblasti.²³⁶ Výčet doplňuje pět místních cyklotras v různých směrech.²³⁷ V blízké době by také mělo dojít k vybudování nové smíšené cyklistické a pěší stezky z Jedovnic do Krasové.

Cyklisté mohou v Jedovnicích využít služeb dvou míst certifikovaných v rámci projektu *Cyklisté vítáni*. Jedná se o Autokemp Olšovec a restauraci Surfbar.²³⁸

Obrázek 18 – Cykloturistická mapa Jedovnic a nejbližšího okolí. Zdroj: mapy.iDNES.cz, upraveno.

²³⁵ MAUER, Pavel. Lesnický Slavín zve k rekreaci. In: *IBRNO.cz* [online]. 25. 6. 2011 [cit. 2018-02-08]. Dostupné z: <https://www.ibrno.cz/zivotni-styl/36494-lesnicky-slavin-zve-k-rekreaci.html>

²³⁶ *Stezka Srdcem Jižní Moravy* [online]. [cit. 2018-01-24]. Dostupné z: <http://www.srdinko.cz/czuvod.html>

²³⁷ *Cyklotrasy*. *Blanensko.cz* [online]. [cit. 2018-01-24]. Dostupné z: <http://www.blanensko.cz/cyklotrasy/>

²³⁸ *Cyklisté vítáni - Certifikace služeb pro cyklisty* [online]. [cit. 2018-01-24]. Dostupné z: <http://www.cyklistevitani.cz/uvod.aspx>

Sportovně-rekreační infrastruktura

Dalším prvkem spojeným s cyklistikou, který je však již možné zařadit do sportovně-rekreační infrastruktury, jsou singletrailové stezky *Singletrail Moravský kras*. Ty tvoří tři okruhy vedené v lesích na jih od rybníka Olšovce. Na trasách se střídají úseky různých obtížností, celková délka tras je v současnosti třicet kilometrů. Jak již bylo uvedeno dříve, stezky jsou v provozu od roku 2016 a lákají do Jedovnic tisíce návštěvníků, jsou sjízdné za příznivého počasí od jara do podzimu. Součástí areálu je půjčovna celoodpružených horských kol, zkušební pump track, malý cykloservis a občerstvení.

Mezi další prvky sportovně-rekreační infrastruktury v Jedovnicích patří tenisové kurty, minigolfové hřiště, půjčovna šlapadel, nebo wakeareál s možností vodního lyžování. Všechny se nachází u rybníka Olšovce, stejně jako malý sportovní areál s různými hřišti a jsou v provozu od jara do podzimu. Na rybníku Olšovec je v červenci a srpnu po zakoupení povolenky umožněn sportovní rybolov. Případní zájemci mohou celoročně využít místní posilovnu.

V okolí Jedovnic lze využít přírodní i umělé lezecké stěny, dvě lanová centra i možnost zdolání ferrat. Společnost *Speleoart* nabízí nevšední zážitky z běžně nepřístupných jeskyní Moravského krasu. V sousedních Vilémovicích se nachází půjčovna koloběžek, v Ostrově u Macochy půjčovna elektrokol. Zapůjčení různých sportovních potřeb včetně vyjížděk na segwayích nabízí *Hotel Olberg* v Olomučanech. V Blansku jsou provozovány squashové kurty, bowling a zimní stadion s bruslením pro veřejnost. Většina zařízení, které zprostředkovávají venkovní aktivity, jsou v provozu od jara do podzimu.

Do sportovně-rekreační infrastruktury patří také bazény a koupaliště. Celoroční provoz nabízí kryté bazény a akvaparky v Blansku, Boskovicích, Vyškově a Kuřimi. Letní koupaliště se, kromě těchto míst, nachází také ve Křtinách, Adamově, Sloupu a Kovalovicích. Přírodní koupání nabízí například rybník Olšovec (v závislosti na již zmiňované kvalitě vody), rybník v Ostrově u Macochy nebo rekreační vodní nádrž Palava v Blansku.

V okruhu do dvaceti kilometrů od Jedovnic se nalézají tři rozhledny (Podvrší, Alexandrovka a Chocholík). Mezi ostatní atraktivitu, které lákají zejména rodiny s dětmi, patří pět farem, na kterých jsou chováni koně, lamy, kozy, pštrosi či osli. Ranč Kopaniny v blízkém Kulířově také nabízí koňské vyjížděky po okolí.

Detailnější informace o jednotlivých prvcích sportovně-rekreační infrastruktury jsou k nalezení v Příloze 6 tohoto dokumentu.

5.4.6 Turistické informační centrum

Jak již bylo zmíněno dříve v tomto textu, jednou ze služeb pro návštěvníky Jedovnic je také místní turistické informační centrum. To se nalézá společně s knihovnou na náměstí, v budově č. p. 311. Provozní doba informačního centra je, během celého roku v rámci zmíněné knihovny, následující²³⁹:

Pondělí: 8:30-11 a 13-15
Úterý: 8:30-11 a 13-17
Středa: 8:30-11 a 13-17
Čtvrtek: 8:30-11 a 13-16
Pátek: 8:30-11

Během hlavní sezony od poloviny června do konce srpna je informační centrum otevřeno také o víkendech v době 9-11 a 13-16 hodin. Tento provoz je střídavě zajišťován dvěma brigádníky.

Turistické informační centrum nabízí k zakoupení cykloturistické mapy okolí a turistické známky, nálepky, vizitky a magnetky Jedovnic, zvonky, hrnky, odznáčky, pohledy a pexeso s tímtéž motivem. Návštěvníci si mohou volně vybrat z nabídky prospektů okolních ubytovacích a stravovacích zařízení a atraktivit, zdarma je také k dostání mapa Jedovnic a blízkého okolí a různě segmentované materiály s tipy na výlety (atraktivita v okolí, naučné stezky, pobyt s dětmi, církevní památky, koupaliště, sportovní vyžití), vytvořené pracovníky informačního centra. Součástí nabídky je volné Wi-Fi připojení, jeden stolní počítač s pevným připojením k internetu a možnost tisku, kopírování či skenování za poplatek.

V sezoně 2017 navštívilo informační centrum od poloviny června do konce srpna přes 700 osob, naprostá většina z České republiky. Tato návštěvnost byla v porovnání s lety 2014 až 2016 spíše průměrná až nadprůměrná. Největší zájem mají návštěvníci dlouhodobě o zakoupení turistických vizitek, známek, map, pohlednic a o otisknutí místního turistického razítka. Nejčastější dotazy ze strany návštěvníků se týkají tipů na výlety v okolí.²⁴⁰

²³⁹ *Knihovna a TIC Jedovnice* [online]. [cit. 2018-01-24]. Dostupné z: <http://www.jedovnice.knihovna.cz/>

²⁴⁰ Informace získané na základě zkušeností a pozorování provedených autorkou.

Od roku 2014 funguje turistické informační centrum pro dětské návštěvníky jako tzv. *pohádková kancelář Šneka Krasíka*.²⁴¹ Projekt *Místní akční skupiny Moravský kras* je založen na principu sbírání razítek do speciálního pasu, za které děti dostávají drobné odměny.²⁴²

Obrázek 19 –
Turistická známka Jedovnice.
Zdroj: turisticke-znamky.cz.

Obrázek 20 –
Turistická vizitka Jedovnice
Zdroj: turisticky-denik.cz.

5.5 Hodnocení předpokladů cestovního ruchu v Jedovnicích

Za nejsilnější stránku území Moravského krasu je v literatuře považováno zejména velké množství zajímavých přírodních atraktivit. Jejich největší koncentrace se nachází do maximální vzdálenosti deseti kilometrů od Jedovnic, především severním směrem. Tato oblast je zároveň nejexponovanější z pohledu návštěvnosti. Jedovnice se nachází na okraji CHKO Moravský kras a jsou tak vhodným nástupním místem k jejímu poznávání.²⁴³

Oficiální hodnocení cestovního ruchu v Jedovnicích nabízí následující dokumenty.

V *Atlasu cestovního ruchu ČR* (2006) je katastrální území Jedovnic v rámci rajonizace zařazeno mezi *venkovskou krajinu s velmi příznivými předpoklady pro cestovní ruch*.²⁴⁴ Jak bylo zmíněno dříve, Jedovnice jsou střediskem letní rekreace

²⁴¹ Další kancelář se nachází v restauraci Barachov.

²⁴² *Krasko.info* [online]. [cit. 2018-01-24]. Dostupné z: <http://www.krasko.info/moravsky-kras-cz-pro-dospELE/>

²⁴³ VYSTOUPIL, Jiří. *Atlas cestovního ruchu České republiky*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2006, 157 s. ISBN 8023972561, s. 50.

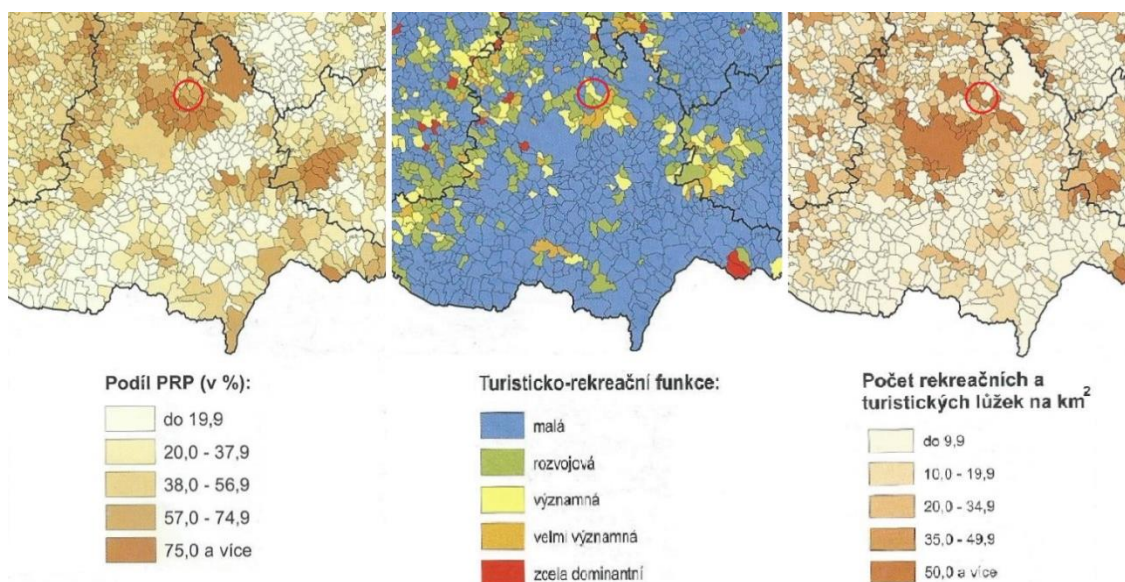
²⁴⁴ Tamtéž, s. 135.

u vody nadregionálního významu a také zároveň patří do příměstského rekreačního zázemí města Brna.²⁴⁵

Stejnými autory bylo vyhodnoceno, že podíl *potenciálních rekreačních ploch* na katastrálním území Jedovnic je 57-74,9%.²⁴⁶ Při přepočtení tohoto ukazatele na základě údajů z Veřejné databáze ČSÚ byla zjištěna hodnota 62%.²⁴⁷

Turisticko-rekreační funkce obce je v Atlasu cestovního ruchu ČR označena za významnou.²⁴⁸ Intenzita turistické aktivity je značná zejména v letních měsících.

Turisticko-rekreační zatížení území je tamtéž zařazeno do nejvyšší kategorie 50 a více turistických a rekreačních lůžek na km² území.²⁴⁹ Dle vlastních výpočtů na základě zjištěné celkové ubytovací kapacity zhruba 1 200 lůžek se v Jedovnicích nachází až 85 lůžek na km².

Obrázek 21 – Výřezy kartogramů znázorňující (zleva) potenciál rekreační plochy území, turisticko-rekreační funkci území a turisticko-rekreační zatížení území. Katastrální území Jedovnic označeno červeně. Zdroj: Atlas cestovního ruchu ČR, upraveno.

²⁴⁵ VYSTOUPIL, Jiří. *Atlas cestovního ruchu České republiky*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2006, 157 s. ISBN 8023972561, s. 95.

²⁴⁶ Tamtéž, s. 11.

²⁴⁷ Vše o území VDB: Jedovnice (okres Blansko). *Veřejná databáze ČSÚ* [online]. [cit. 2018-01-17]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=profil-uzemi&uzemiprofil=31588&u=_VUZEMI_43_581682#w=

²⁴⁸ VYSTOUPIL, Jiří. *Atlas cestovního ruchu České republiky*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2006, 157 s. ISBN 8023972561, s. 99.

²⁴⁹ Tamtéž, s. 101.

Území Jedovnic bylo také v roce 2002 hodnoceno Ústavem pro územní rozvoj ČR (*Hodnocení potenciálu cestovního ruchu v obcích České republiky*). Jedovnice byly z pohledu celkového potenciálu cestovního ruchu zařazeny mezi 1 869 obcí ČR s vysokým potenciálem.²⁵⁰

Hodnotit lze i konkrétní výčet lokalizačních a realizačních předpokladů, jak byly uvedeny dříve v této kapitole. Mezi silné stránky přírodních předpokladů Jedovnic patří zejména umístění v atraktivní oblasti na okraji Chráněné krajinné oblasti Moravského krasu, v krajině obklopené lesy, s klidovým územím kolem budkovanských rybníků, které přechází do Rakoveckého údolí. Důležitostí a návštěvností v Jedovnicích a jejich blízkém okolí však jednoznačně dominují blízké Rudické propadání a zpřístupněné jeskyně v CHKO Moravský kras.

Z kulturně-historických památek v místě nedosahuje žádná takové atraktivnosti pro návštěvníky, aby byla hlavním cílem jejich cesty, a tvoří tak spíše doplněk k atraktivitám přírodním. Naopak v okolí Jedovnic se nachází významnější objekty (zříceniny, zámky, sakrální památky), které mohou být primárním cílem návštěvníků s kulturně-poznávací motivací. Nabídka kulturních zařízení přímo v Jedovnicích není dostatečná, doplňují ji zařízení v okolních obcích (zejména muzea). Naopak tradiční společenské akce jako výlov rybníka nebo závody motorových člunů mají potenciál přilákat velké množství návštěvníků. Během výlovu lze také zakoupit místní produkt *Jedovnický kapr* a v průběhu celého roku pak v prodejnách potravin pálenky z lihovaru v sousední Rudici, které nesou názvy jako *Bylinná z Jedovnic*, *Švestka z Jedovnic* nebo *Ořechovka z Jedovnic*, a mohou tak být pro návštěvníky, jakožto místní produkt, velmi zajímavé.

Nabídka ubytovacích a stravovacích služeb v obci je rozmanitá a druhově i kapacitně je schopna uspokojit rozdílné potřeby značného počtu návštěvníků, včetně organizovaných skupin. Objektivní hodnocení kvality jednotlivých ubytovacích a stravovacích zařízení by však bylo nad rámec této práce.

Jelikož jsou Jedovnice spádovou obcí pro své okolí, je zde poměrně dobře rozvinuta síť obchodů a služeb (včetně zdravotnického zařízení a lékárny). Zejména pro návštěvníky z větších měst však může být nepříjemným faktem skutečnost, že je

²⁵⁰ BÍNA, Jan. Hodnocení potenciálu cestovního ruchu v obcích České republiky. *Urbanismus a územní rozvoj* [online]. 2002, V(1/2002), 2-11 [cit. 2017-12-18]. Dostupné z: https://is.muni.cz/el/1456/jaro2007/KRGCR/um/Hodnocen_potenci_lu_CR_v_obc_ch_R_b_na.pdf

provoz většiny prodejen a služeb o víkendu omezen a v neděli jsou otevřeny pouze některé prodejny s potravinami.

Naopak na poptávku návštěvníků reaguje místní turistické informační centrum, jehož provozní doba je v průběhu letní sezony rozšířena i na víkendy. Za nevýhodu však lze považovat uzavření informačního centra v pátek odpoledne.

Pro návštěvníky Jedovnic s malými dětmi, kteří se pohybují převážně v rekreační oblasti Olšovce, může být v sezoně kapacita veřejně přístupných dětských hřišť nedostatečná. Nedostačující je potom v současné době možnost využít v obci veřejné toalety, ty se nacházejí pouze v restauraci Barachov a jsou přístupné jen v provozní době zařízení.

Z pohledu dopravního spojení osobními automobily je pro Jedovnice výhodou, že jsou situovány na křižovatce státních silnic, vzdálenost od města Brna (kde se nachází i mezinárodní letiště) je pouze 26 km. Poměrně snadné je i využití veřejné dopravy spojující Jedovnice s okolními centry. Pro navštívení většiny atraktivit v okolí (a zejména v severní nejatraktivnější části Moravského krasu) je však nutno v rámci veřejné dopravy využít nepřímého spojení s přestupy.

S ohledem na pěší turistiku a cykloturistiku, které jsou v místě rozvíjeny, se jeví kvantita i rozložení pěších, naučných a cyklistických stezek v okolí jako dostatečná. V posledních letech přímo v Jedovnicích vybudované singletrailové stezky mají navíc velký potenciál přilákat aktivní návštěvníky. Dochází také k budování nových cyklostezek, velká část ubytovatelů nabízí možnost úschovy kol. Přímou v Jedovnicích se však nachází pouze jedna půjčovna specializovaných horských kol. Nepříjemným jevem je zanikání některých pasáží naučných stezek, v tomto ohledu lze za negativní označit zaniknutí naučné stezky *Jedovnické rybníky*, jejíž značně zanedbané informační panely nadále zůstávají v krajině.

Jelikož jsou Jedovnice označovány za středisko letní rekreace u vody, je třeba místní předpoklady ohodnotit i z tohoto pohledu. Bohužel hlavní cíl takto motivovaných návštěvníků, vodní plocha rybníka Olšovce, není často z důvodu výskytu sinic vhodná ke koupání, což její potenciál značně omezuje. Ačkoliv jsou vyhrazené travnaté pláže povětšinou upraveny, nenachází se zde sociální zařízení, sprchy nebo převlékárny, ačkoliv tomu tak v minulosti bylo. Možnost zapůjčení šlapadel určených k projížďce po rybníku nebo vyzkoušení vodního lyžování a

dalších aktivit ve wakeareálu tak mohou v rámci využití rybníka převažovat. Potřebu koupání je pak nutno uspokojit v jiném zařízení v okolí obce.

Nabídka jiných možností sportovně-rekreačního vyžití v obci je relativně pestrá (tenis, minigolf, sportovní hřiště, sportovní rybolov), nemusí však v době letní sezony kapacitně dostačovat poptávce. V okolí je pak možné podniknout i méně tradiční aktivity, jako jsou slézání lezeckých stěn a ferrat, jízda na segwaych, elektrokolech či koloběžkách, jízda na koni nebo návštěva specializované farmy. K těmto atraktivitám je však vždy třeba dojet autem či autobusem a opustit tak Jedovnice.

Vzhledem k tomu, že jsou Jedovnice v rámci cestovního ruchu využívány výhradně v průběhu letní sezony, přizpůsobili se tomuto faktu i provozovatelé různých služeb. Potenciál přilákat návštěvníky do Jedovnic i mimo sezonu (od listopadu do dubna) je tak velmi omezený.

Přes všechny vyjmenované pozitivně ohodnotitelné lokalizační i realizační předpoklady v místě však může špatný dojem a zhoršení image Jedovnic u jejich návštěvníků vyvolávat jistá neudržovanost některých veřejných prostranství a obecního majetku (městského mobiliáře), zanedbanost infrastruktury (asfaltové komunikace a promenády kolem rybníka), nebo existence opuštěných objektů na území rekreační oblasti, které chátrají (bývalá restaurace Riviera, zmiňované informační panely zaniklé naučné stezky). Negativní vliv na image Jedovnic měla i oprava hlavního průtahu obcí v průběhu letní sezony 2017, během které byl průjezd obcí zakázán.

Tato aktivita i další postupné opravy (renovace chodníku a promenády u Olšovce, postupná rekonstrukce ATC Olšovec) však zároveň naznačují, že by v budoucnu mohlo dojít ke zlepšení prostředí a příjemnějšímu pobytu v obci jak pro místní obyvatele, tak i pro návštěvníky a turisty.

Jak na všechny výše zmíněné předpoklady cestovního ruchu reaguje skutečná poptávka, jaký byl vývoj počtu návštěvníků obce v posledních letech i jaké jsou jejich motivace návštěvy Jedovnic a do jakých segmentů je lze na základě výsledků uskutečněného dotazníkového šetření zařadit, prezentuje následující kapitola.

6 Návštěvnost obce

Sledování návštěvnosti určitého území v rámci cestovního ruchu je užitečné z mnoha důvodů. Na základě získaných dat lze tvořit a upravovat rozvojové či marketingové strategie nebo plánovat zlepšení a přizpůsobování infrastruktury potřebám návštěvníků i místních občanů. Hodnotit návštěvnost Jedovnic z dostupných zdrojů je však velice komplikované.

Do celkové návštěvnosti Jedovnic je nutné, kromě hostů v hromadných ubytovacích zařízeních, počítat i ostatní ubytované v menších zařízeních, jednodenní návštěvníky nejrůznějších akcí a jednodenní návštěvníky, pro které jsou Jedovnice jen zastávkou na jejich cestě Moravským krasem, případně zde přijíždějí s cílem využít některé z atraktivit. Na území Jedovnic se však nenachází žádná atraktivita, jejíž návštěvnost by byla přesně sledována (jako je tomu například u jeskyní, muzeí, hradů či zámků).²⁵¹

Z důvodu rozšířeného chataření v rekreační oblasti Jedovnic přijíždí do obce také značný počet osob, které tráví čas ve svém objektu individuální rekreace. Ačkoliv je charakter trávení volného času poslední zmíněné skupiny podobný turistům a na život v obci má svůj dopad²⁵², pro potřeby této práce nebude tato skupina do posuzování návštěvnosti Jedovnic zahrnuta. Důvodem je zejména neexistence zdrojů dat o této skupině.

Stejně tak je velmi obtížné získat data o jednodenních návštěvnících, kteří v obci nevyužijí ubytovací zařízení a nejsou tak statisticky podchyceni. Alespoň přibližnou informaci o počtech návštěvníků jednorázových akcí konaných v Jedovnicích dávají zprávy zveřejněné v tisku. Ty však vždy jen řádově udávají množství návštěvníků, bez konkrétního uvedení zdroje informace. Je tedy známo, že tradiční dvoudenní výlov rybníka Olšovce navštíví každoročně tisíce návštěvníků z blízkého i vzdáleného okolí a stovky lidí sledují závody motorových člunů či dračích lodí. Další tisíce lidí přijíždí každoročně na týdenní akci Street Dance Kemp Europe.²⁵³ Lákají také singletrailové stezky, v roce 2017 je podle

²⁵¹ Částečně monitorován je pouze areál Singletrail Moravský kras.

²⁵² Bližší souvislosti mezi existencí chatové oblasti a její rolí v životě obce budou představeny v kapitole 7 Cestovní ruch v životě obce.

²⁵³ SKOTÁK, Hynek. Street dance kemp přivedl k Olšovci celý svět. *Blanenský deník* [online]. 8. 7. 2015 [cit. 2018-02-21]. Dostupné z: https://blanensky.denik.cz/ostatni_region/street-dance-kemp-privedl-k-olšovci-cely-svet-20150708.html

provozovatele projelo na 35 000 cyklistů.²⁵⁴ Ve zmíněných případech však nelze určit, jaké procento z návštěvníků tvoří místní občané.

Jistou představu o počtech návštěvníků, kteří v Jedovnicích stráví alespoň jednu noc, poskytují data Českého statistického úřadu o návštěvnosti hromadných ubytovacích zařízení v obci (jsou však zveřejňována s jistým časovým zpožděním). Využití menších ubytovacích zařízení, která nejsou statisticky sledována, nelze takto hodnotit.

Částečný pohled na tuto problematiku by mohl nabídnout výpočet využití ubytovacích kapacit v obci z příslušných poplatků placených poskytovateli ubytování (poplatek za rekreační pobyt, poplatek z ubytovací kapacity). Daná vyhláška o místních poplatcích však stanovuje několik výjimek v povinnosti placení těchto poplatků, takže nezahrnuje všechny návštěvníky. Rekreační poplatek 10 Kč za osobu a každý následující den pobytu, kromě dne příjezdu, platí pouze osoby ve věku 18-70 let, osvobozeny jsou také osoby se zdravotním postižením.²⁵⁵ Od placení poplatku 6 Kč z ubytovací kapacity (za každé využití lůžko a den) je osvobozen Autokemp Olšovec zřizovaný obcí.²⁵⁶ Z celkové výše poplatků, které byly v jednotlivých letech zaplacený obcí, nelze vyvodit přesný počet osob ani délku jejich pobytu.²⁵⁷ Interpretace těchto dat je tedy složitá a nad rámec této práce. Zároveň závisí přesnost informací na míře poctivosti jednotlivých poskytovatelů ubytování, kteří mají k daným poplatkům ohlašovací povinnost.²⁵⁸

Stejně jako nejsou úplně dostupná data o návštěvnosti Jedovnic, i návštěvnost nadřazených územních celků je postavena zejména na využití hromadných ubytovacích zařízení. Než však bude přistoupeno k detailnějšímu rozboru

²⁵⁴ ŠINDELKA, Stanislav. Adrenalinové lesní stezky lákají ročně tisíce cyklistů. Od bikerů až po děti. *Blanenský deník* [online]. 11. 11. 2017 [cit. 2018-02-21]. Dostupné z: https://blanensky.denik.cz/zpravy_region/adrenalinove-lesni-stezky-lakaji-rocne-tisice-cyklistu-od-bikeru-az-po-deti-20171111.html

²⁵⁵ *Obecně závazná vyhláška č. 1/2011 o místních poplatcích*. Městys Jedovnice, 2011, články 8-11.

²⁵⁶ *Obecně závazná vyhláška č. 1/2011 o místních poplatcích*. Městys Jedovnice, 2011, články 24-29.

²⁵⁷ Tyto údaje neshromažďuje ani správa obce. Na formuláři ohlašovací povinnosti k poplatku za rekreační pobyt poskytovatel uvádí již součin počtu využití lůžek a počtu dní a povinně vedenou evidenční knihu hostů dává pouze k nahlédnutí a ověření správné výše poplatku.

²⁵⁸ Více informací o výši vybraných poplatků je uvedeno v kapitole 7 Cestovní ruch v životě obce, podkapitole Cestovní ruch a správa obce.

návštěvnosti obce, je vhodné uvést, v jakých řádech se návštěvnost těchto území pohybuje.

Jak již bylo několikrát zmíněno, Jedovnice spadají do *turistické oblasti Moravský kras a okolí*. Služby hromadných ubytovacích zařízení zde v roce 2016²⁵⁹ využilo na 125 000 hostů (z toho 20% nerezidentů). Průměrně zde turista stráví 2,1 noci.²⁶⁰ Pro území s atraktivními jeskyněmi a blízkostí města Brna je také typická jednodenní návštěvnost. Jak bylo uvedeno výše, podle Správy jeskyní Moravského krasu se návštěvnost zpřístupněných jeskyní v posledních letech pohybuje kolem 360 000 osob za rok.²⁶¹

V hromadných ubytovacích zařízeních v nadřazeném *turistickém regionu Jižní Morava* (který je totožný s územím Jihomoravského kraje) přenocovalo v roce 2017 téměř 1 900 000 hostů, z toho zhruba 35% tvořili nerezidenti. Počty hostů meziročně rostou, v roce 2016 to bylo o 7% a v roce 2017 dokonce o 14%.²⁶² Regionální průměr počtu nocí strávených v HUZ jsou dvě noci.²⁶³

6.1 Sekundární zdroje

Statistiky Českého statistického úřadu

Hlavním zdrojem informací, na jehož základě si lze utvořit představu o návštěvnosti Jedovnic, jsou oficiální statistiky Českého statistického úřadu, přesněji data o využití hromadných ubytovacích zařízení v obci. Historické údaje o návštěvnosti Jedovnic, které by byly z metodického hlediska srovnatelné se současným stavem, bohužel neexistují. Je tak nutné vycházet pouze z údajů krátkého období let 2013-2016 (data za rok 2017 nejsou v době odevzdání práce k dispozici).

²⁵⁹ Nejaktuálnější dostupný údaj v době psaní práce (únor 2018).

²⁶⁰ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Hosté a přenocování v hromadných ubytovacích zařízeních (Turistická oblast Moravský kras a okolí)*. [online tabulka]. [cit. 2018-02-19]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/shortUrl?su=43e2881b>

²⁶¹ KUBÍK, Adam. Pět jeskyní, 25 milionů návštěvníků. Moravský kras láká stále víc turistů. *Blanenský deník* [online]. 29. 7. 2017 [cit. 2018-01-25]. Dostupné z: https://blanensky.denik.cz/zpravy_region/pet-jeskyni-25-milionu-navstevniku-moravsky-kras-laka-stale-vic-turistu-20170729.html

²⁶² K meziročnímu růstu dochází také v rámci využití hromadných ubytovacích zařízení v turistické oblasti Moravský kras a okolí, avšak pouze v jednotkách procent.

²⁶³ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Hosté a přenocování v hromadných ubytovacích zařízeních (Území: Jihomoravský kraj)*. [online tabulka]. [cit. 2018-02-19]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/shortUrl?su=361b548d>

Jak vyplývá z údajů uvedených v Tabulce 1, celkový počet ubytovaných hostů v hromadných ubytovacích zařízeních v Jedovnicích v posledních letech roste. Od roku 2015 je meziroční nárůst počtu hostů, stejně jako v celé České republice, zvýšený. V roce 2016 přesáhl počet hostů hranici 20 000 ubytovaných za rok a meziročně přibýlo o 20% hostů.²⁶⁴ Ačkoliv je poměr nerezidentů na celkovém počtu ubytovaných stabilní (kolem 14%), jejich počty se ve sledovaném období meziročně výrazně lišily.²⁶⁵ Průměrný počet přenocování od roku 2015 klesl na hodnotu 2,1 noci a přiblížil se tak oblastnímu i regionálnímu průměru.

Tabulka 1 – Využití hromadných ubytovacích zařízení v Jedovnicích v letech 2013-2016. Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů ČSÚ.²⁶⁶

Rok	2013	2014	2015	2016
Hosté celkem	15 755	16 218	17 393	20 949
Z toho nerezidenti	14%	14%	12%	14%
Celková meziroční změna počtu hostů	.*	+ 3%	+ 7%	+ 20%
Meziroční změna počtu rezidentů	.	+ 3%	+ 10%	+ 17%
Meziroční změna počtu nerezidentů	.	+ 3%	- 8%	+ 46%
Průměrný počet přenocování	2,3 noci	2,3 noci	2,1 noci	2,1 noci

* Tečka místo údaje značí nedostupnost daného údaje.

Význam Jedovnic v rámci sítě ubytovacích zařízení v okolí a zejména v rámci jejich vytíženosti dokládá fakt, že návštěvnost hromadných ubytovacích zařízení v Jedovnicích dlouhodobě představuje 20-25% celkové návštěvnosti HUZ na území *obce s rozšířenou působností Blansko*. Ta tvoří jádro turistické oblasti Moravský

²⁶⁴ Data o využití HUZ za rok 2017 nejsou v době odevzdání práce k dispozici, z výše vybraných rekreačních poplatků a poplatků z ubytovací kapacity za rok 2017, které návštěvnost Jedovnic reflektují, lze však usoudit, že návštěvnost dále rostla.

²⁶⁵ Úbytek ubytovaných hostů z cizích zemí v roce 2015 lze vysvětlit dočasným uzavřením Punkevních jeskyní, které jsou nejnavštěvovanější atraktivitou oblasti. Jeskyně byly z důvodu stavby nového návštěvnického zázemí uzavřeny po celý měsíc duben a na přelomu srpna a září. Po dobu letní sezony 2015 byla také výrazně omezena doprava na silničních komunikacích v jejich blízkosti.

V porovnání se statistikami Autokempu Olšovec je však zároveň patrné, že ke snížení počtu hostů z cizích zemí nedošlo v rámci Autokempu Olšovec, ale v ostatních sledovaných hromadných ubytovacích zařízeních.

²⁶⁶ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Hosté a přenocování v hromadných ubytovacích zařízeních (Obec Jedovnice)*. [online tabulka]. [cit. 2018-02-19]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/shortUrl?su=4080456e>

kras a okolí, rozkládá se zde střední a severní část CHKO Moravský kras včetně všech zpřístupněných jeskyní.²⁶⁷

Statistiky Autokempu Olšovec

Další vhled do charakteristiky návštěvnosti Jedovnic mohou poskytnout statistiky největšího ubytovatele v místě, obcí zřizovaného Autokempu Olšovec. Ten nabízí kvantitativně i kvalitativně nejširší nabídku ubytování, jež využije zhruba 80% všech domácích návštěvníků a 75% všech cizinců, kteří se ubytují v některém z hromadných ubytovacích zařízení v obci.²⁶⁸

Celkem se v letech 2016 i 2017 ubytovalo v autokempu přes 16 000 individuálních hostů. Velmi výrazný meziroční nárůst ubytovaných hostů v roce 2016 činil 22%, avšak v roce 2017 tento trend nepokračoval a meziročně přibylo pouze jedno procento turistů. Zatímco počet ubytovaných nerezidentů dále stoupal (o 20% oproti roku 2016), k propadu o dvě procenta došlo u domácích návštěvníků.

Tento jev mohl nastat z několika důvodů. Jedním z nich je postupná oprava hlavního průtahu obcí, která trvá od května 2017 a během které byl průjezd obcí zakázán. I v okolí byla v době letní sezony řada objížděk, které znesnadňovaly přístup do obce. Dalším důvodem mohou být nepříznivé klimatické podmínky, které během roku 2017 v Jedovnicích panovaly. Kvůli nízké hladině vody v rybníku Olšovci byly zrušeny tradiční zářijové závody motorových člunů a po vichřicích v říjnu byl až do prosince vydán zákaz vstupu do lesů.

Jak je rovněž patrné při srovnání průměrného počtu přenocování v Autokempu Olšovec a ve všech hromadných ubytovacích zařízeních v obci, pobyty hostů v kempu jsou průměrně kratší, než pobyty hostů v ostatních sledovaných zařízeních.

Možnosti krátkých pobytů i bez předchozí rezervace využívají často cizinci, kteří do kempu míří v rámci své cesty po České republice. Nejpočetnější skupinou nerezidentů jsou dlouhodobě návštěvníci ze Slovenska, kteří zde stráví v průměru 1,7-1,8 noci. Obvyklými hosty jsou i obyvatelé Polska (průměrně zde stráví

²⁶⁷ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Hosté a přenocování v hromadných ubytovacích zařízeních (Území SO ORP Blansko)*. [online tabulka]. [cit. 2018-02-20]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/shortUrl?su=f979ce36>

²⁶⁸ Vypočítáno na základě údajů získaných od vedení ATC Olšovec a dat ČSÚ o využití hromadných ubytovacích zařízení v Jedovnicích citovaných dříve.

1,8 noci) a Nizozemska (1,7 noci). Hojně služeb autokempu využívají také Němci, jejichž průměrný počet přenocování převyšoval tradičně i domácí návštěvníky (Češi zde stráví v průměru 2 noci), v posledních letech se však snižuje a činí v současnosti rovněž 2 noci.²⁶⁹

Tabulka 2 – Počty ubytovaných individuálních hostů v Autokempu Olšovec v letech 2013-2017. Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů získaných od vedení ATC Olšovec.

Rok	2013	2014	2015	2016	2017
Hosté celkem	11 124	12 213	13 559	16 498	16 669
Z toho nerezidenti	12%	13%	12%	13%	15%
Celková meziroční změna počtu hostů	.	+ 10%	+ 11%	+ 22%	+ 1%
Meziroční změna počtu rezidentů	.	+ 9%	+ 12%	+ 21%	- 2%
Meziroční změna počtu nerezidentů	.	+ 17%	+ 5%	+ 26%	+ 20%
Průměrný počet přenocování	1,9 noci	2 noci	1,9 noci	1,9 noci	2 noci

* Tečka místo údaje značí nedostupnost daného údaje.

Zázemí Autokempu Olšovec využívají, většinou mimo hlavní letní sezonu, také různé školní, firemní či zájmové skupiny.

Všechny výše zmíněné dostupné zdroje dat poukazovaly, až na výjimky, pouze na počty návštěvníků obce. Aby navíc byla tato data do budoucna objektivně využitelná, bylo by třeba v rámci statistického sledování návštěvnosti obce provést systémové změny. V současnosti rovněž nelze z dostupných dat vyvozovat žádné závěry o charakteristikách návštěvníků, jejich motivacích či spokojenosti s pobytem. Ze zjištěných skutečností je však patrné, že počet lidí, kteří Jedovnice každoročně navštíví, je nejméně desetkrát vyšší než počet obyvatel Jedovnic, a bylo by tedy dobré dozvědět se o návštěvnících více informací. Proto byl v rámci této práce proveden vlastní výzkum s cílem vytvořit profil návštěvníka obce.

²⁶⁹ Vypočítáno na základě údajů získaných od vedení ATC Olšovec.

6.2 Vlastní výzkum

Ke zjištění doposud nedostupných charakteristik návštěvníků Jedovnic a jejich názorů na pobyt v obci byl naplánován kvantitativní výzkum. Jeho hlavním nástrojem byl průzkum veřejného mínění neboli dotazníkové šetření. Mezi návštěvníky obce probíhalo od června do října 2017.

6.2.1 Metodika výzkumu

Předmětem výzkumu se stala reálná poptávka návštěvníků po trávení volného času v Jedovnicích. Za cíl výzkumu bylo stanoveno zjištění více informací o straně poptávky, tedy o návštěvnících obce, o jejich vzorcích chování, názorech na pobyt a podobně. Výsledky situační analýzy byly de facto interpretovány již výše v textu – v souladu s cílem výzkumu lze z dostupných sekundárních dat (za Autokemp Olšovec) vyčíst pouze národnosti, které se zde ubytují a jejich průměrné délky pobytu.

Na základě těchto ojedinělých sekundárních dat a zejména na základě vlastních zkušeností autorky, nabytých během působení v místním turistickém informačním centru, byly stanoveny následující hypotézy výzkumu:

H1: *Typický návštěvník obce přijíždí osobním automobilem s rodinou a dětmi nebo s přáteli.*

H2: *Návštěvníci obce jezdí do Jedovnic opakovaně, na základě vlastní předchozí dobré zkušenosti.*

H3: *S ohledem na statistiky průměrného počtu přenocování v obci zde většina návštěvníků stráví 1 až 3 noci.*

H4: *Hlavním motivačním faktorem pro návštěvu Jedovnic bude blízkost Moravského krasu a rekreace u známého rybníka Olšovce.*

H5: *V názorech návštěvníků na pobyt v Jedovnicích se bude vyskytovat nespokojenost s kvalitou vody v rybníku Olšovci a s celkovou upraveností obce.*

H6: *S ohledem na výše citované statistiky stráví nerezidenti v Jedovnicích jednu až dvě noci. Jejich motivací bude pouze návštěva Moravského krasu, ubytují se v Autokempu Olšovec.*

Pro ověření těchto hypotéz a zjištění dalších informací byl navržen následující plán výzkumu. Jak již bylo zmíněno v úvodu podkapitoly, byla zvolena forma dotazníkového šetření přímo v destinaci během pobytu respondentů. Dotazník v papírové podobě byl určen k distribuci u vybraných ubytovatelů a v místním turistickém informačním centru. V obou případech byla zvolena forma aktivního nabízení dotazníku potenciálním respondentům – hostům jednotlivých ubytovacích zařízení při jejich příjezdu do ubytování (s možností vyplnění a odevzdání kdykoliv v průběhu pobytu) a návštěvníkům turistického informačního centra (taktéž s možností pozdějšího vrácení).

Dotazník byl sestaven ze 14 otázek (viz Příloha 7). Poslední otázka zaměřená na demografické charakteristiky respondenta byla rozdělena na tři podotázky. Dotazník obsahoval otázky uzavřené dichotomické (otázka 14.1), uzavřené výběrové (otázky 2, 4, 6, 13, 14.2 a 14.3), uzavřené výčtové s možností vlastní odpovědi (otázky 3, 5, 7, 8, 9), jednu hodnotící škálu (otázka 10) a jednu Likertovu stupnici (otázka 12). Možnost napsání vlastní odpovědi měli respondenti u otevřených otázek 1 a 11. Pro poznámky a připomínky respondentů byl také určen prostor na konci dotazníku. Hotový dotazník byl uspořádán k oboustrannému vytisknutí na papír formátu A4. Dotazník byl kromě české verze vytvořen, pro respondenty z cizích zemí, také v anglické a německé jazykové variantě. Pokyn k vrácení vyplněného dotazníku byl v rámci záhlaví dotazníku upraven podle jednotlivých distribučních míst (vrácení ubytovateli, vrácení na recepci, vrácení v turistickém informačním centru).

Cílovou skupinou výzkumu byli stanoveni zejména návštěvníci, kteří se v Jedovnicích ubytují, ale i jednodenní návštěvníci, kteří využijí služeb turistického informačního centra. Velikost vzorku byla primárně stanovena na 250 respondentů – 250 distribuovaných dotazníků (z toho 10 v anglické a 10 v německé verzi²⁷⁰). Na jednotlivých distribučních místech byla naplánována pravidelná průběžná kontrola stavu vyplněných dotazníků s možností dodat další dotazníky určené k vyplnění. V rámci výběru vzorku byla, především z důvodu organizačních možností, vybrána forma výběru na základě dosažitelnosti (navázáním spolupráce s vybranými ubytovateli) a posléze formou prostého náhodného výběru, založeném na faktoru ochotnosti návštěvníků nabízený

²⁷⁰ Cizojazyčné verze dotazníků byly na základě zkušeností ubytovatelů distribuovány jen v některých zařízeních – zejména v Autokempu Olšovec, a také v turistickém informačním centru.

dotazník vyplnit. S ohledem na tento fakt tak nelze hovořit o úplné reprezentativnosti vzorku.

Zmiňovanými distribučními místy se, kromě místního turistického informačního centra, stalo celkem 11 ubytovacích zařízení (1 hotel, 3 penziony, 3 ubytování v soukromí, 1 kemp, 1 chatová osada a 2 chaty pronajímané návštěvníkům). Jednotliví poskytovatelé služeb byli při předání dotazníků seznámeni s jeho podobou, obsahem i způsobem vyplnění.

Dotazník byl sestaven v průběhu května, zkontaktování a výběr budoucích distribučních míst proběhlo pak v první polovině června 2017. Samotné šetření převážně probíhalo, po dohodě s jednotlivými poskytovateli ubytování, od druhé poloviny června do konce září 2017. V šesti ubytovacích zařízeních a turistickém informačním centru od 15. 6. do 30. 9. 2017, ve čtyřech zařízeních od 1. 7. do 31. 8. 2017. V případě posledního ubytovacího zařízení, které bylo uvedeno do provozu v srpnu 2017, potom od 15. 8. do 31. 10. 2017.

K 31. 10. 2017 bylo shromážděno 174 vyplněných dotazníků. Celková návratnost tedy činila zhruba 70%. Z celkového počtu 174 vyplněných dotazníků bylo 170 v české jazykové verzi (české dotazníky využili i všichni respondenti ze Slovenska), z cizojazyčných verzí se vyplněné vrátily pouze dva anglické a dva německé exempláře.²⁷¹ Shromážděné dotazníky byly následně zkontrolovány s ohledem na jejich úplnost²⁷² a bylo ověřeno, zda nepochází více dotazníků od jedné skupiny respondentů (partneři, rodina). Zmiňovaných 174 respondentů by tedy mělo představovat nejen jedince, ale především zástupce jednotlivých rodin či párů.

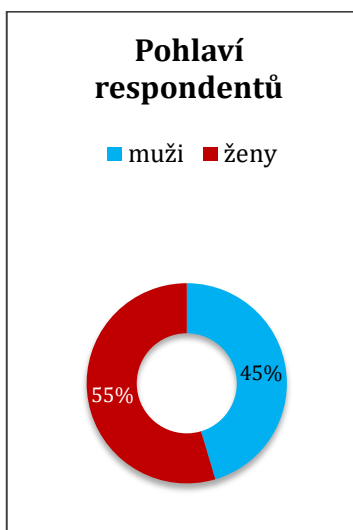
6.2.2 Výsledky výzkumu

Z demografického pohledu byly respondenty z 55% ženy a z 45% muži. Do šetření se zapojily všechny věkové skupiny, nejvíce respondentů bylo z kategorie 35-49 let, nejméně potom z kategorie 65 let a více. Více než polovina respondentů uvedla jako nejvyšší stupeň dosaženého vzdělání středoškolské či vyšší odborné, více než třetina potom vysokoškolské.

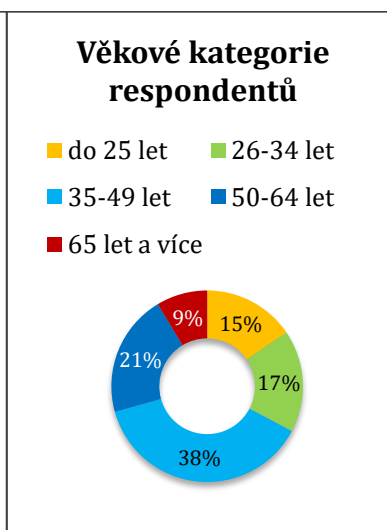
²⁷¹ Nezájem ze strany nerezidentů (kromě návštěvníků ze Slovenska) lze vysvětlit zřejmě nezajímavou formou dotazování (efektivnější by mohla být osobní forma dotazování či strukturovaný rozhovor) a nedostatečným nabízením dotazníků ze strany ubytovatele.

²⁷² Žádný dotazník nemusel být ze závažných důvodů, které by znemožňovaly jeho využití při analýze dat, vyřazen. Pro případné chybějící údaje bylo při zpracování dat použito pojmu *neuveďeno*.

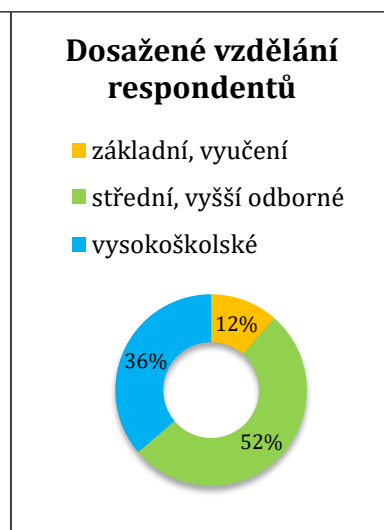
Graf 1 – Zastoupení respondentů dle pohlaví

Graf 2 – Zastoupení respondentů dle věku

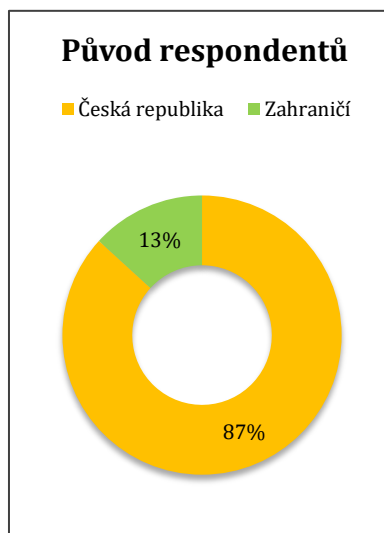

Graf 3 – Zastoupení respondentů dle vzdělání

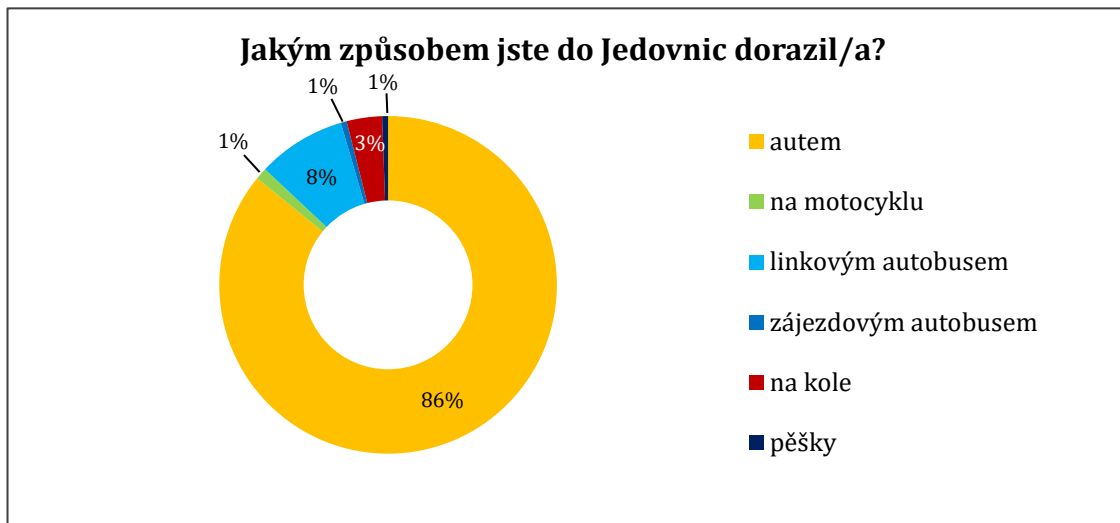
Necelých 90 % respondentů tvořili návštěvníci z České republiky. Ti přijížděli téměř ze všech krajů (výjimkou byl kraj Karlovarský). Nejčastěji pak respondenti jako místo svého bydliště uváděli Jihomoravský a Moravskoslezský kraj (dohromady téměř polovina tuzemských respondentů). Další třetina pak uvedla Prahu, Středočeský a Zlínský kraj. Většinu zahraničních respondentů tvořili obyvatelé okolních států: Slovenska (19 respondentů), Německa, Rakouska a Polska (po 1 respondentovi). Jeden zahraniční respondent pocházel z Irska.

Graf 4 – Původ respondentů

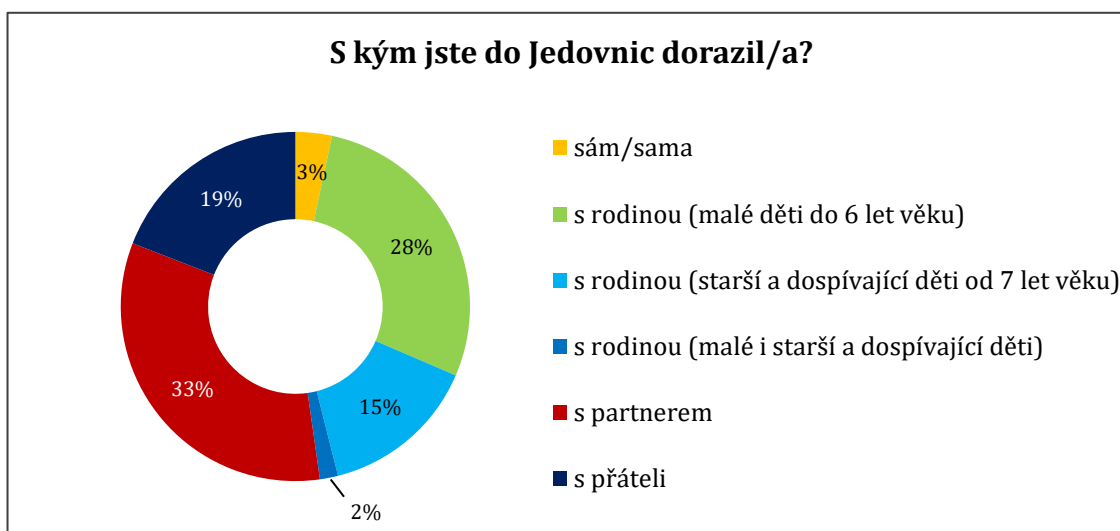
Na otázku *Jakým způsobem jste do Jedovnic dorazil/a?* odpovědělo téměř 90% respondentů zvolením možnosti *autem*. Linkový autobus využilo 8% respondentů. Pouze jednotky respondentů pak přijeli na kole, na motocyklu, zájezdovým autobusem nebo přišli pěšky.

Graf 5 – Zastoupení respondentů dle dopravního prostředku, který pro cestu do Jedovnic využili

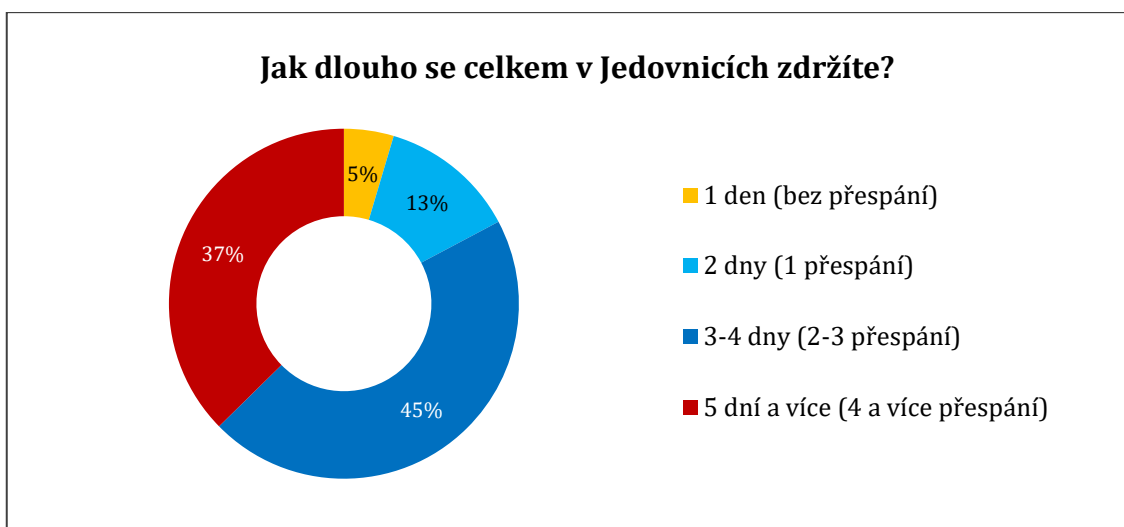
Téměř polovina respondentů přijela do Jedovnic s rodinou a dětmi (především s malými dětmi do 6 let věku), třetina respondentů s partnerem a pětina respondentů s přáteli. Pouze 6 respondentů odpovědělo, že do Jedovnic zavítali úplně sami. Na otázku s kým do Jedovnic dorazili, mohli respondenti zvolit více odpovědí. Zhruba 5% respondentů tak uvedlo možnost, že přijeli s partnerem a přáteli nebo s rodinou a přáteli.

Graf 6 – Zastoupení respondentů podle odpovědi, s kým do Jedovnic dorazili

Co se týče délky jejich pobytu, jak vyplynulo z odpovědí dotazovaných, téměř polovina z nich v Jedovnicích strávila 3 až 4 dny. Více než třetina respondentů pak do Jedovnic přijela na 5 a více dní. Krátký pobyt pouze s jedním přespáním zvolilo 13% respondentů. Nejméně odpovědí bylo zaznamenáno u možnosti jednodenní návštěvy bez přespání (tento výsledek lze však jednoduše odůvodnit zaměřením výzkumu zejména na návštěvníky, kteří v obci stráví alespoň jednu noc).

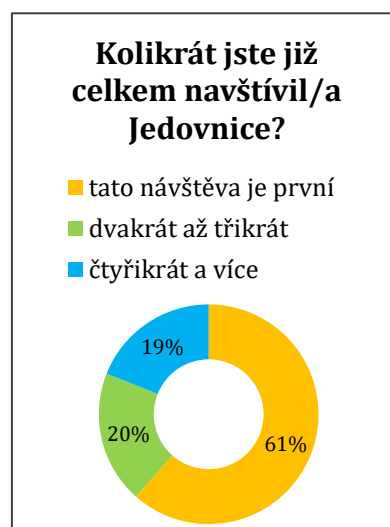
Graf 7 – Zastoupení respondentů dle délky jejich pobytu v Jedovnicích

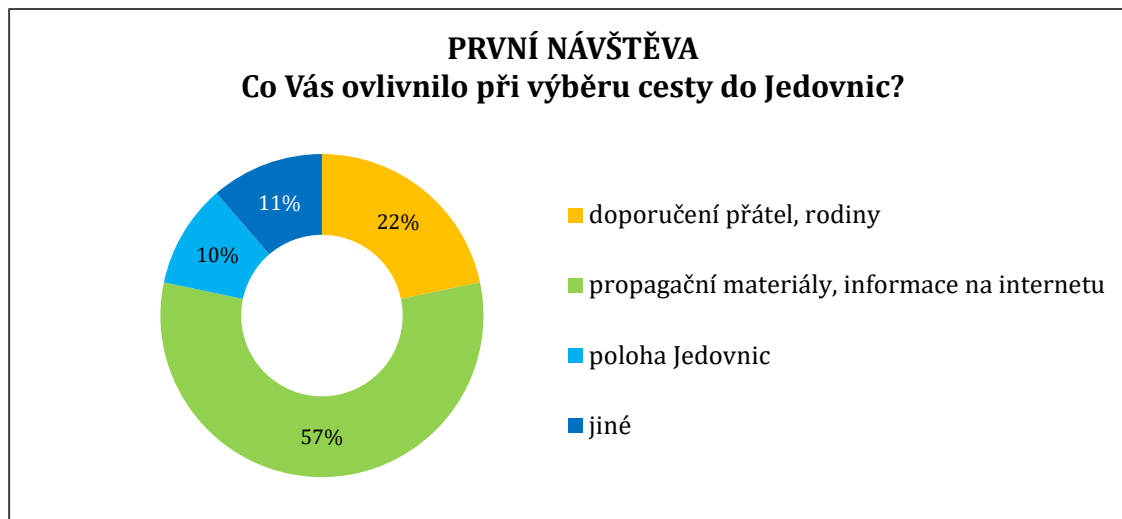
Dalším údajem, který dotazník od dotazovaných zjišťoval, bylo, zda již někdy v minulosti Jedovnice navštívili. V 61% to byla pro dotazované jejich první návštěva obce. Zbýlých 40% účastníků výzkumu navštívilo Jedovnice již poněkoličtější. V návaznosti na tuto otázku se také dotazník respondentů tázal, co na ně mělo vliv při výběru cesty do Jedovnic.

V případě dotazovaných, pro které to byla první návštěva Jedovnic, jednoznačně převažovaly informace zjištěné v propagačních materiálech a na internetu. Doporučení přátel či rodiny ovlivnilo jednu pětinu dotazovaných, každý desátý respondent zvolil Jedovnice také na základě jejich dobré polohy v Moravském krasu. Ti, kteří navštívili Jedovnice opakovaně, stavěli zejména na vlastní předchozí dobré zkušenosti, méně pak využili doporučení rodiny a výrazně méně si zjišťovali informace z propagačních materiálů a internetu. Mezi nejčastější ostatní odpovědi, které respondenti uvedli, patří již zmíněná poloha Jedovnic, dále nalezení vhodného ubytování, osobní důvody a cykloturistika.

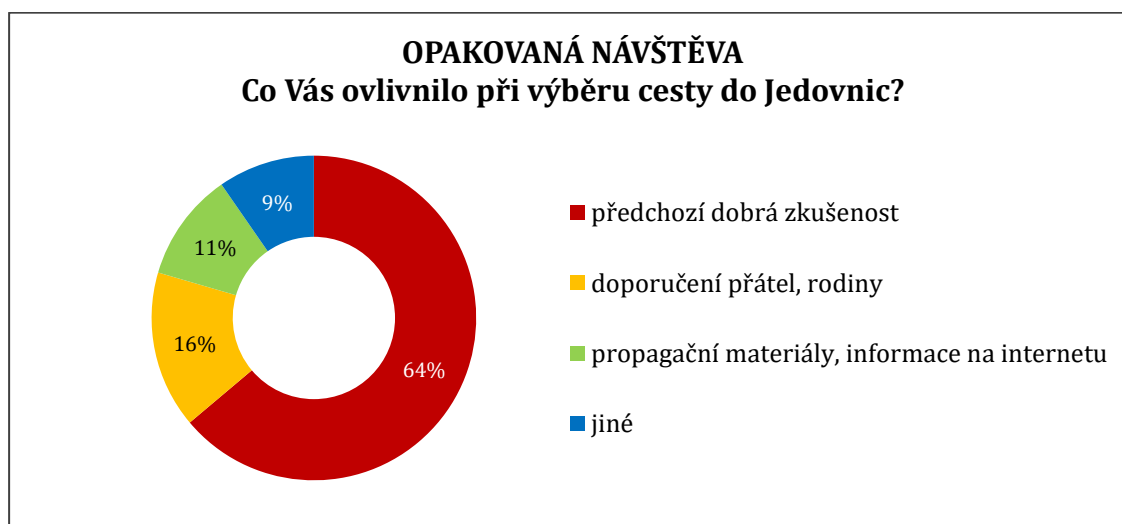
Graf 8 – Zastoupení respondentů dle toho, zda již někdy Jedovnice navštívili

Graf 9 – Zastoupení respondentů dle faktoru vlivu na výběr cesty do Jedovnic (první návštěva Jedovnic)

Graf 10 – Zastoupení respondentů dle faktoru vlivu na výběr cesty do Jedovnic (opakovaná návštěva Jedovnic)

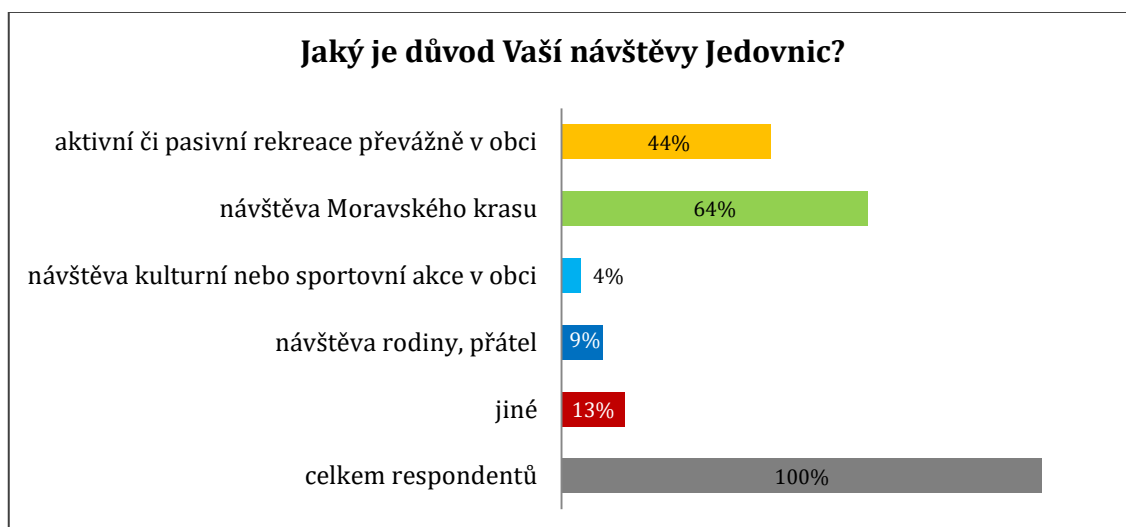

Další otázka dotazníku měla za cíl zjistit, jaké hlavní motivace vedou respondenty k návštěvě Jedovnic. V nabídce byla rekreace, návštěva Moravského krasu, kulturní nebo sportovní akce v obci i návštěva rodiny a přátel. Respondenti také mohli uvést svoji vlastní odpověď v rámci možnosti *jiné*. Dotazovaní mohli zvolit více odpovědí, následující výčet (i Graf 11) zobrazuje podíly respondentů, kteří zvolili danou možnost. Jak je patrné i z grafu, největším lákadlem jsou pro respondenty možnost návštěvy Moravského krasu a rekreace v obci. Tuto kombinaci také zvolilo 20% dotazovaných. Respondentů, kteří návštěvu Moravského krasu uvedli jako svoji jedinou motivaci, bylo 36%, jenom kvůli rekreaci potom přijelo 17% respondentů. Více dotazovaných přijelo do Jedovnic navštívit svoji rodinu či známé, kteří zde bydlí, než se zúčastnit pořádané kulturní nebo sportovní akce.

Dvě třetiny těch, kteří uvedli jako důvod svého pobytu návštěvu blízkých, zde přijelo jen kvůli tomuto účelu.

Více než 10% dotazovaných také uvedlo další důvody, proč do Jedovnic zavítali. V odpovědích se nejčastěji objevovala cykloturistika včetně návštěvy Singletrail Moravský kras a výhodná poloha Jedovnic v rámci Moravského krasu s vyhovující nabídkou ubytování.

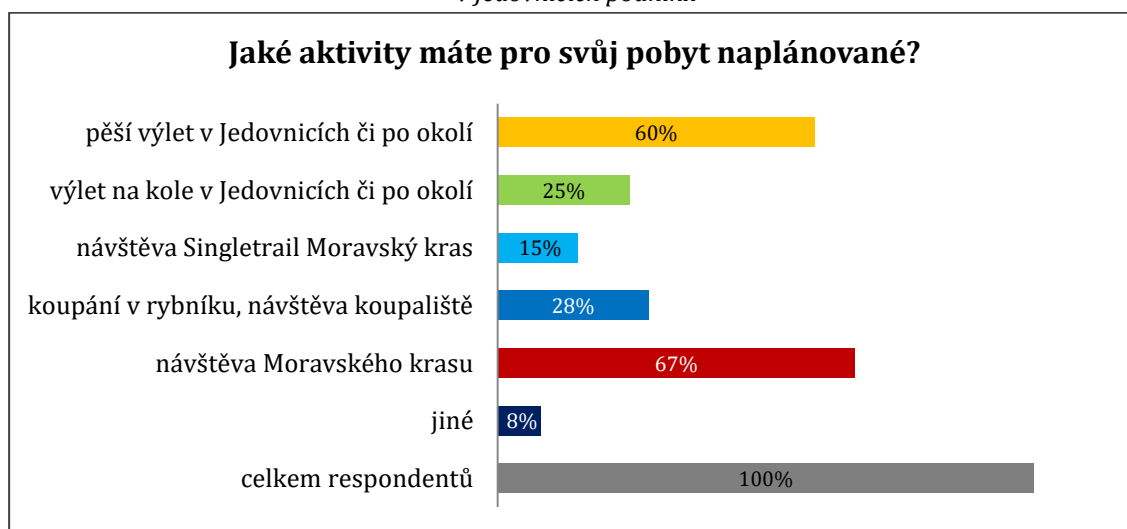
Graf 11 – Zastoupení respondentů dle jejich motivace navštívit Jedovnice

Na důvody návštěvy Jedovnic zároveň navazuje výběr aktivit, které měli respondenti pro svůj pobyt naplánované. Dotazovaní nejčastěji uváděli návštěvu Moravského krasu a pěší výlet v Jedovnicích a po okolí. Dohromady 40% účastníků výzkumu uvedlo, že během svého pobytu využijí místní cyklo nebo singletrailové stezky. Téměř třetina uvedla, že mezi jejich plánované aktivity patří koupání v rybníce, na koupališti či v jiném podobném zařízení.

Pouze pěší výlet nebo pouze návštěvu Moravského krasu si jako svoji jedinou aktivitu vybralo v obou případech jen 15% dotazovaných. Přes 60% odpovědí pak tvořily různé kombinace aktivit. Třetina respondentů kombinovala pěší turistiku s návštěvou Moravského krasu či koupáním, 12% dalo přednost cykloturistice a návštěvě Moravského krasu či koupání, 14% potom podniklo všechny nabízené aktivity. V odpovědích se objevily také jiné, konkrétní způsoby trávení volného času, především ve sportovně-rekreačních a zábavních zařízeních (přírodní areál Velká Dohoda, Western Park Boskovice, ZOO Brno, VIDA! Science centrum Brno, Aqualand Moravia).

Graf 12 – Zastoupení respondentů dle toho, jaké aktivity během svého pobytu v Jedovnicích podnikli

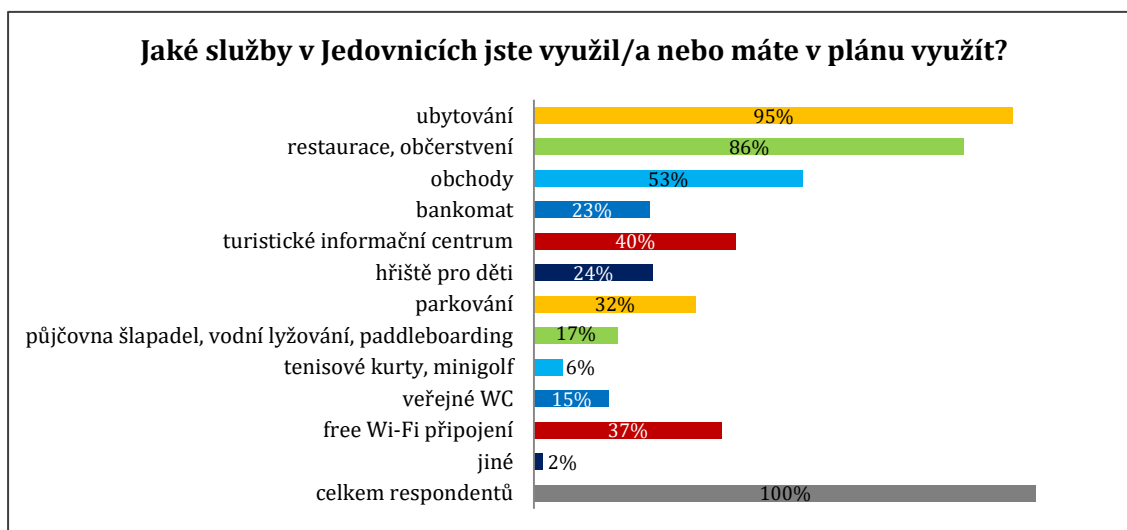

Další skupina otázek byla zaměřena na využití služeb v obci a jejich hodnocení. Naprostá většina respondentů byla v Jedovnicích ubytována: 162 dotazovaných využilo placeného ubytování, 4 přespali u své rodiny či přátel. Nejvyužívanějšími službami pak bylo stravování v některém z místních zařízení a nákup v místních obchodech. Ze služeb, které se soustřeďují v centru obce, byly též často využívány turistické informační centrum a bankomat.

Z další infrastruktury byla pozornost zaměřena i na dětská hřiště v obci. Ta využila více než polovina všech rodin s malými dětmi a zhruba třetina všech rodin se staršími dětmi. Ze sportovně-rekreačních zařízení byl největší zájem o ty spojené s vodními sporty. Celkově se však využití těchto zařízení ze strany respondentů pohybovalo na velmi nízké úrovni.

Ostatní služby jako parkování (myšleno na veřejných parkovištích v obci) a free Wi-Fi připojení u jednotlivých poskytovatelů (ubytovatelé, stravovací zařízení, turistické informační centrum) využilo podle získaných odpovědí kolem třetiny respondentů. Veřejné WC v restauraci Barachov využilo 15% dotazovaných. Mezi jinými odpověďmi na otázku se objevila pouze lékárna, zdravotní středisko a sportovní hala.

Graf 13 – Zastoupení respondentů dle toho, jaké služby v Jedovnicích využili

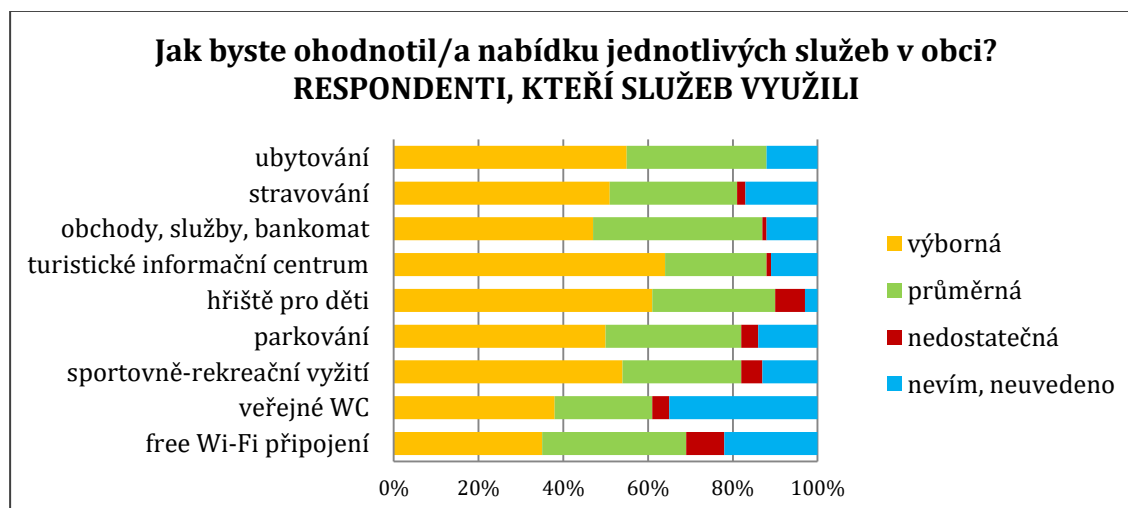
Nabídku těchto služeb pak dotazovaní hodnotili pomocí pojmů *výborná nabídka/průměrná nabídka/nedostatečná nabídka* a *nevím*. Při vyhodnocování výsledků bylo kvůli relevantnosti hodnocení přistoupeno k rozdělení dotazovaných na ty, kteří danou službu využili a na ty, kteří ji nevyžili.

Z pohledu těch, kteří jednotlivé služby využili, jsou nejlépe hodnoceny turistické informační centrum, hřiště pro děti, nabídka ubytování, sportovně-rekreačního vyžití a stravování. Největší podíl hodnocení průměrně mají obchody, další služby a bankomat. Největší podíl negativních hodnocení se objevil u možnosti free Wi-Fi připojení a také u místních hřišť pro děti. Jako problematická se také jeví nabídka sportovně-rekreačního vyžití a veřejných WC. Naopak nejmenší podíl negativních reakcí byl zaznamenán u nabídky ubytování, obchodů a turistického informačního centra.

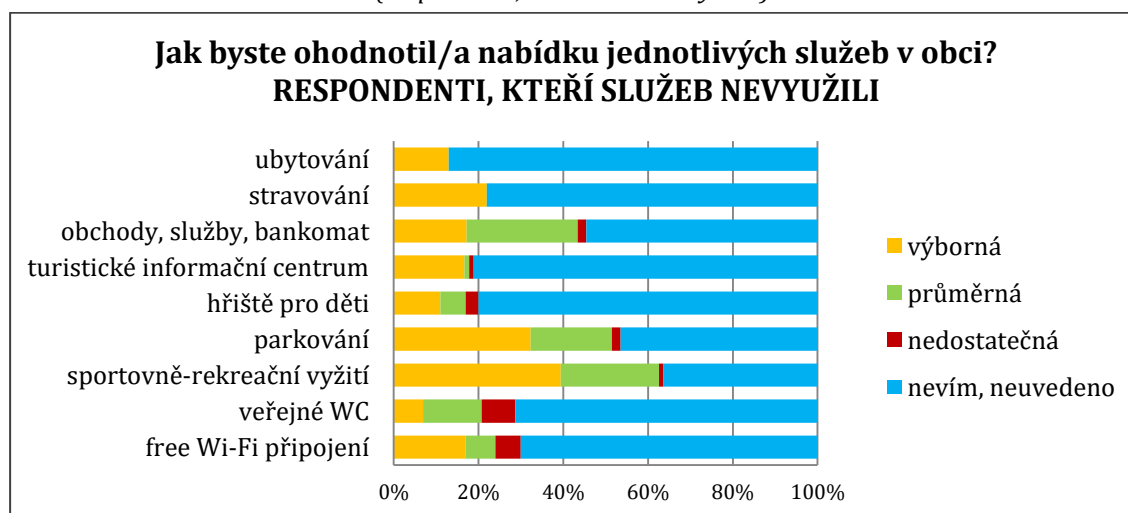
V odpovědích těch dotazovaných, kteří dané služby nevyžili, převažovala dle očekávání možnost *nevím*. Respondenti však teoreticky mohou většinu služeb hodnotit, i pokud je přímo z různých důvodů nevyužijí – mohou být obeznámeni (a tudíž případně nespokojeni) s počtem, pestrostí či typy jednotlivých zařízení (například obchodů, restaurací). Tato hodnocení je však nutné brát s jistou rezervou – víceméně pozitivní hodnocení služeb se objevovalo i od této skupiny dotazovaných. Výzkum však bohužel nedává odpověď na otázku, z jakého důvodu konkrétní dotazovaní nevyžili těchto služeb, ačkoliv je hodnotili pozitivně (ubytování, stravování, obchody či sportovně-rekreační vyžití). I u této skupiny byl významnější podíl nespokojených odpovědí zaznamenán u možností veřejné WC, free Wi-Fi připojení a hřiště pro děti.

Celkově lze shrnout, že nabídku obchodů nejčastěji kritizovali dotazovaní do 25 let věku, možnosti stravování a nabídku turistického informačního centra respondenti ve věku 26-34 let, hřiště pro děti dotazovaní ve věku 26-64 let, parkování osoby ve věku 50-64 let, možnost využít veřejné WC osoby, které měly 26 a více let a připojení k Wi-Fi respondenti do 50 let věku. Negativní hodnocení sportovně-rekreačního vyžití bylo zaznamenáno napříč věkovými kategoriemi.

Graf 14 – Zastoupení respondentů dle toho, jak hodnotili jednotlivé služby (respondenti, kteří služeb využili)

Graf 15 – Zastoupení respondentů dle toho, jak hodnotili jednotlivé služby (respondenti, kteří služeb nevyužili)

Součástí tohoto bloku otázek byla také otevřená otázka s možností dopsat, co za služby dotazovaným v Jedovnicích chybí. Tuto možnost využilo 34 respondentů. Stejně tak mohli dotazovaní dopsat své připomínky na závěr dotazníku, čehož využilo 25 respondentů.

Chybějící služby, které respondenti uváděli, lze zařadit do následujících kategorií: kulturní vyžití (diskotéka, akce pro děti, kino), stravování (zdravá restaurace, pizzerie, vinotéka, kavárna), obchody (elektroprodejna, papírnictví a hračkářství, obchod s textilem), služby (bankomat, směnárna viditelná poštovní schránka, informační panel na náměstí, nevyhovující otevírací doba turistického informačního centra, autobusové spojení do okolí, veřejné sprchy v chatové oblasti) a sportovně-rekreační infrastruktura (in-line stezky, veřejné fotbalové hřiště pro děti, kuželky, bowling, stojany na kola, více vodních atrakcí, vyjížďky na koních, sauna, vířivka, bazén). Dle očekávání uváděli návštěvníci také chybějící možnost koupání v rybníce v čisté vodě a scházející upravené pláže.

Jak je patrné, respondenti uváděli často i takové služby či prvky infrastruktury, které v Jedovnicích v současnosti existují (kino, vinotéka, elektroprodejna, bankomat, pošta u náměstí, autobusové spojení do okolí), což bohužel dokládá spíše jejich nedostatečnou informovanost o možnostech pobytu v Jedovnicích.

Mezi další, spíše subjektivní, nedostatky místních služeb dotazovaní zahrnuli nemožnost nakoupit od pozdního odpoledne, nedostatek večerního vyžití, brzké zavírání restaurací, málo míst k sezení ve stravovacích zařízeních nebo málo košů se sáčky na psí exkrementy.

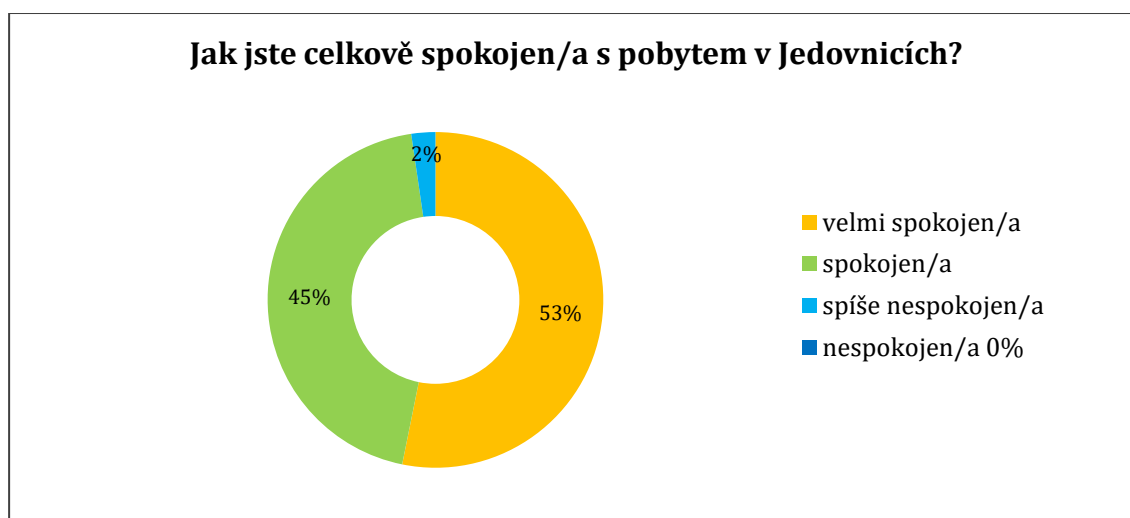
Ostatní připomínky dotazovaných k jejich pobytu v Jedovnicích pak lze označit za jednoznačně negativní. Několikrát se objevila stížnost na stav komunikací v obci (v tu dobu však již probíhala uzavírka hlavního průtahu a byly zahájeny stavební práce), na chybějící osvětlení na straně rybníka Olšovce u Rivierey a na špatné místní značení (turistické i cykloturistické). I zde se objevily stížnosti na kvalitu vody v rybníku Olšovci.

V rámci Autokempu Olšovec by respondenti uvítali vylepšení možnosti nabíjení mobilních telefonů, více odpadkových košů, dětské hřiště s posezením, stín u stanů a stálou zdravotní službu.

V odpovědích se také objevily jediné dva komentáře, které větou hodnotily respondentův pocit z pobytu v Jedovnicích. První z nich ohodnotil nabídku Jedovnic jako chudou s velkým prostorem ke zlepšení – v minulosti však dle něj byla situace v obci mnohem lepší. Druhý ocenil dobrý potenciál obce, nebyl si však jist, že jej vedení obce dokáže využít.

Ačkoliv výčet připomínek a názorů respondentů uvedený výše nepůsobí příliš optimisticky, celková spokojenost s pobytem v obci byla mezi dotazovanými vysoká (stejně mezi návštěvníky, kteří Jedovnice navštívili poprvé i mezi návštěvníky, kteří zde byli již poněkoličtější). Více než polovina dotazovaných návštěvníků byla se svým pobytem velmi spokojena a téměř všichni ostatní respondenti uvedli možnost *spokojen*. Pouze 4 účastníci výzkumu uvedli, že jsou se svým pobytem spíše nespokojeni. Možnost *nespokojen/a* nevedl ani jeden dotazovaný.²⁷³

Graf 16 – Zastoupení respondentů dle jejich spokojenosti s pobytem v Jedovnicích

Zbývající otázkou pak bylo, zda respondenti uvažují o opětovném návratu do Jedovnic. V tomto případě bylo na odpovědi opět pohlíženo na základě rozlišení, zda zde byli dotazovaní poprvé, nebo opakovaně. V takovémto porovnání se totiž ukázaly viditelné rozdíly mezi oběma skupinami.

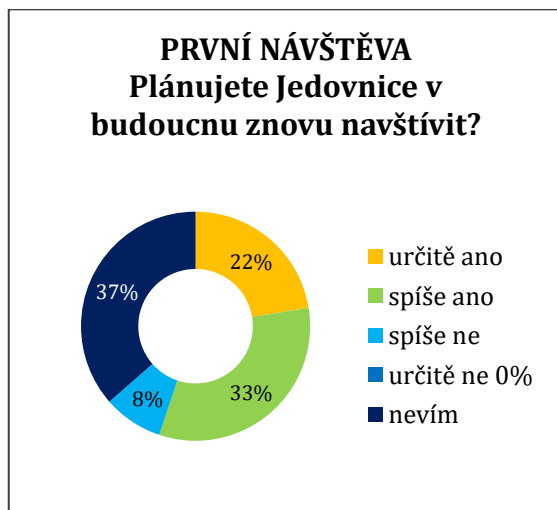
U první skupiny dotazovaných je patrné proporcionálnější rozložení jednotlivých odpovědí. Z pozitivních reakcí převažuje možnost *spíše ano*, největší podíl však tvoří odpověď *nevím*. Možnost *spíše ne* zvolilo 8% dotazovaných.

U respondentů, kteří Jedovnice navštívili již opakovaně, naopak dominuje odpověď *určitě ano*, doplněná možností *spíše ano*. Zda se do Jedovnic vrátí, neví jen 9% dotazovaných z této skupiny, o návratu neuvažují jen 2% z nich. Tuto skupinu respondentů lze tedy opravdu označit za stálé návštěvníky Jedovnic.

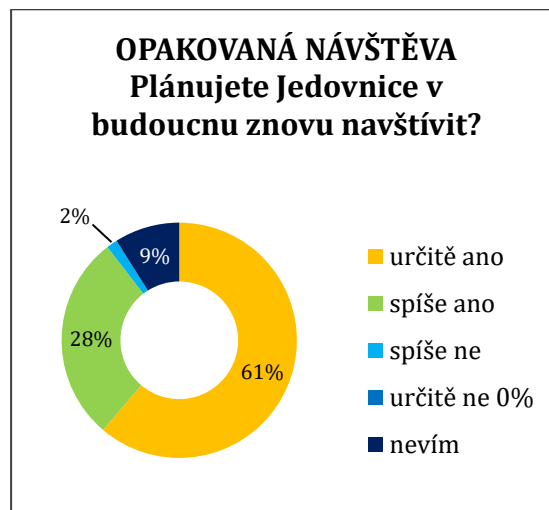
²⁷³ Mezi důvody nespokojenosti respondentů patřilo: ubytování u konkrétního ubytovatele, hluční spolubydlíci, vysoké ceny v restauracích a příliš časná doba, kdy se přestává vařit, silniční uzavírky a hrbolaté cesty, padající stromy.

Pokud dotazovaní, kteří si nejsou jisti svým návratem nebo o něm neuvažují, uvedli nějaký důvod, byla to většinou nemožnost koupání v rybníku Olšovci.

Graf 17 – Zastoupení respondentů dle toho, zda uvažují o opětovné návštěvě Jedovnic (respondenti, kteří zde byli poprvé)

Graf 18 – Zastoupení respondentů dle toho, zda uvažují o opětovné návštěvě Jedovnic (respondenti, kteří zde byli poprvé)

6.2.3 Profil návštěvníka Jedovnic

Analýza dat získaných z provedeného dotazníkového šetření nabízí také možnost nahlédnout na návštěvníky Jedovnic z pohledu jejich segmentace. To umožňuje (i přes jistou nereprezentativnost vzorku) hledat jejich přibližné vzorce chování.

Pokud například rozdělíme respondenty do skupin **podle jejich věkové kategorie** a srovnáme mezi sebou jejich nejčastěji uváděné charakteristiky (viz Tabulka 3), lze pozorovat značné rozdíly v jejich spotřebitelském chování.

V odpovědích na otázku s kým do Jedovnic přijíždí, převažuje až do 64 let věku možnost s rodinou. S přáteli naopak nejčastěji přijíždí lidé do 25 let věku a od 65 let.

Délka pobytu s přibývajícím věkem roste: zatímco v kategoriích do 34 let převažují pobyty do čtyř dnů, starší dotazovaní uváděli stejně často (a v případě kategorie 50-64 let i častěji) pobyty na pět dní a delší.

Z pohledu toho, které věkové skupiny se nejčastěji do Jedovnic vrací, lze konstatovat, že se tento jev vyskytuje napříč všemi kategoriemi – výrazněji však u kategorie 35-49 let a 65 let a více.

Vlivy při výběru Jedovnic jsou pak následující: kromě kategorie 65 let a více hledají všichni dotazovaní často informace na internetu, u kategorie 50-64 let dokonce tento způsob převažuje. Poloha Jedovnic je velmi důležitá pro osoby ve věku 26-49 let.

Při porovnání motivace jednotlivých věkových kategorií Jedovnice navštívit se ukazuje, že kromě rekreace a návštěvy Moravského krasu je pro skupiny do 25 let a nad 65 let důležitá i návštěva známých. Velmi aktivní je skupina od 26 do 34 let, jež do svého programu zahrnuje mimo jiné i pěší a cykloturistiku. Cykloturistika je oblíbená i staršími skupinami do 64 let věku. U osob starších 65 let převažuje klidná pěší turistika.

Při výběru typu ubytování inklinují mladší ročníky (dle výsledků výzkumu) k jednodušším zařízením jako je kemp nebo chata, s rostoucím věkem se pak častěji ubytovávají v penzionech, hotelech či v soukromí.

Co se týče využití služeb, znatelné rozdíly jsou v případě sportovně-rekreačního vyžití (vyžití převažuje u osob do 49 let věku). Turistické informační centrum navštěvují převážně osoby starší 26 let, lidé od 50 let věku pak velice málo využívají služeb nabízených v obci. Nejlépe služby hodnotí věková kategorie 35-49 let, osoby v kategorii nad 65 let nehodnotily ani jedenkrát *nedostatečně*.

Celková spokojenost s pobytem a pravděpodobnost dalšího návratu roste s věkem – osoby do 34 let volily spíše zdrženlivější odpovědi, zatímco pozitivněji reagovaly skupiny od 35 let výše. Nejspokojeněji se zde projeví osoby starší 65 let.

Tabulka 3 – Přehled segmentace návštěvníků Jedovnic podle jejich věku. Zdroj: Vlastní zpracování.

Věková kategorie	S kým přijíždí	Délka pobytu	Návštěva	Vliv při výběru	Motivace	Program	Typ ubytování	Nejčastěji využité služby	Hodnocení služeb	Celková spokojenost	Vrátí se?
do 25 let	přátelé, rodina s dětmi	3-4 dny	spíše první	doporučení, informace na internetu	rekreace, Moravský kras, návštěva rodiny a přátel	pěší turistika, koupání, návštěva Moravského krasu	kemp, chata	stravování, obchody, sportovní- rekreační vyžití	výborné až průměrné (nedostatečné - WC, Wi-Fi)	spokojeni	spíše ano, neví
26-34 let	partner, rodina s dětmi	3-4 dny	spíše první	poloha Jedovnic, informace na internetu	rekreace, cykloturistika, Moravský kras	pěší a cykloturistika, návštěva Moravského krasu	penzion, kemp	stravování, obchody, TIC, sportovní- rekreační vyžití	výborné až průměrné (nedostatečné - stravování, hřiště pro děti, WC, Wi-Fi)	spokojeni	spíše ano, neví
35-49 let	partner, rodina s dětmi	3-4 dny, 5 dní a více	často opakovaná	zkušenost, doporučení, poloha Jedovnic, informace na internetu	rekreace, Moravský kras	pěší a cykloturistika, koupání, návštěva Moravského krasu	hotel, penzion, kemp, chata	stravování, obchody, bankomat, TIC, hřiště pro děti, sportovní- rekreační vyžití	výborné (nedostatečné - parkování, WC, Wi-Fi)	velmi spokojeni, spokojeni	určitě ano, spíše ano
50-64 let	partner, rodina s dětmi	5 dní a více	spíše první	informace na internetu	rekreace, Moravský kras	pěší a cykloturistika, koupání, návštěva Moravského krasu	hotel, penzion, v soukromí	stravování, obchody, TIC	výborné až průměrné (nedostatečné - parkování, WC)	velmi spokojeni, spokojeni	spíše ano, neví
65 let a více	partner, přátelé	3-4 dny, 5 dní a více	spíše opakovaná	zkušenost, doporučení	rekreace, Moravský kras, návštěva rodiny a přátel	pěší turistika, návštěva Moravského krasu	hotel, penzion, v soukromí, chata	stravování, bankomat, TIC	výborné až průměrné	velmi spokojeni, spokojeni	určitě ano

Neméně důležitou segmentací návštěvníků je dělení **podle toho, s kým do Jedovnic přijeli.**

Ačkoliv jen málo dotazovaných přijelo do obce úplně samo, lze u nich vyzorovat společné znaky: do Jedovnic jezdí opakovaně a to alternativní dopravou (autobus, kolo, pěšky), svůj čas tráví převážně turistikou a ze služeb využívají jen stravovací zařízení a obchody. Pokud se ubytují, je to spíše v penzionu či v soukromí.

Páry přijíždí do Jedovnic autem na 3-4 dny. Většinou jde o jejich první návštěvu místa, preferují aktivní trávení svého času provozováním turistiky, koupáním a poznáváním Moravského krasu. Taktéž upřednostňují ubytování v penzionu či soukromí.

Skupiny přátel přijíždí do Jedovnic autem, jedná se většinou o jejich první návštěvu a v obci tráví 3 a více dní. Jejich motivací je spíše rekreace či návštěva známých. Mezi své aktivity zahrnují turistikou, cykloturistikou, koupání, využívají i půjčovnu šlapadel a podobně. Ubytování volí nejčastěji v kempu nebo chatě.

Rodiny s malými dětmi do 6 let věku taktéž přijíždí autem na 3 a více dní, časté jsou i pobyty na 5 dní a více. Jedná se většinou o jejich první návštěvu místa, často dají na doporučení rodiny či přátel. Nejsilnějším motivem jejich návštěvy je poznávání Moravského krasu, během svého pobytu podnikají spoustu aktivit a využívají mnoha nabízených služeb, nepreferují žádný konkrétní typ ubytování.

Charakteristika rodin se staršími dětmi od 7 let věku je obdobná, avšak v některých detailech se liší. Častěji se v jejich motivaci kombinuje návštěva Moravského krasu s rekreací v obci, preferují turistikou a koupání. Při výběru ubytování často vybírají z penzionů nebo ubytování v soukromí.

Ačkoliv většina dotazovaných přijela do Jedovnic autem, je zajímavé zaměřit se spíše na ty, **kteří využili jiný způsob dopravy.**

Návštěvníci, kteří využili k příjezdu do obce linkový autobus, pocházeli z různých krajů České republiky. Přijížděli sami, s partnerem či s rodinou na 3 a více dní. Jedovnice navštívili opakovaně, jejich motivací byla především rekreace a provozování turistiky, doplňovalo je poznávání Moravského krasu. Ubytovali se spíše v penzionu nebo v soukromí.

Na kole přijížděli do Jedovnic návštěvníci buď sami, nebo s partnerem, a to ze vzdálenějších okresů. V místě využili možnost ubytování a stravování a dále pokračovali v poznávání Moravského krasu.

Na segmentaci návštěvníků lze nahlédnout i **podle toho, jak dlouhý jejich pobyt v Jedovnicích je.**

Na základě získaných dat toho lze jen velmi málo říci o skupině, která v obci strávila jen jeden den bez přespání. Návštěvníci, kteří využili turistického informačního centra a vyplnili zde dotazník, nejčastěji dorazili na kole či autobusem, při své zastávce v obci navštívili okolí rybníků a využili stravovací zařízení. Dále pak pokračovali v poznávání Moravského krasu. Jednalo se o jejich první návštěvu obce.

Pouze jednu noc v obci většinou stráví návštěvníci z blízkého okolí nebo naopak ze zahraničí. Většina cestuje s partnerem, v této oblasti jsou poprvé a zajímají je krásy Moravského krasu. Často přijíždí s koly, ubytují se v kempu a využijí stravovací zařízení a místní obchody.

V případě tří až čtyř denních pobytů není možné zdůraznit žádnou převažující charakteristiku. Tyto pobyty volí páry, rodiny i skupiny přátel všech věkových kategorií přijíždějící auty i autobusy z okolních i vzdálených krajů, pravděpodobnost, že zde již byli, je téměř padesátiprocentní. Při svém pobytu v Jedovnicích podnikají typické aktivity, jako jsou turistika, koupání či návštěva Moravského krasu, k ubytování využívají všechny typy zařízení.

Nejdelší pobyty nad 5 dní zde tráví rodiny s dětmi, které jsou v Jedovnicích poprvé a kromě poznávání Moravského krasu mají na programu spoustu aktivit (sporty a podobně). Hojně využívají místních služeb, ubytování preferují v penzionu, soukromí či hotelu.

Posledním způsobem segmentace návštěvníků je rozdělení **podle jejich převažující motivace Jedovnice navštívit.**

První skupinou jsou ti, kteří do Jedovnic přijíždí pouze kvůli návštěvě Moravského krasu. V tomto případě nezáleží na vzdálenosti jejich bydliště ani na zvoleném dopravním prostředku. Většinou se jedná o rodiny s dětmi nebo páry, které v této oblasti předtím nikdy nebyly. Pro ubytování upřednostňují kemp či penzion.

Během svého tří až čtyř denního pobytu hojně využívají služeb v obci. Kromě návštěvy jeskyní svůj čas tráví pěší turistikou a cykloturistikou.

Návštěvníci s převažující motivací rekreace (aktivní či pasivní) v obci a okolí pocházejí často z okolních okresů. Jejich pobyty jsou tak často opakované, během tří až čtyř denních pobytů provozují především turistiku, využívají i místní sportovně-rekreační infrastrukturu a ostatní služby. Jedná se o páry, rodiny i skupiny přátel, kteří preferují ubytování typu kemp (chata).

Cykloturisté přijíždí do Jedovnic autem, v párech či rodinách. Jde o jejich první návštěvu. Část jich přespí jen jednu noc, někteří Jedovnice využijí jako svoji základnu pro vyjížděky do okolí i na více dní. Kromě ubytování (převážně v penzionech) však mnoho dalších služeb v obci nevyužijí.

Posledním specifickým segmentem poptávky cestovního ruchu v Jedovnicích jsou **zahraniční návštěvníci**. Na základě získaných dat lze konstatovat, že vždy přijíždějí autem, v párech či rodinách. V Jedovnicích jsou poprvé a jejich hlavní motivací je návštěva Moravského krasu.

Návštěvníci ze Slovenska přijíždí na 3 a více dní, kromě poznávání okolí a turistiky je do obce lákají sportovní a kulturní akce. Navštěvují zde také své blízké. Díky absenci jazykové bariéry hojně využívají penziony nebo ubytování v soukromí.

Ačkoliv nejsou údaje o návštěvnících z ostatních zemí reprezentativní (malý počet respondentů, omezený počet distribučních míst – všechny dotazníky byly vyplněny v Autokempu Olšovec), ve svých odpovědích se shodovali v tom, že si Jedovnice vybrali díky jejich poloze v Moravském krasu. Tři ze čtyř dotazovaných zde strávili jen jednu noc.

6.2.4 Závěry výzkumu

Zjištěné skutečnosti, které vplynuly z dotazníkového šetření, budou nyní srovnány s předem stanovenými hypotézami.

H1: Předpoklad, že typický návštěvník obce přijíždí osobním automobilem, se zcela potvrdil. Téměř polovina respondentů opravdu přijela s rodinou a dětmi, více než skupiny přátel však do Jedovnic přijížděly páry. Tento závěr může být zkreslen mírou ochoty jednotlivých návštěvníků zapojit se do výzkumu, první hypotéza však byla převážně potvrzena.

H2: Necelá polovina dotazovaných návštěvníků obce opravdu navštěvuje Jedovnice opakovaně. Většinu z nich pak ovlivňuje jejich předchozí dobrá zkušenost, hypotéza tedy byla potvrzena.

H3: Jednu až tři noci strávilo v Jedovnicích téměř 60% respondentů, což souhlasí s předpokladem hypotézy. Hojně se však vyskytovaly i pobyty s čtyřmi a více nocemi strávenými v místě (téměř 40%). Hypotéza tedy byla v rámci tohoto vzorku dotazovaných spíše vyvrácena.

H4: Výzkum potvrdil, že hlavním motivačním faktorem pro návštěvu Jedovnic je jejich lokalizace v Moravském krasu, doplňovaná možností pobytu v rekreační oblasti rybníka Olšovce. Ukázalo se také, že je obec vyhledávaná pro relativně nedávno vybudované singletrailové stezky a cykloturistku všeobecně.

H5: Předpoklad, že se v názorech návštěvníků obce bude objevovat nespokojenost s kvalitou vody v rekreačním rybníku Olšovci, se potvrdil. Stejně tak svými komentáři poukazovali na neupravený vzhled obce. Hypotéza se tedy ukázala jako platná, avšak v mnohem slabší míře, než bylo očekáváno (svoji stížnost vyjádřilo jen 10% dotazovaných).

H6: Respondenti z Polska, Německa a Irska zde opravdu strávili jen jednu noc (a to v Autokempu Olšovec) a přijeli kvůli návštěvě Moravského krasu. Na to, aby mohla být tato hypotéza legitimně označena za platnou či neplatnou, však bohužel bylo v rámci šetření sesbíráno málo dat. Hypotéza byla ve značné míře vyvrácena u návštěvníků ze Slovenska. Ti naopak preferovali ubytování mimo kemp, strávili zde většinou 2 a více nocí a kromě návštěvy Moravského krasu je do Jedovnic lákaly i jiné okolnosti.

Ačkoliv nelze z důvodu nereprezentativnosti výsledky tohoto výzkumu aplikovat na všechny návštěvníky obce jako na celek, představil alespoň jejich dříve neznámé přibližné charakteristiky. Nastínil zároveň potenciaální negativní faktory, které ovlivňují spokojenost návštěvníků s jejich pobytem v obci, avšak zároveň ukázal, že se tato spokojenost i přes to pohybuje na velmi vysoké úrovni. K hlubšímu sladění představ nabídky a poptávky by bylo vhodné provést další podrobnější výzkumy. Vhodným řešením by mohla být integrace průběžného shromažďování charakteristik návštěvníků a jejich zpětné vazby do eventuálního nového systému sledování návštěvnosti obce.

7 Cestovní ruch v životě obce

Až doposud bylo při popisu problematiky místního cestovního ruchu v Jedovnicích na téma nahlíženo převážně z pozice nabídky (charakteristika destinace Jedovnice) a poptávky (návštěvnost obce). Cestovní ruch však není izolovaným jevem, který by nebyl úzce provázaný s místem a lidmi, kteří se v něm nachází. Ti jsou cestovním ruchem ovlivňováni a zpětně jej také ovlivňují.

Řízení místního cestovního ruchu na lokální úrovni je jednou z pravomocí vedení sledované obce. Do jaké míry je tato pravomoc využívána a jaký skutečný význam místní cestovní ruch pro obec jakožto subjekt má, bude prezentováno v této kapitole. Zároveň kapitola představí i postoj místních podnikatelů a občanů, jež k cestovnímu ruchu v místě zaujmají.

7.1 Vedení obce a místní cestovní ruch

Jak bylo uvedeno výše, jedním z úkolů vedení obce Jedovnice by mělo být i řízení místního cestovního ruchu tak, aby byla co nejlépe využita jeho pozitiva a co nejvíce oslabena negativa, která lokalitě a jejím obyvatelům přináší.

Informace týkající se přístupu vedení obce k problematice místního cestovního ruchu byly získány především na základě rozhovoru s RNDr. Annou Bayerovou, PhD., místostarostkou obce a jednatelkou společnosti Olšovec s.r.o., jež provozuje obecní Autokemp Olšovec.

Místní cestovní ruch s dlouhou tradicí může být při rozvoji místa brán jako konkurenční výhoda, kterou okolní obce nemají. Pozitivní přínos mají především peněžní příjmy plynoucí z cestovního ruchu do obecního rozpočtu a tržby, které od návštěvníků plynou místním podnikatelům. Cestovní ruch však z pohledu vedení obce přináší i negativa, jakými jsou environmentální problematika odpadového hospodářství, a to především v chatové oblasti u rybníka Olšovce, či problémy s negativním postojem některých místních občanů k cestovnímu ruchu v Jedovnicích.²⁷⁴

Největší slabinou řízení cestovního ruchu v místě je však absence strategie, která by stanovila dlouhodobé rozvojové cíle a umožnila tuto součást života obce koncepčně monitorovat a vést. V současné době je řešení problematiky roztržštěno

²⁷⁴ BAYEROVÁ, Anna. Osobní rozhovor. Jedovnice, 5. 2. 2018.

mezi jednotlivé odbory místní samosprávy – např. referenta životního prostředí, odpadů a místních komunikací a majetkového či kulturního referenta (výběr poplatků spojených s cestovním ruchem). Důležitou roli v kulturním a společenském životě obce i v místním cestovním ruchu samozřejmě hraje také místní knihovna a turistické informační centrum.²⁷⁵ V rámci vedení obce se však bohužel aktuálně nenachází příslušná pozice, která by se cestovním ruchem cíleně zabývala a mohla by dále využívat a zhodnocovat práci jednotlivých výše zmíněných odborných pracovišť.

I přes to lze konstatovat, že činnosti, které mají přispět ke zlepšení situace cestovního ruchu v Jedovnicích, probíhají. Obec v posledních letech podpořila vybudování areálu Singletrail Moravský kras a Wakeareálu Jedovnice. V současné době spolu se sousední obcí Krasová podporuje vznik nové cyklostezky spojující tyto dvě obce. V Autokempu Olšovec probíhá postupná rekonstrukce ubytovacích kapacit i ostatního zázemí (bungalovy, chaty, společné prostory, bezbariérové sociální zázemí u recepce, rekonstrukce umývárny, úprava plochy a pláže u kempu). Dalším krokem bude oprava terasy u hlavní budovy kempu.²⁷⁶ Na začátku roku 2018 také autokemp představil svoji novou webovou prezentaci.

V otázkách cestovního ruchu vedení obce spolupracuje se *Spolkem pro rozvoj venkova Moravský kras*²⁷⁷ a *Místní akční skupinou Moravský kras* (zejména prostřednictvím reprezentace na veletrzích cestovního ruchu v Brně, Ostravě, Hradci Králové či Trenčíně).²⁷⁸ Při tvorbě marketingové komunikace, která bude rozebrána dále v této podkapitole, využívá taktéž podkladů *Informační kanceláře Blanka* v Blansku.²⁷⁹

Z konkrétních dokumentů, které oblast cestovního ruchu v Jedovnicích upravují, lze jmenovat především *Řád rekreační oblasti Jedovnice* (aktuální verze je z roku 2016). Řád upravuje jak činnosti na vodní ploše rybníka Olšovce a v její blízkosti, tak také činnosti pro rybníky Budkovan, Vrbový a Dubový (zde platí zákaz rybolovu, koupání, lod'kování a stanování v jejich bezprostřední blízkosti).

²⁷⁵ BAYEROVÁ, Anna. Osobní rozhovor. Jedovnice, 5. 2. 2018.

²⁷⁶ Tamtéž.

²⁷⁷ Svazek obcí okresu Blansko a Brno-venkov, jehož posláním je regionální rozvoj, sídlí v Jedovnicích.

²⁷⁸ Součástí MAS Moravský kras je od roku 2016 i *Destinační management Moravského krasu*.

²⁷⁹ BAYEROVÁ, Anna. Osobní rozhovor. Jedovnice, 5. 2. 2018.

Definováno je také povolené a zakázané chování v zimním období či v přírodě a lese. Samostatnou část tvoří pasáž o chatové oblasti (povolené a zakázané chování, správa a údržba chat a jejich okolí, doprava a parkování v oblasti).²⁸⁰

Mezi další dokumenty upravující tuto oblast patří samozřejmě i místní obecně závazné vyhlášky (OZV), jejichž předměty se oblasti cestovního ruchu nějakým způsobem týkají (OZV o místních poplatcích, OZV o pořádání veřejnosti přístupných kulturních a společenských akcí v městysu Jedovnice, OZV o omezení provozní doby hostinských zařízení).²⁸¹ Součástí Obecně závazné vyhlášky o místních poplatcích je i úprava poplatku za rekreační pobyt v obci a poplatku z ubytovací kapacity, které již přesahují do ekonomického aspektu významu cestovního ruchu pro obec Jedovnice.

7.1.1 Ekonomické přesahy místního cestovního ruchu

Z ekonomického hlediska jsou v rozpočtu obce Jedovnice s cestovním ruchem spjaty mnohé příjmy a výdaje, a to v různých kapitolách. Nejzákladnější z nich je kapitola *Cestovní ruch a rekreační oblast* a příjmové položky *Poplatek za rekreační pobyt* a *Poplatek z ubytovací kapacity*. Cestovního ruchu se však týkají i některé další položky zejména v kapitolách Činnosti knihovnické a Sběr a svoz komunálního odpadu. V kapitolách, které se přímo netýkají cestovního ruchu, je však velmi obtížné stanovit absolutně nebo alespoň poměrově částku, jenž s cestovním ruchem souvisí. Další nevyčíslitelný přínos obci plyne prostřednictvím daní z příjmů fyzických a právnických osob, které v Jedovnicích podnikají, a jejichž zisky návštěvníci obce zvyšují.

Z uvedených důvodů není celkovou ekonomickou situací cestovního ruchu v obci snadné hodnotit. Dále proto bude uveden především výčet nedůležitějších příjmů a výdajů, které jsou v rozpočtu Jedovnic s cestovním ruchem spojené.²⁸²

²⁸⁰ *Řád rekreační oblasti Jedovnice*. Městys Jedovnice, 2016. Dostupné z: <http://www.jedovnice.cz/sites/jedovnice/files/soubory/urednideska/2016-09/radro2016.pdf>

²⁸¹ Vyhlášky a nařízení. *Městys Jedovnice* [online]. [cit. 2018-03-12]. Dostupné z: <http://www.jedovnice.cz/cs/urad-mestyse/vyhlasky-narizeni>

²⁸² Pokud není uvedeno jinak, jsou následující údaje čerpány z podkladů poskytnutých ekonomickým odborem městyse Jedovnice.

Příjmy

Tabulka 4 – Vybrané položky rozpočtových příjmů z cestovního ruchu obce Jedovnice. Zdroj: Vlastní zpracování na základě podkladů poskytnutých ekonomickým odborem městyse Jedovnice a ostatních uvedených pramenů.

Kapitola Cestovní ruch a rekreační oblast	
příjmy z pronájmu pozemků	nájemné za pozemek pod objektem individuální rekreace 8 Kč za m ² pozemku, placené ročně ²⁸³ , pozemky pod restauračními zařízeními, příjmy z rybolovu
příjmy z pronájmu ostatních nemovitostí a jejich částí	např. rybník Olšovec, pozemky pod restauračními zařízeními
Kapitola Knihovnické činnosti	
příjmy z prodeje zboží	propagační předměty, mapy atd. v rámci turistického informačního centra
Kapitola Sběr a svoz komunálního odpadu	
poplatek za likvidaci odpadu v chatové oblasti	600 Kč za objekt, placený ročně ²⁸⁴
příjmy z poskytování služeb	likvidace odpadu firemních chat
Místní poplatky	
poplatek za rekreační pobyt	10 Kč na osobu a každý den pobytu, kromě dne příjezdu, poplatek je vybírán ubytovatelem od osob ve věku 18-70 let, které nejsou hendikepované či nespádají mezi další výjimky stanovené vyhláškou ²⁸⁵
poplatek z ubytovací kapacity	6 Kč za každé využití lůžko a den platí ubytovatelé poskytující přechodné ubytování za úplaty, od placení poplatku je osvobozen obecní Autokemp Olšovec ²⁸⁶
Ostatní	
dotace na cestovní ruch	v posledních letech zejména na infrastrukturu <ul style="list-style-type: none">• 3,5 milionu Kč na opravu budov Autokempu Olšovec (Státní fond životního prostředí ČR)• 278 000 Kč na vybudování nových dřevěných altánů, rozcestníků a dalších prvků (Státní zemědělský a intervenční fond)• 500 000 Kč na opravu části promenády u rybníka Olšovce (Jihomoravský kraj)

²⁸³ Údaje poskytnuté majetkovým referentem městyse Jedovnice. Jedovnice, 12. 2. 2018.

²⁸⁴ Tamtéž.

²⁸⁵ *Obecně závazná vyhláška č. 1/2011 o místních poplatcích*. Městys Jedovnice, 2011.

²⁸⁶ Tamtéž.

Výdaje

Tabulka 5 - Vybrané položky rozpočtových výdajů na cestovní ruch obce Jedovnice. Zdroj: Vlastní zpracování na základě podkladů poskytnutých ekonomickým odborem městyse Jedovnice.

Kapitola Cestovní ruch a rekreační oblast
platy zaměstnanců a ostatní povinné platby na zaměstnance
nákup ostatních služeb (např. sečení trávy v rekreační oblasti, rozbor vzorků vody a odbahňování rybníka Olšovce)
výdaje na rekonstrukci budov, hal a staveb (Autokemp Olšovec)
ostatní (nákup materiálu, opravy a udržování, úroky z úvěru, poskytnuté neinvestiční příspěvky)
Kapitola Knihovnické činnosti
platy zaměstnanců a ostatní povinné platby na zaměstnance (nelze přesně určit, jaký podíl z celkové částky tvoří odměna za práci vykonanou v rámci knihovnických služeb a jaký v rámci turistického informačního centra)
odměna brigádníků v turistickém informačním centru
opravy a udržování objektu knihovny, energie a služby (turistické informační centrum sdílí společné prostory s knihovnou)
nákup zboží za účelem dalšího prodeje (propagační předměty)
Kapitola Sběr a svoz komunálního odpadu
platba za sběr a svoz komunálního odpadu v rekreační oblasti

Jak se uvedené příjmy a výdaje reálně promítají do rozpočtu obce, naznačuje Tabulka 6. Z dat v ní uvedených však nelze dělat konečné závěry o bilanci cestovního ruchu v Jedovnicích, jelikož některá data v ní uvedená jsou pouze orientační a některé položky nejsou z důvodu zavádějícího vyčíslení v tabulce uvedeny vůbec (plat zaměstnance knihovny a výdaje na správu tohoto objektu, příjmy a výdaje za likvidaci tříděného odpadu v rekreační oblasti). Do rozpočtových příjmů nejsou promítnuty obdržené dotace.

Tabulka tak slouží především k vytvoření přehledu o řádech, v nichž se částky za jednotlivé položky pohybují. Zároveň ukazuje, že největší podíl příjmů dlouhodobě tvoří ty z pronájmu ostatních nemovitostí a jejich částí a příjmy z pronájmu pozemků. Jednotlivé výše ostatních položek i položek výdajů se meziročně dynamicky liší. Celková výše rozpočtových příjmů a výdajů obce Jedovnice se ve sledovaném období pohybovala v rozmezí 35 až 60 milionů Kč.

Tabulka 6 – Přehled částek (zaokrouhlených na celé tisíce Kč) za vybrané položky plynoucí z a do obecního rozpočtu v letech 2013-2017 (spojené s cestovním ruchem). Kurzívou jsou v tabulce uvedeny orientační údaje založené na nepřesných datech. Zdroj: Vlastní zpracování na základě podkladů poskytnutých ekonomickým odborem městyse Jedovnice.

Rozpočtové příjmy	2013	2014	2015	2016	2017
příjmy z pronájmu pozemků	638 000	564 000	605 000	594 000	532 000
příjmy z pronájmu ostatních nemovitostí a jejich částí	1 412 000	2 043 000	1 512 000	1 762 000	1 962 000
ostatní příjmy (Cestovní ruch a rekreační oblast)	85 000	3 056 000 (prodej nemovitosti)	0	42 000	58 000
příjmy z prodeje zboží (Knihovnické činnosti)	6 000	4 000	30 000	28 000	23 000
poplatek za likvidaci odpadu v chatové oblasti	180 000	180 000	180 000	180 000	180 000
poplatek za likvidaci odpadu firemních chat	45 000	35 000	35 000	29 000	30 000
poplatek za rekreační pobyt	205 000	185 000	223 000	253 000	294 000
poplatek z ubytovací kapacity	78 000	74 000	79 000	65 000	88 000
Celkem	2 649 000	6 141 000	2 664 000	2 953 000	3 167 000
Rozpočtové výdaje	2013	2014	2015	2016	2017
platy zaměstnanců a ostatní povinné platby na zaměstnance	664 000	417 000	232 000	257 000	270 000
nákup ostatních služeb	109 000	138 000	305 000	724 000	428 000
výdaje na rekonstrukci budov, hal a staveb	1 980 000	3 714 000	139 000	0	852 000
ostatní výdaje (Cestovní ruch a rekreační oblast)	243 000	622 000	636 000	1 264 000	116 000
odměna brigádníků v turistickém informačním centru	15 000	15 000	17 000	17 000	17 000
nákup zboží za účelem dalšího prodeje (propagační předměty)	5 000	5 000	30 000	28 000	14 000
platba za sběr a svoz komunálního odpadu v rekreační oblasti	330 000	330 000	330 000	337 000	337 000
Celkem	3 346 000	5 241 000	1 689 000	2 627 000	2 034 000

Financování cestovního ruchu v Jedovnicích je velmi komplexním jevem, jehož další zkoumání je nutno podložit detailní analýzou jednotlivých činitelů.

7.1.2 Marketingová komunikace obce

Jak již bylo uvedeno dříve, vedení obce se stará i o propagaci obce prostřednictvím marketingové komunikace. Jedním z nástrojů této komunikace jsou webové stránky obce, dostupné na adrese www.jedovnice.cz. Ačkoliv jsou webové stránky obce objemem aktualizovaných informací určeny především místním občanům, jedna ze sekcí je věnována i návštěvníkům.

Městys Jedovnice
Úřad městyse Jedovnice
Havlíčkovo nám. 71
679 06 Jedovnice
tel.: 516 528 211
e-mail: podatelna@jedovnice.cz
[Všechny kontakty](#)

Dnes je: 10. 3. 2018

PRO OBČANY

- Úvodní stránka
- Aktuálně
- Plesová sezóna 2018
- Úřad městyse
- Územní plán - změny
- Dokumenty ke stažení
- Zastupitelstvo a rada
- Kultura, sport, spolky
- Školy
- Služby
- Historie
- Mapa stránek

PRO TURISTY

- Vítejte v Jedovnicích
- Náměstí on-line
- Počasí on-line
- Jedovnické rybníky
- Moderní kostel
- ATC Olšovec
- Ubytování
- Restaurace
- Turistické informační centrum
- Jízdní řády
- Mapy a cyklotrasy

VÍTEJTE V JEDOVNICÍCH

O městyse
Městys Jedovnice leží asi 25 km od jihomoravské metropole Brna, v těsné blízkosti města Blanska. Okolní lesy přírodního parku tvoří vstupní bránu do Moravského krasu. Vzhledem k zeměpisné poloze a neobyčejné štědrosti přírody jsou Jedovnice významným střediskem rekreace, turistiky a vodních sportů, jejichž známost přesahuje hranice regionu i hranice České republiky.
V Jedovnicích žije trvale cca 2 744 obyvatel (červen 2013).

Rekreace v Jedovnicích
Co můžeme nabídnout našim hostům přímo v Jedovnicích? Především širokou paletou vodních sportů a rekreace na březích našeho největšího rybníka Olšovec (42 ha). Dále možnost výletů do okolí Jedovnic, např. na kole, cyklomapy najdete např. [na mapách Seznamu](#).

Pro hosty hledající klidný odpočinek a milovníky nedotčené přírody vycházky do klidové oblasti rybníků Budkovan a Dubový, přírodního parku Rakovecké údolí a překrásných lesů, které navazují na jižní část rekreační oblasti. Celá tato oblast je dosud prakticky nedotčena civilizací, což umožňuje přežít mnoha unikátních botanických druhů a hnízdění vodního ptactva. Lesy navazující na rekreační oblast jsou proslulé bohatstvím hub a na březích rybníka si přijdou na své i milovníci sportovního rybaření.

Milovníci vodních sportů i nervové relaxace v klidových oblastech najdou v Jedovnicích solidní ubytování i stravování v různých cenových úrovních i v soukromí, možnosti zábavy i kulturních programu, nezbytnou obchodní vybavenost i zdravotnická zařízení.

Využijte ubytování, které poskytuje Autokemp Olšovec (www.olsovec.cz). Provozuje ho dočasná společnost obce.

KALENDÁŘ

březen 2018

po	ut	st	čt	pá	so	ne
25	27	28	1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	1
2	4	5	6	7	8	9

ÚŘEDNÍ DESKA

- Oznámení o přerušení dodávky elektřiny dne 12. 4. 2018
- Výpis z usnesení z 61. schůze rady městyse konané dne 9. 3. 2018
- Konkurs na místo ředitele ZŠ Jedovnice
- Návrh rozpočtu vydávají na rok 2018
- Návrh rozpočtu příjmů na rok 2018

[Celá úřední deska](#)
[Usnesení zastupitelstva](#)
[Usnesení rady](#)

SMLOUVY

INFORMAČNÍ MÉDIA

- Videožurnál on-line
- Kabelová televize
- Jedovnický zpravodaj v PDF
- Textžurnál na KTV
- Videožurnál na KTV

Obrázek 22 – Úvodní strana webových stránek městyse Jedovnice určených pro turisty. Zdroj: jedovnice.cz, upraveno.

Sekce *Pro turisty* je dělena na 10 položek. První položka tohoto menu je nazvána *Vítejte v Jedovnicích* a představuje v krátkosti obec a možnosti místní rekreace (viz Obrázek 21). Obsahově lze uvedený text označit za dostačující, celková prezentace však působí zastarale, chybí zde aktuální fotografie.

Druhou položkou menu je odkaz *Náměstí on-line, Počasí on-line*, který vede na webovou stránku webkamery umístěné na střeše mateřské školy na náměstí. Tato webkamera však byla primárně pořízena pro sledování života v blízkém čapím hnízdě, kam je taktéž od jara do podzimu (tedy v průběhu letní sezony) nasměrována. Pohled na náměstí a kostel tak návštěvníkům v sezoně nenabízí.

Dalšími položkami jsou *Jedovnické rybníky* (obsahující krátkou pasáž o jejich historii a mnoho fotek z uplynulých rybolovů) a *Moderní kostel* (představení jedovnického a senetářovského kostela spadající pod jedovnickou farnost). Obě položky hovoří o důležitých atraktivitách Jedovnic a blízkého okolí, obsahově lze text opět označit za dostatečný, jelikož nabízí odkazy na další zdroje informací.

Následující položkou je *ATC Olšovec*. Zde je velmi stručně představen obecní Autokemp Olšovec včetně odkazu na vlastní webové stránky. Zvláště vzhledem k tomu, že hned další položkou menu je *Ubytování*, kde Autokemp rovněž figuruje na první pozici, lze označit existenci předchozí položky za redundantní. Položka Ubytování je rozdělena na záložky *Kemp a osady, Hotely a penziony, Priváty a Internát SPŠ*. Obsahuje však pouze vybraná zařízení, jejichž provozovatelé údaje dodali, a neprezentuje kompletní nabídku ubytování v obci.

Problém s neúplností zobrazené nabídky je i v případě následující položky *Restaurace*. Pokud má webová stránka sloužit návštěvníkům obce, bylo by vhodné položku přejmenovat na *Stravování* a uvést zde více možností stravování v obci.

Při zvolení další položky *Turistické informační centrum* je návštěvník přesměrován na webové stránky místní knihovny. Ty jsou z velké části věnovány právě knihovně, turistům jsou určeny položky *Nejen pro turisty* (tipy na výlety, sportovně-rekreační vyžití a ubytování) a *Tipy na výlety s IDS*.

Posledními dvěma položkami, které by zároveň bylo vhodné sloučit, jsou *Jízdní řády a Mapy a cyklotrasy*. Vysvětlení fungování Integrovaného dopravního systému Jihomoravského kraje, určené návštěvníkům obce, lze označit za velmi příhodné. Položka týkající se map a cyklotras však nepřináší, kromě odkazu na server *blanensko.cz*, žádné autorsky hodnotné informace.

Specifickou otázkou je pak anglická a německá verze webových stránek. Při zvolení těchto jazyků se v menu objevuje více položek, které by bylo vhodné sloučit dohromady. Největším problémem však je naprostá neaktuálnost informací. Objevují se zde také stylistické a gramatické chyby. Je otázkou, v jaké míře je

konkrétně v případě Jedovnic tato webová prezentace nerezidenty využívána, v současné podobě však určitě image Jedovnic v jejich očích nevylepšuje.

Celkově lze říci, že webové stránky obce určené návštěvníkům – turistům, by bylo vhodné přiblížit aktuálním požadavkům na stránky, které návštěvníka zaujmou a dodají mu všechny potřebné a aktuální informace, a to jak v české tak i anglické a německé verzi. Na atraktivnosti by prezentaci přidaly aktuální fotografie ukazující krásy obce a okolí, úprava textů i komplexnější pojetí jejich obsahu.²⁸⁷

Těmto parametrům částečně odpovídají v nedávné době aktualizované webové stránky obecního Autokempu Olšovec na adrese www.olsovec.cz. (dostupné jen v české verzi). Nachází se zde také sekce s tipy na výlety, sportovně-rekreační vyžití a další trávení volného času. Přehled možností je ze zdrojů zkoumaných výše nejvíce aktuální a detailní. V rámci recepce autokempu zároveň funguje i vlastní malé informační centrum. Problémem je však absence spolupráce mezi recepcí autokempu a místním turistickým informačním centrem, i přes to, že jsou obě pracoviště ve správě obce.

Pro podpoření místního cestovního ruchu by bylo vhodné zahájit spolupráci mezi oběma pracovišti a zejména vytvořit jednotný propagační obsah, který by mohl být umístěn na stránkách obce, místního turistického informačního centra a autokempu, nebo na který by bylo alespoň danými stránkami odkazováno. Tvorba kvalitního obsahu se jeví jako důležitá i ve světle již existujících skutečností – text o Jedovnicích na oblastním portálu www.blanensko.cz je částečně přejat z webových stránek Jedovnic, nové oficiální webové stránky Destinačního managementu Moravský kras (www.moravskykras.eu) zase odkazují pouze na portál blanensko.cz.

Kromě on-line nástrojů využívá obec ke své propagaci i klasické tištěné materiály primárně dostupné v místním informačním centru a v Autokempu Olšovec (mapa okolí Jedovnic, mapa služeb a vyžití v Jedovnicích s textem o obci a fotografiemi, pohlednice).

²⁸⁷ Obsah například jen okrajově pojednává o okolních možnostech a jedinečnosti Moravského krasu, jenž je však jedním z hlavních cílů příjíždějících návštěvníků, jak vyplynulo z provedeného výzkumu.

7.2 Podnikatelé a místní cestovní ruch

Po shrnutí role místního cestovního ruchu z pohledu vedení obce je důležité zmínit také jeho význam pro místní podnikatele. Z pohledu míry využívání jejich služeb návštěvníky lze jednotlivá zařízení rozdělit do tří kategorií: zařízení využívají pouze místní občané, zařízení využívají místní občané i návštěvníci, zařízení využívají pouze návštěvníci. K dalšímu zkoumání byly vybrány poslední dvě jmenované kategorie.

Za účelem zjistit názory a postoje místních podnikatelů, jejichž zákazníky tvoří místní občané i návštěvníci obce, byl v únoru 2018 proveden orientační průzkum v provozovnách jednotlivých podnikatelů.²⁸⁸ Dotazovaným byly položeny následující otázky:

Jak důležité jsou pro vás tržby od návštěvníků obce, kteří do Jedovnic přijíždějí?

Lze procentuálně vyjádřit, jaký podíl vašich tržeb během roku tvoří návštěvníci obce?

Co by se z vašeho pohledu mohlo v rámci cestovního ruchu v Jedovnicích zlepšit?

Z odpovědí na první dvě otázky týkající se podílu návštěvníků na celkových tržbách podnikatele vyplynulo, že jen okrajově nebo minimálně ovlivňují návštěvníci tržby specializovaných prodejen (např. ovoce-zelenina, elektro).²⁸⁹ Až polovinu tržeb generují návštěvníci obce v prodejnách potravin, drogerie či v trafice. Největší důležitost přisuzují návštěvníkům provozovatelé stravovacích zařízení, v nichž přes letní sezonu tvoří většinu zákazníků.²⁹⁰

Za slabé stránky místního cestovního ruchu považují dotazovaní podnikatelé zejména neupravený vzhled obce (spojený mimo jiné s aktuální opravou hlavního průtahu obcí) a nedostatečnost infrastruktury (chybějící sprchy a osvětlení u Olšovce či veřejné WC na náměstí). Zlepšit by se dle jejich názoru měla i situace s kvalitou vody v Olšovci (například vybudováním bazénu u autokempu) a nabídka sportovně-rekreačního a kulturního vyžití všeobecně, aby zde návštěvníci zůstávali déle.

²⁸⁸ Strukturovaný rozhovor s vedoucími pracovníky jednotlivých provozoven probíhal v Jedovnicích ve dnech 14. a 15. 2. 2018. Průzkumu se zúčastnilo 12 provozoven (prodejen a stravovacích zařízení).

²⁸⁹ Zároveň podnikatelé shodně uvedli, že počet návštěvníků, kteří využijí jejich služeb, klesá. S ohledem na to, že počet návštěvníků obce v posledních letech naopak roste, lze odhadovat, že se v tomto případě spíše jedná o změnu spotřebitelského chování jedinců.

²⁹⁰ Za sezonu dotazovaní označovali období od dubna do října, s vrcholem mezi polovinou června a polovinou srpna.

Hlubší náhled do problematiky místního cestovního ruchu z pohledu podnikatele poskytnul rozhovor s Mgr. Tomášem Ulbrichem, PhD., majitelem a provozovatelem restaurace *Surfbar restaurant* v Jedovnicích.

I v tomto zařízení tvoří přes letní sezonu většinu zákazníků návštěvníci obce, a to někdy i na úkor místních obyvatel, což v některých z nich může vzbuzovat negativní emoce. Místní občany se naopak snaží Surfbar nalákat mimo hlavní sezonu nabídkou speciálních akcí (například dnů světových kuchyní, speciálních svátečních menu a podobně).

Za slabou stránku místního cestovního ruchu označuje majitel a provozovatel restaurace (kromě neupraveného okolí) zejména jeho sezonnost, za hrozbu potom závislost na počasí. Problematickým je rybník Olšovec, který je zároveň chovným i rekreačním a v některých letech se potýká s kvalitou vody i jejím nedostatkem. Za silnou stránku lze jednoznačně označit polohu Jedovnic v Moravském krasu. Potenciál k dalšímu rozvoji má v obci cykloturistika (včetně singletrailů) a v případě opravy promenády kolem rybníka Olšovce, i in-line bruslení. Surfbar restaurant také v blízké době plánuje přispět k nabídce sportovně-rekreačního vyžití vybudováním překážkového skill centra pro děti i dospělé v blízkosti provozovny.

Komunikace mezi podnikateli a vedením obce je z pohledu majitele restaurace dostatečná (s výjimkou informování o plánované uzavírce hlavního průtahu obcí, která má na podnikání značný dopad). Slabé je z jeho pohledu naopak využití a propagace pozitiv, která cestovní ruch občanům přináší.²⁹¹

Možnost vyjádřit svůj postoj k místnímu cestovnímu ruchu dostali také provozovatelé vybraných zařízení, která poskytují služby (ubytování) pouze návštěvníkům obce. Prostřednictvím online dotazníku mohli ze svého pohledu popsat vývoj zájmu o jejich služby, změny ve spotřebitelském chování zákazníků i silné a slabé stránky Jedovnic v rámci cestovního ruchu.²⁹²

Získané odpovědi nedávají v otázce vývoje poptávky po službách jednoznačnou odpověď, záleží na konkrétním zařízení. Za změny ve spotřebitelském chování svých hostů dotazovaní označili zvýšený zájem o kratší pobyty a vyšší nároky na služby a atraktivitu. Klíčová je z jejich pohledu pro Jedovnice jejich poloha

²⁹¹ ULBRICH, Tomáš. Osobní rozhovor. Jedovnice, 15. 2. 2018.

²⁹² Průzkum probíhal 1. až 10. 3. 2018. Vybraní respondenti byli kontaktováni e-mailem.

v Moravském krasu, blízkost jeskyní a krása okolní přírody. Odrazovat návštěvníky naopak dle jejich názoru může nedostačující infrastruktura (osvětlení kolem rybníka Olšovce a přístup do vody, nedostatečná parková úprava okolí včetně chátrajících laviček, nepřímé dopravní propojení s atraktivitami Moravského krasu, omezená nabídka atraktivit/atrací v Jedovnicích). Stejně jako vedení obce i místní podnikatelé hodnotí negativně absenci jednotné strategie rozvoje cestovního ruchu v obci.

7.3 Občané a místní cestovní ruch

Poslední skupinou, která je cestovním ruchem v místě ovlivňována a jejíž postoje a názory byly zjišťovány, jsou místní občané. Orientační průzkum v průběhu února 2018 proběhl hlavně formou online dotazníku, doplněn byl distribucí dotazníku v tištěné podobě.²⁹³ Hlavním cílem průzkumu bylo zjistit, jaký postoj občané k místnímu cestovnímu ruchu zaujímají a v čem vidí pozitiva a negativa, jenž místní cestovní ruch přímo respondentům nebo všem občanům přináší. Dotazovaní také mohli vyjádřit své připomínky v rámci otevřené otázky.

Průzkumu se zúčastnilo 130 respondentů. Zastoupení věkových kategorií bylo téměř vyrovnané, nejčastějšími respondenty byli občané ve věku 35-49 let.²⁹⁴

Mezi hlavní přínosy místního cestovního ruchu občanům a obci dotazovaní řadí zejména ty ekonomické – tržby pro místní podnikatele (75% dotazovaných) a zaměstnanost pro místní obyvatele (40% dotazovaných). Polovina respondentů hodnotí kladně podíl místního cestovního ruchu na zvelebování míst v obci. Jako další pozitiva dotazovaní uvedli: rozšířenou prodejní dobu obchodů během letní sezony, zviditelnění Jedovnic (díky akci SDK Europe) a možnost být hrdý na atraktivitu vlastní obce. Žádná pozitiva tento jev obci nepřináší podle 9% dotazovaných.

Nejčastěji uváděnými negativními přínosy cestovního ruchu jsou hluk a znečišťování životního prostředí (psí exkrementy, odpadky, znečištění vody a

²⁹³ Odkaz s pokyny k vyplnění dotazníku *Cestovní ruch v Jedovnicích (dotazník pro občany)* byl uveřejněn na webových stránkách obce a na facebookové skupině místní knihovny a turistického informačního centra. Tištěné dotazníky byly distribuovány vybrané skupině občanů na základě splnění následujícího předpokladu: náležitost k věkové kategorii 65 let a více. Průzkum probíhal 12. až 28. 2. 2018.

²⁹⁴ V 66% případů respondenti uvedli, že jsou aktuálně v pracovním poměru, 16% dotazovaných uvedlo, že je v důchodu, zbytek tvořili studenti (9%), osoby na rodičovské dovolené (7%) a nezaměstnaní (2%).

ohrožení živočichů v Olšovci v důsledku pořádání závodů motorových člunů, dlouhodobě je ze strany místních občanů negativně vnímán hluk v průběhu konání akce SDK Europe – 40% dotazovaných). Část respondentů také negativně vnímá zvýšený pohyb osob v obci a okolí v letních měsících (zaplněnost restauračních zařízení, dávání přednosti turistům, zvýšený provoz aut – 25% dotazovaných) a kriminalitu v rekreační oblasti (22% respondentů).²⁹⁵ Značná část dotazovaných (36%) naopak nenachází žádná negativa, která by místní cestovní ruch obci a jejím občanům přinášel.

I přes zmíněná negativa však u respondentů převažuje k místnímu cestovnímu ruchu kladný postoj (zcela pozitivní 29%, spíše pozitivní 46%), méně dotazovaných pak hodnotilo svůj postoj jako neutrální (20%), negativní postoj zaujímá pouze minimum respondentů (5%).²⁹⁶ Z demografického hlediska lze říci, že nespokojenost klesá s rostoucím věkem – nejvíce negativních reakcí bylo v kategorii do 25 let. Respondenti od 50 let věku výše neprojeví žádné negativní postoje, absolutně nejpozitivnější postoj měli dotazovaní nad 65 let.

Mezi ostatními připomínkami občanů k místnímu cestovnímu ruchu figurovala například nedostatečná či stárnoucí infrastruktura (úprava okolí rybníků, chybějící veřejné WC na náměstí). Dotazovaní rovněž uvedli, že nemožnost koupání v rybníku Olšovci odrazuje návštěvníky, a proto by bylo třeba zajistit stabilní možnost koupání v čisté vodě (bazén), stejně jako více atraktivit, aby návštěvníci v obci jen nepřespávali. Vedení obce by také mělo dle jejich názoru problematiku cestovního ruchu začít řešit komplexně, aby se co nejvíce posílil pozitivní přínos tohoto jevu pro občany i celou obec.

Jak bylo naznačeno v této kapitole, otázka místního cestovního ruchu je v Jedovnicích velmi komplexním tématem, a to zejména z ekonomického pohledu. Ačkoliv je jeho význam pro vedení obce, místní podnikatele i občany vysoký, není cestovní ruch v obci v současné době nijak koncepčně řízen. Přínosem a samozřejmostí by mohla být při tvorbě budoucí strategie spolupráce se zástupci

²⁹⁵ Jak vyplývá ze zpráv o činnosti obecní policie z posledních let (využity byly podklady z let 2013-2017), nejčastěji se jedná o rušení nočního klidu v Autokempu Olšovec a v chatové oblasti na protějším břehu rybníka a o odcizení majetku návštěvníků. Výjimkou nejsou ani vloupání do rekreačních objektů.

²⁹⁶ Podle rozřazovací otázky, zda byl nebo je respondent (nebo jeho blízký) nějak zainteresován v rámci místního cestovního ruchu (např. zaměstnán v zařízení poskytujícím služby návštěvníkům, provozující takové zařízení), vyšlo najevo, že mírně kladněji hodnotili ti dotazovaní, kteří na místním cestovním ruchu takto zainteresováni nejsou.

místních podnikatelů, kteří v obci tvoří stranu nabídky. Rovněž i přes to, že místní občané (podle provedeného orientačního průzkumu) již v současnosti zaujímají k tomuto jevu kladný postoj, by mohlo jejich důkladnější informování a debata o této problematice jejich vzájemné vztahy s návštěvníky i vedením obce ještě zlepšit.

I v této kapitole, stejně jako v předchozích kapitolách analytické části práce, byly představeny některé silné a slabé stránky i příležitosti a hrozby pro místní cestovní ruch. Následující, závěrečná kapitola této práce bude věnována právě shrnutí těchto vlivů z pohledu vedení obce, které by mělo místní cestovní ruch řídit, a nastínění možností práce s nimi.

8 SWOT analýza místního cestovního ruchu z pohledu vedení obce a návrh zlepšujících opatření

Jak již bylo uvedeno v závěru předchozí kapitoly, během analýzy cestovního ruchu v Jedovnicích byly na základě přehledu nabídky destinace i názorů návštěvníků, místních občanů, podnikatelů a zástupců vedení obce popsány pozitivní i negativní faktory, které tento jev charakterizují a ovlivňují. Aby se výčet a posouzení vnitřních a vnějších faktorů nestaly příliš obecnými, či naopak příliš detailními, bude následující pasáž věnována SWOT analýze místního cestovního ruchu z pohledu vedení obce. Tímto způsobem bude moci výsledný přehled a návrh zlepšujících opatření být v budoucnu využit vedením obce při tvorbě strategie místního cestovního ruchu.

8.1 SWOT analýza

Dle principů tvorby SWOT analýzy byly za vnitřní faktory (silné a slabé stránky) označeny takové skutečnosti, které může vedení obce svou činností přímo ovlivnit, za vnější (příležitosti a hrozby) potom takové, které ovlivňuje pouze nepřímo nebo vůbec.

Vzhledem k současnému stavu řízení místního cestovního ruchu v obci převažují ve vnitřní analýze spíše slabé stránky nad silnými. Za jednoznačně nejzásadnější slabou stránku lze označit chybějící strategii řízení cestovního ruchu v obci, druhým závažným problémem je zanedbanost infrastruktury cestovního ruchu a prostředí rekreační oblasti. Nejsilnější stránkou je pak stávající zájem vedení obce o investice do infrastruktury a pozitivní přístup ke zlepšení situace v Jedovnicích.

Mezi řadou příležitostí vyniká existující rozvinutá místní nabídka infrastruktury cestovního ruchu a taktéž lokalizace a charakter destinace ve spojení s rostoucím zájmem o domácí cestovní ruch. Za největší hrozbu pro místní cestovní ruch lze označit nespokojenost návštěvníků v návaznosti na kvalitu vody v rybníku Olšovci a nabídku vyžití při pobytu – trávení jejich času mimo destinaci. Stejně důležitou je však pro vedení obce i hrozba možného nárůstu negativních dopadů místního cestovního ruchu na životní prostředí či místní občany. Přehled hlavních faktorů SWOT analýzy místního cestovního ruchu z pohledu vedení obce nabízí Tabulka 7.

Tabulka 7 – Přehled hlavních faktorů SWOT analýzy místního cestovního ruchu z pohledu vedení obce.
Zdroj: Vlastní zpracování.

	Silné stránky (S)	Slabé stránky (W)
Vnitřní prostředí	<ul style="list-style-type: none"> zájem o investice do infrastruktury (Autokemp Olšovec, ostatní) a podporu nových projektů přímý vliv na některé prvky (obecní autokemp Olšovec, pozemky v rekreační oblasti, odpadové hospodářství) spolupráce s organizacemi zabývajícími se rozvojem venkova a místního cestovního ruchu (např. MAS Moravský kras) existence zavedených akcí pořádaných nebo podporovaných obcí (rybolov, závody motorových člunů) 	<ul style="list-style-type: none"> absence strategie řízení místního cestovního ruchu (včetně absence postu pro osobu zabývající se místním cestovním ruchem komplexně) zanedbaná infrastruktura (komunikace, městský mobiliář), úprava zeleně a prostředí v rekreační oblasti absence statistik a zpětné vazby návštěvníků nedostatky webové prezentace pro turisty na www.jedovnice.cz a www.jedovnice.knihovna.cz absence spolupráce turistického informačního centra a recepce Autokempu Olšovec absence dialogu o místním cestovním ruchu s podnikateli a občany
	Příležitosti (O)	Hrozby (T)
Vnější prostředí	<ul style="list-style-type: none"> zájem místních podnikatelů a občanů podnikat v cestovním ruchu existující nabídka ubytovacích a stravovacích zařízení, obchodů, služeb, dopravní a sportovně-rekreační infrastruktury v místě v minulosti vybudovaná image destinace, rostoucí návštěvnost obce celorepublikový růst segmentu domácího cestovního ruchu přírodní prostředí destinace a její lokalizace v Moravském krasu možnost čerpání veřejných finančních prostředků na rozvoj místního cestovního ruchu možnost spolupracovat s dalšími subjekty zabývajícími se cestovním ruchem 	<ul style="list-style-type: none"> sezónnost místního cestovního ruchu znečištění rybníka Olšovce sinicemi, nemožnost bezpečného koupání ubytovaní návštěvníci tráví svůj čas mimo destinaci závislost na počasí nespokojenost místních občanů s negativními vlivy místního cestovního ruchu možný nárůst negativních vlivů (kriminalita, znečištění životního prostředí) konkurence okolních sídel nabízejících zázemí a atraktivitu cestovního ruchu zhoršení image destinace kvůli chátrajícím objektům, které nejsou v majetku obce

Absence strategie řízení místního cestovního ruchu

Nejdůležitějším krokem, který by bylo třeba pro úspěšné řízení této destinace učinit, je vytvoření jednotné strategie řízení a rozvoje cestovního ruchu v obci. Tato strategie by měla být vytvořena na základě spolupráce vedení obce, místních podnikatelů a občanů. Vytvořením takového dialogu by všechny strany získaly možnost vyjádřit své připomínky a nápady a uvést jejich odůvodnění. Dialog by také mohl přispět ke snížení nespokojenosti místních občanů s negativními dopady cestovního ruchu, občané i podnikatelé by zároveň byli ubezpečeni o tom, že mohou mít na dění ve své obci vliv.

Při tvorbě konečné strategie by bylo vhodné využít zkušeností a znalostí odborných subjektů, které se řízením cestovního ruchu zabývají (destinační společnosti, vysokoškolská pracoviště). Opěrnými body strategie by se mohly stát vybudovaná image destinace (např. podložená průzkumem veřejného mínění), lokalizace destinace v přírodě a blízkosti atraktivit Moravského krasu a rovněž existující nabídka hlavní a doplňkové infrastruktury cestovního ruchu.

Dílním faktorem, který je třeba zahrnout do této strategie, je vytvoření systému průběžného sledování zpětné vazby návštěvníků obce (např. vytvořením a distribucí jednotného dotazníku místním ubytovatelům – ubytovaným, uložením vypracování kvalitativního průzkumu brigádníkovi či v rámci kvalifikační práce).

Zanedbaná infrastruktura a prostředí rekreační oblasti

Druhým problémovým okruhem, který zároveň taktéž spadá do rozsahu případné budoucí strategie, je další zlepšení situace současné hlavní a doplňkové infrastruktury cestovního ruchu (komunikace, osvětlení, městský mobiliář, komerční zařízení), včetně aktuální vizuální podoby rekreační oblasti Jedovnic. Zejména neupravené prostředí rekreační oblasti může způsobovat zhoršení image destinace u jejích návštěvníků, jejich případnou nespokojenost a příští upřednostnění konkurenční destinace. Nejvyšší počet zanedbaných prvků infrastruktury se nachází na straně rybníka Olšovce u Riviéry, viz příloha 8.²⁹⁷

²⁹⁷ Jedním z druhů prvků jsou i již zmiňované informační panely zaniklé části naučné stezky Jedovnické rybníky – Rudické propadání, které se nachází mimo území CHKO Moravský kras. Vzhledem k jejich umístění na hlavní turistické trase kolem místních rybníků by bylo vhodné jednat o jejich obnovení nebo odstranění. V případě odstranění panelů by rovněž bylo vhodné odstranit značení stezky v terénu a promítnout zaniknutí stezky i do mapových podkladů, a to alespoň nahlášením na portálu Mapy.cz.

Vedení obce svůj pozitivní postoj k investicím do částečně zanedbané místní infrastruktury cestovního ruchu prokázalo již v minulosti, a to zejména na straně rybníka u autokempu (viz příloha 9), dále postupnou rekonstrukcí obecního autokempu či podpořením vzniku singletrailového areálu. Tohoto pozitivního přístupu lze i do budoucna využít k naplánování dalších podobných projektů, ve spolupráci s dalšími subjekty, které mají na rozvoji místního cestovního ruchu zájem (např. místních podnikatelů). K částečnému pokrytí investic by mohly být využity, stejně jako již v minulosti, dotační prostředky z různých zdrojů.

Případná rekonstruovaná či nově vybudovaná zařízení nabídnou návštěvníkům možnost dalšího vyžití a přispějí tak k prodloužení či zintenzivnění jejich pobytu v obci. Tyto aktivity mohou zároveň přispět k oslabení konkurence okolních destinací.

Udržitelný rozvoj místa a přírodní vlivy

Dalším okruhem, který by mělo vedení obce zahrnout do strategie řízení místního cestovního ruchu, je udržitelný rozvoj místa. Jedná se zejména o využití vlivu při řešení problematiky dopadu místního cestovního ruchu na životní prostředí (např. prostřednictvím úpravy odpadového hospodářství v rekreační oblasti).

Hrozbou, kterou nelze z její podstaty úplně eliminovat, je počasí (např. vytrvalý déšť nebo naopak sucho, vichřice), které může návštěvníky od pobytu v obci odradit nebo některé jejich aktivity znemožnit, a taktéž znečištění rybníka Olšovce, které může být důvodem nespokojenosti návštěvníků. Vliv těchto faktorů by však mohlo být možné částečně ovlivnit například vybudováním náhradní možnost koupání (bazénu, upravením vybrané části rybníka), jak uváděli někteří občané a podnikatelé, či vytvořením zázemí pro vnitřní aktivity (např. wellness, bowling atd.). Tímto by se návštěvníkům obce nabídla možnost trávit svůj volný čas jiným způsobem i za nepříznivého počasí či mimo hlavní letní sezonu. Z těchto změn by profitovali taktéž místní podnikatelé a občané.

Využití dalších příležitostí

Vedení obce může zároveň prostřednictvím svého přímého vlivu na obecní Autokemp Olšovec využít příležitosti, kterou nabízí růst segmentu domácího cestovního ruchu, a to rozšířením či přizpůsobením nabídky autokempu. Již v současnosti také obecní autokemp přispívá k rozšíření hlavní sezony mimo letní měsíce nabízením pobytů organizovaným skupinám v jarních a podzimních měsících.

Podobně může vedení obce (například prostřednictvím turistického informačního centra) napomoci zlepšení image destinace, zvýšení návštěvnosti a také prodloužení sezony větší propagací již zavedených akcí, které se v Jedovnicích konají, a rovněž podpořením akcí nových – a to především mimo hlavní sezonu.²⁹⁸

8.2 Návrh konkrétních zlepšujících opatření

Všechny výše uvedené faktory provedené SWOT analýzy a vztahy mezi nimi je možné využít při tvorbě zmiňované jednotné strategie řízení místního cestovního ruchu. Lze však předpokládat, že tvorba takovéto strategie bude časově i organizačně náročná.

Konkrétní zlepšení některých prezentovaných slabých stránek – zejména nedostatků webové prezentace Jedovnic pro turisty a dalších otázek týkajících se místního turistického informačního centra a jeho spolupráce s Autokempem Olšovec, lze (v souladu s případnou budoucí strategií) provést podstatně operativněji. Právě návrhu řešení těchto slabých stránek bude věnována závěrečná část této kapitoly.

Obecní webové stránky určené návštěvníkům Jedovnic

Nedostatky webové prezentace určené návštěvníkům obce (www.jedovnice.cz) byly komentovány v předchozí kapitole. Hlavním doporučením pro českou, anglickou i německou verzi je snížení položek menu, aktualizace²⁹⁹ a rozšíření poskytovaných informací, doplnění prezentace o aktuální fotografie a videa a revize textů s ohledem na gramatiku a stylistiku.

Navrhovaná podoba upraveného menu a obsahu české a anglické verze stránek pro návštěvníky je následující³⁰⁰:

²⁹⁸ V tomto ohledu lze využít již existující roční přehledy konaných akcí v Jedovnicích k vytvoření letáčku, který bude moci být distribuován v místním turistickém informačním centru, na recepci autokempu, na webových stránkách obce určených pro turisty, v okolních informačních centrech i jinde.

²⁹⁹ Aktualizace se týká především cizojazyčných verzí webové prezentace.

³⁰⁰ Autorka nedisponuje potřebnými znalostmi k vytvoření návrhu menu německé verze stránek, avšak při jejich tvorbě by mělo být postupováno analogicky jako v případě české a anglické verze.

Tabulka 8 – Návrh nové podoby menu a obsahu webových stránek pro návštěvníky obce (česká verze).
Zdroj: Vlastní zpracování.

Položka menu	Komentář k obsahu
PRO TURISTY	
VÍTEJTE V JEDOVNICÍCH	<ul style="list-style-type: none"> revidovat a aktualizovat text – použít spíše heslovitá sdělení (zároveň sdělující vše nejdůležitější) text shromáždit v úvodu stránky na závěr připojit aktuální a kvalitní fotografie umístěné do mřížky a video Jedovnic a okolí natočené z dronu
WEBKAMERA	<ul style="list-style-type: none"> ke stávající webkameře uvažovat o pořízení webkamery nasměrované na rekreační oblast (umístěné např. u kulturního domu, fotbalového hřiště, autokempu)
POZNÁNÍ, ODPOČINEK A ZÁBAVA	<ul style="list-style-type: none"> prezentovat základní informace ze sloučených položek <i>Jedovnické rybníky</i> a <i>Místní kostel</i> doplnit náhledem tabulek <i>Přírodní atraktivita Jedovnic a blízkého okolí</i>, <i>Kulturně-historické atraktivita Jedovnic a blízkého okolí</i>, <i>Sportovně-rekreační infrastruktura v Jedovnicích a blízkém okolí</i> (přílohy 1,2,6 tohoto dokumentu) vložit odkazy http://www.olsovec.cz/sport-volny-cas/, http://www.olsovec.cz/tipy-na-vylety/ odkaz na program místního kina doplnit fotografiemi místních zajímavostí
AUTOBUSEM, NA KOLE, PĚŠKY	<ul style="list-style-type: none"> sloučit položky <i>Jízdní řády</i> a <i>Mapy a cyklotrasy</i> ponechat vysvětlení fungování systému IDS JMK, odkaz na www.idos.cz doplnit odkazem http://www.jedovnice.knihovna.cz/tipy-na-vylety/ vynechat obecné odkazy na mapy doplnit náhledem tabulky <i>Dopravní infrastruktura v Jedovnicích a blízkém okolí</i> (příloha 5 tohoto dokumentu)
UBYTOVÁNÍ	<ul style="list-style-type: none"> sloučit položky <i>ATC Olšovec</i> a <i>Ubytování</i> prezentovat více ubytovatelů (vyžadovat jednotný formát údajů – stručné základní informace, kontakt, aktuální fotografie stejného formátu) možnost doplnit náhledem tabulky <i>Ubytovací služby v Jedovnicích</i> (příloha 3 tohoto dokumentu)
STRAVOVÁNÍ A OBCHODY	<ul style="list-style-type: none"> přejmenovat položku <i>Restaurace</i> prezentovat více provozovatelů (vyžadovat jednotný formát údajů – stručné základní informace, kontakt, aktuální fotografie stejného formátu) možnost doplnit náhledem tabulky <i>Stravování, obchody a služby v Jedovnicích</i> (příloha 4 tohoto dokumentu)
TURISTICKÉ INFORMAČNÍ CENTRUM	<ul style="list-style-type: none"> nepřesměřovat ihned na stránky knihovny, nejprve uvést základní údaje o umístění, otevírací době (včetně prázdnin) vložit odkaz na stránky knihovny
DŮLEŽITÉ KONTAKTY	<ul style="list-style-type: none"> uvést kontakty na místní lékaře, lékárnu, obecní policii atp.

Tabulka 9 – Návrh nové podoby menu a obsahu webových stránek pro návštěvníky obce (anglická verze). Zdroj: Vlastní zpracování.

Položka menu	Komentář k obsahu
TOURISTS	
WELCOME TO JEDOVNICE	<ul style="list-style-type: none"> • sloučit sekce <i>Turists</i> a <i>Menu</i> • přejmenovat položku <i>Welcome page</i> • ostatní úkony stejné jako u české položky <i>Vítejte v Jedovnicích</i> viz výše
WEBCAM	<ul style="list-style-type: none"> • přidat odkaz na stávající webkameru, eventuálně na druhou webkameru viz výše
SIGHTS, NATURE AND LEISURE TIME	<ul style="list-style-type: none"> • vložit přeložený obsah českých položek <i>Poznání, odpočinek a zábava + Autobusem, na kole pěšky</i> • možnost přeložit přehledové tabulky, zjednodušit je • možnost odkázat na stránky www.jiznimorava.cz, www.moravskykras.net dostupné v cizojazyčných verzích
ACCOMODATION	<ul style="list-style-type: none"> • vložit přeložený obsah upravené verze položky <i>Ubytování</i>, možno zjednodušit
GASTRONOMY AND SHOPPING	<ul style="list-style-type: none"> • vložit přeložený obsah upravené verze položky <i>Stravování a obchody</i>, možno zjednodušit
TOURIST OFFICE	<ul style="list-style-type: none"> • vložit přeložený obsah upravené verze položky <i>Turistické informační centrum</i> • bez nutnosti uvádět odkaz na stránky knihovny (jsou pouze v české verzi)
BASIC CONTACTS	<ul style="list-style-type: none"> • vložit přeložený obsah položky <i>Důležité kontakty</i>
TOWN SOCIAL LIFE	<ul style="list-style-type: none"> • sloučit stávající položky <i>Culture Clubs and Bands, Social and Hobby groups, Sports clubs, The Culture House and Cinema, The library</i> • vytvořit stručný přehled z informací uvedených v původních položkách pod nadpisy <i>Cultural, Social, Sport and Hobby Clubs, Culture House (nebo Community Centre), Town Library</i>
TOWN COUNCIL	<ul style="list-style-type: none"> • přejmenovat položku <i>Council</i> • aktualizovat sdílené informace
PARTNERSHIP WITH ASCHHEIM (GERMANY)	<ul style="list-style-type: none"> • ponechat stávající obsah

V návrzích zmiňované fotografie tradičních i méně známých zajímavých míst Jedovnic a jejich nejbližšího okolí by měly být ideálně vytvořeny jedním autorem, aby měly jednotnou formu i styl, a vhodně tak doplnily a zatraktivnily obecní webovou prezentaci pro návštěvníky. Zajímavým zpestřením webových stránek by také bylo, v současné době velmi populární, video natočené dronem či letecké snímky jím vytvořené. Při tvorbě fotografií či videa by mohlo vedení obce spolupracovat s vybraným místním občanem (např. formou dohody o provedení práce), jenž by disponoval požadovanými fotografickými schopnostmi i znalostmi míst. Stejně tak by tento úkon mohl být zadán v rámci kvalifikační práce studenta některé ze vzdělávacích institucí uměleckého zaměření (např. v Brně).

Místní turistické informační centrum, spolupráce s Autokempem Olšovec

K mírným úpravám by mohlo dojít také v rámci webových stránek místní knihovny a turistického informačního centra (www.jedovnice.knihovna.cz). Vhodné by bylo zejména viditelně oddělit položky menu, které se týkají pouze knihovny a které jsou určeny turistům (Nejen pro turisty, Tipy na výlety s IDS). Informace na těchto stránkách by mohly být rovněž doplněny zmiňovanými přehledovými tabulkami, jež tvoří přílohy 1 až 6 tohoto dokumentu.

Odkaz na tyto tabulky a webové stránky obce určené turistům by zároveň mohly sloužit jako zdroj informací pro návštěvníky v době, kdy je informační centrum uzavřeno. K tomuto účelu by bylo možné vytvořit informační tabulku nabízející možnost navštívit prostřednictvím internetu příslušné odkazy (vypsáním odkazu, formou QR kódu), kde mohou návštěvníci zjistit základní potřebné informace. Tato informační tabulka by mohla být umístěna na dveřích budovy místní knihovny vedle informací o otevírací době.

Zároveň by stejná informační tabulka mohla být umístěna na recepci Autokempu Olšovec. Zde by mohla nabídnout více informací ubytovaným v okamžicích, kdy jsou pracovníci recepce (v běžných situacích zároveň poskytující turistické informace) vytíženi úkony spojenými s ubytováním hostů a provozem kempu. Jak již bylo naznačeno výše, bylo by zároveň vhodné prohloubit společnou spolupráci těchto dvou zmiňovaných pracovišť zřizovaných obcí, a to alespoň shodným naceněním prodávaných propagačních materiálů, jejichž ceny se v současné době liší.

Jak ukázala provedená SWOT analýza místního cestovního ruchu z pohledu vedení obce, v současné době je jeho řízení zatíženo mnoha slabými stránkami a hrozbami. Ty jsou však zároveň částečně vyvažovány silnými stránkami a možnostmi využití příležitostí, v obci jsou patrné snahy o zlepšení situace. V případě, že dojde k vytvoření jednotné strategie řízení a rozvoje místního cestovního ruchu, která bude vycházet ze společné dohody všech zúčastněných subjektů, a k postupnému odstranění ostatních zmiňovaných slabých stránek, bude možné tuto významnou součást života obce využít k prosperitě a spokojenosti místního obyvatelstva i v budoucnu.

Závěr

Hlavním cílem této diplomové práce je poprvé v historii komplexně představit otázku cestovního ruchu v Jedovnicích. Toho bylo v rámci práce dosaženo naplněním jednotlivých vytyčených dílčích cílů.

Jaký je rozsah tradice místního cestovního ruchu v Jedovnicích, naznačila analýza historických pramenů – rekreace u rybníka Olšovce, turistika a poznávání přírodních krás Moravského krasu láká do Jedovnic návštěvníky již od počátku minulého století. V průběhu let se podoba místního cestovního ruchu vyvíjela stejně, jako cestovní ruch na republikové úrovni (např. éra trampingu, chataření, podnikové rekreace). Jedovnice se staly střediskem letní rekreace u vody a sezonní letní cestovní ruch zde dominuje dodnes.

Z pohledu předpokladů místního cestovního ruchu a jejich hodnocení je pro Jedovnice klíčová právě jejich poloha v Moravském krasu blízko zpřístupněných jeskyní a atraktivní okolní krajina, jak ukázal i provedený výzkum motivací návštěvníků obce. Síť ubytovacích, stravovacích a ostatních služeb je v obci dobře rozvinuta a poskytuje tak návštěvníkům potřebné zázemí. Nabídka sportovně-rekreační infrastruktury či kulturních zařízení je však naopak více rozvinuta v okolí obce, což nutí návštěvníky trávit svůj čas mimo ni. Problematickou je i kvalita vody v rekreačním rybníku Olšovci.

Ve většině případů jsou ale návštěvníci obce, navzdory nedostatkům a díky výše zmiňovaným předpokladům, se svým pobytem spokojeni, jak vyplynulo z provedeného výzkumu, a rovněž do Jedovnic často jezdí opakovaně. Jejich spotřebitelské chování se také, dle očekávání, drobně liší podle jejich možného rozřazení do jednotlivých segmentů. V rámci dlouhodobějšího sledování návštěvnosti obce by bylo vhodné vytvořit systém sbírající data a zpětnou vazbu od návštěvníků, aby mohla být na základě získaných dat prováděna příslušná opatření.

Tento systém sběru informací by měl být součástí jednotné strategie řízení místního cestovního ruchu, která v současnosti v obci chybí – a kterou by uvítalo, podle zjištěných informací, vedení obce, místní podnikatelé i občané. Další slabou stránkou, kterou by bylo třeba vylepšit, je zanedbaná infrastruktura a prostředí rekreační oblasti.

Z pohledu vedení obce však k postupné nápravě zanedbaných prvků infrastruktury v poslední době dochází, zejména prostřednictvím opravy obecního Autokempu Olšovec. Velké oživení také přineslo vybudování singletrailového areálu v roce 2016. I díky němu do Jedovnic v letní sezoně (ale i mimo ni) míří tisíce návštěvníků, kteří přinášejí příjmy místním podnikatelům. Místní občané zaujímají, podle provedeného orientačního průzkumu, k tomuto jevu spíše pozitivní postoj, a to i přes jistou nespokojenost s hlukem, znečišťováním prostředí a velkým počtem osob, které cestovní ruch obci přináší.

Závěrem lze tedy říci, že se role místního cestovního ruchu v životě obce Jedovnice, dle očekávání, ukázala jako významná. Přináší sebou mnohé klady i zápory, ale celkově lze konstatovat, že existující místní cestovní ruch představuje pro Jedovnice velký potenciál, který je možné vhodně využít.

I z tohoto důvodu by bylo třeba v blízké budoucnosti vytvořit jednotnou strategii řízení místního cestovního ruchu. Svým dílem by k tomu mohla přispět i tato práce, která se snaží přinést na danou problematiku komplexní pohled. Využití mohou být, konkrétně při propagaci obce, také vypracované přehledové tabulky a navržené změny v obecní webové prezentaci. Práce bude poskytnuta zástupcům vedení obce a místním občanům, kteří o její přečtení projeví zájem. Bude rovněž k dispozici ostatním případným zájemcům. Zvýšení povědomí o zkoumané problematice a její postupné systematické řešení mohou do budoucna přispět k tomu, že bude cestovní ruch v Jedovnicích existovat ke spokojenosti návštěvníků i místních.

Resumé

Ce mémoire de maîtrise traite le sujet du tourisme local dans le village de Jedovnice (région touristique de Karst Morave et ses alentours, République tchèque). Le phénomène du tourisme dans ce territoire naturel d'exception connaît une histoire longue plus de 100 ans. Pendant les années, les résidents et les entrepreneurs se sont bien adaptés aux besoins des touristes (pour la plupart les Tchèques), qui cherchent chaque été la détente autour l'étang d'Olšovec. L'offre d'hébergement et des autres services est grande, pareillement comme le nombre des visiteurs est considérable (au moins 20 000 visiteurs par an contre 2 800 résidents).

Même si le tourisme joue un rôle important dans la vie du village, il n'est pas, actuellement, systématiquement dirigé par les autorités locales et aussi ce sujet n'était pas encore intégralement décrit.

D'où le but principal de ce mémoire: d'écrire le sujet au travers des analyses d'histoire et des conditions du tourisme local, des statistiques de nombre des visites et des analyses d'attitude des résidents, des entrepreneurs et des autorités locales vers le sujet examiné. L'attitude des résidents et des entrepreneurs locaux vers le tourisme et les touristes est plutôt positive. Pour obtenir les données sur les visiteurs, une étude était menée parmi eux entre juin et octobre 2017. Les résultats révèlent les caractéristiques et les opinions utilisables pour adaptation ou amélioration du marketing et des services locaux et montrent que les visiteurs sont principalement contents de leur séjour à Jedovnice.

Cependant, nombreuses réflexions ont défini les domaines problématiques du tourisme local : l'absence d'une stratégie commune de la direction du tourisme local ou l'infrastructure démodée et abîmée (routes, bancs). Tous les autres points faibles ainsi que les points forts, les opportunités et les menaces sont résumées dans la SWOT analyse finale, laquelle offre aussi les solutions possibles de la situation, y compris par exemple la réorganisation des pages web municipales destinées aux touristes.

Seznam použitých pramenů a literatury

Monografie

ABSOLON, Karel. *Moravský kras*. Sv. 2. 1. vyd. Praha, 1970. 345 s.

Handbook of research methods in tourism: quantitative and qualitative approaches. Editor Larry DWYER, editor Alison GILL, editor Neelu SEETARAM. Cheltenham: Edward Elgar, c2012, xvi, 514 s. ISBN 978-1-78100-128-8.

FLEKALOVÁ, Markéta. *Rekreační využití území*. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2015, 159 s. ISBN 978-80-7509-211-3.

GOELDNER, Charles R. a J. R. Brent RITCHIE. *Cestovní ruch: principy, příklady, trendy*. Brno: BizBooks, 2014, xviii, 545 s. ISBN 978-80-265-0298-2.

KOTÍKOVÁ, Halina a Eva SCHWARTZHOFFOVÁ. *Cestovní ruch a rekreace: Organizace, řízení a marketing v destinaci*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014. ISBN 978-80-244-4430-7.

KOTLER, Philip, John T. BOWEN a James C. MAKENS. *Marketing for hospitality and tourism*. 6th ed. Harlow: Pearson, c2014, ii, 630 s. ISBN 978-1-292-02003-7.

KOVÁŘ, Ladislav. *Toulky Moravou*. Brno: Šimon Ryšavý, 1997. ISBN: 80-902143-8-X.

KUBÍČEK, Jaromír. *Nemovitě kulturní památky jižní Moravy - Okres Blansko*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost v Brně, 1999. ISBN 80859048906.

Moravský kras: průvodce Olympia. Olympia, 1979. ISBN 27-014-79.

MOUREK, Daniel. *Cykloturistika: současný stav a perspektivy v České republice*. Praha: CzechTourism, 2011, 129 s. ISBN 978-80-87560-00-6.

MUSIL, Lukáš. *Z historie cestovního ruchu v Moravském krasu (1880-1938)*. Brno, 2013. Bakalářská práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce Jiří Mihola.

PALATKOVÁ, Monika a Jitka ZICHOVÁ. *Ekonomika turismu: turismus České republiky: vymezení a fungování trhu turismu, přístupy k hodnocení významu a vlivu turismu, charakteristika turismu České republiky*. Praha: Grada, 2011, 205 s. ISBN 978-80-247-3748-5.

ROUDNÝ, Jiří et al. *Jedovnice: 1251-2001*. Jedovnice: Obec Jedovnice, 2001.

ŠIMKOVÁ, Eva. *Aktuální témata rozvoje venkovského cestovního ruchu v ČR*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2015, 126 s. Recenzované monografie. ISBN 978-80-7435-624-7.

ŠTEMBERK, Jan. *Fenomén cestovního ruchu: možnosti a limity cestovního ruchu v meziválečném Československu*. Pelhřimov: Nová tiskárna ve spolupráci s Vysokou školou obchodní v Praze, 2009, 298 s. ISBN 978-80-7415-021-0.

VYSTOUPIL, Jiří. *Atlas cestovního ruchu České republiky*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2006, 157 s. ISBN 8023972561.

VYSTOUPIL, Jiří. *Návrh nové rajonizace cestovního ruchu ČR*. Brno: Masarykova univerzita, 2007, 98 s., VIII s. barev. příl. ISBN 9788021042636.

VYSTOUPIL, Jiří a Martin ŠAUER et al. *Geografie cestovního ruchu České republiky*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2011. 315 s. ISBN 978-80-7380-340-7.

WANKEL, Jindřich. *Obrazy z Moravského Švýcarska a jeho minulosti*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 1984. Vlastivědná knihovna moravská.

ZELENKA, Josef a Martina PÁSKOVÁ. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. Praha: Linde Praha, 2012. ISBN 978-80-7201-880-2.

Elektronické zdroje

A

Alexandrovka u Adamova. *Rozhledny.webzdarma.cz* [online]. [cit. 2018-02-03]. Dostupné z: <http://rozhledny.webzdarma.cz/alexandrovka.htm>

ATC Olšovec ubytování Jedovnice [online]. [cit. 2018-02-01]. Dostupné z: <http://www.olsovec.cz/>

ATELIER URBI SPOL S.R.O. *Územní plán Jedovnice*. 2013. Dostupné z: <http://www.jedovnice.cz/sites/jedovnice/files/soubory/stranky/uzemni-plan-2013/vyk02hlavni.pdf>

Aquapark. *Služby Blansko* [online]. [cit. 2018-02-03]. Dostupné z: <http://www.sluzby-blansko.cz/aquapark.html>

Aquapark Vyškov [online]. [cit. 2018-02-03]. Dostupné z: <http://www.bazenvyskov.cz/>

Arboretum Křtiny. *Školní lesní podnik Masarykův les Křtiny* [online]. [cit. 2018-01-26]. Dostupné z: <http://www.slpkrtiny.cz/slp-krtiny/arboreta/arboretum-krtiny/>

Areál Jedovnice. *Wakearealy.cz* [online]. [cit. 2018-02-03]. Dostupné z: <http://www.wakearealy.cz/cze/arealy/jedovnice/>

B

BÍNA, Jan. Hodnocení potenciálu cestovního ruchu v obcích České republiky. *Urbanismus a územní rozvoj* [online]. 2002, V(1/2002), 2-11 [cit. 2017-12-18]. Dostupné z: https://is.muni.cz/el/1456/jaro2007/KRGCR/um/Hodnocen_potenci_lu_CR_v_obc_ch_R_b_na.pdf

Bowling Blansko [online]. [cit. 2018-02-03]. Dostupné z: www.bowlingblansko.cz/

Bystřec-zaniklá středověká vesnice. *Na výlet / Brno a okolí* [online]. [cit. 2018-01-26]. Dostupné z: <http://www.navyletbrno.cz/bystrec-zanikla-stredoveka-vesnice/>

C

Cesta železa Moravským krasem. In: *Starahut.com* [online]. 2016 [cit. 2018-01-23]. Dostupné z: <http://www.starahut.com/cestazeleza#sthash.IR8f7A7k.dpbs>

Cestovní ruch. *Mmr.cz* [online]. [cit. 2017-11-07]. Dostupné z: <https://www.mmr.cz/cs/Regionalni-politika-a-cestovni-ruch/Cestovni-ruch>

Cyklisté vítáni - *Certifikace služeb pro cyklisty* [online]. [cit. 2018-01-24]. Dostupné z: <http://www.cyklistevitani.cz/uvod.aspx>

Cyklokoloniál [online]. [cit. 2018-02-02]. Dostupné z: <https://www.cyklokolonial.cz/>

Cyklotrasy. *Blanensko.cz* [online]. [cit. 2018-01-24]. Dostupné z: <http://www.blanensko.cz/cyklotrasy/>

Č

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Tab. 4.2.1 Delší cesty rezidentů v tuzemsku 29. 09. 2017 (kód: 020023-17)* [online tabulka]. [cit. 2017-11-15]. Dostupné z: https://www.czso.cz/documents/10180/46014668/crucr092917_421.xlsx/dd1276c4-8694-4d29-aae1-1b6fb8401f8d?version=1.1

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Tab. 4.3.1 Kratší cesty rezidentů v tuzemsku 29. 09. 2017 (kód: 020023-17)* [online tabulka]. [cit. 2017-11-15]. Dostupné z: https://www.czso.cz/documents/10180/46014668/crucr092917_431.xlsx/ea1bcbcd-cf1c-4ce8-8e0a-e1c6e49cb47c?version=1.1

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Tab. 4.2.1 Delší cesty rezidentů v tuzemsku 3. 4. 2018 (kód: 020023-17)* [online tabulka]. [cit. 2018-04-05]. Dostupné z: https://www.czso.cz/documents/10180/46014664/crucr040318_421.xlsx/6a4926bf-0966-4c37-bb8c-1563558a6900?version=1.1

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Tab. 4.2.1 Kratší cesty rezidentů v tuzemsku 3. 4. 2018 (kód: 020023-17)* [online tabulka]. [cit. 2018-04-05]. Dostupné z:

https://www.czso.cz/documents/10180/46014664/crucr040318_431.xlsx/66bef44c-25f7-40a1-af35-5ceb9efe2d39?version=1.1

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Tab. 4.2.2 Delší cesty rezidentů do zahraničí 3. 4. 2018 (kód: 020023-17)* [online tabulka]. [cit. 2018-04-05]. Dostupné z:

https://www.czso.cz/documents/10180/46014664/crucr040318_422.xlsx/8a974be8-725e-4d63-be39-7afd33636cdc?version=1.1

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Tab. 4.3.2 Kratší cesty rezidentů do zahraničí 3. 4. 2018 (kód: 020023-17)* [online tabulka]. [cit. 2018-04-05]. Dostupné z:

https://www.czso.cz/documents/10180/46014664/crucr040318_432.xlsx/2db41551-a142-427f-94d1-ce8576ce0670?version=1.1

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Tab. 4.1.0 Domácí a výjezdový cestovní ruch v ČR 3. 4. 2018 (kód: 020023-17)* [online tabulka]. [cit. 2018-04-05]. Dostupné z:

https://www.czso.cz/documents/10180/46014664/crucr040318_410.xlsx/9299059e-efb6-4f88-92b1-725ff5a2c7e0?version=1.1

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *TSA T11.1 Hlavní ukazatele národního hospodářství a cestovního ruchu v ČR v letech 2003-2015 28. 02. 2017 (kód: 020020-16)* [online tabulka]. [cit. 2017-11-09]. Dostupné z:

https://www.czso.cz/documents/10180/32912850/tsa022817_t111.xls/076afc02-b923-443c-874d-b0059b519999?version=1.1

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Souhrnné ukazatele zaměstnanosti v cestovním ruchu v ČR 28. 02. 2017 (kód: 020019-16)* [online tabulka]. [cit. 2017-11-09]. Dostupné z:

https://www.czso.cz/documents/10180/32912846/mz022817_t11.xls/7395319a-6164-4f24-8f64-92e6b6f90b7f?version=1.1

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Kapacity hromadných ubytovacích zařízení za vybrané území: Česká republika* [online tabulka]. [cit. 2017-12-11]. Dostupné z:

<https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/shortUrl?su=b24d2a6e>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Kapacity hromadných ubytovacích zařízení podle kategorie: Česká republika* [online tabulka]. [cit. 2017-12-11]. Dostupné z:

<https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/shortUrl?su=74d80949>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Kapacity hromadných ubytovacích zařízení podle kategorie (Období: 2016, Území: Jedovnice)*. [online tabulka]. [cit. 2018-02-07]. Dostupné z:

<https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/shortUrl?su=26814ba7>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Hosté a přenocování v hromadných ubytovacích zařízeních (Turistická oblast Moravský kras a okolí)*. [online tabulka]. [cit. 2018-02-19]. Dostupné z:

<https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/shortUrl?su=43e2881b>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Hosté a přenocování v hromadných ubytovacích zařízeních (Území: Jihomoravský kraj)*. [online tabulka]. [cit. 2018-02-19]. Dostupné z:

<https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/shortUrl?su=361b548d>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Hosté a přenocování v hromadných ubytovacích zařízeních (Obec Jedovnice)*. [online tabulka]. [cit. 2018-02-19]. Dostupné z:

<https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/shortUrl?su=4080456e>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Hosté a přenocování v hromadných ubytovacích zařízeních (Území SO ORP Blansko)*. [online tabulka]. [cit. 2018-02-20]. Dostupné z:

<https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/shortUrl?su=f979ce36>

D

DinoPark ZOO Vyškov [online]. [cit. 2018-01-26]. Dostupné z: <http://vyskov.dinopark.cz/cz/uvod-dinopark-zoo-vyskov>

Dovolená s dětmi a animačním programem Jedovnice, Jižní Morava. *Camp Olšovec.cz* [online]. [cit. 2018-02-07]. Dostupné z: <http://www.olsovec.cz/animacni-programy/>

Dům přírody Moravského krasu. *Dumprirody.cz* [online]. [cit. 2018-01-26]. Dostupné z: <http://www.dumprirody.cz/moravsky-kras/>

F

Fitness Zouhar [online]. [cit. 2018-02-03]. Dostupné z: www.fitness-zouhar.wz.cz/

G

Galerie města Blanska [online]. [cit. 2018-01-26]. Dostupné z: <http://www.galerie.blansko.cz/>

H

HAVLÍČKOVÁ, Petra. Na Olšovci jsou už zase sinice. Bude zákaz koupání? *Blanenský deník* [online]. 2009, 3. 6. 2009 [cit. 2018-01-23]. Dostupné z: https://blanensky.denik.cz/zpravy_region/rybnik-olsovec-sinice-nebo-cista-voda20090602.html

Hotel Riviera [online]. [cit. 2018-02-01]. Dostupné z: <http://www.hotelriviera.cz/>

Hrad Boskovice [online]. [cit. 2018-01-26]. Dostupné z: <http://www.hradboskovice.cz/>

Hrad Holštejn. *Holštejn* [online]. [cit. 2018-01-26]. Dostupné z: <http://www.holstejn.eu/hrad-holstejn>

CH

Chata Andělka, ubytování Jedovnice Jižní Morava. *E-Chalupy.cz* [online]. [cit. 2018-02-01]. Dostupné z: http://www.e-chalupy.cz/jizni_morava/pronajmuti-chaty-andelka-jedovnice-5818.php

Chata Barborka, ubytování Jedovnice Jižní Morava. *E-Chalupy.cz* [online]. [cit. 2018-02-01]. Dostupné z: http://www.e-chalupy.cz/jizni_morava/pronajem-chaty-jedovnice-7115.php

Chata Bella, ubytování Jedovnice Jižní Morava. *E-Chalupy.cz* [online]. [cit. 2018-02-01]. Dostupné z: http://www.e-chalupy.cz/jizni_morava/chata-bella-jedovnice-pronajmuti-5686.php

Chata Jedovnice, ubytování Jižní Morava - 4217. *E-Chalupy.cz* [online]. [cit. 2018-02-01]. Dostupné z: http://www.e-chalupy.cz/jizni_morava/chata-k-pronajmuti-jedovnice-ubytovani-4217.php

Chata Jedovnice, ubytování Jižní Morava - 5867. *E-Chalupy.cz* [online]. [cit. 2018-02-01]. Dostupné z: http://www.e-chalupy.cz/jizni_morava/pronajem-chaty-jedovnice-5867.php

Chata Jedovnice, ubytování Jižní Morava - 9007. *E-Chalupy.cz* [online]. [cit. 2018-02-01]. Dostupné z: http://www.e-chalupy.cz/jizni_morava/chata-k-pronajmuti-jedovnice-ubytovani-4217.php

Chata Jedovnice, ubytování Jižní Morava - 9920. *E-Chalupy.cz* [online]. [cit. 2018-02-01]. Dostupné z: http://www.e-chalupy.cz/jizni_morava/ubytovani-jedovnice-chata-pronajmuti-9920.php

Chata k pronájmu - ubytování Jedovnice, Jižní Morava 7139. *E-Chalupy.cz* [online]. [cit. 2018-02-01]. Dostupné z: http://www.e-chalupy.cz/jizni_morava/chata-v-jedovnici-7139.php

Chata Kateřina, ubytování Jedovnice Jižní Morava. *E-Chalupy.cz* [online]. [cit. 2018-02-01]. Dostupné z: http://www.e-chalupy.cz/jizni_morava/chata-jedovnice-ubytovani-pronajem-katerina-2773.php

Chata Kocour, ubytování Jedovnice Jižní Morava. *E-Chalupy.cz* [online]. [cit. 2018-02-01]. Dostupné z: http://www.e-chalupy.cz/jizni_morava/chata-k-pronajmuti-jedovnice-kocour-5441.php

Chata Komfort - Jedovnice [online]. [cit. 2018-02-01]. Dostupné z: <https://chata-komfort-jedovnice.webnode.cz/>

Chata Macocha, ubytování Jedovnice Jižní Morava. *E-Chalupy.cz* [online]. [cit. 2018-02-01]. Dostupné z: http://www.e-chalupy.cz/jizni_morava/chata-macocha-jedovnice-pronajem-8159.php

Chata Moravský kras, ubytování Jedovnice Jižní Morava. *E-Chalupy.cz* [online]. [cit. 2018-02-01]. Dostupné z: http://www.e-chalupy.cz/jizni_morava/chata-moravsky-kras-jedovnice-ubytovani-pronajmuti-4220.php

Chata nad rybníkem v Jedovnicích. *Kamsi.cz* [online]. [cit. 2018-02-01]. Dostupné z: <http://ubytovani.kamsi.cz/chata-nad-rybnikem-v-jedovnicich/detail/17325>

Chata Olinka Jedovnice [online]. [cit. 2018-02-01]. Dostupné z: <http://www.chataolinka.cz/>

Chata Olšovec, ubytování Jedovnice Jižní Morava. *E-Chalupy.cz* [online]. [cit. 2018-02-01]. Dostupné z: http://www.e-chalupy.cz/jizni_morava/chata-olsovec-jedovnice-4654.php

Chata Roubenka, ubytování Jedovnice Jižní Morava. *E-Chalupy.cz* [online]. [cit. 2018-02-01]. Dostupné z: http://www.e-chalupy.cz/jizni_morava/chata-jedovnice-7578.php

Chata Sedmikráska, ubytování Jedovnice Jižní Morava. *E-Chalupy.cz* [online]. [cit. 2018-02-01]. Dostupné z: http://www.e-chalupy.cz/jizni_morava/chata-sedmikraska-jedovnice-7688.php

Chata Tereza, ubytování Jedovnice Jižní Morava. *E-Chalupy.cz* [online]. [cit. 2018-02-01]. Dostupné z: http://www.e-chalupy.cz/jizni_morava/jedovnice-ubytovani-chata-pronajem-0579.php

Chata Typo [online]. [cit. 2018-02-01]. Dostupné z: <http://www.chatatypo.cz/>

Chata u lesa, ubytování Jedovnice Jižní Morava. *E-Chalupy.cz* [online]. [cit. 2018-02-01]. Dostupné z: http://www.e-chalupy.cz/jizni_morava/pronajem-chaty-jedovnice-6609.php

Chata u Libušky, ubytování Jedovnice Jižní Morava. *E-Chalupy.cz* [online]. [cit. 2018-02-01]. Dostupné z: http://www.e-chalupy.cz/jizni_morava/chata-u-libusky-jedovnice-pronajem-6679.php

Chata U Radka, ubytování Jedovnice Jižní Morava. *E-Chalupy.cz* [online]. [cit. 2018-02-01]. Dostupné z: http://www.e-chalupy.cz/jizni_morava/chata-u-radka-jedovnice-ubytovani-9199.php

Chata v Moravském krasu, ubytování Jedovnice Jižní Morava. *E-Chalupy.cz* [online]. [cit. 2018-02-01]. Dostupné z: http://www.e-chalupy.cz/jizni_morava/chata-v-moravskem-krasu-jedovnice-7108.php

Chata Zuzana, ubytování Jedovnice Jižní Morava. *E-Chalupy.cz* [online]. [cit. 2018-02-01]. Dostupné z: http://www.e-chalupy.cz/jizni_morava/chata-jedovnice-ubytovani-pronajem-zuzana-2861.php

I

Idos.cz [online]. [cit. 2018-01-26]. Dostupné z: <https://jizdnirady.idnes.cz/vlakyautobusymhdvse/spojeni/>

IDS JMK. Jízdní řád linky 167. In: *Integrovaný dopravní systém Jihomoravského kraje* [online]. 2018 [cit. 2018-02-07]. Dostupné z: <https://www.idsjmk.cz/jrady/167.pdf?date=01.01.2018>

IDS JMK. Jízdní řád linky 201. In: *Integrovaný dopravní systém Jihomoravského kraje* [online]. 2018 [cit. 2018-02-07]. Dostupné z: <https://www.idsjmk.cz/jrady/201.pdf?date=20.12.2017>

IDS JMK. Jízdní řád linky 231. In: *Integrovaný dopravní systém Jihomoravského kraje* [online]. 2018 [cit. 2018-02-07]. Dostupné z: <http://www.idsjmk.cz/jraxdy/231.pdf>

Informace k areálu koupaliště. *Město Adamov* [online]. [cit. 2018-02-03]. Dostupné z: <http://www.adamov.cz/informace-k-arealu-koupaliste-4193>

J

Jedovnický kostel. *Farnost Jedovnice* [online]. [cit. 2018-01-26]. Dostupné z: <http://www.farnost.jedovnice.cz/kostel.htm>

Jeskyně Balcarka. *Správa jeskyní Moravského krasu* [online]. [cit. 2018-01-25]. Dostupné z: <http://www.cavemk.cz/jeskyne-balcarka/>

Jeskyně Výпустek. *Správa jeskyní Moravského krasu* [online]. [cit. 2018-01-25]. Dostupné z: <http://www.cavemk.cz/jeskyne-vypustek/>

Ježkovice, hradiště Černov. *Archeolog.cz* [online]. [cit. 2018-01-26]. Dostupné z: <http://www.archeolog.cz/lokalita/hradiste-cernov/43>

Juříkova cukrárna [online]. [cit. 2018-02-02]. Dostupné z: <https://jurikova-cukrarna.webnode.cz/>

K

Kampaň agentury CzechTourism přispěla k nárůstu trávení volného času v tuzemsku. In: *CzechTourism* [online]. [cit. 2017-11-15]. Dostupné z: <https://www.czechtourism.cz/promedia/tiskove-zpravy/kampan-agentury-czechtourism-prispela-k-narustu-tr/>

Kampaň Česko - země příběhů podporuje domácí cestovní ruch. In: *CzechTourism* [online]. [cit. 2017-11-15]. Dostupné z: <https://www.czechtourism.cz/media/tiskove-zpravy/kampan-cesko-zeme-pribehu-podporuje-domaci-cesto/>

- Katalog certifikovaných produktů. *Moravský kras - Regionální značky* [online]. [cit. 2018-01-26]. Dostupné z: <http://www.regionalni-znacky.cz/moravsky-kras/>
- Kateřinská jeskyně. *Správa jeskyní Moravského krasu* [online]. [cit. 2018-01-25]. Dostupné z: <http://www.cavemk.cz/katerinska-jeskyne/>
- Kemp Tyršova osada v Jedovnicích* [online]. [cit. 2018-02-01]. Dostupné z: <https://tyrsovaosada.cz/>
- KLADIVOVÁ, Barbora. Češi zůstanou alespoň na jednu ze svých dovolených v tuzemsku. Hoteliéři hlásí téměř plné kapacity. In: *iROZHLAS - spolehlivé zprávy* [online]. [cit. 2017-11-16]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/ekonomika/cesi-zustanou-alespon-na-jednu-ze-svych-dovolenych-v-tuzemsku-hotelieri-hlasi_1706150741_jra
- Klimatické poměry. *Správa CHKO Moravský kras* [online]. [cit. 2018-01-24]. Dostupné z: <http://moravskykras.ochranaprirody.cz/charakteristika-oblasti/klimaticke-pomery/>
- Knihovna a TIC Jedovnice* [online]. [cit. 2018-01-24]. Dostupné z: <http://www.jedovnice.knihovna.cz>
- Kostelík. *Církev československá husitská Blansko* [online]. [cit. 2018-01-26]. Dostupné z: <http://www.drevenykostelik.cz/kostel.htm>
- Kostel sv. Josefa. *Senetarov.cz* [online]. [cit. 2018-01-26]. Dostupné z: <http://www.senetarov.cz/kostel-sv-josefa.php>
- Kotvrdovice dávné a současné: propagační leták. In: *Kotvrdovice.cz* [online]. [cit. 2018-01-23]. Dostupné z: <http://www.kotvrdovice.cz/soubory/dokumenty/2012/letak-stezka.pdf>
- Koupaliště Křtiny* [online]. [cit. 2018-02-03]. Dostupné z: www.koupaliskekrtiny.cz/
- Krasko.info* [online]. [cit. 2018-01-24]. Dostupné z: <http://www.krasko.info/moravsky-kras-cz-pro-dospole/>
- KUBÍK, Adam. Pět jeskyní, 25 milionů návštěvníků. Moravský kras láká stále víc turistů. *Blanenský deník* [online]. 29. 7. 2017 [cit. 2018-01-25]. Dostupné z: https://blanensky.denik.cz/zpravy_region/pet-jeskyni-25-milionu-navstevniku-moravsky-kras-laka-stale-vic-turistu-20170729.html
- Kulturní dům a kino. *Jedovnice.cz* [online]. [cit. 2018-01-26]. Dostupné z: <http://www.jedovnice.cz/cs/kultura-sport-spolky/kulturni-dum-kino>
- Kulturní středisko města Blanska* [online]. [cit. 2018-01-26]. Dostupné z: <http://www.ksmb.cz/>
- Kulturní zařízení města Boskovice* [online]. [cit. 2018-01-26]. Dostupné z: <https://www.kulturaboskovice.cz/>
- L**
- LEJSEK, Zdeněk. Chut' cestovat s věkem neklesá. *STATISTIKA&MY* [online]. 2016, 6(2) [cit. 2017-11-16]. Dostupné z: <http://www.statistikaamy.cz/2016/02/chut-cestovat-s-vekem-neklesa/>
- Levné ubytování Jedovnice* [online]. [cit. 2018-02-01]. Dostupné z: www.jedovnice.com
- Levné ubytování Jedovnice (Moravský kras)* [online]. [cit. 2018-02-01]. Dostupné z: www.levne-ubytovani-jedovnice.cz/
- Levné ubytování Jedovnice Vaculík Ladislav* [online]. [cit. 2018-02-01]. Dostupné z: <http://www.ubytovani-jedovnice.eu/>
- Levné ubytování - privat Dvořák Jedovnice Moravský kras* [online]. [cit. 2018-02-01]. Dostupné z: <http://www.ubytovani-jedovnice-dvorak.cz/>
- Lezecká stěna Blansko, Moravský kras. *Olberg* [online]. [cit. 2018-02-03]. Dostupné z: <http://olberg.cz/cs/sluzby/lezecka-stena>
- M**
- Mapy.cz* [online]. [cit. 2018-01-26]. Dostupné z: <https://mapy.cz/>
- MAUER, Pavel. Lesnický Slavín zve k rekreaci. In: *IBRNO.cz* [online]. 25. 6. 2011 [cit. 2018-02-08]. Dostupné z: <https://www.ibrno.cz/zivotni-styl/36494-lesnicky-slavin-zve-k-rekreaci.html>

Metodika - časové řady cestovních ruchů. *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2017-12-18]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/metodika_casove_rady_cestovni_ruch

Městské lázně - plavecký a rekreační bazén. *Služby Boskovice* [online]. [cit. 2018-02-03]. Dostupné z: <http://www.sluzbyboskovice.cz/mestske-lazne-plavecky-a-rekreacni-bazen>

MGC Jedovnice Provozní doba. *MGC Jedovnice* [online]. [cit. 2018-02-03]. Dostupné z: http://www.mgcjedovnice.cz/cs/provozni_doba/

Moravský kras [online]. [cit. 2018-02-13]. Dostupné z: <http://www.cavemk.cz/>

Muzeum Blanenska [online]. [cit. 2018-01-26]. Dostupné z: <http://www.muzeum-blanenska.cz/>

Muzeum regionu Boskovicka [online]. [cit. 2018-01-26]. Dostupné z: <http://www.muzeum-boskovicka.cz/>

Muzeum. *Senetarov.cz* [online]. [cit. 2018-01-26]. Dostupné z: <http://www.senetarov.cz/muzeum.php>

Muzeum včelařství Moravského krasu. *Obec Vavřinec v Moravském krasu* [online]. [cit. 2018-01-26]. Dostupné z: <http://www.vavrinec.cz/muzeum-vcelarstvi/>

N

Nakolobce.cz půjčovna [online]. [cit. 2018-02-03]. Dostupné z: <http://www.nakolobce.cz/kras/>

Naučná stezka Rakoveckým údolím [online]. [cit. 2018-01-23]. Dostupné z: <http://www.rakoveckedoli.cz/node/3>

Naučná stezka Rudické doly: Virtuální mapový průvodce [online]. [cit. 2018-01-23]. Dostupné z: http://webgis.inmap.cz/maptour/ns_rudicke_doly.html#

Národní přírodní památka Rudické propadání. *Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky* [online]. [cit. 2018-01-25]. Dostupné z: <http://www.ochranaprirody.cz/lokality/?idmzchu=1185>

NOVÁK, Přemysl. Projektované prodloužení Líšeňské dráhy do Jedovnic. In: *Toulky minulostí Březiny a Proseče* [online]. [cit. 2018-01-18]. Dostupné z: http://www.toulky-minulosti.cz/lisenska-draha/?utm_source=copy&utm_medium=paste&utm_campaign=coppaste&utm_content=http%3A%2F%2Fwww.toulky-minulosti.cz%2Flisenska-draha%2F

Nový hrad u Blanska [online]. [cit. 2018-01-26]. Dostupné z: <http://www.novyhrad.eu/>

O

ODSTRČILÍK, Marek. Máme 80 000 kilometrů tras, říká generální sekretář Klubu českých turistů. In: *Rungo.cz* [online]. [cit. 2017-12-11]. Dostupné z: https://rungo.idnes.cz/klub-ceskych-turistu-trasy-kct-chuze-dwd-/behani.aspx?c=A140908_132848_behani_mao

O Křtinách. *Městys Křtiny* [online]. [cit. 2018-01-26]. Dostupné z: <http://www.krtiny.cz/o-krtinach/>

O Kudy z nudy. *Kudy z nudy* [online]. [cit. 2018-01-05]. Dostupné z: <https://www.kudyznudy.cz/o-kudy-z-nudy.aspx>

OS Circulus [online]. [cit. 2018-01-26]. Dostupné z: <http://www.divadlolokarka.cz>

P

Penzion Kůlna [online]. [cit. 2018-02-01]. Dostupné z: <http://www.kulna-jedovnice.cz/>

Penzion Niké [online]. [cit. 2018-02-01]. Dostupné z: <http://www.penzion-nike.cz/>

Penzion Olmeca [online]. [cit. 2018-02-01]. Dostupné z: <http://www.penzionolmeca.estranky.cz/>

Penzion pod hrází Jedovnice [online]. [cit. 2018-02-01]. Dostupné z: www.penzionpodhrazi.unas.cz/

Penzion Wendy - ubytování Jedovnice Moravský kras [online]. [cit. 2018-02-01]. Dostupné z: <https://www.penzionwendy.cz/>

Petr Ševčík Jedovnice - sochař, keramika, keramické plastiky [online]. [cit. 2018-01-26]. Dostupné z: <http://sevcikpetr.cz/>

Pneuservis Jedovnice [online]. [cit. 2018-02-02]. Dostupné z: <http://www.pneuservisjedovnice.cz/>

Privat Křetinská Věra [online]. [cit. 2018-02-01]. Dostupné z: <https://privat-kretinska.webnode.cz/>

Privat Relax [online]. [cit. 2018-02-01]. Dostupné z: www.privat-relax.cz/

Propast Macocha. *Správa jeskyní Moravského krasu* [online]. [cit. 2018-01-25]. Dostupné z: <http://www.cavemk.cz/propast-macocha/>

Přehled platných právních předpisů. *Mmr.cz* [online]. [cit. 2017-11-07]. Dostupné z: <https://www.mmr.cz/cs/Regionalni-politika-a-cestovni-ruch/Cestovni-ruch/Pravo-Legislativa/Prehled-platnych-pravnich-predpisu>

Přírodní koupací biotop Kovalovice. *Obec Kovalovice* [online]. [cit. 2018-02-03]. Dostupné z: <https://www.kovalovice.cz/prirodni-koupaci-biotop>

Přírodní rezervace Mokřad pod Tipečkem. *Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky* [online]. [cit. 2018-01-25]. Dostupné z: <http://www.ochranaprirody.cz/lokality/?idmzchu=1906>

Pštrosí farma Doubravice [online]. [cit. 2018-02-03]. Dostupné z: <http://www.pstrosifarmadoubravice.cz/>

Punkevní jeskyně. *Správa jeskyní Moravského krasu* [online]. [cit. 2018-01-25]. Dostupné z: <http://www.cavemk.cz/punkevni-jeskyne/>

Půjčovna sportovních potřeb Blansko, Moravský kras. *Olberg* [online]. [cit. 2018-02-03]. Dostupné z: <http://olberg.cz/cs/sluzby/pujcovna-sportovnich-potreb>

R

Recept na efektivní podporu DCR přináší nová informační kampaň agentury CzechTourism. In: *CzechTourism* [online]. [cit. 2017-11-15]. Dostupné z: <https://www.czechtourism.cz/nase-sluzby-pro-vas/evropske-projekty/iop-marketingovy-mix-na-podporu-domaciho-cestovni-newsletter-pro-provozovatele/newsletter-c-1/recept-na-efektivni-podporu-dcr-prinasi-nova-infor/>

Region Boskovicko [online]. [cit. 2018-01-26]. Dostupné z: <http://www.regionboskovicko.cz/>

Restaurace Barachov [online]. [cit. 2018-02-02]. Dostupné z: <http://www.restaurace-barachov.cz/>

Restaurace Olšovec. *Facebook.com* [online]. [cit. 2018-02-02]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/Olsovec/>

Restaurace Partyzána. *Facebook.com* [online]. [cit. 2018-02-02]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/Restaurace-Partyz%C3%A1nka-1488950634747691/>

Restaurace u Hastrmana. *Facebook.com* [online]. [cit. 2018-02-02]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/Restaurace-u-Hastrmana-1484405358310451/>

Rodinné ubytování u Olšovce. *Kamsi.cz* [online]. [cit. 2018-02-01]. Dostupné z: <http://ubytovani.kamsi.cz/rodinne-ubytovani-u-olsovice/detail/22623>

Rozhledna na Chocholíku u Drnovic. *Rozhledny.webzdarma.cz* [online]. [cit. 2018-02-03]. Dostupné z: <http://rozhledny.webzdarma.cz/chocholik.htm>

Rozhledna Veselice [online]. [cit. 2018-02-03]. Dostupné z: <http://www.rozhledna-veselice.cz/>

Ř

Řád rekreační oblasti Jedovnice. Městys Jedovnice, 2016. Dostupné z: <http://www.jedovnice.cz/sites/jedovnice/files/soubory/urednideska/2016-09/radro2016.pdf>

Římskokatolická farnost Sloup [online]. [cit. 2018-01-26]. Dostupné z: <http://www.farnostsloup.cz/page.php?pg=uvod>

S

Samsara [online]. [cit. 2018-02-03]. Dostupné z: <http://www.penzion-samsara.cz/>

Singletrail Moravský kras [online]. [cit. 2018-02-02]. Dostupné z: <http://singlekras.cz/>

SKOTÁK, Hynek. Street dance kemp přivedl k Olšovci celý svět. *Blanenský deník* [online]. 8. 7. 2015 [cit. 2018-02-21]. Dostupné z: https://blanensky.denik.cz/ostatni_region/street-dance-kemp-privedl-k-olsovcu-cely-svet-20150708.html

Slevové portály mění domácí cestovní ruch. In: *COT - Celý o turismu* [online]. 2016 [cit. 2017-11-16]. Dostupné z: <https://www.icot.cz/slevove-portaly-meni-domaci-cestovni-ruch/>

Sloupské koupadlo - přírodní koupaliště. *Kudyznudy.cz* [online]. [cit. 2018-02-03]. Dostupné z: <http://www.kudyznudy.cz/aktivity-a-akce/aktivity/sloupske-koupadlo.aspx>

Sloupsko-šošůvské jeskyně. *Správa jeskyní Moravského krasu* [online]. [cit. 2018-01-25]. Dostupné z: <http://www.cavemk.cz/sloupsko-sosuvske-jeskyne/>

Sluneční stezka ve Křtinách [online]. [cit. 2018-01-23]. Dostupné z: <http://slunecnistezka.cz/www/>

SOLDÁN, Tomáš. Jedovnice: turbína připomene historii. *Blanenský deník* [online]. 7. 11. 2008 [cit. 2018-01-26]. Dostupné z: https://blanensky.denik.cz/zpravy_region/jedovnice-turbina-pripomene-historii-20081106.html

Speleomuzeum. *ZO ČSS 6-21 Myotis* [online]. [cit. 2018-01-26]. Dostupné z: <http://www2.jeskyнар.cz/myotis/stranka/Speleomuzeum>

Sport - dětská rekreace - beach volleyball [online]. [cit. 2018-02-02]. Dostupné z: <http://sporttripbrno.cz/>

Sportovní areál v Jedovnicích. *Sport - dětská rekreace - beach volleyball* [online]. [cit. 2018-02-03]. Dostupné z: <http://sporttripbrno.cz/html/07.html>

Sportovní rybolov. *Camp Olšovec* [online]. [cit. 2018-02-03]. Dostupné z: <http://www.olsovec.cz/sportovni-rybolov/>

Squash Blansko. *Cadblansko.cz* [online]. [cit. 2018-02-03]. Dostupné z: https://www.cadblansko.cz/cze/c_squash.phtml

Stará huť u Adamova. *Technické muzeum v Brně* [online]. [cit. 2018-01-26]. Dostupné z: <http://www.technicalmuseum.cz/pamatky/stara-hut-u-adamova/>

Stáj Sen [online]. [cit. 2018-02-03]. Dostupné z: <http://www.stajsen.cz/>

Státní zámek Rájec nad Svitavou [online]. [cit. 2018-01-26]. Dostupné z: <https://www.zamekrajec.cz/>

STEM/MARK. *Prezentace - Příjezdový cestovní ruch 2016- prezentace výsledků výzkumu* [online]. [Praha]: STEM/MARK, březen 2017 [cit. 2017-11-10]. Dostupné z: https://www.mmr.cz/getmedia/a6642423-c42d-4a37-ae0f-73859e978247/2016-cely-rok-prezentace_4.pdf

Stezka Srdcem Jižní Moravy [online]. [cit. 2018-01-24]. Dostupné z: <http://www.srdinko.cz/czuvod.html>

Surfbar restaurant [online]. [cit. 2018-02-02]. Dostupné z: <http://www.surfbar.cz/>

Světelský oltář. *Město Adamov* [online]. [cit. 2018-01-26]. Dostupné z: <http://www.adamov.cz/turistika-adamov/pamatky/svetelsky-oltar>

Š

ŠINDELKA, Stanislav. Adrenalinové lesní stezky lákají ročně tisíce cyklistů. Od bikerů až po děti. *Blanenský deník* [online]. 11. 11. 2017 [cit. 2018-02-21]. Dostupné z: https://blanensky.denik.cz/zpravy_region/adrenalinove-lesni-stezky-lakaji-rocne-tisice-cyklistu-od-bikeru-az-po-deti-20171111.html

ŠVESTKOVÁ, Alena a Věra MRÁČKOVÁ. Historie pěší turistiky. In: *Inovace předmětu pěší turistika* [online]. [cit. 2017-11-21]. Dostupné z: https://is.muni.cz/do/fsps/e-learning/pesi_turistika/t_historie.htm

ŠVESTKOVÁ, Alena a Věra MRÁČKOVÁ. Nordic walking. In: *Inovace předmětu pěší turistika* [online]. [cit. 2017-11-21]. Dostupné z: https://is.muni.cz/do/fsps/e-learning/pesi_turistika/t_nordic.htm#historie

ŠVESTKOVÁ, Alena a Věra MRÁČKOVÁ. Turistika jako činnost prospívající zdraví a kondici. In: *Inovace předmětu pěší turistika* [online]. [cit. 2017-11-21]. Dostupné z: https://is.muni.cz/do/fsps/e-learning/pesi_turistika/t_turistikaazdravi.htm

ŠVESTKOVÁ, Alena a Věra MRÁČKOVÁ. Značení turistických tras. In: *Inovace předmětu pěší turistika* [online]. [cit. 2017-11-23]. Dostupné z: https://is.muni.cz/do/fsps/e-learning/pesi_turistika/doc/t_znaceni.pdf

T

Tenisové kurty v Jedovnicích. *Grascz.cz* [online]. [cit. 2018-02-03]. Dostupné z: <https://www.grascz.cz/tenisove-kurty-jedovnice/>

Testcentrum a půjčovna kol. *Singletrail Moravský kras* [online]. [cit. 2018-02-03]. Dostupné z: <http://singlekras.cz/testcentrum-a-pujcovna-kol>

U

Ubytování/accomodation - SURFBAR restaurant. *Surfbar restaurant* [online]. [cit. 2018-02-01]. Dostupné z: <http://www.surfbar.cz/ubytovani2/>

Ubytování a rekreace. *SPŠ Jedovnice* [online]. [cit. 2018-02-01]. Dostupné z: <http://www.spsjedovnice.cz/domov-mladeze/ubytovani-a-rekreace>

Ubytování GRAS CZ v Jedovnicích. *GRAS CZ s.r.o.* [online]. [cit. 2018-02-01]. Dostupné z: <https://www.grascz.cz/ubytovani-jedovnice/>

Ubytování chatky Trio Riviera - Jedovnice [online]. [cit. 2018-02-01]. Dostupné z: <http://www.trio-riviera.cz/>

Ubytování chaty Jedovnice [online]. [cit. 2018-02-01]. Dostupné z: <http://www.jedovnice.info/>

Ubytování Jedovnice [online]. [cit. 2018-02-01]. Dostupné z: www.ubytovani-jedovnice.cz

Ubytování Jedovnice, chata Jižní Morava, chata Mazel. *E-Chalupy.cz* [online]. [cit. 2018-02-01]. Dostupné z: http://www.e-chalupy.cz/jizni_morava/jedovnice-ubytovani-pronajem-chata-mazel-0555.php

Ubytování Jedovnice, chata Jižní Morava, chata Relax. *E-Chalupy.cz* [online]. [cit. 2018-02-01]. Dostupné z: http://www.e-chalupy.cz/jizni_morava/ubytovani-jedovnice-pronajem-chata-relax-2013.php

Ubytování Jedovnice, Penzion-privat [online]. [cit. 2018-02-01]. Dostupné z: www.ubytovani-jedovnice.wz.cz/

Ubytování v Moravském Krasu [online]. [cit. 2018-02-01]. Dostupné z: <http://www.jedovnice-chata.cz/>

ÚSTAV ÚZEMNÍHO ROZVOJE. *Aktualizace potenciálu cestovního ruchu v České republice* [online]. [Brno]: Ústav územního rozvoje, Duben 2010 [cit. 2017-12-18]. Dostupné z: <https://www.uur.cz/images/uzemnirozvoj/cestovni-ruch/potencialCR/PotencialCR-text.pdf>

ÚSTAV ÚZEMNÍHO ROZVOJE. *Využití potenciálu cestovního ruchu v České republice* [online]. [Brno]: Ústav územního rozvoje, Prosinec 2010 [cit. 2017-12-18]. Dostupné z: <https://www.uur.cz/images/3-cestovni-ruch/vyuziti-potencialu-cestovniho-ruchu/vyuziti-potencialu-cr-zprava-2010.pdf>

V

Velká Dohoda [online]. [cit. 2018-02-03]. Dostupné z: <http://www.velkadohoda-moravskykras.cz/>

Veterinární ordinace VetKa [online]. [cit. 2018-02-02]. Dostupné z: <http://www.vetka.cz/>

Vše o území VDB: Jedovnice (okres Blansko). *Veřejná databáze ČSÚ* [online]. [cit. 2018-01-17]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=profil-uzemi&uzemiprofil=31588&u=__VUZEMI_43_581682#w=

Vyhlášky a nařízení. *Městys Jedovnice* [online]. [cit. 2018-03-12]. Dostupné z: <http://www.jedovnice.cz/cs/urad-mestyse/vyhlasky-narizeni>

Vyjíždky na koních. *Ranč Kopaniny* [online]. [cit. 2018-02-03]. Dostupné z: <http://ranch-kopaniny.cz/vyjizdky-na-konich/>

W

Wellness Kuřim [online]. [cit. 2018-02-03]. Dostupné z: www.wellnesskurim.cz/

Westernové městečko Boskovice [online]. [cit. 2018-01-26]. Dostupné z: <http://www.westernove-mestecko.cz/>

Z

Zábava. Baldovec [online]. [cit. 2018-02-03]. Dostupné z: <http://www.baldovec.cz/cz/zabava>

Zámek Boskovice [online]. [cit. 2018-01-26]. Dostupné z: <http://www.zamekboskovice.cz/>

Zimní stadion. Služby Blansko [online]. [cit. 2018-02-03]. Dostupné z: <http://www.sluzby-blansko.cz/zimni-stadion.html>

Ostatní prameny

BAYEROVÁ, Anna. Osobní rozhovor. Jedovnice, 5. 2. 2018.

ULBRICH, Tomáš. Osobní rozhovor. Jedovnice, 15. 2. 2018.

Vedoucí pracovníci prodejen a stravovacích zařízení. Osobní rozhovor. Jedovnice, 14. až 15. 2. 2018.

Průzkum *Cestovní ruch v Jedovnicích (dotazník pro občany)*. Jedovnice, 12. až 28. 2. 2018.

Průzkum *Cestovní ruch v Jedovnicích (dotazník pro místní podnikatele)*. Jedovnice, 1. až 10. 3. 2018.

Ekonomický odbor městyse Jedovnice

Majetkový odbor městyse Jedovnice

Obecně závazná vyhláška č. 1/2011 o místních poplatcích. Městys Jedovnice, 2011.

Soukromý archiv, Jiří Roudný

Kronika obce Jedovnice, 1., 3., 4. kniha, uloženo u místního kronikáře.

Zdroje obrázků

1 – *Hromadná ubytovací zařízení*. In: VYSTOUPIL, Jiří. *Atlas cestovního ruchu České republiky*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2006, 157 s. ISBN 8023972561, s. 47.

2 – *Rajonizace cestovního ruchu*. In: VYSTOUPIL, Jiří. *Atlas cestovního ruchu České republiky*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2006, 157 s. ISBN 8023972561, s. 93.

3 – *Funkční typologie středisek cestovního ruchu*. In: VYSTOUPIL, Jiří. *Atlas cestovního ruchu České republiky*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2006, 157 s. ISBN 8023972561, s. 85.

4 – *Potenciál rekreační plochy*. In: VYSTOUPIL, Jiří. *Atlas cestovního ruchu České republiky*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2006, 157 s. ISBN 8023972561, s. 11.

5 – *Turisticko-rekreační funkce obcí*. In: VYSTOUPIL, Jiří. *Atlas cestovního ruchu České republiky*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2006, 157 s. ISBN 8023972561, s. 99.

6 – *Turisticko-rekreační zatížení území*. In: VYSTOUPIL, Jiří. *Atlas cestovního ruchu České republiky*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2006, 157 s. ISBN 8023972561, s. 101.

7 – SEZNAM.CZ, A.S. [Výřez mapy zobrazující Jedovnice a okolí]. In: Mapy.cz [online]. [cit. 2018-01-17]. Dostupné z: <https://mapy.cz/zakladni?x=16.6936534&y=49.2809514&z=11>

8 – PLCH, Josef. *File:Jedovnice CoA.svg*. In: Commons.wikimedia.org [online]. [cit. 2018-01-17]. Dostupné z: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Jedovnice_CoA.svg

9 – OGYN. *Autor: © ogyn*. In: Vyletnik.cz [online]. [cit. 2018-01-17]. Dostupné z: https://www.vyletnik.cz/images/vylet/uzivatele/ogyn/jedovnice-p1000386_1.JPG

10 – KELF. *022 Gruss von der Mazocha 1906.jpg*. In: rajce.net [online]. [cit. 2018-01-18]. Dostupné z: http://img14.rajce.idnes.cz/d1403/7/7852/7852525_324aadec97240ff6277f49377806f94e/images/022_Gruss_von_der_Mazocha_1906.jpg?ver=0

11 – [Dobová fotografie zachycující jedovnickou Riviéru, 1930]. Soukromý archiv, Jiří Roudný.

12 – HANAKZHOR. *Jedovnice-Mezi Českomoravskou a Drahanskou vrchovinou ležící městečko Jedovnice je obklopeno na všech stranách půvabnými lesy Moravského krasu. Četné návšt.jpg*. In: rajce.net [online]. [cit. 2018-01-18]. Dostupné z: http://img23.rajce.idnes.cz/d2301/13/13136/13136150_c490ccbfd214794cea23470b5ed3617b/images/Jedovnice-MezieskomoravskouaDrahanskouvrchovinoulecmstekoJedovnicejeobklopenonavechstranchpvabnmilesyMoravskhokrasu.etnntv.jpg?ver=0

13 – HANAKZHOR. *Jedovnice-Leží v Mor. krasu u Olšovce, jednoho z největ. mor. rybníků o rozloze 42 ha. Ryb.slouží k rek. a pěst.vod sportů.Každoroč.jsou zde poř.záv.mot.lodí.-89.jpg*. In: rajce.net [online]. [cit. 2018-01-23]. Dostupné z: http://img23.rajce.idnes.cz/d2301/13/13136/13136150_c490ccbfd214794cea23470b5ed3617b/images/Jedovnice-LevMor.krasuuOlšovcejednohoznejvt.mor.rybnkorozloze42ha.Ryb.sloukrek.apst.vodsport.Kadoro.jsouzdepo.zv.mot.lodí.-89.jpg?ver=0

14 – Autor neuveden. *Areál kempu*. In: tyrsovaosada.cz [online]. [cit. 2018-01-23]. Dostupné z: https://tyrsovaosada.cz/nahrano/obrazky/fotogalerie/velky/8-1/areal-kempu_1498687645/11074173-1144658395560531-2107609299417168595-n-1498688312.jpg

15 – KOKEŠ, Jakub. *Rybník Budkovan, Jedovnice | přírodní park Rakovecké údolí*. In: itras.cz [online]. [cit. 2018-01-24]. Dostupné z: <http://itras.cz/fotogalerie/rybnik-budkovan/velke/budovan-kokes-001.jpg>

16 – Autor neuveden. *rudicke-propadani*. In: navyletbrno.cz [online]. [cit. 2018-01-24]. Dostupné z: <http://www.navyletbrno.cz/wp-content/uploads/2016/10/rudicke-propadani-770x560.jpg>

17 – Autor neuveden. *Celkový pohled*. In: jedovnice.cz [online]. [cit. 2018-01-26]. Dostupné z: <http://www.jedovnice.cz/sites/jedovnice/files/soubory/stranky/moderni-kostel/oltar.jpg>

18 – MAPY.IDNES.CZ. [Výřez turistické mapy zobrazující Jedovnice a okolí]. In: Mapy.iDNES.cz [online]. [cit. 2018-01-24]. Dostupné z: <http://mapy.idnes.cz/>

19 – Autor neuveden. *Obrázek č. 1, Turistické známky, No. 1214 – Jedovnice*. In: turisticke-znamky.cz [online]. [cit. 2018-01-24]. Dostupné z: <https://www.turisticke-znamky.cz/photos/thumbs/5662b48d638ff8.16181757.png>

20 – Autor neuveden. *Jedovnice*. In: turisticky-denik.cz [online]. [cit. 2018-01-24]. Dostupné z: <http://turisticky-denik.cz/images/vizitky/preview/jedovnice-3744.jpg>

21 – *Výřezy kartogramů znázorňující potenciál rekreační plochy území, turisticko-rekreační funkci území a turisticko-rekreační zatížení území*. In: VYSTOUPIL, Jiří. *Atlas cestovního ruchu České republiky*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2006, 157 s. ISBN 8023972561, s. 11, 99, 101.

22 – *Screenshot úvodní strany webových stránek městyse Jedovnice určených pro turisty*. In: jedovnice.cz [online]. [cit. 2018-03-10]. Dostupné z: <http://www.jedovnice.cz/cs/pro-turisty/vitejte-v-jedovnicich>

Seznam obrázků

Obrázek 1 – Znázornění hromadných ubytovacích zařízení ČR	34
Obrázek 2 – Znázornění nové rajonizace cestovního ruchu ČR	37
Obrázek 3 – Znázornění funkční typologie středisek cestovního ruchu ČR.....	38
Obrázek 4 – Znázornění potenciálu rekreační plochy jednotlivých obcí ČR.....	39
Obrázek 5 – Znázornění turisticko-rekreační funkce obcí ČR	40
Obrázek 6 – Znázornění turisticko-rekreačního zatížení území obcí ČR	40
Obrázek 7 – Obec Jedovnice na mapě Jihomoravského kraje	46
Obrázek 8 – Znak obce Jedovnice	47
Obrázek 9 – Pohled na Jedovnice přes rybník Olšovec.....	47
Obrázek 10 – Kolorovaná pohlednice propasti Macocha s oběma vyhlídkovými můstky a útulnou KČT, kolem roku 1906	49
Obrázek 11 – Dobová fotografie zachycující břeh rybníka nazývaný Riviéra, v pozadí vlevo dřevěná restaurace, 1930.....	52
Obrázek 12 – Dobová fotografie zachycující dřevěnou restauraci Riviéra, v pozadí budovy Tyršovy osady, 1960.....	54
Obrázek 13 – Pohlednice Jedovnic z konce 80. let 20. století.....	56
Obrázek 14 – Aktuální letecký pohled na rekreační oblast Jedovnic	59
Obrázek 15 – Rybník Budkovan.....	63
Obrázek 16 – Rudické propadání	64
Obrázek 17 – Interiér kostela sv. Petra a Pavla v Jedovnicích	66
Obrázek 18 – Cykloturistická mapa Jedovnic a nejbližšího okolí	74
Obrázek 19 – Turistická známka Jedovnice	77
Obrázek 20 – Turistická vizitka Jedovnice	77
Obrázek 21 – Výřezy kartogramů znázorňující potenciál rekreační plochy území, turisticko-rekreační funkci území a turisticko-rekreační zatížení území.....	78
Obrázek 22 – Úvodní strana webových stránek městyse Jedovnice určených pro turisty.....	114

Seznam grafů

Graf 1 – Zastoupení respondentů dle pohlaví	91
Graf 2 – Zastoupení respondentů dle věku	91
Graf 3 – Zastoupení respondentů dle vzdělání	91
Graf 4 – Původ respondentů	91
Graf 5 – Zastoupení respondentů dle dopravního prostředku, který pro cestu do Jedovnic využili	92
Graf 6 – Zastoupení respondentů podle odpovědi, s kým do Jedovnic dorazili.....	92
Graf 7 – Zastoupení respondentů dle délky jejich pobytu v Jedovnicích.....	93
Graf 8 – Zastoupení respondentů dle toho, zda již někdy Jedovnice navštívili.....	93
Graf 9 – Zastoupení respondentů dle faktoru vlivu na výběr cesty do Jedovnic (první návštěva Jedovnic)	94
Graf 10 – Zastoupení respondentů dle faktoru vlivu na výběr cesty do Jedovnic (opakovaná návštěva Jedovnic).....	94
Graf 11 – Zastoupení respondentů dle jejich motivace navštívit Jedovnice.....	95
Graf 12 – Zastoupení respondentů dle toho, jaké aktivity během svého pobytu v Jedovnicích podnikli	96
Graf 13 – Zastoupení respondentů dle toho, jaké služby v Jedovnicích využili	97
Graf 14 – Zastoupení respondentů dle toho, jak hodnotili jednotlivé služby (respondenti, kteří služeb využili)	98
Graf 15 – Zastoupení respondentů dle toho, jak hodnotili jednotlivé služby (respondenti, kteří služeb nevyžili)	98
Graf 16 – Zastoupení respondentů dle jejich spokojenosti s pobytem v Jedovnicích.....	100
Graf 17 – Zastoupení respondentů dle toho, zda uvažují o opětovné návštěvě Jedovnic (respondenti, kteří zde byli poprvé)	101
Graf 18 – Zastoupení respondentů dle toho, zda uvažují o opětovné návštěvě Jedovnic (respondenti, kteří zde byli poprvé)	101

Seznam tabulek

Tabulka 1 – Využití hromadných ubytovacích zařízení v Jedovnicích v letech 2013-2016	85
Tabulka 2 – Počty ubytovaných individuálních hostů v Autokempu Olšovec v letech 2013-2017	87
Tabulka 3 – Přehled segmentace návštěvníků Jedovnic podle jejich věku	103
Tabulka 4 – Vybrané položky rozpočtových příjmů z cestovního ruchu obce Jedovnice	111
Tabulka 5 – Vybrané položky rozpočtových výdajů na cestovní ruch obce Jedovnice	112
Tabulka 6 – Přehled částek (zaokrouhlených na celé tisíce Kč) za vybrané položky plynoucí z a do obecního rozpočtu v letech 2013-2017 (spojené s cestovním ruchem)	113
Tabulka 7 – Přehled hlavních faktorů SWOT analýzy místního cestovního ruchu z pohledu vedení obce	123
Tabulka 8 – Návrh nové podoby menu a obsahu webových stránek pro návštěvníky obce (česká verze)	127
Tabulka 9 – Návrh nové podoby menu a obsahu webových stránek pro návštěvníky obce (anglická verze).....	128

Seznam příloh

Příloha 1 – Přírodní atraktivity Jedovnic a blízkého okolí	150
Příloha 2 – Kulturně-historické atraktivity Jedovnic a blízkého okolí	151
Příloha 3 – Ubytovací služby v Jedovnicích.....	155
Příloha 4 – Stravování, obchody a služby v Jedovnicích	161
Příloha 5 – Dopravní infrastruktura v Jedovnicích a blízkém okolí	165
Příloha 6 – Sportovně-rekreační infrastruktura v Jedovnicích a blízkém okolí	167
Příloha 7 – Dotazník pro návštěvníky Jedovnic.....	171
Příloha 8 – Fotografie vybraných zanedbaných míst a prvků infrastruktury na straně rybníka Olšovce u Riviéry.....	173
Příloha 9 – Fotografie rekonstruovaných prvků infrastruktury na straně rybníka Olšovce u autokempu	174

Příloha 1 - Přírodní atraktivita Jedovnic a blízkého okolí

Zdroj: Vlastní zpracování na základě uvedených webových stránek a zdrojů uvedených v textu práce. Vzdálenost měřena pomocí aplikace Mapy.cz, využití veřejné dopravy ověřeno na portálu www.idos.cz.

Přírodní atraktivita					
	Popis atraktivita	Místo	Vzdálenost atraktivita od Jedovnic (km) autem/na kole/pěšky	Využití veřejné dopravy	Více informací
Jedovnické rybníky	Olšovec (rekreační/chovný), Budkovan, Vrbový, Dubový (chovné, klidové území), Dymák (soukromý, chovný)	Jedovnice	v místě	-	-
Chráněné památné stromy	Hrubá lípa za kostelem, lípy u hřbitova	Jedovnice	v místě	-	-
Stromořadí a aleje	Lípovo-jasanové stromořadí podél silnice Jedovnice-Lažánky, jirovcová alej u rybníka Budkovan, ocenění Alej roku (2013,2015)	Jedovnice	v místě	-	-
Národní přírodní památka Rudické propadání	uzávěrová část síleého Jedovnického údolí, ponor Jedovnického potoka, podzemní jeskynní systém (nepřístupný), skalní úvary	Rudické propadání	3 do Rudice + 500m pěšky/2/2	-	-
Přírodní rezervace Mokřad pod Tipečkem	podmáčená louka s typicky mokřadní faunou a florou	Jedovnice	2/2/3	-	-
Přírodní rezervace Rakovec	území s původními dubovo-jedlovými bučnicami	Jedovnice	-/5/5	-	-
Přírodní park Rakovecké údolí	údolí s četnými skalními útvary, meandrující potok, naučná stezka	Rakovecké údolí	-/6/6	-	-
Arboretum Křtiny	umístěno mezi Jedovnicemi a Křtinami, rozloha 23 ha, přes tisíc druhů dřevin, zpoplatněno	Křtiny	3,5/3/3	Autobusová linka 201 směr Brno, zastávka Křtiny, hájovna Na lukách	http://www.slpkrtiny.cz/
Punkevní jeskyně	plavba po podzemní řece Punkvě, návštěva dna propasti Macocha, zpoplatněno	Skalní mlýn	10 na Skalní mlýn+2 pěšky, vliáčkem/9/8	nepřímé spojení přes Blansko (Krasobus)/Vilémovice, zastávka Vilémovice, Macocha rozc. + 3 km pěšky	http://www.cavemk.cz/punkevni-jeskyne/
Kateřinská jeskyně	největší zpřístupněný podzemní prostor v Moravském krasu, krápníková výzdoba, archeologické naleziště, zpoplatněno	Skalní mlýn	10/7/8	nepřímé spojení přes Blansko (Krasobus), zastávka Blansko, Skalní mlýn	http://www.cavemk.cz/kateřinska-jeskyne/
Propast Macocha	hloubka 138 metrů, dva vyhlídkové můstky, turistická chata, občerstvení, suvenýry, naučná stezka, lanovka k Punkevním jeskyním	Skalní mlýn	6/5/6	nepřímé spojení přes Vilémovice, zastávka Vilémovice, Macocha rozc. + 2 km pěšky	http://www.cavemk.cz/propast-macocha/
Jeskyně Balcarka	bohatá krápníková výzdoba, archeologické naleziště, zpoplatněno	Ostrov u Macochy	5/5/5	nepřímé spojení přes Vilémovice, zastávka Ostrov u Macochy, Balcarka	http://www.cavemk.cz/jeskyně-balcarka/
Sloupsko-šošůvské jeskyně	největší zpřístupněné jeskyně ČR, podzemní propast, krápníková výzdoba, archeologické naleziště, zpoplatněno	Sloup	12/10/11	nepřímé spojení přes Blansko, zastávka Sloup + 500 m pěšky	http://www.cavemk.cz/sloupsko-sosuvske-jeskyne/
Jeskyně Výpustek	expozice vojensko-technického využití jeskyně, expozice Jeskyně a lidé, zpoplatněno	Křtiny	8/10/10	nepřímé spojení přes Křtiny, zastávka Březina, jeskyně Výpustek	http://www.cavemk.cz/jeskyně-vypustek/

Příloha 2 – Kulturně-historické atraktivity Jedovnic a blízkého okolí

Zdroj: Vlastní zpracování na základě uvedených webových stránek a pramenů uvedených v textu práce. Vzdálenost měřena pomocí aplikace Mapy.cz, využití veřejné dopravy ověřeno na portálu www.idos.cz.

Kulturně-historické atraktivity					
Památky movité, nemovité a jejich soubory	Popis atraktivity	Místo	Vzdálenost atraktivity od Jedovnic (km) autem/na kole/pěšky	Využití veřejné dopravy	Více informací
Archeologické naleziště Kolibky	naleziště stop pobytu lovců sobů a koní z mladší doby kamenné, informační panel, posezení	Rudické propadání	3 do Rudice + 500m pěšky/2/2	-	-
Keltské oppidum Černov	pozůstatky oválného opevnění keltského oppida ze 4. st. př. n. l.	Rakovecké údolí/Jezkovice	14+1 pěšky/12/14	autobusová linka 167 směr Vyškov, zastávka Jezkovice, točna + 3 km pěšky	http://www.archeolog.cz/lokalita/hradiste-cernov/
Zaniklá ves Bystřec	rekonstruované základy zamiklé středověké vsi, informační panely	Rakovecké údolí	-/6/6	-	-
Památky architektonické světové	Popis atraktivity	Místo	Vzdálenost atraktivity od Jedovnic (km) autem/na kole/pěšky	Využití veřejné dopravy	Více informací/Otevírací doba
Socha K. H. Borovského	památník z roku 1900	Havlíčkovo náměstí	v místě	-	-
Nový hrad u Blanska	hrad z 15. století, prohlídka bez průvodce, hradní šenk, historické jarmarky, zpoplatněno	Olomučany	12+1 pěšky/11/11	nepřímé spojení přes Blansko, zastávka Olomučany, škola + 3 km pěšky	http://www.novyhrad.eu/ duben-říjen: so-ne: 10-17
Zámek Rájec nad Svitavou	rokokový klasicismus, 4 prohlídkové okruhy, zámecký park a zahradnictví s kamélkami, restaurace, zpoplatněno	Rájec-Jestřebí	17/17/18	nepřímé spojení přes Blansko, zastávka Rájec-Jestřebí, nám. + 700 m pěšky	https://www.zamekrajec.cz/ duben, říjen: so-ne, květen-září: út-ne
Zřícenina Holštejn	volně přístupná zřícenina, volně přístupná jeskyň Hladomorna	Holštejn	9 + 500 m pěšky/9/9	nepřímé spojení přes Blansko, zastávka Holštejn, rozcestí + 700 m	http://www.holstejn.eu/hrad-holstejn
Zřícenina hradu Boskovice	goticko-renesanční zřícenina hradu z 13. století, prohlídka bez průvodce, občerstvení, výhled na okolí, zpoplatněno	Boskovice	26+ 400 m pěšky/25/25	nepřímé spojení přes Blansko, zastávka Boskovice, Sušilova ZS II + 800 m pěšky	http://www.hradboskovice.cz/ duben, říjen: so-ne, květen-červen: út-ne, červenec-srpen: po-ne, září: pá-ne
Zámek Boskovice	empírový zámek, prohlídka s průvodcem, občerstvení, akce, zpoplatněno	Boskovice	26/25/24	nepřímé spojení přes Blansko, zastávka Boskovice, Sušilova ZS II + 500 m pěšky	http://www.zamekboskovice.cz/ květen-září: út-ne
Židovské město Boskovice	prohlídkový okruh s průvodcem (TIC Boskovice), domy, synagoga, hřbitov, muzeum, možno individuálně, zpoplatněno	Boskovice	25/24/24	nepřímé spojení přes Blansko, zastávka Boskovice, Sušilova ZS II + 200 m pěšky	http://www.regionboskovicko.cz/

Památky technické	Popis atraktivit	Místo	Vzdálenost atraktivit od Jedovnic (km) autem/na kole/pěšky	Využití veřejné dopravy	Více informací
Francisova turbína	původní turbína z roku 1928, informační panel	Hráz Olšovice	v místě	-	-
Hugova huť	pozůstatky hutí na železnou rudu z 18. a 19. století, informační panel	u Rudického propadání	-/2/2	-	-
Větrný mlýn Rudice	větrný mlýn holandského typu přístupný prostřednictvím muzejní expozice. TIC, občerstvení, zpoplatněno	Rudice	4/3/3	autobusová linka 231 směr Blansko, zastávka Rudice + 600 m pěšky	http://www.rudice.cz/index.php?page=informacni-stredisko
Stará huť u Adamova	hutnický komplex s pecí, tematické akce, expozice, zpoplatněno	Adamov	10/10/11	nepřímé spojení přes Křtiny, autobusová linka 157 směr Adamov, zastávka Habrůvka, Josefov	http://www.technicalmuseum.cz/pamatky/starahut-u-adamova/
Památky architektonické sakrální	Popis atraktivit	Místo	Vzdálenost atraktivit od Jedovnic (km) autem/na kole/pěšky	Využití veřejné dopravy	Více informací
Kostel sv. Petra a Pavla	kostel z 18. století, moderní výzdoba z 60. let 20. století (Medek, Koblasa)	Jedovnice	v místě	-	http://www.farnostjedovnice.cz/kostel.htm přístupný po dohodě
Socha sv. Jana Nepomuckého	nemovitá kulturní památka z počátku 18. století	Jedovnice	v místě	-	-
Kamenný kříž u kostela	nemovitá kulturní památka z počátku 18. století	Jedovnice	v místě	-	-
Kamenný kříž v Chaloupkách	nemovitá kulturní památka z počátku 18. století	Jedovnice	v místě	-	-
Kostel sv. Josefa	moderní kostel z konce 60. let 20. století, výzdoba Medek	Senetářov	5/4/4	autobusová linka 231 směr Studnice/167 směr Vyškov, zast. Senetářov MŠ + 200 m	http://www.senatarov.cz/kostel-sv-josefa.php přístupný po dohodě
Chrám Jména Panny Marie	barokní chrám architektka Jana Blažejše Santiniho Aichela, zvonohra, koštnice	Křtiny	6/9/8	autobusová linka 201 směr Brno, zastávka Křtiny, obecní úřad	http://www.krtiny.cz/o-krtinach/celoročne-přístupný
Chrám Panny Marie Bolestné	barokní mariánské poutní místo italského architektka Canavaleho	Sloup v Moravském krasu	12/10/12	nepřímé spojení přes Blansko, zastávka Sloup	http://www.farnostsloup.cz/page.php?pg=uv od
Světelský oltář	dřevěný oltář z 16. století, kostel sv. Barbory	Adamov	14/14/12	nepřímé spojení přes Blansko/Křtiny, zastávka Adamov, železniční stanice + 500 m pěšky	http://www.adamov.cz/turistika-adamov/pamatky/svetelsky-oltar
Dřevěný kostelík sv. Paraskivy	kostel ze 17. století pocházející z Podkarpatské Rusi, převezen do Blanska v 30. letech 20. století, prohlídka s výkladem	Blansko	11/13/12	autobusová linka 231/167 směr Blansko, zastávka Blansko, aut. st. + 1 km pěšky	http://www.drevenykostelik.cz/kostel.htm červen-září: stř., so: 14-17

Kulturní zařízení	Popis atraktivit	Místo	Vzdálenost atraktivit od Jedovnic (km) autem/na kole/pěšky	Využití veřejné dopravy	Více informací/Otevírací doba
Kulturní dům a kino	promítání filmů 2x měsíčně (neděle), společenské a kulturní akce	Jedovnice	v místě	-	http://www.jedovnice.cz/cs/kultura-sport-spolky/kulturni-dum-kino
Galerie Ševčík	prodejní galerie sochaře Petra Ševčíka	Jedovnice	v místě	-	http://sevciikpetr.cz/ út-pá: 14:30-17:30, so: 9-11
Muzeum perletářství a tradičního bydlení	typická hospodářská usedlost s doškovou střechou, expozice perletářství, cihlářství, zpoplatněno	Senetářov	5/4/4	autobusová linka 231 směr Studnice/167 směr Vyškov, zastávka Senetářov MŠ	http://www.senatarov.cz/muzeum.php červen: so-ne: 10-16, červenec-srpen: út-ne: 10-16
Speleomuzeum Vilémovice	malé muzeum speleologie, paleontologické nálezy, zpoplatněno	Vilémovice	3/3/4	autobusová linka 231 směr Studnice, zastávka Vilémovice + 200 m pěšky	http://www2.jeskynar.cz/myotis/stranka/sp-eleomuzeum út-čt: 18-22, pá: 18-24, ne: 14-22
Muzeum včelářství Moravského krasu	expozice včelářství, TIC, zpoplatněno	Veselice	16/16/12	nepřímé spojení přes Blansko, zastávka Vavřinec, Veselice + 600 m pěšky	http://www.vavrinec.cz/muzeum-vcelarstvi/ červen: so-ne: 10-18, červenec-srpen: po-ne: 10-18, září: so-ne: 10-17
Větrný mlýn v Rudici	historie větrných mlýnů, mineralogie, speleologie, prohlídka s průvodcem, geopark, TIC, Wi-Fi, občerstvení, zpoplatněno	Rudice	4/3/3	autobusová linka 231 směr Blansko, zastávka Rudice + 600 m pěšky	http://www.rudice.cz/index.php?page=informacni-stredisko květen-září: út-ne: 9-12 a 14-17
Expozice železářství ve Staré huti u Adamova	expozice železářství v hutnický komplex s pecí z 18. století, tematické akce, zpoplatněno	Adamov	10/10/11	nepřímé spojení přes Křtiny, autobusová linka 157 směr Adamov, zastávka Habrůvka, Josefov	http://www.technicalmuseum.cz/pamatky/st-ara-hut-u-adamova/ duben, květen, říjen: so, ne, svátky: 9-12 a 13-17, červen-září: út-ne, svátky: 9-12 a 13-17
Muzeum Blanenska	expozice osobností Blanenska, umělecké litiny, Moravského krasu a další v prostorách zámku, akce a výstavy, zpoplatněno	Blansko	11/12/15	autobusová linka 231/167 směr Blansko, zastávka Blansko, aut. st. + 1,5 km pěšky	http://www.muzeum-blanenska.cz/ listopad-březen: út-pá: 9-17, duben-říjen: út-ne: 9-17
Muzeum regionu Boskovicka	expozice Boskovicka, historických zemědělských strojů, židovské památky, zpoplatněno	Boskovice	25/24/24	nepřímé spojení přes Blansko, zastávka Boskovice, Sušilova ZŠ II + 200 m pěšky	http://www.muzeum-boskovicka.cz/ různá otevírací doba pro jednotlivé expozice
Kino a kulturní středisko města Blanska	kino, dělnický dům, akce	Blansko	11/12/15	autobusová linka 231/167 směr Blansko, zastávka Blansko, aut. st. +900 m pěšky	http://www.ksmb.cz/
Galerie města Blanska	současné umění – výstavy	Blansko	11/12/15	autobusová linka 231/167 směr Blansko, zastávka Blansko, aut. st. + 2 km pěšky	http://www.galerie.blanska.cz/ út, čt, pá: 10-12 a 12:30-17, stř: 10-12 a 12:30-19:30, so-ne: 14-17, svátky zavřeno
Divadlo Kolárka	nezávislá divadelní skupina, inscenace, akce	Blansko	10/12/11	autobusová linka 231/167 směr Blansko, zastávka Blansko, aut. st. + 400 m pěšky	http://www.divadlolarkar.cz

Kulturní zařízení	Popis atraktivit	Místo	Vzdálenost atraktivit od jedovnic (km) autem/na kole/pěšky	Využití veřejné dopravy	Více informací/Otevírací doba
Kulturní zařízení města Boskovice	kino, letní kino, divadlo, galerie, výstavy a akce	Boskovice	25/24/24	neřímé spojení přes Blansko	https://www.kulturaboskovice.cz/
Dům přírody Moravského krasu	interaktivní návštěvnícké středisko, expozice přírody Moravského krasu, akce, prodej regionálních produktů a suvenýrů, zpoplatněno	Skalní Mlýn	10/7/8	autobusová linka 231/167 směr Blansko, zastávka Blansko, ČKD Orlik + 3 km pěšky / neřímo přes Blansko – Krasobus č. 226	http://www.dumpriprirody.cz/moravsky-kras/duben-zarfi ; po-ne: 9-17, říjen-březen: út-ne: 9-15
Western park Boskovice	atrakce, ubytování, občerstvení, akce, zpoplatněno	Boskovice	28/26/27	neřímé spojení přes Blansko, zastávka Boskovice, hřbitov + 600 m pěšky	http://www.westernove-mestecko.cz/ duben-září
Zoo a DinoPark Vyškov	minizoo s převážně domestikovanými zvířaty, jeden z pěti DinoParků v ČR s modely dinosaurů v životních velikostech, 4D kino, zpoplatněno, obě atraktivit propojeny silničním vláčkem (zdarma)	Vyškov	25/27/25	autobusová linka 167 směr Vyškov, zastávka Vyškov, autobusové nádraží + 500 m pěšky	http://vyskov.dinopark.cz/uvod-dinopark-zoo-vyskov květen-září: po-ne: 9-18, duben: so-ne: 9-18, říjen: so-ne: 9-17

Příloha 3 – Ubytovací služby v Jedovnicích

Zdroj: Vlastní zpracování na základě uvedených webových stránek jednotlivých zařízení. Ceny platné k 1. 2. 2018.

Ubytovací služby						
Hotely	Počet lůžek	Typy pokojů	Cena/osoba/noc (Kč)	Další služby	Adresa	Kontakt
Hotel Kras ****	40	jednolůžkové, dvoulůžkové, třílůžkové vlastní soc. zařízení	900 (včetně snídaně)	v roce 2018 rekonstruované prostory restaurace i hotelu, jetní terasa, dětské koutky, krytý bazén, vířivka, posilovna, sauna, solárium, konferenční sál, Wi-Fi	Riviera 585	http://hotel-kras.cz/ 516 442 636
Hotel Riviera **	60	dvoulůžkové, třílůžkové společné soc. zařízení	400-500 (včetně snídaně)	stravování, školy v přírodě, Wi-Fi	Riviera 595	http://www.hotelriviera.cz/ 602 586 358
Penziony	Počet lůžek	Typy pokojů	Cena/osoba/noc (Kč)	Další služby	Adresa	Kontakt
Penzion Niké	29	4x dvoulůžkový, 7x třílůžkový převážně společné soc. zařízení	400-500	stravování, školy v přírodě, Wi-Fi	Riviera 371	http://www.penzion-nike.cz/ 739 618 419
Penzion Wendy	21	4 apartmány (1x4, 1x6, 1x5, 1x6 lůžek) vlastní soc. zařízení a kuchyně	225-300	venkovní posezení, společenská místnost s dataprojektorem, Wi-Fi	Barachov 178	https://www.penzionwendy.cz/ 777 132 343
Penzion Kůlna	18	2x2, 2x3, 2x4 lůžka	1290 (včetně polopenze)	venkovní terasa, stravování, Wi-Fi	Senetářov 114	http://www.kulna-jedovnice.cz/ 603 273 593
Penzion Olmeca	22	4x4, 2x3 lůžka	290-310 + poplatky	2 kuchyně, zahrada s přírodním ohništěm, úschova kol, dětský koutek, společenské hry	Jedovnice 698	http://www.penzionolmeca.estranky.cz/ 725 060 407
Levné ubytování Jedovnice – na náměstí	14	1x1, 3x2, 1x3, 1x4 lůžka	od 300	venkovní posezení s grilem, úschova kol, společenská místnost s kuchyňkou, Wi-Fi	Havlíčково náměstí 128	http://www.ubytovani-jedovnice.eu/ 731 522 578
Ubytování v soukromí	Počet lůžek	Typy pokojů	Cena/osoba/noc (Kč)	Další služby	Adresa	Kontakt
Privát Dvořák	15	1x4 a 1x3 lůžka + spol. pokoj s kuchyní, 2x2 lůžka – vlastní soc. zařízení a 2x2 lůžka – společné soc. zařízení + spol. kuchyně	350	venkovní posezení s krbem, léčivá pyramida, úschova kol, možnost snídaní certifikát MORAVSKÝ KRAS regionální produkt®, Wi-Fi	Hybešova 570	http://www.ubytovani-jedovnice-dvorak.cz/ 723 472 196
Privát Olšovec	21	4 apartmány (2x4, 1x8, 1x5 lůžek), vlastní soc. zařízení a kuchyně	250-350	vlastní vstup, venkovní posezení u krbu, Wi-Fi	K Propadání 185	www.ubytovani-jedovnice.wz.cz/ 737 180 190
Privát Křetínská Věra	4	1x4 lůžka	240-280	kuchyně, venkovní posezení s grilem, úschova kol	K Propadání 403	https://privat-kretinska.webnode.cz/ 725 726 316

Ubytování v soukromí	Počet lůžek	Typy pokojů	Cena/osoba/noc (kč)	Další služby	Adresa	Kontakt
GRAS CZ, s. r. o.	8	3 apartmány (2x2, 1x4 lůžka), vlastní soc. zařízení a kuchyňe	280	Wi-Fi	Na Kopci 83	https://www.grascz.cz/ubytovani-jedovnice/ 777 170 908
Levné ubytování Jedovnice	9	1x2, 1x3, 1x4 lůžka, vlastní soc. zařízení	220-295	dva kuchyňské koutky, venkovní posezení s grilem, dětský koutek, minifitness, vyhřívaný bazén s mořskou vodou, úschova kola, Wi-Fi	Palackého 282	www.levne-ubytovani-jedovnice.cz/ 608 584 567
Privat Relax	8	2 apartmány (2x4 lůžka), vlastní soc. zařízení a kuchyňe	300	venkovní posezení, úschova kol, Wi-Fi	Olšovecká 193	www.privat-relax.cz/ 776837787
Ubytování Jedovnice – Podhájí	6	1x2, 1x4 lůžka	300	venkovní posezení, úschova kol, možnost snídání, Wi-Fi	Podhájí 556	www.ubytovani-jedovnice.cz 728 048 463
Rodinné ubytování u Olšovce	6	1x6 lůžek	od 250	krytá terasa, gril, úschova kol, Wi-Fi	Kopeček 532	http://ubytovani.u-olsovce/detail/22623
Kempy	Počet lůžek	Typy pokojů	Cena/osoba/noc (kč)	Další služby	Adresa	Kontakt
Autokemp Olšovec	372	• zděné bungalovy (13x5 lůžek, vlastní soc. zař.) • chaty zděné (11x5, 1x6 lůžek, společné soc. zař.)	• 300 • 300 • 200 • 250	stravování, společenská místnost, bezbariérové umývárny, minigolf, dětský bazén, animační programy, certifikace Cyklisté vítání, certifikovaná služba MORAVSKÝ KRAS regionální produkt®	Kopeček 535	http://www.olsovec.cz/ 725 896 488
	80 karavanových přípojek 1 000 míst pro stany	• chaty dřevěné (2x12, 12x2, 33x4 + 20 lůžek, společné soc. zař.) • pokoje zděné budova (5x2, 7x3, 3x5 lůžek, společné soc. zař.)	• 250 / karavan • 60-90/stan	celoroční provoz, Wi-Fi		
Chatové osady	Počet lůžek	Typy pokojů	Cena/osoba/noc (kč)	Další služby	Adresa	Kontakt
Tyršova osada	82	chaty: 10x4, 3x5 lůžek, zděné budovy: 1x2, 2x3, 2x4, 1x5, 1x6 lůžek společné soc. zařízení	200	možnost stravování provoz duben-listopad	Riviera 451	https://tyrsovaosada.cz/ 777 875 821
Medvědí osada	37	8 chat (3x4, 5x5 lůžek)	100-130 + energie a poplatky	venkovní posezení, ohniště, Wi-Fi provoz duben-říjen	chatová oblast	www.jedovnice.com/ 545 230 931

Ostatní	Počet lůžek	Typy pokojů	Cena/osoba/noc (Kč)	Další služby	Adresa	Kontakt
Chata U rokle	9	1x4, 1x5 lůžek	140 + energie a poplatky	garáž, úschova kol, terasa, venkovní posezení, ohniště provaz duben-říjen	chatová oblast	
Chata U Datla	9	2x2, 1x5 lůžek	120 + energie a poplatky	garáž, úschova kol, terasa, venkovní posezení, ohniště provaz duben-říjen	chatová oblast	
Chata U Veveřky	6	3x2 lůžek	160 + energie a poplatky	rohová vana, garáž, úschova kol, terasa, venkovní posezení, ohniště provaz duben-říjen	chatová oblast	www.jedovnice.com/ 545 230 931
Chata Pod polem	6	1x2, 1x4 lůžka	140 + energie a poplatky	garáž, úschova kol, terasa, venkovní posezení, ohniště provaz duben-říjen	chatová oblast	
Chata Králičí louka 1	4	2x2 lůžka	130 + energie a poplatky	garáž, úschova kol, terasa, venkovní posezení, ohniště provaz duben-říjen	chatová oblast	
Chata Králičí louka 2	4	2x2 lůžka	130 + energie a poplatky	garáž, úschova kol, terasa, venkovní posezení, ohniště provaz duben-říjen	chatová oblast	
Chata Liduška	6	3x2 lůžka	250 + energie	venkovní posezení, ohniště, Wi-Fi	chatová oblast	
Chata u Jardy 1	4	2x2 lůžka	250 + energie	venkovní posezení, ohniště, Wi-Fi	chatová oblast	
Chata u Jardy 2	4	2x2 lůžka	250 + energie	venkovní posezení, ohniště, Wi-Fi	chatová oblast	
Chata Dan	12	3x4 lůžka	250 + energie	2 společenské místnosti, venkovní posezení, ohniště, gril, Wi-Fi	chatová oblast	http://www.jedovnice.info/ 608 449 445
Chata Luky	4	2x2 lůžka	370 + energie	vestavěná sauna, balkon, Wi-Fi	chatová oblast	
Chata Rykuška	4	2x2 lůžka	250 + energie	venkovní posezení, ohniště, Wi-Fi	chatová oblast	
Chata U Toma	6	1x1, 1x2, 1x3 lůžka	250 + energie	venkovní posezení, ohniště	chatová oblast	
Chata Tomík	4	2x2 lůžka	250 + energie	venkovní posezení, ohniště, Wi-Fi	chatová oblast	

Ostatní	Počet lůžek	Typy pokojů	Cena/osoba/noc (Kč)	Další služby	Adresa	Kontakt
Chata U Honze	4	2x2 lůžka	250 + energie	venkovní posezení, ohniště, Wi-Fi	chatová oblast	http://www.jedovnice.info/608 449 445
Chata Pod polem	6	1x2, 1x4 lůžka	130 + energie	venkovní posezení, ohniště, Wi-Fi	chatová oblast	http://www.e-chalupy.cz/jizni_morava/chata-k-pronajmuti-jedovnice-ubytovani-4217.php http://www.e-chalupy.cz/jizni_morava/ubytovani-jedovnice-chata-9007.php
Chata k pronájmu I	27	2x2, 2x4, 2x5, 1x5 lůžek	od 90 + energie	2 propojené chaty, 1 samostatná, společenská místnost, kuchyně, výčepní zařízení, venkovní posezení s ohništěm	Šíbrnka, u ATC	http://www.e-chalupy.cz/jizni_morava/ubytovani-jedovnice-chata-9007.php http://www.e-chalupy.cz/jizni_morava/ubytovani-jedovnice-chata-9007.php
Chata k pronájmu II	4	2x2 lůžka	340	k zapůjčení 4. kola, venkovní posezení s grilem	chatová oblast	http://www.e-chalupy.cz/jizni_morava/ubytovani-jedovnice-chata-9007.php http://www.e-chalupy.cz/jizni_morava/ubytovani-jedovnice-chata-9007.php
Chata k pronájmu III	12	3x4 lůžka (vlastní kuchyňský kout)	200	-	chatová oblast	http://www.e-chalupy.cz/jizni_morava/pronajem-chaty-v-jedovnici-7547.php http://www.e-chalupy.cz/jizni_morava/ubytovani-jedovnice-chata-9007.php
Chata k pronájmu IV	6	1x2, 1x4 lůžka	220 + energie a poplatky	krytá terasa, úschova kol, venkovní posezení s ohništěm a grilem, dětské hřiště	chatová oblast	http://www.e-chalupy.cz/jizni_morava/ubytovani-jedovnice-chata-9007.php http://www.e-chalupy.cz/jizni_morava/ubytovani-jedovnice-chata-9007.php
Chata U šneka	6	1x6 lůžek	140	venkovní posezení, ohniště, Wi-Fi	chatová oblast	http://www.jedovnice-chata.cz/608 610 948
Chata U Radka	7	1x2, 1x4 lůžka	180 + energie	venkovní posezení, gril, ohniště, houpačky, garáž, společenská místnost	chatová oblast	http://www.e-chalupy.cz/jizni_morava/chata-u-radka-jedovnice-ubytovani-9199.php http://www.e-chalupy.cz/jizni_morava/pronajem-chaty-jedovnice-5867.php
Chata U vodníka	8	1x3,1x5 lůžek	160	naflukovací bazén, dětské hřiště, trampolína, společenské hry, gril, venkovní posezení, terasa,	chatová oblast	http://www.e-chalupy.cz/jizni_morava/pronajem-chaty-jedovnice-5867.php http://www.e-chalupy.cz/jizni_morava/pronajem-chaty-jedovnice-5867.php
Chata u Libušky	6	1x2, 1x4 lůžka	180 + energie	krytá terasa, venkovní posezení s ohništěm a grilem, dětské hřiště, úschova kol, Wi-Fi	chatová oblast	http://www.e-chalupy.cz/jizni_morava/chata-u-libusky-jedovnice-pronajem-6679.php http://www.e-chalupy.cz/jizni_morava/chata-u-libusky-jedovnice-pronajem-6679.php
Chata U Iesa	10	1x2, 2x4 lůžka	160 + energie	úschova kol	u ATC	http://www.e-chalupy.cz/jizni_morava/pronajem-chaty-jedovnice-6609.php http://www.e-chalupy.cz/jizni_morava/pronajem-chaty-jedovnice-6609.php

Ostatní	Počet lůžek	Typy pokojů	Cena/osoba/noc (Kč)	Další služby	Adresa	Kontakt
Chata Andělka	8	2x4 lůžka	200 + energie	nafukovací bazén, trampolína, venkovní posezení, Wi-Fi	chatová oblast	http://www.e-chalupy.cz/jizni_morava/pronajmuti-chaty-andelka-jedovnice-5818.php 775 350 016
Chata Barborka	12	1x2, 2x5 lůžek	140 + energie	venkovní posezení, grill, ohniště, houpáčky, garáž, společenská místnost, Wi-Fi	chatová oblast	http://www.e-chalupy.cz/jizni_morava/pronajem-chaty-jedovnice-7115.php 602 161 829
Chata Bella	6	2x3 lůžka	260 + energie	krb, venkovní posezení s grilem, Wi-Fi	ulice Legionářská	http://www.e-chalupy.cz/jizni_morava/chata-bella-jedovnice-pronajmuti-5686.php 607 546 760
Chata Kateřina	5	1x1, 2x2 lůžka	240 + energie	venkovní posezení, grill, ohniště, houpáčky, pískoviště, bazének	chatová oblast	http://www.e-chalupy.cz/jizni_morava/chata-jedovnice-ubytovani-pronajem-katerina-2773.php 603 584 864
Chata Kocour	6	2x3 lůžka	-	venkovní posezení s ohništěm a grilem, úschova kol	chatová oblast	http://www.e-chalupy.cz/jizni_morava/chata-k-pronajmuti-jedovnice-kocour-5441.php 724 139 517
Chata Komfort	6	1x2, 1x4 lůžka	250	vybavená kuchyně, venkovní posezení, ohniště, grill, úschova kol	chatová oblast	https://chata-komfort-jedovnice.webnode.cz/ 777 769 425
Chata Macocha	4	1x4	375	venkovní posezení s ohništěm a grilem, úschova kol	chatová oblast	http://www.e-chalupy.cz/jizni_morava/chata-macocha-jedovnice-pronajem-8159.php http://www.e-chalupy.cz/jizni_morava/jedovnice-ubytovani-pronajem-chata-mazel-0555.php
Chata Mazel	7	1x3, 1x4 lůžka	180 + energie	venkovní posezení, terasa, grill, hřiště pro děti, Wi-Fi	chatová oblast	http://www.e-chalupy.cz/jizni_morava/chata-moravsky-kras-jedovnice-ubytovani-pronajmuti-4220.php 603 838 127
Chata Moravský kras	7	2x2, 1x3 lůžka	120 + energie	venkovní posezení s ohništěm	chatová oblast	http://www.chataolinka.cz/ 724 844 355
Chata Olinka	13	2x1, 2x2, 1x3, 1x4 lůžka	150 + energie	venkovní posezení	chatová oblast	http://www.e-chalupy.cz/jizni_morava/chata-olsovec-jedovnice-4654.php 778 511 037
Chata Olšovec	6	3x2 lůžka	190	venkovní posezení, ohniště	chatová oblast	

Ostatní	Počet lůžek	Typy pokojů	Cena/osoba/noc (Kč)	Další služby	Adresa	Kontakt
Chata Relax	7	1x3, 1x4 lůžka	170	zastřešená terasa, ohniště, úschova kol	chatová oblast	http://www.e-chalupy.cz/jizni_morava/ubytovani-jedovnice-pronajem-chata-relax-2013.php
Chata Roubenka	5	1x2, 1x3 lůžka	160 + energie	venkovní posezení, ohniště, dětské hřiště	chatová oblast	http://www.e-chalupy.cz/jizni_morava/chata-jedovnice-7578.php 608 638 814
Chata Sedmikráska	8	1x2, 2x3 lůžka	200 + energie a poplatky	nafukovací bazén, venkovní sprcha, venkovní posezení s ohništěm a grilem	chatová oblast	http://www.e-chalupy.cz/jizni_morava/chata-sedmikraska-jedovnice-7688.php 777 032 642
Chata Surfbar	18	2x4, 2x5 lůžek	250 + poplatky	úschova kol, stravování – restaurace Surfbar 800 m	chatová oblast	http://www.surfbar.cz/ubytovani2/ 776 061 801
Chata Tereza	4	2x2 lůžka	220	venkovní posezení	chatová oblast	http://www.e-chalupy.cz/jizni_morava/jedovnice-ubytovani-chata-pronajem-0579.php 734 671 007
Chata Typo	15	1x3, 3x4 lůžka	250 + poplatky	společenská místnost, volejbalové hřiště, ohniště	chatová oblast	http://www.chatatypo.cz/ 739 519 235
Trio Riviera	12	3 chaty (3x4 lůžka)	70 + poplatky	venkovní posezení, Wi-Fi	chatová oblast	http://www.trio-riviera.cz/ 739 519 235
Chata Zuzana	5	1x1, 2x2 lůžka	200 + poplatky	venkovní posezení, gril, ohniště, bazén	chatová oblast	http://www.e-chalupy.cz/jizni_morava/chata-jedovnice-ubytovani-pronajem-zuzana-2861.php 773 131 515
Chata nad rybníkem	9	1x2, 1x3, 1x4 lůžka	od 100	venkovní posezení u ohniště a grilu, garáž, veranda, dětské hřiště	chatová oblast	http://ubytovani.kamsi.cz/chata-nad-rybnikem-v-jedovnicich/detail/17325 737 180 190
Chata pod Harbechem	6	1x2, 1x4 lůžka	140	venkovní posezení, ohniště, udrna, gril	ulice Legionářská	http://www.e-chalupy.cz/jizni_morava/chata-v-jedovnici-7139.php
Chata v Moravském krasu	8	2x4 lůžka	160 + energie a poplatky	venkovní posezení s ohništěm a grilem	ulice Legionářská	http://www.e-chalupy.cz/jizni_morava/chata-v-moravskem-krasu-jedovnice-7108.php 723 444 093
Penzion pod hrází	6	3x1, 1x3 lůžka	330	společenská místnost, venkovní posezení s grilem, pronájem celého objektu	U Dymáku 353	www.penzionpodhrazi.unas.cz/ 606 759 607
Domov mládeže při SPŠ Jedovnice	99	třílůžkové a čtyřlůžkové pokoje, společné soc. zařízení	200	možnost stravování nebo využití kuchyně, ubytování pouze červenec-srpen	Na Větráku 463	http://www.spsjedovnice.cz/domov-mladeze/ubytovani-a-rekreace 516 490 609

Příloha 4 – Stravování, obchody a služby v Jedovnicích

Zdroj: Vlastní zpracování na základě vlastního šetření a uvedených webových stránek, údaje o otevírací či provozní době platné k 1. 2. 2018.

Stravování, obchody a služby					
Restaurace a pohostinství	Popis služby	Adresa	Celoroční/sezónní provoz	Provozní doba	Více informací
Restaurace Barachov	tradiční česká kuchyně, denní menu, venkovní posezení, hřiště pro děti, Wi-Fi certifikovaná služba MORAVSKÝ KRAS regionální produkt®	Barachov 746	celoroční	po: 11-14, út-čt: 11-21:30, pá: 11-22:30, so: 10-22:30, ne: 10-21	http://www.restaurace-barachov.cz/
Restaurace Hotelu Kras	česká kuchyně, víkendová menu, venkovní posezení na terase, dětský koutek, Wi-Fi	Riviera 585	celoroční	po-ne: 11-23	http://hotel-kras.cz/
Restaurace Olšovec	tradiční česká kuchyně z lokálních a sezónních surovin, pizza (i rozvoz), denní menu, speciální víkendová nabídka, venkovní posezení, salonek, Wi-Fi	Havířkovo nám. 3	celoroční	po-čt: 11-22, pá-so: 11-23, ne: 11-22	https://www.facebook.com/Olšovec/
Pohostinství v Chaloupkách	česká kuchyně, venkovní posezení	Brněnská 89	celoroční	ne-čt: 10-21, pá-so: 10-23	-
Restaurace Surfbar	moderní česká i světová kuchyně ze sezónních surovin, venkovní posezení, certifikace Cyklisté vítání, Wi-Fi	Riviera 524	celoroční	červenec-září: út-čt: 11-23, pá-so: 11-24, ne: 11-22 mimo sezónu: út-čt: 16-23, pá: 16-24, so: 11-24, ne: 11-22	http://www.surfbar.cz/
U Hastrmana	česká kuchyně, venkovní posezení, denní menu	Kopeček 738	celoroční	po-čt: 15-22, pá: 15-24, so: 10-24, ne: 10-22	https://www.facebook.com/Restaurace-u-Hastrmana-1484405358310451/
Restaurace Jacht	česká kuchyně, občerstvení, venkovní posezení	Kopeček 446	sezónní	duben-červen: so, ne, svátky: 11-22 červenec-srpen: po-ne: 10-22	-
Restaurace Partyzánka	česká kuchyně, venkovní posezení	Kopeček 767	sezónní	po-ne: 11-22	https://www.facebook.com/Restaurace-Partyz%C3%A1nka-1488950634747691/
Restaurace Penzionu Kůlna	moderní česká kuchyně, venkovní posezení, Wi-Fi	Senetářov 114	nepravidelný	víkendy a svátky, rezervace	http://www.kulna-jedovnice.cz/
Restaurace v Tyršově osadě	smažená jídla, pizza, venkovní posezení	Riviera 451	sezónní	po-čt: 11-22, pá-so: 11-23, ne: 11-21	https://tyrsovosada.cz/
U šedýho vlka	česká kuchyně, pizza, venkovní posezení, Wi-Fi	areál ATC Olšovec	sezónní	oficiálně neuvedena	-

Občerstvení a ostatní stravování	Popis služby	Adresa	Celoroční/sezónní provoz	Provozní doba	Více informací
Občerstvení Základna Jedovnice	snídaně, jídla z grilu, energetické potraviny pro cyklisty, venkovní posezení, Wi-Fi	za areálem ATC Olšovec	sezónní/za příznivého počasí	pá: 12-20, so-ne: 9-20	http://singlekras.cz/
Sportrip sportovní areál Jedovnice	občerstvení, venkovní posezení, pískové hřiště, ruské kuželky, hřiště pro děti	150 m za areálem ATC Olšovec	sezónní	květen-červen: so-ne: 10-20 červenec-srpen: po-ne: 10-23 září-říjen: so-ne: 10-18	http://sportripbrno.cz/
Občerstvení Tenis club	venkovní posezení, tenisové kurty, dětské hřiště	u tenisových kurtů	sezónní/za příznivého počasí	po-čt: 15-22, pá: 15-24, so: 14-24, ne: 14-22	http://www.grascz.cz/
stánek Langošárna	nabídka sladkých i slaných langošů, nápoje, venkovní posezení	před areálem ATC Olšovec	sezónní	červenec-srpen: po-ne: 11-19	-
Zmrzlinový stánek vedle restaurace Jacht	kopečková zmrzlina	před areálem ATC Olšovec	sezónní	oficiálně neuvedena	-
Zmrzlinový stánek vedle Langošárny	točená zmrzlina, nápoje	před areálem ATC Olšovec	sezónní	oficiálně neuvedena	-
Zmrzlinový stánek Barachov	točená zmrzlina	u Restaurace Barachov	sezónní	oficiálně neuvedena	-
Lahůdky	chlebičky, pomazánky, zákusky, točená zmrzlina, polévky a další	Havlíčkovo nám. 128	celoroční	po-ne: 8-17	-
Jurřikova cukrárna	zákusky, chlebičky, kopečková zmrzlina, přes sezónu venkovní posezení	Havlíčkovo nám. 473	celoroční	po-pá: 8-17, so: 8:30-17, ne: 10-17	https://jurřikova-cukrarina.webnode.cz/
Vinotéka/pivotéka v Podhájí	sudové víno, pivo, pochutiny, venkovní posezení	Podhájí 266	celoroční	po-pá: 17-22:30, so: 17-23:30, ne: 17-20	-
Coffee Bar Mlýn	nápoje, venkovní posezení	Brměnská 93	nepravidelný	pá-so: 17-2	-
Nápojový automat Hruška	teplé nápoje	před prodejnou Hruška	celoroční	nonstop	-
Potraviny	Popis služby	Adresa	Celoroční/sezónní provoz	Otevírací doba	Více informací
Potraviny Enapo	potraviny, maso, uzeniny, ovoce, zelenina, drogistické zboží, spotřební zboží, tačkové výrobky	Na Kopci 83	celoroční	po-pá: 7-17:30, so: 7-11	-
Potraviny Hruška	potraviny, maso, uzeniny, ovoce, zelenina, drogistické zboží, spotřební zboží, tačkové výrobky	Havlíčkovo nám. 572	celoroční	po-pá: 7-18, so: 7-11, ne: 8-11	-
COOP Jednota	potraviny, maso, uzeniny, ovoce, zelenina, drogistické zboží, spotřební zboží, tačkové výrobky	Havlíčkovo nám. 587	celoroční	po-pá: 7:30-17:30, so: 7:30-10:45 červenec-srpen: ne: 7:30-10:45	-

Potravniny	Popis služby	Adresa	Celoroční/sezónní provoz	Otevírací doba	Více informací
Potravniny Na městečku	potravniny, maso, uzeniny, ovoce, zelenina, drogistické zboží, spotřební zboží, tabákové výrobky, zdravé potravniny, regionální výrobky	Havlíčkově nám. 299	celoroční	po-pá: 7-17, so-ne: 7-11	-
COOP Jednota	potravniny, uzeniny, ovoce, zelenina, drogistické zboží, spotřební zboží, tabákové výrobky	Za Kostelem 559	celoroční	po, stř: 7:30-11:30, út, čt, pá: 7:30-11:30 a 13:30-15:30, so: 7:30-10:30	-
Večerka	potravniny, ovoce, zelenina, drogistické zboží, spotřební zboží	Havlíčkově nám. 663	celoroční	po-so: 6-19, ne: 6-18	-
Potravniny U šedého vlka	základní potravniny a drogistické zboží	areál ATC Olšovec	sezónní	oficiálně neuvedena	-
Potravniny Jacht	základní potravniny a drogistické zboží	Kopeček 446	sezónní	po-ne: od 7:30	-
Maso-uzeniny Lešany	maso, uzeniny	Havlíčkově nám. 587	celoroční	út, čt, pá: 7:30-12 a 12:30-16, stř: 7:30-12, so: 7:30-11:30	-
Ovoce-zelenina Sládek	ovoce, zelenina	Havlíčkově nám. 473	celoroční	po-pá: 7-17, so-ne: 7-11	-
Ovoce-zelenina Konšelová	ovoce, zelenina	Havlíčkově nám. 1	celoroční	po-pá: 8-17, so: 7-11	-
Ovoce-zelenina u MŠ	ovoce, zelenina, sazenice, zahrádkářské potřeby, sudové víno	Havlíčkově nám. 224	celoroční	po-pá: 8-16:30, so: 8-11	-
Ostatní obchody	Popis služby	Adresa	Celoroční/sezónní provoz	Otevírací doba	Více informací
Top Drogerie	drogerie, kosmetika, chovatelské, zahrádkářské a domácí potřeby, TOP foto	Palackého 245	celoroční	po-pá: 8-17:30, so: 8-11	-
Prima Drogerie	drogerie, kosmetika, chovatelské, zahrádkářské a domácí potřeby	Palackého 662	celoroční	po-pá: 7:30-17, so: 7:30-11	-
Květinářství a zahrádnictví Zelinka	květiny, rostliny, zahrádkářské potřeby, dekorace	Havlíčkově nám. 44	celoroční	po-pá: 8-12 a 13:30-17, so-ne: 8-11	-
Květiny-textil Bára	květiny, textil, galanterie, čistírna peří	Havlíčkově nám. 664	celoroční	po-pá: 8-11:30 a 13:30-17, so: 8-11	-
Obuv, textil spotřební zboží H+H	obuv, textil, drogerie, domácí potřeby, spotřební zboží, potravniny	Havlíčkově nám. 668	celoroční	po-pá: 8-12 a 12:30-17, so: 8-11	-
Dekor Vašíčková	dárkové a dekorativní zboží	Havlíčkově nám. 587	celoroční	út-pá: 8-12 a 14-16	-

Ostatní obchody	Popis služby	Adresa	Celoroční/sezónní provoz	Otevírací doba	Více informací
Elektro, Sazka, Tipsport	elektro a železářské zboží, kancelářské potřeby, Sazka, Tipsport, PPL, kopírování, tisk, prodej vstupenek Sazkaticket, Ticketpro, Ticketportál	Havlíčkovo nám. 129	celoroční	po: 10-12 a 13-17, út-stř: 8-12 a 13-17, so: 8-13, ne: 9-14	-
Trafika	noviny, časopisy, alkohol, tabákové výrobky	náměstí před restaurací Olšovec	celoroční	po-pá: 5-17, so: 7-11	-
Lékárna Kras	lékárenské zboží, kosmetika, zdravotní pomůcky	Palackého 300	celoroční	po-pá: 7:30-12:30 a 13-17, so: 8:30-11	-
Služby	Popis služby	Adresa	Celoroční/sezónní provoz	Otevírací doba	Více informací
Turistické informační centrum	turistické informace, mapy, propagační materiály, pohlednice, upomínkové předměty, kopírování, tisk, Wi-Fi	Havlíčkovo nám. 311	celoroční	po: 8:30-11 a 13-17, út-stř: 8:30-11 a 13-17, čt: 8:30-11 a 13-16, pá: 8:30-11 červen-srpen: so-ne: 9-11 a 13-16	http://www.jedovnice.knihovna.cz/
Česká pošta	poštovní služby, doplňkový sortiment, Czech POINT	Havlíčkovo nám. 631	celoroční	po, út, čt, pá: 8-11 a 13-17, stř: 8-11 a 13-18	-
Čerpací stanice EuroOil	čerpací stanice, doplňkový prodej	Za kostelem 598	celoroční	po-ne: 6-20	-
Bankomat Česká Spořitelna	výběrový automat	Havlíčkovo nám. 572	celoroční	nonstop	-
Zdravotní středisko	praktický lékař, pediatr, zubní lékař pro děti a dospělé, dentální hygiena, chirurgická ambulance, gynekologická ambulance	Havlíčkovo nám. 493	celoroční	dle jednotlivých ambulancí	praktický lékař (516 442 213, 516 442 725) pediatr (516 442 817) zubní lékař (516 442 726)
Veterinární ordinace Vetka	veterinární ošetření, doplňkový prodej a služby	K Propadání 87	celoroční	po, út, čt, pá: 9-12 a 14-17:30, stř: 15-19, so: 9-11 pohotovost po-so: 6-13	http://www.vetka.cz/ (603 380 480)
Pneuservis Jedovnice	výměna pneumatik, ruční čištění interiéru, čištění a plnění klimatizace, renovace laku, doplňkový prodej	Kostelní 35	celoroční	po-pá: 8-12 a 13-18 so-ne: po domluvě	http://www.pneuservisjedovnice.cz/ (774 077 771)
Cyklokoloniál	servis, oprava a prodej kol, prodej příslušenství a oblečení	Jiráskova 477	celoroční	po-pá: po domluvě, so: 10-13	https://www.cyklokolonial.cz/ (736 665 817)
Cykloservis	servis a oprava kol	Jiráskova 580	sezónní	jaro-podzim: po-pá: 16-18	777 610 810
Cykloservis Základna Jedovnice	oprava drobných defektů	za areálem ATC Olšovec	sezónní/za příznivého počasí	během otevírací doby Základny Jedovnice	http://singlekras.cz/ (731 462 595)

Příloha 5 - Dopravní infrastruktura v Jedovnicích a blízkém okolí

Zdroj: Vlastní zpracování na základě aplikace Mapy.cz a pramenů uvedených v textu práce. Vzdálenost měřena pomocí aplikace Mapy.cz, využití veřejné dopravy ověřeno na portálu www.idos.cz.

Dopravní infrastruktura				
Turistické stezky	Trasa stezky	Barva značení	Celková délka	Zajímavosti na trase
	Luleč – Račice-Pístovice – Jedovnice-bus – Krasová – Ostrov u Macochy – Sloup – Pustý žleb – propast Macocha – Vlémovice – Harbechy-rozc. – Rudice – Nový hrad – Vranov – Mokrá hora (Brno) Křtiny – Liščí leč – Arboretum MZLU – Jedovnice-bus – Harbechy-rozc. (dále po červené) Liščí leč – Budkován-rozc. – Podomský potok-rozc. – Senetářov – Lipovec – Holštejn	červená	73 km	Rakovecké údolí, zaniklá ves Bystřec, jeskyně Balcarka, zřícenina hradu Holštejn, Sloupsko-šošůvské jeskyně, Pustý žleb, propast Macocha, Máchův pomník, Nový hrad, klášter Vranov, rozhledna Babí lom, zřícenina Lelekovice
		žlutá	10 km	Křtiny, Sluneční stezka, studánky, Arboretum Křtiny
		zelená	15 km	muzeum a moderní kostel Senetářov, PP Černá skála Lipovec, přírodní areál Velká dohoda
Naučné stezky	Popis stezky	Délka stezky (km)	Počet zastavení	Vzdálenost nejbližšího zastavení stezky od Jedovnic (km) autem/na kole/pěšky
Rudické propadání a Jedovnicko	Udržovaná část stezky vede od rybníka Dymák přes Rudické propadání do Rudice (větrný mlýn) a zpět do Jedovnic, okruh. Část kolem jedovnických rybníků zaniklá.	6	16	-
Kotvrdovice dávné a současné	Východním bodem je informační tabule v obecním parku. Na mnohých stanovištích jsou zřízena odpočinková místa. Po trase se dozvíte zajímavosti z kulturní i technické a řemeslné historie obce a ze života původních obyvatel, okruh.	5	13	autobusová linka 167/231 směr Vyškov/Studnice, zastávka Kotvrdovice žleb
Rudické doly	Naučná stezka zaměřená na pozůstatky dávné dílní činnosti v Rudici a blízkém okolí začíná u rudického větrného mlýna, okruh, z části zaniklá.	5	12	autobusová linka 231 směr Blansko, zastávka Rudice + 600 m pěšky
Olomučany	Pěší stezka představuje historii a zajímavosti Olomučan a okolí, zříceninu Čertova hrádku a vyhlídku Výří skála, okruh.	5	10	neřímné spojení přes Blansko, zastávka Olomučany, škola
Sluneční stezka Křtiny	Naučné panely popisují jednotlivé planety sluneční soustavy, modely planet jsou v terénu umístěny v měřítku 1:1 miliarda, nástupní místo Křtiny, ZS nebo Arboretum Křtiny, jednosměrná.	4	12	autobusová linka 201 směr Brno, zastávka Hájovna na lukách nebo Křtiny, obecní úřad + 500 m pěšky
Radostná cesta Křtiny	Krátká poutní cesta ozvláštěná sedmi zastaveními – kapličkami zasvěcenými panně Marii Sedmiradostné, končící u studánky s Poklonou (pitná voda), výhledy na Křtiny, jednosměrná.	1	7	autobusová linka 201 směr Brno, zastávka Křtiny, obecní úřad + 500 m pěšky
Rakovecké údolí	Stezka představuje zajímavosti spojené s Rakoveckým údolím (příroda, historie – keltské, slovanské, středověké osídlení), okruh.	6,5	14	neřímné spojení přes Křtiny, nejbližší zastávka 3 km, Račice-Pístovice, Račice točna
Macocha/stezka Jana Šmardý	Stezka vede od Skalního Mlýna Pustým žlebem k Punkevnickým jeskyním, k hornímu městku Macochy, přes Křenkův pomník ke Kateřínské jeskyni, zpět na Skalní Mlýn. Představuje zajímavosti tohoto srdce Moravského krasu, okruh.	7	16	7/7/7 (zastavení chata Macocha) nejbližší zastávka Vlémovice + 2,5 km pěšky

Naučné stezky	Popis stezky	Délka stezky (km)	Počet zastavení	Vzdálenost nejbližšího zastavení stezky od Jedovnic (km)	Zkrácení cesty na nástupní místo veřejnou dopravou
Josefovské údolí	Trasa vede údolím a poukazuje na jeho přírodní i technické zajímavosti. Na trase volně přístupné jeskyně, Býčí skála a vývěr Jedovnického potoka, jednosměrná.	9	5	10/9/9	neprímé spojení – Adamov přes Blansko, nejbližší zastávka Křtiny, obecní úřad + 6km pěšky
Cesta železa Moravským krasem	5 okruhů (Rudice-Jedovnice, Olomučany, Habrůvka-Křtiny, Blansko, Adamov-Babice nad Svitavou) představuje důležité historické památky kraje, součást evropské trasy.	30	27	-	-
Lesnický Slavín	Přes sedmdesát památníků či studánek rozmístěných v lesích ŠLP Masarykův les Křtiny Mendelovy Univerzity v Brně na území mezi Jedovnicemi, Křtinami, Adamovem a Rudicí.	-	-	-	-
Cyklistické stezky					
Trasa stezky					
č.5, EV9 (Jantarová stezka), Greenway K-M-W	... - Brno - Adamov - Blansko - Skalní Mlýn - Ostrov u Macochy - Pustý žleb - Sloup - Plumlov - ...	dálková	Adamov, Alexandrova rozhledna, Nový hrad, Kateřinská jeskyně, Punkevní jeskyně, propast Macocha, jeskyně Balcarka, Sloupско-šoštůvské jeskyně		
č. 507	... - Rousínov - Vítovice - Bukovinka - Jedovnice - Vilémovice - Ostrov u Macochy	regionální	archeologické naleziště Hrádek u Vítovic, zamklá ves Bystřec, jeskyně Balcarka		
Stezka srdcem Jižní Moravy	Blansko - Skalní Mlýn - Pustý žleb - Sloup - Ostrov u Macochy - Vilémovice - Rudice - Jedovnice - Ruprechtov - Vyškov	regionální	Blansko, Skalní mlýn (Kateřinská jeskyně), Punkevní jeskyně, propast Macocha, Sloupско-šoštůvské jeskyně, jeskyně Balcarka, Rudické propadání, Ruprechtov - informační panely (Jedovnice - ATC Olšovec)		
č. 5077	ATC Olšovec - Arboretum Křtiny - Josef - Adamov	místní	Arboretum Křtiny, Býčí skála, Stará huť u Adamova, Adamov		
č. 5079	Jedovnice náměstí - Kotvrdovice - Senetářov - Ostrov u Macochy	místní	muzeum a moderní kostel Senetářov, jeskyně Balcarka		
č. 5080	Jedovnice náměstí - Podomí - Krásensko - Lipovec - Holštejn	místní	vyhlídková místa před Podomím, přírodní areál Velká dohoda, zřícenina Holštejn		
č. 5081	Jedovnice náměstí - Bukovina - Křtiny - Habrůvka - Klepačov - Blansko	místní	lesnické památníky, Křtiny (barokní chrám, Radostná cesta)		
č. 5119	Jedovnice náměstí - Rudice - Olomučany - Nový hrad-pod hradem	místní	Rudické propadání, větrný mlýn Rudice, Máchův památník, Nový hrad		
Singletrail Moravský kras	Základna Jedovnice (ATC Olšovec) - 3 okruhy jednosměrných stezek pro horská kola - Základna Jedovnice (ATC Olšovec)	speciální	-		

Příloha 6 - Sportovně-rekreační infrastruktura v Jedovnicích a blízkém okolí

Zdroj: Vlastní zpracování na základě uvedených webových stránek, aplikace Mapy.cz a pramenů uvedených v textu práce. Vzdálenost měřena pomocí aplikace Mapy.cz, využití veřejné dopravy ověřeno na portálu www.idos.cz.

Sportovně-rekreační infrastruktura					
Sportovně-rekreační zařízení v místě	Popis atraktivit	Místo	Provozní doba	Vstupné/cena	Více informací
Tenisové kurty	dva antukové kurty, možnost zapůjčení vybavení, posezení s občerstvením, dětské hřiště	u rybníka Olšovec	květen-září po-ne: 8-20	100 Kč/hod	https://www.grascz.cz/tenisove-kurty-jedovnice/
Minigolf	klasické minigolfově hřiště umístěné přímo v areálu ATC Olšovec	ATC Olšovec	červenec; po-ne: 10-20 srpen; po-ne: 14-20 květen-červen, září-lísten; so-ne: 13-17 (za příznivého počasí)	40 Kč dospělý/20 Kč dítě do 15 let 10 Kč hůl a míč	http://www.mgcjedovnice.cz/cs/provozni_doba/
Půjčovna šlapadel	menší pravidlo pro 2 osoby, větší plavidlo pro 4 osoby	naproti restaurace Partyzánka	červenec-srpen; po-ne dle počasí	malé 120 Kč/hod velké 150 Kč/hod	-
Wakeareál	možnost vodního lyžování, wakeboardingu a wakeskatingu, jízdá na dětském nafukovadle, vhodné pro děti, začátečníky i pokročilé, zapůjčení vybavení	u ATC Olšovec	během letní sezóny po-ne dle počasí	jízdné: po-pá: 250 Kč/os/hod so-ne: 300 Kč/os/hod půjčovní: lyže 100 Kč/hod, wakeboard 150 Kč/hod, wakeskate 80 Kč/hod	http://www.wakearealy.cz/cze/arealy/jedovnice/
Sportovní areál	hřiště na beachvolejbal, nohejbal, pétanque, ruské kuželky, hřiště pro děti, občerstvení	za ATC Olšovec	květen-červen: so-ne: 10-20 červenec-srpen: po-ne: 10-23 září-lísten: so-ne: 10-18	beachvolejbal 140 Kč/hod nohejbal 60 Kč/hod kuželky 20 Kč/hod	http://sporttribrno.cz/html/07.html
Singletrail Moravský kras	tři jednosměrné terénní okruhy pro horská kola různých náročností a délek (1 – 10,5 km, 2 – 11,5 km, 3 – 6,5 km), nástupní místo Základna Jedovnice, občerstvení, servis	u ATC Olšovec	oficiálně březen – listopad pouze za příznivého počasí, za denního světla	dobrovolné	http://singlekras.cz/
Půjčovna kol Základna Jedovnice	půjčovna celoodpružených horských kol, on-line rezervace	u ATC Olšovec	od března do listopadu za příznivého počasí pá: 12-20, so-ne: 9-20	celodenní zapůjčení 900 Kč půldenní zapůjčení 600 Kč (vratná kauce 5 000 Kč)	http://singlekras.cz/testcentrum-a-pujcovna-kol
Sportovní rybolov	možnost sportovního rybolovu, povolenky k prodeji na recepci ATC Olšovec	rybník Olšovec	možnost lovit červenec-srpen recepcie otevřena denně 6-22	1 den – 250 Kč 3 dny – 900 Kč 7 dní – 1 800 Kč	http://www.olsovec.cz/sportovni-rybolov/
Fitness Zouhar	cvičební plocha 214 m ² , posilovací stroje, závaží	Na Větráku, vedle SPŠ	ne-pá: 17-21	jednorázové vstupné 50 Kč	www.fitness-zouhar.wz.cz/

Sportovně-rekreační zařízení v okolí	Popis atraktivit	Místo	Vzdálenost atraktivit od Jedovnic (km) autem/na kole/pěšky	Využití veřejné dopravy	Více informací (aktuální provozní doba a ceník)
Lezecké stěny Rudické propadání	Hrad – cesta zajištěna nýty a borháky, 15 m, střední a vyšší obtížnost, Podhradí – 10 m, boulderový charakter, Stěna vedle propadání – 30 m, střední obtížnost, Stěna nad propadáním, V Kamenném žlíbku	Rudické propadání	3 do Rudice + 500m pěšky/2/2	-	-
Lezecká stěna Olomučany	výška 8 m, 14 lezeckých cest, půjčovna potřeb, občerstvení (Hotel Olberg), sezónní kurzy lezení, zpoplatněno	Olomučany	9/8/10	neprímé spojení přes Blansko, zastávka Olomučany, škola	http://olberg.cz/cs/sluzby/lezecka-stena červen-srpen: so: 9:30-12:30
Speleoart	DOBRODRUŽSTVÍ (certifikovaný zážitek MORAVSKÝ KRAS regionální produkt®, EcoCave program) – lezení v prostorách nezpřístupněné jeskyně, rodinná jeskyní trasa JESKYŇAŘ, Rande v jeskyni, děti od 10 let/140 cm	Ostrov u Macochy	6/5/6	neprímé spojení přes Vilémovice, zastávka Ostrov u Macochy, jednota + 400 m pěšky	http://www.spelsoart.cz/ jaro-podzim, zima s omezením
Velká Dohoda	lanovka 200 m, lanový park, ferraty, lezecká stěna, dětské hřiště, prohlídka staré vápenky a jeskyně Horizont, občerstvení	Holštejn	9/8/10	neprímé spojení přes Blansko, zastávka Holštejn, rozc. + 600 m pěšky	http://www.velkadohoda-moravskykras.cz/ duben-červen, září-říjen: so-ne, svátky: 10-18, červenec-srpen: po-ne: 10-18
Rekreační centrum Baldovec	lanové centrum, horolezecká věž 23 m, lanovka, paintball, lukostřelba, multifunkční hřiště, půjčovna sportovních potřeb, občerstvení, jeskynní wellness Vodní svět	Baldovec	14/12/13	neprímé spojení přes Rozstání (linka 231 směr Studnice), zastávka Rozstání, Baldovec, točna + 1 km pěšky	http://www.baldovec.cz/cz/zabava
Půjčovna elektrol	půjčovna elektrol a příslušenství, dětský privěsný vozík	Ostrov u Macochy	7/6/6	neprímé spojení přes Vilémovice, zastávka Ostrov u Macochy, jednota + 500 m pěšky	https://www.ekolorent.cz/ 5 hod/290 Kč 1 den/480 Kč dětský cyklovozik 160Kč/den vrátná záloha 500Kč/kolo
Půjčovna koloběžek	koloběžky dospělé, dětské, příslušenství, výlety do Brna s odvozem, možná doprava koloběžek na určené místo	Vilémovice	3/3/3,5	autobusová linka 231 směr Studnice, zastávka Vilémovice	http://www.nakolobce.cz/kras/ březen-listopad: so-ne dospělá 300 Kč/den, dětská 150 Kč/den
Půjčovna sportovních potřeb	půjčovna Sportberg – cyklo, inline, vodní sporty, hry, segway(certifikovaný zážitek MORAVSKÝ KRAS regionální produkt®)	Olomučany, Hotel Olberg	9/8/10	neprímé spojení přes Blansko, zastávka Olomučany, škola	http://olberg.cz/cs/sluzby/pujcovna-sportovnich-potreb
Squash Blansko	4 kurty, zapůjčení vybavení, občerstvení, posilovna, futsal	Blansko	10/12/11	autobusová linka 231/167 směr Blansko, zastávka Blansko, aut. nádr.	https://www.cadblansko.cz/cze/c_squash.phtml po-pá: 7-21, so-ne: 14-19 160-230 Kč/hod
Bowling Blansko	8 drah, zapůjčení obuvi, restaurace	Blansko	12/14/15	autobusová linka 231/167 směr Blansko, zastávka Blansko, aut. nádr. + 2 km	www.bowlingblansko.cz/ po-čt: 10-23, pá-so: 10-24, ne: 10-22 nájem dráhy 180-280 Kč/hod

Sportovně-rekreační zařízení v okolí	Popis atraktivit	Místo	Vzdálenost atraktivit od Jedovnic (km) autem/na kole/pěšky	Využití veřejné dopravy	Více informací (aktuální provozní doba a ceník)
Zimní stadion Blansko	ledová plocha s možností veřejného bruslení	Blansko	11/13/12	autobusová linka 231/167 směr Blansko, zastávka Blansko, aut. nádr. + 1,5 km pěšky	http://www.sluzby-blansko.cz/zimni-stadion.html bruslení veřejnosti dle aktuálního rozpisu, vstupné 40 Kč
Bazény a koupaliště	Popis atraktivit	Místo	Vzdálenost atraktivit od Jedovnic (km) autem/na kole/pěšky	Využití veřejné dopravy	Více informací (aktuální provozní doba a ceník)
Aquapark Blansko a krytý plavecký bazén	plavecký bazén, masážní lavice, tobogán, skluzavky, divoká řeka, dětský bazének a hřiště, hřiště na volejbal a pétanque, WC, sprchy, šatna, občerstvení	Blansko	11/13/12	autobusová linka 231/167 směr Blansko, zastávka Blansko, aut. nádr. + 1,5 km pěšky	http://www.sluzby-blansko.cz/aquapark.html
Městské lázně/venkovní koupaliště Boskovice	plavecký a rekreační bazén/ rekreační, plavecký, dětský bazén, čtyřproudová skluzavka, tobogán, sportovní náčiní k zapůjčení	Boskovice	25/24/24	nepřímé spojení přes Blansko, zastávka Boskovice, Sušilova ZŠ II/U kapličky + 250 m pěšky	http://www.sluzbyboskovice.cz/mestske-lazne-plavecky-a-rekreačni-bazen
Aquapark Vyškov	vyhříváný bazén, dvojskluzavka, tobogán, divoká řeka, sportovní hřiště, dětský koutek, občerstvení, vnitřní areál	Vyškov	25/25/25	autobusová linka 167 směr Vyškov, zastávka Vyškov, aut. nádr. + 1 km pěšky	http://www.bazenvyškov.cz/
Wellness Kuřim	plavecký bazén, brouzdaliště, rodinná skluzavka, dětské hřiště, volejbal, bistro, restaurace	Kuřim	23/24/24	nepřímé spojení přes Brno (vlak) + 1 km pěšky	www.wellnesskurim.cz/
Koupaliště Křtiny	bazén, šatny, sprchy a WC, bufet a společenská místnost	Křtiny	7/9/9	autobusová linka 201 směr Brno, zastávka Křtiny, kino + 300 m pěšky	www.koupalisketrtiny.cz/
Koupaliště Adamov	bazén, občerstvení, hřiště na nohejbal, stolní tenis, prolézačky a brouzdaliště	Adamov	15/14/13	nepřímé spojení přes Blansko (vlak)/Křtiny, zastávka Adamov, závod + 1 km pěšky	http://www.adamov.cz/informace-k-arealu-koupaliste-4193
Sloupské koupadlo	plavecký bazén, brouzdaliště, nafukovací skluzavka, trampolína, sprcha, hřiště na volejbal, restaurace	Sloup	13/11/13	nepřímé spojení přes Blansko, zastávka Sloup + 900 m pěšky	http://www.kudyznudy.cz/aktivity-a-akce/aktivity/sloupske-koupadlo.aspx
Biotop Kovalovice	přírodní koupaliště - voda filtrována kořenovým systémem, dvě nádrže, občerstvení	Kovalovice	24/23/25	nepřímé spojení přes Brno/Vyškov, zastávka Viničné Šumice, točna/Kovalovice, OÚ	https://www.kovalovice.cz/prirodni-koupaci-biotop
Přírodní koupání	Popis atraktivit	Místo	Vzdálenost atraktivit od Jedovnic (km) autem/na kole/pěšky	Využití veřejné dopravy	Více informací (aktuální provozní doba a ceník)
Rybniček Olšovec	travnatá pláž u ATC Olšovec a v oblasti Riviera, hloubka 2,5 metru	Jedovnice	v místě	-	-

Přírodní koupání	Popis atraktivit	Místo	Vzdálenost atraktivit od Jedovnic (km) autem/na kole/pěšky	Využití veřejné dopravy	Více informací (aktuální provozní doba a ceník)
Areál Palava	rekreační vodní nádrž, skluzavky, dětská hřiště, travnaté pláže, restaurace, občerstvení, hloubka 3 metry	Blansko	13/15/14	autobusová linka 231/167 směr Blansko, zastávka Blansko, aut. nádr. + 2 km pěšky/ MHD zastávka Blansko, sever	-
Ostrovský rybník	hloubka 2-3 metry	Ostrov u Macochy	6/5/6	neprímé spojení přes Vilémovice, zastávka Ostrov u Macochy, u rybníka	-
Rozhledny	Popis atraktivit	Místo	Vzdálenost atraktivit od Jedovnic (km) autem/na kole/pěšky	Využití veřejné dopravy	Více informací (aktuální provozní doba a ceník)
Podvrší	vyhlídková plošina 32 m nad zemí, 168 schodů, pohled na celé území CHKO Moravský kras, občerstvení, zpoplatněno	Veselice	17/16/12	neprímé spojení přes Blansko, zastávka Vavřínek, Veselice + 1 km pěšky	http://www.rozhledna-veselice.cz/
Alexandrovka	na místě původní rozhledny z konce 19. století, vyhlídková plošina 13 m nad zemí, 76 schodů, výhled na Dražanskou vrchovinu, Brno	Adamov/Babice n./ Svit	15+2 km pěšky (Adamov), 12+2 km pěšky (Babice)/14/11	neprímé spojení přes Blansko-Adamov/Brno	http://rozhledny.webzdarma.cz/alexandrovka.htm
Chochohlik	vyhlídková plošina 23 m nad zemí, 144 schodů, výhled na Dražanskou vrchovinu, Hostýnské vrchy, Chřibý	Drnovice	20 + 800 m pěšky/20/21	autobusová linka 167 směr Vyškov, zastávka Drnovice, Na Žlebě + 800 m pěšky	http://rozhledny.webzdarma.cz/chochollik.htm
Ostatní	Popis atraktivit	Místo	Vzdálenost atraktivit od Jedovnic (km) autem/na kole/pěšky	Využití veřejné dopravy	Více informací (aktuální provozní doba a ceník)
Ranč Kopaniny	vyjíždíky na koních po okolí, delší vícedenní výlety	Kulřov	10/9/11	autobusová linka 231 směr Studnice, zastávka Kulřov + 1,5 km pěšky	http://ranch-kopaniny.cz/vyjizdky-na-konich/
Stáj sen	možnost návštěvy stáje a koní	Senetářov	5/4/4	autobusová linka 231/167 směr Studnice/Vyškov, zastávka Senetářov, MŠ + 300 m pěšky	http://www.stajsen.cz/
Statek Samsara	minizoo – lamy, kozy, ubytování, restaurace, wellness, certifikace Cyklisté vítání	Klepačov	10/11/10	neprímé spojení přes Blansko, zastávka Klepačov, spodní část + 400 m pěšky	http://www.penzion-samsara.cz/
Přstrosf farma Doubravice	chov pštrosů modrokrkých, černokrkých, nandu pampových a emu hnědých, exkurze s výkladem, ochutnávka, občerstvení, prodejna (certifikovaný výrobek MORAVSKÝ KRAS regionální produkt®)	Doubravice n./ Svitavou	19/21/22	neprímé spojení přes Blansko, zastávka Rájec-Jestřebí, Holešín-rozc.	http://www.pstrosifarmadoubravice.cz/

Příloha 7 – Dotazník pro návštěvníky Jedovnic (strana 1 z 2)

VÍTEJTE V JEDOVNICÍCH!

Těší nás, že jste zavítali do naší obce.

Věnujte nám, prosím, chvíli svého času a pomozte nám do budoucna zlepšit turistické služby v obci. Vyplněním tohoto jednoduchého dotazníku nám také můžete sdělit své dojmy z návštěvy Jedovnic.

Získané údaje jsou anonymní a budou využity při tvorbě diplomové práce o cestovním ruchu v obci.

V případě potřeby nebo Vašeho zájmu o zaslání hotové diplomové práce mne kontaktujte na e-mailu: veronika.zizkova02@upol.cz. Vyplněný dotazník prosím vraťte zpět Vašemu ubytovateli.

Bc. Veronika Žižková, Turistické informační centrum Jedovnice

1. Odkud jste do Jedovnic dorazil/a? Napište, prosím, okres.

2. Jakým způsobem jste do Jedovnic dorazil/a?
 - autem
 - na motocyklu
 - linkovým autobusem
 - zájezdovým autobusem
 - na kole
 - pěšky
3. S kým jste do Jedovnic dorazil/a? (Můžete označit více možností.)
 - sám/sama
 - s rodinou (malé děti do 6 let věku)
 - s rodinou (starší a dospívající děti od 7 let věku)
 - s partnerem
 - s přáteli
4. Jak dlouho se celkem v Jedovnicích zdržíte?
 - 1 den (bez přespání)
 - 2 dny (1 přespání)
 - 3-4 dny (2-3 přespání)
 - 5 dní a více (4 a více přespání)
5. Jaký je důvod Vaší návštěvy Jedovnic? (Můžete označit více možností.)
 - aktivní či pasivní rekreace převážně v obci
 - návštěva Moravského krasu
 - návštěva kulturní nebo sportovní akce v obci
 - návštěva rodiny, přátel
 - jiné: _____
6. Kolikrát jste již celkem navštívil/a Jedovnice?
 - tato návštěva je první
 - dvakrát až třikrát
 - čtyřkrát a více
7. Co Vás ovlivnilo při výběru cesty do Jedovnic? (Můžete označit více možností.)
 - předchozí dobrá zkušenost
 - doporučení přátel, rodiny
 - propagační materiály, informace na internetu
 - jiné: _____
8. Jaké aktivity máte pro svůj pobyt naplánované? Jaká místa v Jedovnicích a okolí jste navštívil/a nebo máte v plánu navštívit? (Můžete označit více možností.)
 - pěší výlet v Jedovnicích či po okolí
 - výlet na kole v Jedovnicích či po okolí
 - návštěva Singletrail Moravský kras
 - koupání v rybníku, návštěva koupaliště
 - návštěva Moravského krasu (např. jeskyně, muzea, hrady či zámky)
 - jiné: _____
9. Jaké služby v Jedovnicích jste využil/a nebo máte v plánu využít? (Můžete označit více možností.)
 - ubytování typu
 - hotel penzion v soukromí kemp
 - chata u rodiny, přátel
 - restaurace, občerstvení
 - obchody
 - bankomat
 - turistické informační centrum

Obrat'te, prosím, list.

Příloha 7 – Dotazník pro návštěvníky Jedovnic (strana 2 z 2)

- hřiště pro děti
- parkování
- půjčovna šlapadel, vodní lyžování, paddleboarding
- tenisové kurty, minigolf
- veřejné WC
- free Wi-Fi připojení
- jiné: _____

10. Jak byste ohodnotil/a nabídku jednotlivých služeb v obci?

nabídka	výborná	průměrná	nedostatečná	nevím
ubytování				
stravování				
obchody, služby, bankomat				
turistická informační centrum				
hřiště pro děti				
parkování				
rekreační a sportovní vyžití				
veřejné WC				
free Wi-Fi připojení				

11. Jsou nějaké služby, které Vám v obci chybí?

Napište, prosím, jaké:

12. Jak jste celkově spokojen/a s pobytem v Jedovnicích?

- velmi spokojen/a
- spokojen/a
- spíše nespokojen/a
- nespokojen/a

Uveďte, prosím, důvod Vaší případné nespokojenosti:

13. Plánujete Jedovnice v budoucnu znovu navštívit?

- určitě ano
- spíše ano
- spíše ne
- určitě ne
- nevím

14. Na závěr prosím uveďte následující demografické údaje týkající se Vaší osoby:

pohlaví:

- muž
- žena

věková kategorie:

- do 25 let
- 26-34 let
- 35-49 let
- 50-64 let
- 65 let a více

dosažené vzdělání:

- základní, vyučení
- středoškolské, vyšší odborné
- vysokoškolské

Místo pro Vaše poznámky a připomínky:

Děkujeme Vám za vyplnění dotazníku
a přejeme Vám krásný pobyt
v Jedovnicích a okolí.

Bc. Veronika Žižková
Turistické informační centrum Jedovnice

Příloha 8 – Fotografie vybraných zanedbaných míst a prvků infrastruktury na straně rybníka Olšovce u Riviéry

Zdroj: Autor, 24. 3. 2018.

Bývalá restaurace Riviera v majetku soukromého subjektu.

Příloha 9 – Fotografie rekonstruovaných prvků infrastruktury na straně rybníka Olšovce u autokempu

Zdroj: Autor, 24. 3. 2018.

